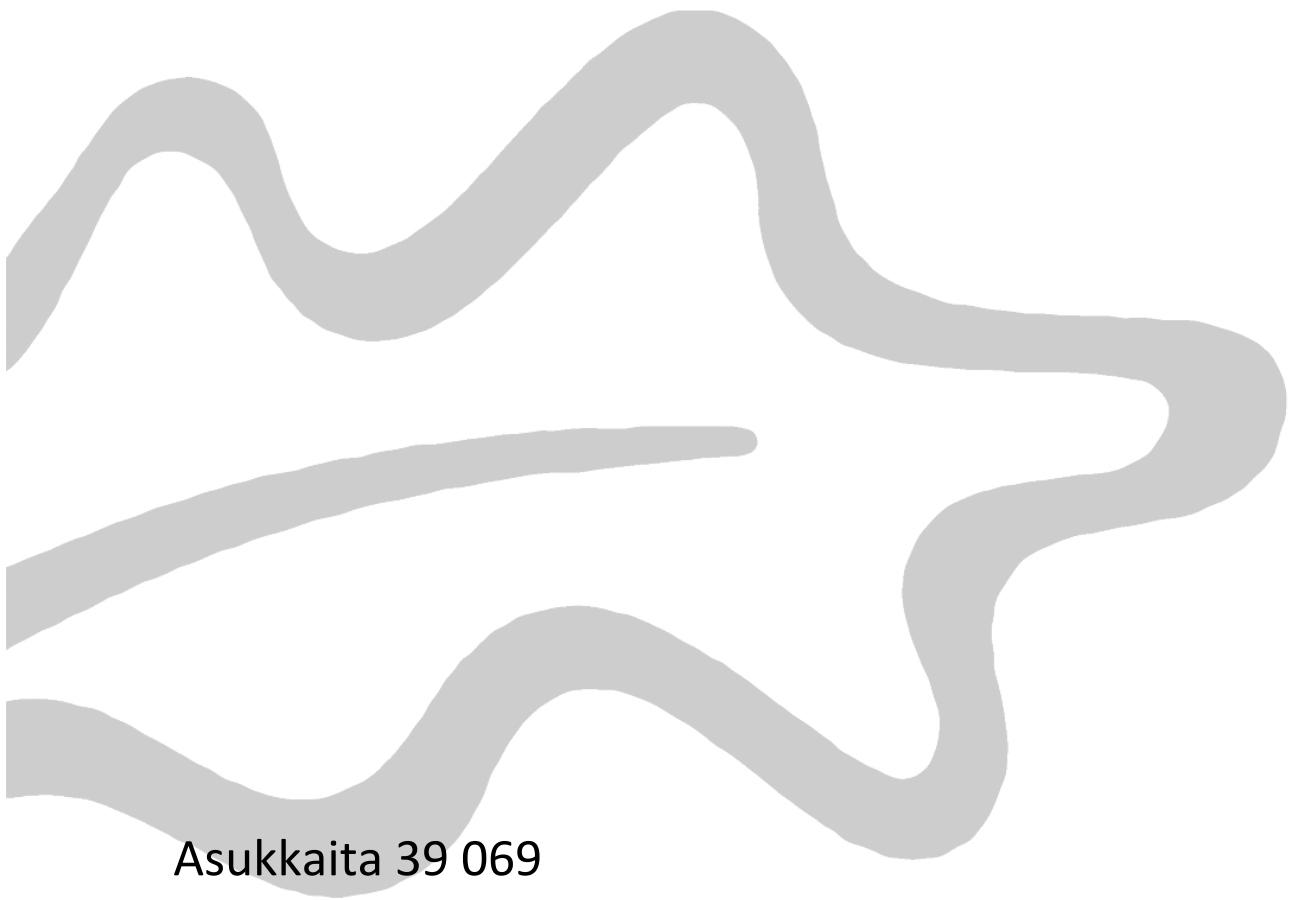

Talousarvio 2017

Taloussuunnitelma 2017 – 2021

Asukkaita 39 069

Toimintamenot 259 milj. euroa

Velkaa 2 643 euroa/asukas

sis. kunnan ja vesihuoltoliikelaitoksen luvut

SISÄLTÖ

TUUSULAN KUNTASTRATEGIA

Kuntastrategia 2013–2017	1
Kuntastrategian päämäärät	3
Vuoden 2017 tavoitteet, toimenpiteet ja toteutusohjelmat	5

TALOUSARVION TALOUSPERUSTEET

Taloudelliset lähtökohdat ja toimintaympäristö	17
Verotulojen kehitys	18
Konserniohjauksen periaatteet	20
Talousarvion sitovuus	22
Henkilöstö	25
Keskeisiä muutoksia palvelutuotannossa	28
Talousarvion lukuohje	30

KÄYTTÖTALOUS

Käyttötalous yhteensä	33
Yleisjohto- ja konsernipalvelut	34
Kunnanviraston johto	39
Henkilöstö- ja tukipalvelut	40
Hallinto	43
Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus	46
Talous ja tietohallinto	52
Sosiaali- ja terveystoimi	54
Sosiaalipalvelut	64
Terveyspalvelut	67
Sairaalapalvelut	70
Vanhus- ja vammaispalvelut	72
Kehittämisen- ja hallintopalvelut	76
Kasvatus- ja sivistystoimi	77
Kehittämisen- ja hallintoyksikkö	83
Kasvun ja oppimisen palvelut	84
Kulttuuripalvelut	87
Liikuntapalvelut	89
Nuorisopalvelut	91
Kuntakehityksen ja tekniikan toimiala	92
Kuntakehitys	104
Kuntasuunnittelu	107
Toimialan hallinto- ja asiakaspalvelu	110
Yhdyskuntatekniikka	112
Tilakeskus	115
Rakennusvalvonta	117

INVESTOINNIT	119
--------------------	-----

TILIVELVOLLISET	128
-----------------------	-----

TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET	129
-----------------------------	-----

Vuoden 2017 talousarvion täytäntöönpanosääntö	129
Kunnanhallituksen, lautakuntien ja viranhaltijoiden toimivaltuudet vuonna 2017	137

VÄESTÖSUUNNITE 2015 – 2040	144
----------------------------------	-----

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA VUODELLE 2017	152
---	-----

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOISTA JA TULOARVIOISTA	160
---	-----

VESIHUOLTOLAITOS – kunnallinen liikelaitos 2017	162
---	-----

TULOSLASKELMA	172
---------------------	-----

RAHOITUS	173
----------------	-----

KUNTA JA VESIHUOLTOLAITOS YHTEENSÄ	174
Tuloslaskelma	175
Rahoituslaskelma	176

LIITTEET

Kohderahoitteisia tehtäviä suorittavien yksiköiden talousarvotiedot tiliryhmittäin

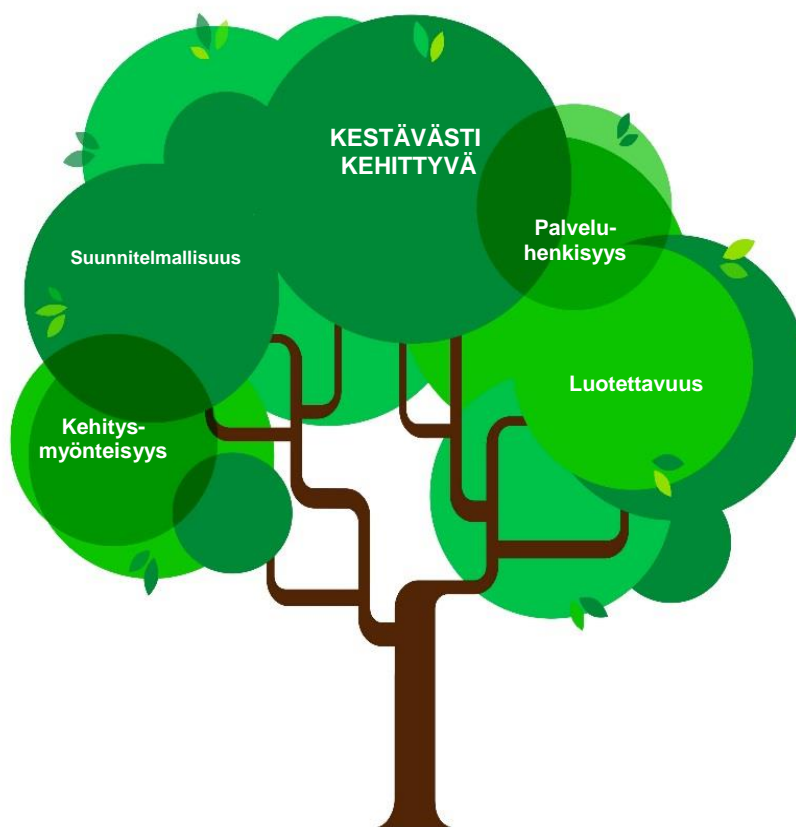
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	178
Keski-Uudenmaan asiamies- ja neuvontapalvelut	179
Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue	180
Ruokapalvelut	181
Tilakeskus	182
Rykmentinpuisto	183
Vuokra-asuntorahasto	185
 Tytäryhtiöt	 186

TULEVAISUUDEN TUUSULA – KUNTASTRATEGIA 2013 – 2017

Tuusulan kuntastrategia uudistettiin vuoden 2013 aikana. Työn tuloksena syntyi Tulevaisuuden Tuusula – kuntastrategia 2013-2017. Työhön osallistui laaja joukko luottamushenkilöitä, kuntalaisia ja viranhaltijoita. Strategiaa on toteutettu läpi kuntaorganisaation ja käsillä on strategiakauden viimeinen vuosi. Kuntastrategia uudistetaan valtuustokauden vaihtuessa vuoden 2017 aikana.

TUUSULAN ARVOT

Tuusulan strategian perustana toimivat kunnan arvot.

Strategiatyössä keskeisimmäksi arvoksi nostettiin kestävä kehitys. Kestävän kehityksen tavoitteena on turvata tulevien sukupolvien mahdollisuudet hyvään elämään tekemällä ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä ja toimenpiteitä. Kunnan muut arvot – kehitysmyönteisyys, suunnitelmallisuus, palveluhenkisyys ja luotettavuus – tukevat kestävä kehityksen toteuttamista.

TUUSULAN VISIO, MISSIO JA TOIMINTA-AJATUS

Tuusulan visio, kunnan tulevaisuuden tavoitetilä, pohjautuu kunnan yhteisiin arvoihin. Haluamme kehittää palveluita kestävän kehityksen arvoon perustuen ja olla tunnettuja siitä. Tuusula jatkaa kasvuaan Helsingin ja maan suurimman lentokentän kupeessa. Kasvumme rakennetaan taloudellisesti vakaalle pohjalle, kestävän kehityksen arvoja kunnioittaen.

Tuusula – *palveleva, kestävästi kehittyvä kotikunta*

Tuusula tunnetaan kestävästi kehittyvänä kulttuurikuntana metropolialueella. Vakaa kasvu varmistetaan yhdyskuntarakenteen ja palvelujen vastuullisella kehittämisellä.

Tuusulan missio kuvaa, mitä kuntana haluamme pitkällä aikavälillä tarjota kuntalaisillemme.

Tuusulan missio

kuvaa, mitä Tuusula kuntana haluaa pitkällä aikavälillä tarjota kuntalaisilleen: Tuusula antaa mahdollisuuden kasvaa ja kehittyä turvallisesti hyvään elämään kaupunkimaisessa kulttuurikunnassa metropolialueella.

Lisäksi kunnalle on määritelty toiminta-ajatus, eli perustehtävä.

Tuusulan perustehtävä

on rakentaa yhteisö, jossa ihmisillä on hyvät edellytykset ottaa vastuu itsestään ja ympäristöstään ja yrityksillä on mahdollisuus menestyä.

KUNTASTRATEGIAN PÄÄMÄÄRÄT JA NIIDEN TOTEUTUSKEINOT

Kuntastrategiassa on määritelty päämäärät kuntalaisille tarjottavan palveluntuotannon, kunnan talouden ja alueellisen kehittymisen näkökulmista. Tuusulan kuntastrategiassa on kuusi päämäärää, jotka pyrimme saavuttamaan valtuustokauden aikana. Päämäärät liittyvät palveluiden kehittämiseen, kunnan taloustilanteen tasapainottamiseen, sekä elinkeinojen, maankäytön, asumisen ja liikenteen olosuhteiden parantamiseen. Päämäärien sisältö on kuvattu seuraavassa kuviossa.

 <p>PALVELUIDEN KEHITTÄMINEN</p>	<p>Palvelumme ovat asiakaslähtöisiä. Palvelujen taso määritellään sellaiseksi, että ne voidaan rahoittaa tuloilla.</p>
 <p>TALOUDEN TASAPAINO</p>	<p>Talouttamme hoidetaan niin, että talous on kestäväällä pohjalla. Verotustaso ja velkaantuminen ovat hallitusti suunniteltuja.</p>
 <p>ELINKEINOT</p>	<p>Tarjoamme kilpailukykyisen toimintaympäristön kunnassa toimiville ja kuntaan sijoittuville yrityksille.</p>
 <p>MAANKÄYTTÖ</p>	<p>Uudisrakentamisen painopiste on keskuksissa ja taajamissa. Tämä luo edellytykset joukkoliikenteelle ja monipuolisemmille palveluille.</p>
 <p>ASUMINEN</p>	<p>Vastaamme erilaisten ja eri-ikäisten väestöryhmien asumistarpeisiin. Edistämme monimuotoista asumista viihtyisässä kulttuuriympäristössä.</p>
 <p>LIIKENNE</p>	<p>Liikennejärjestelmää kehitetään aktiivisesti seudullisena kokonaisuutena. Erityistä huomiota kiinnitetään matkustamisen sujuvuuteen.</p>

ORGANISAATIOSTRATEGIA KUNTASTRATEGIAN TOTEUTTAJANA

Organisaatiostrategia on väline kuntastrategian toteuttamiselle. Jotta Tuusula voi kehittyä kuntana, täytyy kuntaorganisaatiossa olla hyvää johtamista ja osaavaa henkilökuntaa. Tavoitteen on kehittää palvelua entistä asiakaslähtoisemmäksi ja järjestää ja tuottaa kuntalaisille tuotettavat palvelut korkeatasoisina ja kustannustehokkaasti.

Organisaatiostrategian tarkoituksena on kehittää kuntaorganisaatiota niin, että kuntastrategiassa määritellyt strategiset päämäärät pystytään toteuttamaan. Kuntastrategiassa on määritelty, mitä päämääriä kunnalla on kuntalaisille tarjottavan palveluntuotannon, kunnan talouden ja alueellisen kehittymisen osalta. Organisaatiostrategia täydentää näitä näkökulmia asiakaslähtöisyyden, henkilöstön kehittymisen ja johtamisen päämäärillä.

Organisaatiostrategian päämäärät

 <p>ASIAKAS- LÄHTÖISYYS</p>	<p>Tarkastelemme asiakkuuksia kokonaisuuksina ja varmistamme oikein kohdenneet ja ajoitetut palvelut.</p>
 <p>HENKILÖSTÖ JA UUDISTUMINEN</p>	<p>Varmistamalla oikein mitoitettun, hyvinvoivan ja osaavan henkilöstöressurin, vahvistamme kunnan hyvää työnantajakuva.</p>
 <p>JOHTAMINEN</p>	<p>Johtamisella luomme hyvät työnteon toimintaedellytykset ja tuemme kunnan palvelutehtävän toteuttamista.</p>

SUUNNITELMALLISESTI KOHTI VISIOTA

Teemat, strategiset kehittämishankkeet 2014–2017 ja Uusi Tuusula

Jokaiselle tämän valtuustokauden vuodelle on valittu oma teema, jonka avulla kuntastrategiaa toteutetaan. Vuositavoitteet, toimenpiteet ja toteutusohjelmat asetetaan vuosittain niin, että niissä painottuu kyseisen vuoden teemaan liittyvä tekeminen. Vuosi 2017 on käynnissä olevan strategiakauden viimeinen vuosi ja sen teema on Menestyvä kulttuurikunta – hyvinvoivat kuntalaiset ja henkilöstö.

Strategiset kehittämishankkeet muodostavat kunnan pitkän tähtäimen kehittämisen tiekartan. Sen avulla pyritään järkevästi kehittämisen kokonaisuuksiin. Vuosille 2016–2017 on määriteltä viisi strategista kehittämishanketta: Vetovoiman kasvattaminen, Talouden vahvistaminen, Digitalisaation hyödyntäminen, Asiakaslähtöiset palveluratkaisut sekä Johtamisen ja osaamisen kehittäminen. Strategisia kehittämishankkeita toteutetaan muun muassa talousarviossa hyväksytyjen tavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien sekä projektien avulla. Kehittämistyötä tehdään Tuusulassa enenevässä määrin projekteina. Projekteissa tapahtuvaa kehittämisen kokonaisuutta seurataan projektisalkussa. Osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä tehtävä strategiaraportti koostaa paitsi projekteissa toteutuvan, myös muissa toimenpiteissä tapahtuvan strategian tavoitteiden etenemisen.

Vuoden 2016 aikana on kunnassa ryhdytty valmistelemaan uuden Tuusulan rakentamista. Uusi Tuusula rakentuu maakuntaan siirtävistä palveluista sekä uudesta kunnasta, joka syntyy muutoksen myötä. Vuonna 2017 luodaan uuden kunnan visio ja strategia tavoitteineen. Kesäkuussa 2017 käynnistyy uusi valtuustokausi ja kunta ottaa käyttöön uuden poliittisen johtamisjärjestelmän. Käynnissä on useita uuden kunnan rakentamiseen, maakuntaan siirtyviin palveluihin sekä niiden välisiin ja muihin yhdyspintoihin liittyviä projekteja. Uutta Tuusulaa rakennetaan yhdessä, eri tahoja osallistaen ja kuullen.

Vuoden 2017 tavoitteet, toimenpiteet ja toteutusohjelmat

Vuoden 2017 tavoitteita ja toimenpiteitä on työstetty yhdessä toimialojen johtoryhmien ja kunnan johtoryhmän kanssa huhti-syyskuun välisenä aikana. Näin on varmistettu, että tulosalueiden käyttösunnitelmat ovat linjassa kunnan yhteisten tavoitteiden kanssa. Kuntatason vuositavoitteita ideoitin valtuustoseminaarissa huhtikuussa ja luonnokset tavoitteiksi oli kunnanhallituksen kommentoitavana kesäkuun seminaarissa. Tavoitteisto oli myös lautakuntien kommentoitavana elo-syyskuussa osana talousarviokäsittelyä.

Vuositavoitteet, toimenpiteet ja toteutusohjelmat rakentuvat strategian päämäärien, vuoden 2017 teeman, strategisten kehittämishankkeiden ja uuden Tuusulan rakentamisen ympärille. Vuoden 2017 tavoitteissa näkyvät edelleen myös vuoden 2016 teema vetovoimaiset keskukset, vuoden 2015 teema kehittyvät palvelut sekä vuonna 2014 alkaneen talouden tervehdyttämisen jatkotoimet. Asiakaslähtöisiä palveluprosesseja sekä johtamista kehittämällä meidän on mahdollista olla vetovoimainen kunta. Kestävä ja suunnitelmallinen talouden hoito on ehdoton edellytys kunnan ja kuntalaisten hyvinvoinnin turvaamiseksi nyt ja tulevaisuudessa, Uudessa Tuusulassa.

Menestyvä kulttuurikunta - Vuositavoitteet, toimenpiteet ja toteutusohjelmat 2017

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE 2017	TOIMENPIDE JA TOTEUTUSOHJELMA 2017
 <p>PALVELUIDEN KEHITTÄMINEN</p> <p>Palvelumme ovat asiakaslähtöisiä. Palvelujen taso määritellään sellaiseksi, että ne voidaan rahoittaa tuloilla.</p> <p>ASIAKASLÄHTÖISYYS</p> <p>Tarkastelemme asiakkaita kokonaisuuksina ja varmistamme oikein kohdennetut ja ajoitetut palvelut.</p> <p>TALOUDEN TASAPAINO</p> <p>Talouttamme hoidetaan niin, että talous on kestäväällä pohjalla. Verotustaso ja velkaantuminen ovat hallitusti suunniteltuja.</p>	<p>1. Rakennamme uutta Tuusulaa asiakaslähtöisesti</p>	<p>1.1 Lisäämme palveluiden asiakaslähtöistä kehittämistä</p> <ul style="list-style-type: none"> Otamme asiakkaita yhä enemmän mukaan palvelujen kehittämiseen esimerkiksi palvelumuotoilun menetelmin toteutettavissa projekteissa Kehitämme omais- ja perhehoitoa luomalla tukimallin yhteistyössä 3. sektorin kanssa Varmistamme kotona asumisen mahdollisuuksia mallintamalla kotiuttamis- ja arviointiyksikön kotona tehtävän kuntouttamistyön Lisäämme akuuttikotihoidon toimintaa ja siten mahdollistamme vaativan hoidon toteuttamisen kotioloissa Siirrämme yhä enemmän palvelun painopistettä kotona asumista tukeviin palveluihin mielenterveyden tai muiden sosiaalisten syiden takia asumispalvelua tarvitsevilla Määrittelemme peruspalveluissa ja erityispalveluissa toimialojen väliset prosessit ja vastuut Toteutamme valtakunnallista lasten ja perhepalveluiden hanketta (Lapsen/nuoren tuen kehittäminen, Opetussuunnitelman yhteinen kehittämiskohde on osallisuuden lisääminen, Kulttuurikasvatussuunnitelman käyttöönotto, Oppilashuollon järjestäminen) Kehitämme oppimisympäristöjä ja toimintakulttuuria liikkumiseen kannustaviksi ja mahdollistaviksi ”Ilo kasvaa liikkuen” ja ”Liikkuva koulu” -hankkeissa Uudistamme tilojen käyttöä (uudet toimintatavat ja tilojen käyttöaste) Edistämme kirjaston ja nuorisotoimen yhteistä kehittämisprojektia Kehitämme Kirjaston asiakaspalvelua palvelumuotoilun keinoin Tarjoamme Tuusulaan asettuville pakolaisille hyvän alun kunnassa ja kehitämme kunnan vastaanottopalveluita heidän tarpeidensa mukaan <p>1.2 Luomme yhdessätekemisen ja kumppanuuden kulttuuria</p> <ul style="list-style-type: none"> Otamme käyttöön kunnan oman osallisuusmallin Vahvistamme lähidemokratiaa ja kokoamme kehittämisverkostot edistämään kunnan keskuksia, elinkeinoelämää ja kuntalaisten hyvinvointia <p>1.3 Vahvistamme taloutta ja valmistaudumme kuntatalouden rakennemuutokseen</p> <ul style="list-style-type: none"> Toimintakatteen kasvu on vuonna 2017 0,14 % ja taloussuunnitelmakaudella 2017-2021 keskimäärin alle 1,0 % Kasvatamme kunnan yhteisöverotulojen kehittymistä aktiivisella elinkeinopoliitikalla: yhteisöverotulojen kasvu on yli 5,0 % vuodessa koko taloussuunnitelmakauden ajan Hidastamme kunnan velkaantumistahtia salkuttamalla kiinteistöt ja priorisoidulla kunnan investoinnit ja realisoimalla kunnan kiinteistöjä. Varmistamme Rykmentipuiston toteutuksen hakemalla erilaisia toteutustapoja. Kunnan ja vesihuoltoliikelaitoksen yhteenlaskettu lainamäärä vuoden 2017 lopussa on enintään 105 M€. Taloussuunnitelmakauden lopussa 2021 lainamäärä on enintään 150 M€. <p>1.4 Rakennamme uutta Tuusulaa ja huomioimme maakuntauudistuksen vaikutukset uuden kunnan rakentamisessa</p> <ul style="list-style-type: none"> Määrittelemme operatiivisen organisaation uudistamistarpeet uuden kunnan muodostamisessa ja sovitamme tukitoiminnot uuden kunnan toimintojen mukaiselle tasolle. Suunnitelma tukitoimintojen uudistamisesta valmistuu 3/2017 mennessä. Vahvistamme talouden johtamista panostamalla tiedolla johtamiseen: kunnan esimiehet hyödyntävät talouden suunnittelussa ja raportoinnissa Kuntari-järjestelmää 1/2017 alkaen. Siirrymme uuteen johtamisjärjestelmään (pormestarijärjestelmään) ja uuteen lautakunta- ja toimielinrakenteeseen 1.6.2017 alkaen valtuuston 6.6.2016 tekemän päätöksen mukaisesti.

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE 2017	TOIMENPIDE JA TOTEUTUSOHJELMA 2017
 <p>Uudisrakentamisen painopiste on keskuksissa ja taajamissa. Tämä luo edellytykset joukkoliikenteelle ja monipuolisemmille palveluille.</p> <p>Vastaamme erilaisten ja eri-ikäisten väestöryhmien asuminen tarpeisiin. Edistämme monimuotoista asumista viihtyisässä kulttuuriympäristössä.</p> <p>Tarjoamme kilpailukykyisen toiminta-ympäristön kunnassa toimiville ja kuntaan sijoittuville yrityksille.</p> <p>Liikennejärjestelmää kehitetään aktiivisesti seudullisena kokonaisuutena. Erityistä huomiota kiinnitetään matkustamisen sujuvuuteen.</p>	<p>2. Kasvatamme kunnan vetovoimaa kehittämällä vapaa-ajan toiminnan mahdollisuuksia ja kulttuurielämää, kuntakeskuksia, elinkeinoja ja joukkoliikennettä</p>	<p>2.1 Juhlistamme Suomi 100-juhlavuotta erilaisten tapahtumien ja toteutusten kautta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teemme juhlavuoden yhdessä (asukkaat, yhdistykset, kunnalliset toimijat) - Tuusulanjärvi-ilmio tapahtumineen • Suuntaamme kulttuuriavustukset ja tuotantotuet Suomi 100 -toteutuksiin • Otamme käyttöön peruskoululaisten kulttuurikasvatussuunnitelman – ”Lapsemme kasvavat kulttuurikunnassa” • Aloitamme varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelman luomisen • Jatkamme kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kehittämistä: tavoitteena parempi yhteistyö, luova työote, parempi näkyvyys ja resurssien turvaaminen <p>2.2 Tuusulanjärvi vetovoiman rakentajana</p> <ul style="list-style-type: none"> • Edistämme maakuntajärvemme Tuusulanjärven sekä Tuusulanjoen virkistyskäyttöä, sen saavutettavuutta ja roolia vetovoiman rakentamisessa Tuusulanjärven kulttuuriyhteisöineen. • Teemme päätöksen Tuusulanjärven uimarannasta sekä Tuusulanjärven ranta-riteistä järven eteläosassa Natura–alueella ja Tuusulan kirkon–Tuuskodon alueella. <p>2.3 Panostamme keskustojen kaupalliseen kehittämiseen sekä Sulan ja Focuksen työpaikka-alueiden asemakaavoitukseen parantaaksemme työpaikkatonttien tarjontaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyväksymme Sulan työpaikka-alueen asemakaavan • Edistämme Focus-alueen toteutusta toteuttajien hankkeiden etenemisvauhdin mukaan • Hyväksymme Hyrylän keskustan yleissuunnitelman • Hyväksymme Hyrylän liikekeskushankkeen asemakaavan • Asetamme nähtäville ehdotukset Jokelan keskustien kaavamuutokseksi • Hyväksymme Kellokosken keskustan asemakaavamuutoksen <p>2.4 Edistämme Rykmentinpuiston kaavoitusta, rakentamishankkeita ja sopimuksia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyväksymme Rykmentinpuiston keskustan asemakaavan sisältäen mm. HYPÄ-keskuksen ohella useita asuinkerrostalojen kortteleita ja korttelin liikekeskukseksi sekä Monion rakentamisen mahdollistavan asemakaavan • Teemme maankäyttösopimukset maanomistajien kanssa • Teemme Monion investointi- ja toteutus päätöksen • Ratkaisemme liikunta, nuoris, kirjasto, kulttuuripalveluiden yhteydet ja sijoitukset osana Rykmentinpuiston ja Hyrylän kokonaisuutta • Teemme Taidekampuksen investointi- ja toteutus päätöksen • Jatkamme Rykmentinpuiston alueen energiaratkaisun kehittämistä Keravan Energian kanssa <p>2.5 Valmistaudumme vuoden 2020 Asuntomessuihin</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markkinoimme messuja tuleville toteuttajille • Perustamme toimialarajat ylittävän ryhmän messuja edistämään • Teemme strategiset valinnat palveluiden järjestämiseen ja haemme yhteistyökumppanuuksia • Teemme alueelle visuaalisen ja kuvataiteellisen suunnitelman • Valitsemme messujen oheiskohteet ja käynnistämme vanhojen messualueiden kohentamisen <p>2.6 Otamme kunnassa toimivat ja kuntaan potentiaalisesti sijoittuvat yritykset mahdollisimman aikaisessa vaiheessa mukaan maankäytön suunnitteluun</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tunnistamme tärkeät ja potentiaaliset yhteistyökumppanit eri toimialoilta ja luomme toimivat yhteistyöverkostot ja toimintamallit <p>2.7 Rakennamme lentokenttäyhteistyötä ja huomioimme lentokentän maankäytön suunnittelussa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyödynnämme lentokenttään liittyviä yhteistyöverkostoja (Vantaan kaupunki, Uudenmaan liitto ja Lentokenttäklusteri) • Pyrimme hyötymään lentokentän kasvavasta työpaikkatarjonnasta <p>2.8 Toimimme houkuttelevana alustana elinkeinoelämän toiminnan kehittämiseksi sekä yritysten sijoittumiselle</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luomme valmiuksia toimia kokeilualustana pilotointivaiheessa oleville yrityksille ja tarjoamme heille käyttäjäpalautetta

		<ul style="list-style-type: none"> • Tarjoamme kunnan kiinteistöjä kehittämislustoiksi yritystoiminnalle ja tuotekehitykselle (Tuuskoto, paloasema, varikko jne.) • Tarjoamme Rykmentinpuistoa ja Hyrylän keskustaa innovaatiohankkeiden testialustaksi ja hyödynnämme niiden tulokset alueiden toteutuksessa • Tuemme lähityö-Urban office kampuksen synnyttämistä ja yritysysteistyötä lukion oppilaiden kanssa <p>2.9 Teemme ratkaisuja joukkoliikenteen tason ja tehokkuuden nostamiseksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toimeenpanemme valtuuston ratkaisun joukkoliikenteen tulevaisuudesta • Parannamme joukkoliikenteen matkustajainformaatiota ja -viestintää • Jatkamme kunnan henkilökuljetusten yhteensovittamista <p>2.10 Kehitämme liikkumisjärjestelmää kuntalaisten ja elinkeinoelämän näkökulmasta arjen sujuvuuden parantamiseksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Parannamme kevyen liikenteen edellytyksiä • Kehitämme liityntäpysäköintiä osana joukkoliikennejärjestelmää • Luomme valmiuksia älykkään liikkumisen ja liikkumisen palveluiden (MaaS) kehittämiselle mahdollistamalla yhteistyötahoille kokeilujen ja pilotointien toteuttamisen <p>2.11 Laadimme Tuusulaan taideohjelman, joka toimii kunnan vetovoiman rakentajana alueiden suunnittelussa sekä toteuttamisessa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laadimme Rykmentinpuistoon prosenttiperiaatteen mukaisen taideohjelman • Laadimme taideohjelman Tuusulan muille alueille
<p>STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ</p>	<p>VUOSITAVOITE 2017</p>	<p>TOIMENPIDE JA TOTEUTUSOHJELMA 2017</p>
 <p>HENKILÖSTÖ JA UUDISTUMINEN</p> <p>Varmistamalla oikein mitoitettun, hyvinvoivan ja osaavan henkilöstöresurssin, vahvistamme kunnan hyvää työnantajakuva.</p> <p>JOHTAMINEN</p> <p>Johtamisella luomme hyvät työnteon toimintaedellytykset ja tuemme kunnan palvelutehtävän toteuttamista.</p>	<p>3. Uudistamme johtamista, toimintatapoja ja organisaatiota sekä varmistamme henkilöstön hyvinvoinnin</p>	<p>3.1 Parannamme henkilöstön työhyvinvointia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehitämme kannustavaa palkitsemista mm. ottamalla käyttöön pikapalkitsemisen mallin ja uudistamalla henkilökohtaisen lisän maksuperusteet • Toteutamme työhyvinvointiohjelman mukaisia toimenpiteitä ja seuraamme mittareita. Henkilöstökyselyn kokonaisarvosana on parantunut ja ka. yli 7,70 • Johtamisemme on laadukasta ja kaikki esimiehet ovat käyneet Tuusulan oman johtamisvalmennuksen. • Luomme mallin eri osaamisen kehittämisen menetelmille ja tuemme ammatillista kehittymistä. Käytyjen koulutusten keskiarvo on yli 3pvä/hlö. • Kehitämme työtapaturmien ennaltaehkäisyä työtapaturmien vähentämiseksi ja kehitämme raportointimallia. Vuonna 2017 työtapaturmailmoituksia tehdään uudella sähköisellä työvälineellä ja läheltä piti – ilmoituskäytännön uusi prosessi on otettu käyttöön ja vakiintunut. <p>3.2 Varmistamme suurien muutosten laadukkaan läpiviennin muuttuvassa kunnassa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vahvistamme muutosjohtajuutta tukemalla esimiehiä Tuusulan omalla muutoksen johtamisen mallilla ja tarvittavilla henkilöstöhallinnon tukitoimilla • Varmistamme henkilöstön osallistumisen muutosten suunnittelussa ja toteutuksessa • Hyödynnämme ohjelma- ja projektijohtamisen malleja <p>3.3 Tarkastelemme uudistamistarpeita toimintatapojen, palveluiden tuottamisen ja roolien näkökulmista</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyväksymme yhteiset johtamisen periaatteet toimintatapojen uudistamisen perustaksi • Hyödynnämme sähköisiä työvälineitä. Esimerkiksi työyhteisöviestinnässä Yammer uudistaa toimintakulttuuria ja toimintatapoja. • Otamme käyttöön sähköisen vuorovaikutuksen ja työnteon alustat, jotka mahdollistavat viranhaltijoiden, luottamus henkilöiden, kuntalaisten ja muiden osallisten yhteistyön. <p>3.4 Hyödynnämme digitalisaation mahdollisuudet kehittämällä sähköisiä toimintatapoja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vahvistamme tietohallinnon johtamista ja projektinhallintaa ict-hankintojen tehostamiseksi • Otamme käyttöön uuden asianhallinnanjärjestelmän ja siirrymme sähköisiin materiaaleihin luottamuselimissä.

		<p>3.5 Organisoimme uudelleen kuntalaisten asiakaspalvelun ja lisäämme sähköistä asiointia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keskitämme asiakaspalvelua ja perustamme yhteisen asiakaspalvelupisteen 6/2017 mennessä • Kytkeydymme kansallisiin sähköisen asioinnin ratkaisuihin (suomi.fi) ja teemme palvelukuvaukset palvelutietovarantoon • Digitalisoimme kuntalaisille tarjottavia palveluita (mm. omakotitonttien haku) ja digitoimme arkistoja <p>3.6 Tehostamme ja yhtenäistämme kunnan hankintaprosesseja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhtenäistämme hankintaprosesseja luomalla yhtenäisen toimintamallin ja asiakirjat; käyttöönotto 09/2017 • Kehitämme sopimuskäytäntöjä ja sopimuksiin liittyvää riskienhallintaa: sopimusluonnokset liitetään pääsääntöisesti hankinta-asiakirjojen osaksi • Vähennämme ostolaskujen ja toimittajien määrää: vähennystavoite 10 % • Lisäämme yhteistyötä paikallisten yrittäjien kanssa: kunta järjestää vähintään kaksi tilaisuutta tilaisuutta hankinta-asioista ml. sähköiset hankinnat <p>3.7 Otamme käyttöön kokeilutoiminnan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tuemme toimialarajat ylittävien ketterien kokeilujen ja projektien toteutusta • Otamme käyttöön kokeilutoiminnan ketterine kokeiluineen kunnan viranhaltijoiden, luottamushenkilöiden ja kuntalaisten sekä sidosryhmien kesken
--	--	--

STRATEGIAN SEURANTA

Strategian toteutumista seurataan vuosittavoitteiden, niihin liitettyjen toimenpiteiden ja toteutusohjelmien etenemisen sekä projektisalkun seurannan avulla. Kunnan strategiaa uudistettaessa ja valtuustokauden viimeisen vuoden arviointia tehtäessä arvioidaan kunnan nykyisen strategian toteutumista kokonaisuutena. Siinä yhteydessä tarkastellaan mitkä valtuustokaudella asetetuista tavoitteista saavutettiin ja mitkä jäivät toteutumatta.

Tavoitteiden toteutumista arvioidaan kunkin toimenpiteen kohdalla asteikolla 1–5 ja etenemisestä raportoidaan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä kuntatasoisena kokonaiskuvana. Lisäksi lautakunnat seuraavat omalle toimialueelleen kuuluvien vuosittavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien etenemistä.

Tuusulan kunta seuraa myös valtuustokaudelle asetettujen strategisten päämäärien edistymistä strategisten mittareiden avulla. Organisaatiostrategiassa esille nostettujen päämäärien – asiakaslähtöisyyden, henkilöstön uudistumisen ja hyvän johtamisen – edistymistä seurataan strategisilla tunnusluvuilla valtuustokauden aikana tapahtuvan muutoksen todentamiseksi.

Näitä koko valtuustokauden ajan seurattavia strategisia mittareita ja tunnuslukuja seurataan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä ja valtuustokauden viimeisenä vuotena tehdään kokonaisarvio niiden kehityksestä.

Strategiset mittarit

Tuusulalle on määritelty neljä strategista mittaria, jotka kytkeytyvät kunnan strategiaan päämääriin. Mittareissa tapahtuvan muutoksen seuraaminen auttaa arvioimaan, miten strategiassa asetetut päämäärät ovat edenneet valtuustokauden aikana.

1. Kunnan käytössä olevat tilat *) – (brutto) m² / asukas

Tavoitteena vähentää bruttoneliöitä keskimäärin 1 % vuodessa.

Tiivistämällä palveluverkkoamme tuemme kestävän kehityksen tavoitetta ja alennamme kiinteistökustannuksia. Palvelujen keskittäminen tukee osaltaan henkilöstön osaamisen hyödyntämistä ja tarkoituksenmukaista käyttöä. Kiinteistökustannuksia seuraamalla nähdään, paljonko palvelun järjestämisen kustannuksista kuluu kiinteistöjen hoitoon ja ylläpitoon palvelun sisällöllisen tuottamisen lisäksi.

*) Tytäryhtiöiden omistamat kiinteistöt, asuntotoimen hallinnoimat asunto-osakkeet, vuokratoloyhtiöt ja TuKuKi:n omistuksessa olevat asunto-osakkeet jätetään laskennasta pois.

2. Toimintakate (=nettomenot) € / asukas

Tällä mittarilla varmistetaan, että kunta järjestää palvelut tehokkaasti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla ja kunnan talous pysyy vakaalla pohjalla. Valtuustokauden minimitavoite on, että toimintakateen kasvun ja verorahoituksen kasvun välinen suhde ei heikkene.

3. Osuus seudun väestönkasvusta

Tavoitteena on kasvaa vähintään samalla vauhdilla kuin Helsingin seutu

*) keskimäärin.

Mittari kuvaa kunnan kilpailukykyä ja asemaa Helsingin seudulla. Väestönkasvusta seuraa verotulopohjan myönteinen kehitys. Väestön tasapainoinen ikärakenne ja edullinen huoltosuhte kertovat kunnan elinvoimasta. Nämä mahdollistavat monipuoliset palvelut.

*) Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen ja Kuuma-kunnat

4. Yhdyskuntarakenteen kehittyminen

Tavoitteena on, että vuosina 2013 – 2017 myönnettyjen asuntojen rakennusluvista keskimäärin 95% sijoittuu asemakaava-alueille keskustoihin.

Mittari kuvaa yhdyskuntarakenteen eheytymistä ja sen myönteisiä seurausvaikutuksia kuten mahdollisuuksia järjestää palvelut kustannustehokkaasti olemassa olevaa infrastruktuuria hyödyntämällä. Keskustojen tiivistyminen luo edellytykset joukkoliikenteen palvelutason parantamiselle, taajamien kaupalliselle kehittämiselle ja nykyistä monipuolisemmalle asuntotuotannolle. Tavoitteena on, että asukastiheys asemakaava-alueilla kasvaa.

Strategiset tunnusluvut

Strategisten mittareiden lisäksi Tuusulan kunta seuraa joka toinen vuosi asiakastyytyväisyyttä sekä henkilöstökyselyjen tuloksia. Nämä tunnusluvut kytkeytyvät organisaatiostrategian päämääriin.

Asiakastyytyväisyys

Asiakastyytyväisyyttä seuraamalla varmistamme, että palvelumme ovat oikein kohdennettuja, ajoitettuja ja palveluketjut toimivia. Pyrimme asiakaslähtöisiin palveluratkaisuihin osallistamalla kuntalaiset ja asiakkaat yhä enemmän kehittämistyöhön. Tavoitteena on lisätä kuntalaisten ja asiakkaiden tyytyväisyyttä kunnan tarjoamiin palveluihin

Henkilöstökyselyn tulokset

Tavoitteenamme on parantaa työhyvinvointia sekä henkilöstön tyytyväisyyttä johtamiseen ja esimiestyöhön. Seuraamalla henkilöstökyselyn tuloksissa tapahtuvien muutosten suuntaa, voimme osaltamme varmistaa oikein mitoitettua hyvinvoivan ja osaavan henkilöstön. Hyvinvoivan henkilöstön ja johtamisen avulla tuemme kunnan palvelutehtävän toteuttamista.

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla pyritään varmistamaan asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kunnan ja kuntakonsernin strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seurantaa sekä arviointia. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio-, toiminnan ja talouden seuranta- ja tilinpäätösprosessiin.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat päätökset

Tuusulan valtuusto hyväksyi 31.3.2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joka sisältää periaatteet kunnanhallituksen velvollisuudesta ohjeistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimeenpanosta, lauta- ja johtokuntien velvollisuudesta valvoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa sekä johtavien viranhaltijoiden velvollisuudesta toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueillaan.

Riskienhallinnan tavoitteet

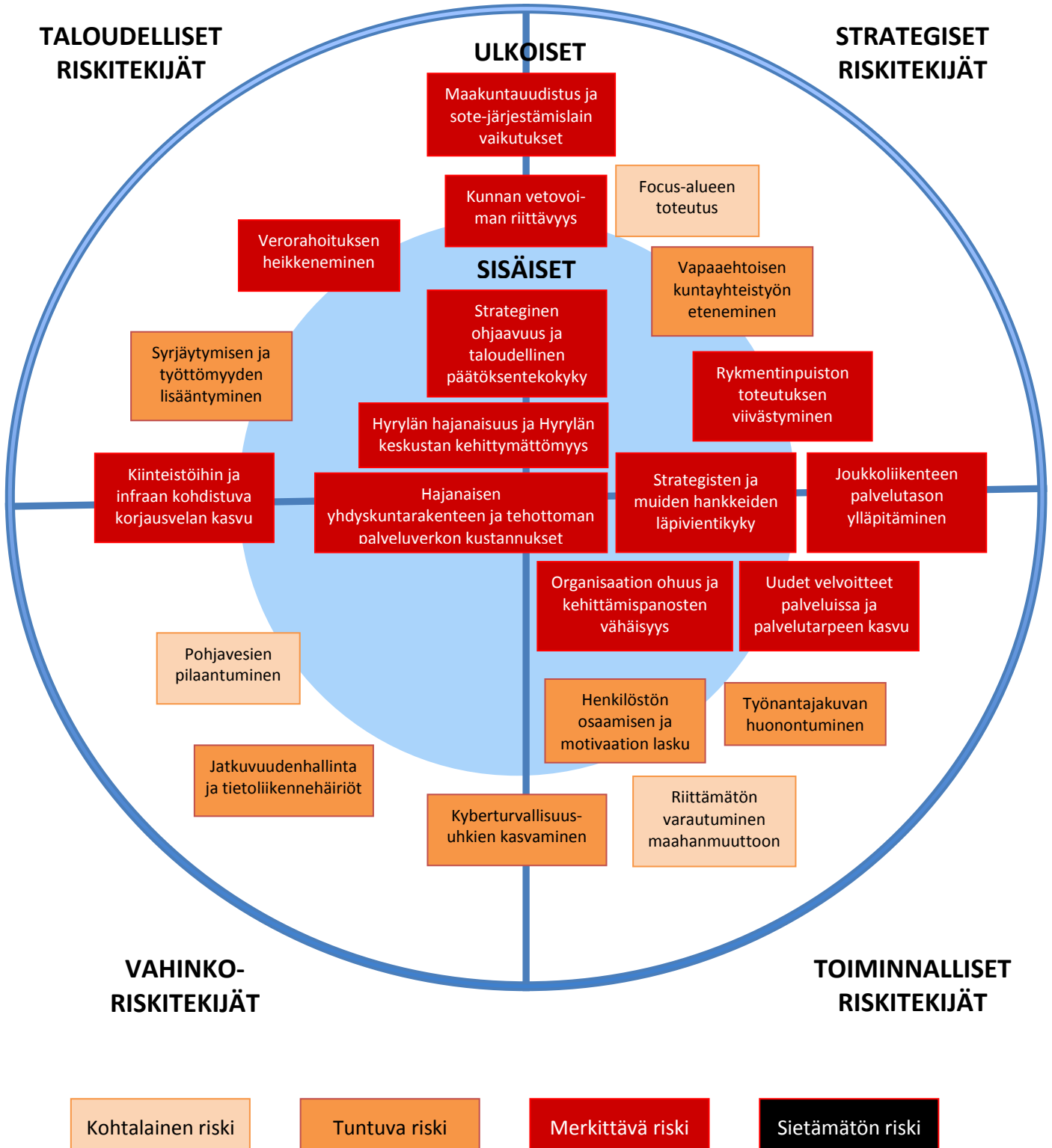
Uusi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämisen malli otettiin käyttöön loppuvuodesta 2014. Vuosina 2015 - 2016 työn keskeisenä tavoitteena on ollut sulauttaa riskienhallinta yhä kiinteämmäksi osaksi kunnan toiminnan suunnittelua ja tavoitteiden asetantaa, vakiinnuttaa riskienhallinnan uudistunut toimintamalli ja juurruttaa sitä toimialatasolta tulosalueille. Tämä työ jatkuu myös vuonna 2017.

Kuntaan kohdistuvat riskit

Osana sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan uudistettuja toimintatapoja on vuoden 2016 aikana kunta- ja toimialatasolla sekä tytäryhtiöissä tunnistettu ja arvioitu kuntaan ja sen toimintaan liittyviä riskejä. Riskeille on määritelty hallintakeinot ja toimenpiteet, joilla pyritään ennaltaehkäisemään ja pienentämään riskin todennäköisyyttä ja seurausta.

Riskiympyrälle (ks. kuva seuraavalla sivulla) on kuvattu kuntatasolla merkittävimmät riskit kunta-laisten ja kunnan hyvinvoinnin edellytysten turvaamiseen. Riskit jaotellaan strategisiin riskeihin, taloudellisiin riskeihin, toiminnallisiin riskeihin ja vahinkoriskeihin.

Tuusulan kunnan riskiympyrä 2017

Strategiset riskit uhkaavat kunnan tavoitteiden ja strategian toteuttamista vaarantaen toiminnan edellytykset ja vision toteutumisen. Riskit liittyvät keskeisesti strategian toteuttamisen mahdollisuuksiin ja etenkin ulkoisen toimintaympäristön muutoksiin.

Taloudelliset riskit liittyvät sisäisiin tai ulkoisiin taloudellisiin tekijöihin, sijoituksiin, rahoitukseen sekä rahoitusmarkkinoihin.

Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen ja riippuvuuksiin, henkilöstön toimintaan ja osaamiseen, organisaation sisäisiin prosesseihin sekä asiakasprosesseihin, palvelun epäonnistumiseen, tietojärjestelmiin, sopimuksiin sekä myös väärinkäyttöksiin ja muuhun lainvastaiseen toimintaan.

Vahinkoriskit ovat usein seurausta odottamattomista ja äkillisistä, monesti vakuuttamiskelpoisista, tapahtumista joista voi seurata onnettomuus, rikkoontuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus.

Riskien merkittävyyttä kuvataan neliportaisella asteikolla kohtaisesta riskistä, tuntuvaan, merkittävään ja sietämättömään riskiin.

Riskit ja niiden hallinta vuonna 2017

Tehtyjen riskiarviointien perusteella kunnan merkittävimmät riskit liittyvät *kunnan vetovoiman riittävyyteen, hajanaisen kuntarakenteen ja tehottoman palveluverkon kustannuksiin* sekä *Rykmentinpuiston toteutuksen viivästymiseen*.

Kunnan vetovoiman riittävyys nähdään merkittävänä riskinä Tuusulalle. Kunnan onkin huolehdittava, että kunta on vetovoimainen sekä nykyisten että uusien asukkaiden ja alueelle sijoittuvien yritysten näkökulmasta. Vuonna 2016 kehitys kääntyi kunnalle suotuisammaksi muuttovoiton ja väestönkasvun osalta. Myös uusien yritysten määrä on kasvussa ja työttömyys laskussa verrattuna edelliseen vuoteen. Yksi kunnan vetovoimaisuuden osatekijä on merkittävä riski *joukkoliikenteen palvelutaso ja sen ylläpitäminen*. Strategian vuoden 2017 yhtenä toimenpiteenä on ”Teemme ratkaisuja joukkoliikenteen tason ja tehokkuuden nostamiseksi”. Tämän toimenpiteen toteutuminen vaikuttaa osaltaan kunnan vetovoimaan pitkällä tähtäimellä. Kunnan vetovoiman riittävyyteen on edelleen kiinnitettävä huomiota ja sen eteen on tehtävä töitä, jotta tämän vuoden suotuisa väestönkasvu, työttömyyden taittuminen ja yritysten määrän kasvu saadaan jatkumaan.

Rykmentinpuiston toteutuksen viivästyminen on kunnalle merkittävä riski. Kehitystyöhön osoitetut resurssit ovat niukat ja yhteinen sitoutuminen tehtyihin päätöksiin on riittämätöntä. Myös yleinen taloustilanteen kehitys ja sitä kautta alueen mahdollisten toteuttajien löytäminen aiheuttavat riskin Rykmentinpuiston toteutuksen etenemiselle aikataulussa. Riskin hallintakeinoja ovat mm. riittävä resursointi ja tehokas organisointi, riittävä viestintä ja vuorovaikutus yhteisen sitoutumisen varmistamiseksi ja toteutuksen edistämiseksi suunnitellussa aikataulussa sekä tarmokkaat toimet alueen mahdollisten toteuttajien löytämiseksi. *Hyrylän hajanaisuus ja Hyrylän keskustan kehittymisen viivästyminen* on myös merkittävä riski ja on osaltaan jo toteutunut.

Hajanaisen yhdyskuntarakenteen ja tehottoman palveluverkon kustannukset ovat myös kunnalle merkittävä riski. Kesällä 2017 alkavalla valtuustokaudella on tehtävä linjaukset palveluverkon tulevaisuudesta. Sote- ja maakuntauudistuksen myötä kunnan tulopohja puolittuu samalla, kun koko nykyinen kiinteistömassa jää kunnan omistukseen ja ylläpitoon. *Kiinteistöihin ja infraan kohdistuva korjausvelan kasvu* on keskeisiä toiminnan kustannuksia nostavia tekijöitä. Vanhenevat

kiinteistöt ja ajanmukaisten toimitilojen puute voi olla uhka tuottavalle työnteolle, kuntalaisten ja henkilöstön terveydelle sekä kunnan vetovoimalle ja imagolle. Kunnassa on käynnissä merkittäviä hankkeita kunnan kiinteistöjen kohentamiseksi ja *palveluverkon kustannusten ja kiinteistöjen korjausvelan* hallitsemiseksi. Käyttötalouden (infra ja kiinteistöt) määrärahat eivät kuitenkaan riitä kaikkiin tarvittaviin vuosikorjauksiin uudiskohteiden ollessa etusijalla.

Kunnan taloudellisen toimintaympäristön riskit liittyvät etenkin tulo- ja *verorahoituksen heikkenemiseen* sekä maakunta- ja sote-uudistukseen ja sen rahoitusratkaisuun. Kuntatalouden rakenteet muuttuvat, kun *Maakuntauudistus ja sote-järjestämislain vaikutukset* realisoituvat. Esillä olleet rahoitusmallit kohtelevat Tuusulan kaltaisia kuntia epäedullisesti ja tasausjärjestelmät eivät välttämättä ole riittäviä. Suurin osa kunnan tulopohjasta perustuu verotuloihin ja verotettavan palkkasumman kehitys on hidastunut. Kunnan tulopohja puolittuu sote- ja maakuntauudistuksen myötä 1.1.2019 alkaen. Merkittävänä riskinä nähdään kyky tuottaa palveluja tilanteessa, jossa resurssit heikkenevät (*verorahoituksen heikkeneminen, organisaation ohuus ja kehittämispäätösten vähäisyys*) ja palvelutarve samanaikaisesti pysyy ennallaan tai kasvaa (*uudet velvoitteet palveluissa ja palvelutarpeen kasvu, syrjäytymisen ja työttömyyden lisääntyminen, riittämättömät varautuminen maahanmuuttoon*). Näiden riskien hallintakeinoihin onkin kiinnitettävä huomioitava uutta Tuusulaa ja uutta kuntaa rakennettaessa.

Palvelutarpeen kasvu näyttää realisoituneen etenkin HUSin veloitusten näyttäessä kasvua ja vanhus- ja vammaispalveluiden ennakoitua nopeamman asiakasmäärän kasvun takia. Varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja ei ole kuntatasoisen päätöksen perusteella nostettu. Palvelutarpeen osalta kasvua on odotettavissa yläkouluikäisten osalta, jota kasvattaa Mäntsälän kanssa tehty kuntayhteistyösopimus. Pitkäaikaistyöttömyys on yhä kasvussa. Toisaalta mielenterveyskuntoutujien palveluasumisen tarvetta on voitu vähentää ja lisäpaikkojen tarvetta estää tuottamalla kunnan omana toimintana tukipalveluita asiakkaiden kotiin. Jälkihuolto nuorten palveluista kolme neljäsosaa on järjestetty kunnan omana toimintana ja kustannukset asiakasta kohti ovat vähentyneet.

Myös kuntaan kohdistuvat velvoitteet ovat kasvaneet. *Maahanmuuttoon* on kunnassa varauduttu kotouttamisohjelman päivityksellä ja maahanmuuttajien vastaanottoa valmisteleavassa työryhmässä. Vastaanoton vaatima resursointi korjaantui syksyllä 2016, kun maahanmuuttokoordinaattori ja pakolaisohjaaja aloittivat työnsä. Tavoitteena onkin tarjota hyvä alku kunnassa Tuusulaan asetuville pakolaisille ja kehittää kunnan vastaanottopalveluita heidän tarpeidensa mukaan. Kunnan henkilöstöä tullaan myös kouluttamaan monikulttuurisuuden kohtaamiseen.

Talouden heikkenemisen seurauksena vuonna 2015 toteutetut lomautukset ja irtisanomiset nostivat *henkilöstön osaamisen ja motivaation laskun* sekä *työnantajakuvan huonontumisen* kunnan merkittäviksi riskeiksi. Näiden riskien hallitsemiseksi kunnassa käynnistettiin mm. esimiesvalmennukset johtamiskulttuurin kehittämiseksi. Myös rekrytointiprosessin ja työnantajakuvan kehittäminen käynnistettiin. Vuonna 2017 nämä riskit nähdään tuntuvina kuntakenttään yleisesti kohdistuvien muutosten takia sekä Tuusulan osalta myös poliittisen johtamisjärjestelmän muutoksesta johtuen. Muutosprosessit nähdään toiminnan uhkana etenkin, jos niiden läpiviennissä ei riittävästi panosteta muutoksen tukeen, henkilöstön osallistamiseen ja viestintään.

Vapaaehtoisen kuntayhteistyön etenemisessä on eletty erilaisia vaiheita. Tuusula erkaantui kuntaliitosselvityksestä vuonna 2015 ja on sen jälkeen keskittynyt vapaaehtoisen yhteistyön mahdollisuuksien hyödyntämiseen ja synergioiden saavuttamiseen. Sote- ja maakuntauudistukseen kytkeytyvän Keski-Uudenmaan sote-hankkeessa pohditaan mm. miten tulevaisuuden palvelut tehdään konkreettisesti alueellisessa sote-mallissa.

Tällä valtuustokaudella ovat *strategian ohjaavuus ja taloudellinen päätöksentekokyky* sekä *strategisten ja muiden hankkeiden läpivientikyky* olleet merkittäviä riskejä, jotka ovat osin realisoituneet. Kunnassa ei esimerkiksi ole toistaiseksi tehty ratkaisuja palveluverkon tulevaisuudesta, Rykmentinpuiston toteutuksessa on viivettä, *Focus-alueen toteutus* on edennyt hitaasti, ja

ratkaisut *joukkoliikenteen palvelutason* ylläpitämiseksi ovat vielä edessä. Valtuustokauden vaihtuessa ja strategiaa uudistettaessa on kiinnitettävä huomiota yhteisten linjausten tekemiseen ja niihin sitoutumiseen. Kunnan on myös yhä enemmän priorisoitava projekteja projektisalkun johtamisen kautta sekä vietävä eteenpäin toimintatapojen muutosta. Myös tukitoimintoja organisoidaan uudelleen ja palveluita kehittää asukaslähtöisesti. Henkilöstön vaihtuvuuden kautta tulisi myös ohjata resursseja suorittavasta työstä asiantuntijatyöhön ja kehittämiseen.

Tällä valtuustokaudella *kyberturvallisuusuhkien kasvaminen ja jatkuvuudenhallinta ja tietoliikennehäiriöt* ovat nousseet tuntuvaksi riskiksi. Jo lyhyet häiriöt tietoliikenteessä haittaavat merkittävästi asiakaskohtaamisia ja työntekoa. Pidempien katkosten aikana suurta osaa työtehtävistä ei kyetä hoitamaan, kuntalaiset ja asiakkaat eivät saa palvelua ja kunnalle koituu merkittävää taloudellista haittaa näiden riskien toteutuessa. Riskien hallitsemiseksi on kiinnitettävä huomiota tietoturvaan ja kyberturvallisuusuhkien torjuntaan, jatkuvuudenhallinnan edellytyksistä huolehtimiseen ja varautumiseen. Myös kunnan laatimissa sopimuksissa tulee kiinnittää huomiota näiden riskien hallintakeinoihin.

Tuusulassa on isoja pohjavesialueita ja *pohjavesien pilaantuminen* on yksi kunnan riskiympyrälle nostetuista kohtalaisista riskeistä. Tämän riskin hallitsemiseksi tehdään määrätietoisesti töitä kunnassa ja yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta raportointi

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa ja tuloksellisuutta seurataan talousarviovuoden aikana osavuositarkastuksissa. Tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa kunnanhallitus antaa arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä selonteon konsernivalvonnan järjestämisestä.

Kunnanhallituksen riskiarviot ja selonteot perustuvat kuntaorganisaation, toimielinten ja tytäryhteisöjen hallitusten toimintakertomuksissaan antamiin selontekoihin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, niissä havaittuihin puutteisiin ja toimenpiteisiin niiden korjaamiseksi. Selonteot perustuvat dokumentoituun arviointiaineistoon.

TALOUSSUUNNITELMAN TALOUSPERUSTEET

TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Suomen kansantalous kääntyi pieneen kasvuun vuonna 2015 ja hidas kasvu on jatkunut kuluvana vuonna. Huolimatta hienoisesta talouden piristymisestä Suomen taloustilanne pysyy lähivuosien ajan heikkona. Viennin kehityksen ennakoidaan olevan vaisua. Taloudellista aktiviteettia kannattelee etupäässä yksityinen kulutus ja investoinnit.

Valtiovarainministeriö (VM) ennustaa Suomen BKT:n kasvavan vuonna 2017 0,9 %. Kasvun taustalla on edelleen investointien suotuisa kehitys ja yksityinen kulutus. Yksityiset investoinnit kasvavat 3,3 %, ja erityisesti asuinrakennusinvestoinnit lisääntyvät.

Teollisuustuotannon ennustetaan kääntyvän 1,9 % kasvuun. Maailmantalouden ja -kaupan kasvunäkymät ovat heikentyneet viimeaikoina. Maailmankaupan kasvu jää tänä vuonna vain 2 prosenttiin. Maailmankaupan ennustetaan hieman piristyvän ja vienti piristyy maailmankaupan elpymisen vanavedessä 3,0 % kasvuun.

Työttömyyden kasvu näyttää pysähtyneen ja työllisten määrä lisääntyy 0,3 %. Työttömyysasteen arvioidaan laskevan 8,8 prosenttiin. Kuluttajahintojen nousu kiihtyy 1,1 prosenttiin. Koko vuoden 2017 työttömyysasteeksi ennustetaan 8,8 prosenttia. Suuri rakennetyöttömyys tulee hidastamaan työttömyyden laskua parantuneesta suhdannetilanteesta huolimatta.

Suomen julkinen talous pysynee alijäämäisenä vuosikymmenen loppuun saakka. Julkiseen talouteen on kohdentunut mittavia sopeutustoimia, mutta niistä huolimatta alijäämä ei ole supistunut merkittävästi. Talouden hidas kasvu ei tuota tarpeeksi verotuloja rahoittamaan julkisia menoja ikääntymisen aiheuttaessa jatkuvaa menojen kasvupainetta. Julkinen velka suhteessa BKT:hen on kasvanut yhtäjaksoisesti jo pitkään. Velkasuhde taittuu tilapäisesti vuosikymmenen lopussa. Julkisyhteisöjen velka ylitti viime vuonna EU:n perussopimuksen mukaisen 60 prosentin rajan ja velkasuhde pysyy tämän rajan yläpuolella vuosikymmenen loppuun saakka

Kansantalouden tunnuslukuja

VM:n ennuste 15.9.2016

	2013	2014	2015	E2016	E2017	E2018
BKT:n muutos	-1,1	-0,7	0,2	1,1	0,9	1,1
Kuluttajahintojen muutos	1,5	1,0	-0,2	0,4	1,1	1,3
Työttömyysaste	8,2	8,7	9,4	9,0	8,8	8,5
Julkisyhteisöjen bruttovelka BKT:sta	55,6	59,3	62,6	64,3	65,8	66,4
Lyhyet korot (euribor 3 kk)	0,2	0,2	0,0	-0,3	-0,3	-0,1
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v)	1,9	1,4	0,7	0,3	0,4	1,0

Tuusulan väestö

Tuusulan väkiluku oli vuoden 2015 lopussa 38 459 henkilöä. Elokuussa 2016 väkiluku oli ennakkotietojen mukaan 38 699.

Tuusulassa oli työttömiä 8,1 % (elokuu 2016). Työnhakijoita oli 1 592, joista 54 alle 20-vuotiaita, 208 alle 25-vuotiaita ja 668 henkilöä oli pitkäaikaistyöttömänä. Avoimia työpaikkoja oli 217 (Elokuun työllisyyskatsaus, Uudenmaan ELY -keskus).

Käyttötalous

Vuoden 2016 tilinpäätösennusteessa (osavuositarkastus 2 / 2016) ennakoitaan 5,5 milj. euron alijäämää (ml. vesihuoltoliikelaitos). Toimintatuottojen arvioidaan kasvavan ja toimintamenojen pienenevän 0,5 % vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden. Vuosikate jäänee hieman alle vuoden 2015 tason.

Vuonna 2017 toimintakatteen kasvu on 0,5 % (vähennys 2016 ennusteeseen 1,6 %) ja tulevina taloussuunnitteluvuosina keskimäärin noin 1,0 %. Toimintamenojen kasvuksi on budjetoitu 0,8 % (vähennys 2016 ennusteeseen 0,4 %) ja tulevina vuosina keskimäärin noin 1,0 %. Vuoden 2017 toimintamenojen pientä kasvua selittävät osaltaan toimeentulotuen siirto Kelalle 1.1.2017 sekä kotitalousjätteen keräämisen ulkoistaminen Kiertokapula Oy:lle.

Kunnan lähivuosien toimintamenoissa ei ole juurikaan kasvuvaraa; Tuusulan tulee varautua sopeuttamaan kunnan toiminnot sote- ja maakuntauudistuksen myötä puolittuvaan tulopohjaan. Keskiössä tuottavuuden parantaminen sekä kiinteistöomaisuuden tehokkaampi hyödyntäminen; palvelurakenteita kevennetään ja kunnan palveluita järjestetään yhä enemmän digitaalisia ratkaisuja hyödyntäen. Kunnan elinvoimaisuutta ja taloutta tukevat aktiivinen elinkeinopolitiikka sekä asunto- ja yritystonttitarjonnan tarjonnan lisääminen, erityisesti Etelä-Tuusulan alueella.

Investoinnit ja rahoitus

Kunnan kokonaisinvestoinnit nousevat vuonna 2017 noin 32,8 milj. euroon ja vesihuoltoliikelaitos mukaan lukien 36,6 milj. euroon. Infrahankkeisiin (tiet, liikenneväylät, puistot yms.) investoidaan noin 10,9 milj. euroa, vesi- ja viemäriverkostoon noin 3,8 milj. euroa. Lähivuosina infrainvestointien määrää lisää Rykmentinpuiston alueen rakentamisen käynnistyminen. Vuonna 2017 Rykmentinpuiston investoinnit kohoavat yli 5 milj. euroon.

Kunnassa on meneillään merkittäviä koulujen perusparannus- ja laajennushankkeita, rakennusinvestointien määrä asettuu vuonna 2017 noin 14 milj. euroon. Suurimpia rakennushankkeita ovat Kellokosken ja koulun laajennus sekä Hyökkälän koulun peruskorjaus.

Kunnan investoinneista pystytään kattamaan tulorahoituksella ainoastaan vajaa kolmannes. Kunnan korollisten velkojen ennakoitaan kohoavan vuoden 2017 loppuun mennessä 103,3 milj. euroon. Velan määrä kohoaisi 2 643 euroon/asukas. Tavoitteena on hidastaa kunnan velkaantumista suunnitelmakaudella niin, että kunnan ja vesihuoltoliikelaitoksen yhteenlaskettu lainamäärä ei ylitä 150 milj. euroa vuoden 2021 lopussa.

VEROTULOJEN KEHITYS

Kunnan verotulot alenevat vuonna 2017 maan hallituksen kilpailukyky sopimuksen (Kiky-sopimus) kerrannaisvaikutusten vuoksi. Kunnallisveron alennukset, työntekijän sosiaalivakuutusmaksujen korotukset, lomarahaleikkaukset sekä työajan pidennys vähentävät kunnallisveron kertymää. Kunnallisveron menetyksiä tasapainottavat valtionosuuksien muutokset sekä Kiky-sopimuksen kuntatalouden menoja pienentävät vaikutukset (työnantajamaksualennukset, lomarahaleikkaukset ja työajan pidentäminen).

Verotuloja ennustetaan kertyvän vuonna 2017 yhteensä noin 174,3 milj. euroa. Verotulojen ennustetaan kokonaisuutena supistuvan 0,3 % vuoden 2016 ennusteeseen nähden.

Seuraavassa taulukossa on eri verolajien tuoton kehitys vuosina 2014 – 2016 sekä vuosien 2016 – 2018 arviot:

Tuusulan verotulot, 1000 euroa

	2014	muutos %	2015	muutos %	E2016	muutos %	E 2017	muutos %	E 2018	muutos %
kunnallisverot	153554	0,9	155825	1,5	159986	2,7	157685	-1,4	162943	3,3
yhteisöverot	6417	5,7	7300	13,8	6432	-11,9	6796	5,7	7136	5,0
kiinteistöverot	7347	14,2	8318	13,2	8449	1,6	9847	16,5	9847	0,0
yhteensä	167 318	1,6	171443	2,5	174867	2,0	174328	-0,3	179926	3,2

Kunnallisveroprosenttina on taloussuunnitelmakaudella käytetty 19,50. Kunnallisveron osuus kunnan verotuloista on arvion mukaan 90,5 % vuonna 2017 (vuonna 2016: 91,8 %).

Yhteisöveron osalta ei tällä hetkellä ole tiedossa vireillä olevia lakimuutoksia, jotka vaikuttaisivat tulevana vuosina merkittävästi yhteisöverokertymään. Yhteisöverokertymän kehitys on pitkälti sidoksissa Tuusulassa toimivien yritysten tuloskehitykseen sekä yritysten määrän kehittymiseen. Aiempien yhteisöveroalennusten ja päätösten seurauksena kuntien jako-osuuden määräaikainen korotus päättyi vuoden 2015 lopussa, tämän vuoksi Tuusulan yhteisövero-osuus jää kuluvaan vuonna noin 0,9 milj. euroa alle vuoden 2015 tason.

Kiinteistöveroprosenttien vaihteluvälit muuttuvat vuodelle 2017. Muutokset on jo osittain vahvistettu Lailla kiinteistöverolain muuttamisesta, joka on tullut voimaan 3.11.2015. Hallitus päätti kuitenkin syksyn 2016 budjettiriihessä lisämuutoksista kiinteistöverotukseen. Tältä osin hallituksen esitys käsitellään eduskunnassa lokakuussa 2016 ja vahvistetaan näillä näkymin marraskuun alussa ennen kuin kuntien on ilmoitettava veroprosenttinsa Verohallinnolle.

Kiinteistöverolain 30.10.2015 vahvistetut muutokset korottavat yleisen ja vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosenttien vaihteluvälien ala- ja ylärajoja verovuodelle 2017. Yleisen kiinteistöveroprosentin vaihteluväli nousi 0,80 - 1,55 prosentista 0,86 - 1,80 prosenttiin ja vakituisten asuinrakennusten vaihteluväli 0,37 - 0,80 prosentista 0,39 - 0,90 prosenttiin.

Uudessa hallituksen esityksessä, joka on tulossa myös voimaan verovuodelle 2017, esitetään lisäkorotuksia yleisen ja vakituisen asuinrakennuksen veroprosenttien alarajoihin. Esityksen mukaan yleisen kiinteistöveroprosentin vaihteluväli olisi siten 0,93 - 1,80 prosenttia ja vakituisten asuinrakennusten vaihteluväli 0,41 - 0,90 prosenttiin.

Myös Tuusulan kunnan tulee viimeistään vuoden 2017 kiinteistöverotuksessa nostaa veroprosenttinsa vähintään uusille alarajoille. Nämä alarajojen mukaiset vähimmäiskorotukset on otettu huomioon kunnan vuoden 2017 verotuloarviossa ja kiinteistöveroprosentteja esitetään korotettavan kiinteistöverolain sallimien uusien alarajojen mukaisille tasoille. Muita korotuksia ei esitetä tehtäväksi. Yhteensä Tuusulan kiinteistöverotulojen arvioidaan kasvavan vuonna 2017 noin 1,4 milj. euroa kuluvaan vuoteen nähden.

Seuraavassa taulukossa on hallituksen esityksen mukainen, lain mahdollistama kiinteistöveron vaihteluväli vuonna 2017 sekä Tuusulan kunnassa noudatettavat veroprosentit:

Lain sallimat vaihteluvälit		Tuusulan vero-%
Yleinen kiinteistövero	0,93 - 1,80	0,93
Vakituinen asuinrakennus	0,41 - 0,90	0,41
Muu asuinrakennus*	0,93 - 1,80	0,93
Rakentamaton rakennuspaikka*	3,93 - 4,00	3,93
Yleishyödyllinen yhteisö	0,00 - 1,55	0,65

*Muiden kuin vakituisten asuinrakennusten veroprosentin enimmäismäärää korotetaan hallituksen esityksessä. Kuntien olisi vuodesta 2017 lähtien päätettävä erikseen muiden kuin vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti. Tähän asti kunta on voinut päättää erityisen veroprosentin näille kiinteistöille, mutta jos kunta ei ole näin tehnyt, niin verotuksessa on sovellettu kunnan yleistä kiinteistöveroprosenttia. Muiden kuin vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti saa vuonna 2016 olla maksimissaan 1,00 prosenttiyksikköä vakituisten asuinrakennuksen veroprosenttia korkeampi. Hallituksen esityksessä kytkös näiden veroprosenttien välillä esitetään poistettavaksi ja muiden kuin vakituisten asuinrakennusten veroprosentti määrättäisiin vapaasti vaihteluvälillä 0,93 - 1,80

Rakentamattoman rakennuspaikan osalta esitetään vaihteluvälin ala- ja ylärajoja korotettavaksi nykyisestä 1,00 - 4,00 prosentista 2,00 - 6,00 prosenttiin. Lisäksi kiinteistöverolain 12 b §:ssä mainituissa kunnissa (pääkaupunkiseudun ja sen kehysalueen kunnat, mukaan lukien Tuusula) prosentti tulisi määrätä vähintään 3,00 prosenttiyksikköä korkeammaksi kuin kunnan yleinen kiinteistöveroprosentti aiemman 1,5 prosenttiyksikön sijaan.

Kunta seuraa alueen kuntien verojen ja maksujen tasoa, tavoitteena on pitää Tuusulan verotus kilpailukyisenä niin nykyiselle kuin uusillekin asukkaille.

VALTIONOSUUED

Kunnan koko verorahoituksen kasvun arvioidaan säilyvän vuoden 2016 tasossa, kun huomioon otetaan valtionosuuksien arvioitu 0,4 milj. euron lisäys. Valtionosuuksien lisäyksellä valtio kompensoi osin Kilpailukykyopimuksesta kunnille aiheutuvia veromenetyksiä. Taloussuunnitelman lähtökohtana on, että tulevina vuosina valtionosuudet säilyvät nykytasolla. Valtionosuuksien määrään tulevina vuosina vaikuttavat mm. valtiontalouden kehitys, uudet veroratkaisut ja sekä kunnille asetettavien tehtävien ja veloitteiden muutokset.

KONSERNIOHJAUksen PERIAATTEET JA OMISTAJAPOLIITTISET TAVOITTEET VUODELLE 2017

Tuusulan kuntakonserniin kuuluu 15 tytäryhtiötä ja kaksi osakkuusyhtiötä. Lisäksi Tuusula on jäsenenä seitsemässä kuntayhtymässä.

Konserniohjauksen periaatteet on määritelty konserniohjeessa (Kh 9.1.2012 § 4) ja hallintosäännössä. Tytäryhtiöille on asetettu vuosittaiset toiminnalliset tavoitteet. Kaikki tytäryhtiöt asettavat seuraavat tunnusluvut talousarviovuodelle ja raportoivat niistä tilinpäätöksen yhteydessä:

- Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut
- Liiketulos/Poistot %
- Omavaraisuusaste

- Suhteellinen velkaantuneisuus
- Lainamäärä/asukas.

1) Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy (kunnan omistus 100 %)

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy tuottaa asiakkailleen kohtuuhintaisia, laadukkaita ja turvallisia asumispalveluja omarahoitteisesti ja kannattavasti.

Vuonna 2017 yhtiö keskittyy toteuttamaan uusia vuokrat alohankkeita tonttiohjelman mukaisesti. Kellokoskelle valmistuu 12 asuntoa. Kellokoskella ja Jokelassa aloitetaan yhteensä 32 asunnon rakennustyöt. Lisäksi Lahelanpellon alueella alkavat uuden kehitysvammaisten asumispalveluyksikön rakennustyöt kesän 2017 aikana. Kiinteistöjen korjausohjelmaa toteutetaan ja ennakointimattiin korjauksiin varaudutaan. Esteettömien asuntojen määrää lisätään mahdollisuuksien mukaan, esimerkiksi rakentamalla hissejä vanhoihin kerrostaloihin.

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy on kunnan strateginen omistus perustuen erityisesti yhtiön vahvaan rooliin sosiaalisessa asuntopolitiikassa ja -tuotannossa.

2) Kiinteistö Oy Riihikallion lähipalvelukeskus (kunnan omistus 100 %)

Yhtiö omistaa KOy Riihikallion Palvelukeskuksen osakkeita, jotka oikeuttavat hallitsemaan ko. palvelukeskuksessa sijaitsevia liiketiloja. Lisäksi yhtiö omistaa KOy Riihikallion Palvelukeskuksen korttelialueella tontteja. Yhtiön toiminta-ajatuksena on omistaa ja hallita kyseistä tonttiomaisuutta sekä omistaa ja vuokrata kyseisiä liiketiloja kannattavasti.

KOy Riihikallion Palvelukeskuksessa sijaitsevien liiketilat ovat rasittaneet yhtiön taloutta merkittävästi. Liiketilojen ulosvuokraus on osoittautunut vaikeaksi. Kuluvan vuoden aikana yli puolet tiloista on kuitenkin saatu vuokrattua. Toimenpiteitä tyhjien tilojen vuokraamiseksi jatketaan. Yhtiön tavoitteena vuonna 2017 on vuokrata kaikki liiketilat sekä myydä tontit käypään hintaan ja minimoida kustannuksia. Tulovirralla pystytään maksamaan lainojen korot ja lyhennysohjelmien mukaiset kuoletukset. Yhtiön kannattavuus säilynee lähivuodet heikkona.

Kunnan keskeisenä tavoitteena on edelleen vuonna 2017 auttaa yhtiötä löytämään keinoja toimintaedellytystensä parantamiseksi sekä tulevien tappioiden minimoimiseksi.

3) Muut tytäryhtiöt ja osakkuusyhtiöt

Tuusulan Tenniskeskus Oy ja Tuusulan Tekonurmi Oy toteuttivat kuluvana vuonna onnistuneesti merkittävät laajennus- ja perusparannusinvestoinnit, jotka osaltaan parantavat kuntalaisten liikuntamahdollisuuksia Etelä-Tuusulan alueella.

Tuusulan kunta perusti Keravan kaupungin kanssa Kiinteistö Oy Kerava-Tuusula paloaseman nimen yhtiön vuoden 2015 alussa. Tuusula omistaa yhtiöstä 60 %. Paloaseman rakennustyöt ovat käynnissä ja tavoitteena on saada uusi paloasema valmiiksi vuoden 2017 kesällä.

Kunnan tavoitteena on keskittyä entistä voimakkaammin ydintoimintoihinsa sekä tehostaa pääoman käyttöä. Tähän liittyen kunnanvaltuusto on tehnyt päätöksen kunnan omistamien KOy Haukkamäen, As Oy Haukilahdentie 3, As Oy Kallioliinakuja 2, As Oy Vesitorinpuisto, As Oy Ykköstörmä ja As Oy Kolmostörmä osakkeiden myynnistä. Tavoitteena on irrottaa yhtiöiden omistuksesta vaiheittain markkinatilanteen mukaan, myyntitoimenpiteitä jatketaan vuoden 2017 aikana.

Konserniyhtiöiden kanssa jatketaan yhteistyön kehittämistä sekä yhtenäistetään toimintatapoja. Kuntasoinen riskienhallinnan toimintamalli on otettu käyttöön kunnan tytäryhtiöissä.

TALOUSARVION SITOVUUS

Tavoitteet ja käyttötalous

Talousarvion määrärahat ovat sitovia kunnanhallitukseen nähden tulosaluetasolla. Valtuusto päättää toimintakuluista jokaisen tulosalueen osalta. Sitovia tekstiosia ovat strategiaosassa esitetyt vuositavoitteet ja toimenpiteet, merkittävät toiminnalliset muutokset talousarviovuonna 2017 sekä tulosalueiden vakanssimuutokset.

Valtuuston vuonna 2013 tekemän päätöksen mukaan Tilakeskuksen määrärahat ovat nettositovia vuoden 2014 alusta lähtien.

Vesihuoltolaitos muutettiin vuoden 2014 alusta kunnalliseksi liikelaitokseksi. Vesihuoltoliikelaitoksen johtokunta on hyväksynyt laitoksen taloussuunnitelman. Vesihuoltoliikelaitoksen talousarvio ja -suunnitelma esitetään valtuustolle kunnan taloussuunnitelman yhteydessä. Vesihuoltoliikelaitoksen toimintakatteen tulee olla vähintään kunnan talousarvion mukainen. Laitokseen sijoitetulle peruspääomalle peritään korkoa valtuuston päätöksen mukaisesti 6,5 % vuodessa.

Rykmentinpuiston laskennallinen taseyksikkö esitetään perustettavaksi talousarviovuoden 2017 alusta. Taseyksikön avaava tase muodostetaan vuoden 2016 tilinpäätöstietojen pohjalta.

Investoinnit

Investoinnit ovat sitovia hankkeina (eli jokainen investointiosassa mainittu kohde tulee toteuttaa), mutta määrärahat ovat sitovia hankeryhmäkohtaisesti kunkin toimielimen/toimialan sisällä. Lautakunnalla on siis oikeus siirtää määrärahaa investointikohteelta toiselle hankeryhmän ja toimielimen sisällä, mikäli kaikki investointikohteet toteutuvat. Uusia hankkeita ei ole oikeus aloittaa ilman valtuuston päätöstä. Kustannusarviot tarkistetaan ja hankkeille varattavat määrärahat päätetään vuosittain taloussuunnitelman käsittelyn yhteydessä.

Rahoitus

Rahoituksen osalta valtuusto vahvistaa puitteet taloussuunnitelmaan perustavalle lainanotolle. Talousarvion mukaan kunta nostaa uutta lainaa vuonna 2017 noin 20 milj. euroa. Taloussuunnitelman mukaan kunnan lainamäärä jatkaa kasvuaan edelleen vuosina 2018–2021, joskin taloussuunnitelmakauden loppupuolella lainankannan kasvun ennakoidaan hidastuvan. Kunnan kokonaisinvestointien arvioidaan vuosina 2017–2021 nousevan yhteensä noin 150 milj. euroon.

Kunnan lainasalkun rakennetta muokataan siten, että vuotuinen kiinteäkorkoisten tai suojattujen lainojen osuus lainasalkusta olisi vuoden 2017 lopussa vähintään 50 prosenttia. Tuusulan kunnan kiinteäkorkoisten lainojen määrä oli syyskuussa 2016 40 milj. euroa, joka vastasi lähes 2/3:n osuutta kunnan koko lainamäärästä.

Kiinteäkorkoisilla luotoilla ja korkosuojauksilla pystytään vähentämään kunnan korkomenojen muutoksia ja parantamaan ennustettavuutta edesauttaen siten budjetin laatimista ja siinä pysymistä. Korkosuojautumisella saavutettava vakaampi keskikorko sopii hyvin kunnan tarpeisiin, koska kunnan investoinnit ovat pääosin käyttöiltään erittäin pitkäaikaisia.

Valtuudet rahoituksen nostamiseksi

Maksuvalmiuden turvaamiseksi tarkoitetun lyhytaikaisen rahoituksen (yksittäisten lainojen laina-aika enintään yksi vuosi) ottamiseen valtuusto antaa talousjohtajalle oikeuden ottaa rahoitusta niin, että lyhytaikaista rahoitusta on yhtä aikaa käytössä enintään 80 milj. euroa. Lyhytaikaisena rahoituksena pidetään luottoja, joiden enimmäismaturiteetti on 12 kk.

Kone- ja kalustohankintojen rahoitusta varten valtuusto antaa talousjohtajalle oikeuden ottaa rahoitusta niin, että leasingrahoitusta on yhtä aikaa käytössä enintään 10 milj. euroa

Valtuusto antaa kunnanhallitukselle oikeuden ottaa uutta pitkäaikaista lainaa enintään 20 milj. euroa.

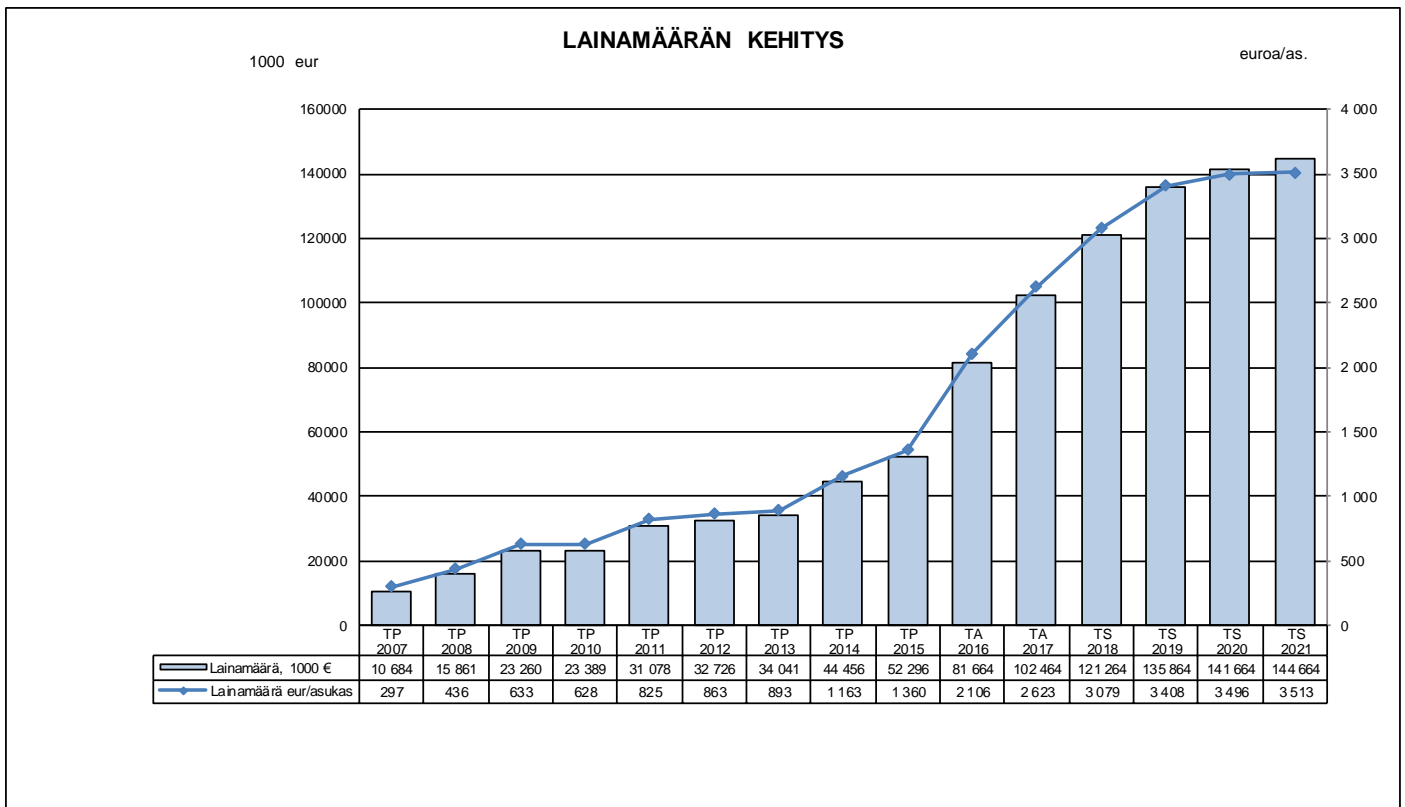
Valtuusto antaa kunnanhallitukselle oikeuden antaa 1 milj. euroa Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy:n uudisrakentamishankkeiden omarahoitusosuuksiin. Omarahoitusosuus katetaan Tuusulan kunnan myöntämällä tertiärlainalla, jonka ARA rinnastaa yhtiön omiin varoihin. Tertiärlaina lyhennetään viidessä vuodessa sen jälkeen, kun korkotukilaina on kokonaan maksettu. Vuonna 2017 myönnettävien tertiärlainojen korko on 4 %.

Valtuudet korkosuojausten tekemiseksi

Korkosuojauksia voi tehdä vain talousjohtaja yhteistyössä kunnanjohtajan kanssa. Talousjohtaja informoi kunnanhallitusta suojausten tekemisen suunnittelusta ja valmistelusta. Talousjohtajalla on yhteistyössä kunnanjohtajan kanssa myös oikeus purkaa tai muuten muokata tekemiään korkosuojauksia.

Suunnitelma alijäämän kattamisesta

Talousarviovuoden 2017 alijäämä, yhteensä n. 2,1 milj. euroa, katetaan taseeseen kertyneillä ylijäämillä, joita oli 46,3 milj. euroa vuoden 2015 tilinpäätöksessä ja arviolta noin 41 milj. euroa vuodelta 2016 laadittavassa tilinpäätöksessä.

Tiedoissa ei mukana vesihuoltoliikelaitos

Kunnan avainlukuja

Tiedoissa ei mukana vesihuoltoliikelaitos.

Tunnusluvut	v.2015	OVK 2/2016	TA 2016	TA 2017
Tilikauden tulos, 1000 €	-2 531	-6 190	-4 343	-2 503
Vuosikate , 1000 €	8 096	6 086	7 933	9 436
Vuosikate % poistoista	76	50	65	79
Vuosikate euro/asukas	211	157	205	242
Investoinnit, brutto 1000 €	17 926	31 236	31 026	32 783
Lainat, 1000 €	52 295	73 570	81 664	102 464
Lainat €/asukas	1 360	1 897	2 106	2 623
Asukasluku vuoden lopussa	38 451	38 785	38 785	39 069

Henkilöstö

Tavoitteet

Vuoden 2017 keskeisiä henkilöstötavoitteita ovat 1) vahvistaa muutosjohtajuutta ja varmistaa suurien muutosten laadukas läpivienti muuttuvassa kunnassa sekä 2) parantaa henkilöstön työhyvinvointia.

Edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi tuemme esimiehiä Tuusulan omalla muutoksen johtamisen mallilla ja tarvittavilla henkilöstöhallinnon tukitoimilla. Koko esimieskunnan käsittävässä johtamisvalmennuksessa on keskeistä muutoksen johtamisen näkökulma. Läpivienneissä hyödynämme ohjelma- ja projektijohtamisen malleja.

Kehitämme kannustavaa palkitsemista mm. ottamalla käyttöön pikapalkitsemisen mallin ja uudistamalla henkilökohtaisen lisän maksuperusteet. Toteutamme työhyvinvointiohjelman mukaisia toimenpiteitä ja teemme keväällä 2017 henkilöstökyselyn. Tavoitteena on, että kyselyn kokonaisarvosana on parantunut ja ka. on yli 7,70. Vuoden 2017 aikana kaikki esimiehet ovat käyneet Tuusulan oman johtamisvalmennuksen. Kehitämme työtapaturmien ennaltaehkäisyä työtapaturmien vähentämiseksi ja kehitämme raportointimallia. Vuonna 2017 työtapaturmailmoituksia tehdään uudella sähköisellä työvälineellä ja läheltä piti – ilmoituskäytännön uusi prosessi on otettu käyttöön ja vakiintunut.

Henkilöstömenot

Valtakunnallisen ns. kilpailukyky sopimuksen perusteella pääsopijajärjestöt ovat sopineet virka- ja työehtosopimuksista ajalle 1.2.2017 – 31.1.2018. Sopimusten mukaan

- palkkoja ei koroteta vuonna 2017
- lomarahoja vähennetään 30 %:lla määräytymisvuosina 2016-2017, 2017-2018 ja 2018-2019.
- työaika pidennetään ansiotasoa muuttamatta pääsääntöisesti 24 tunnilla vuodessa

Lisäksi palkkojen sivukuluja alennetaan.

Kaikkiaan kilpailukyky sopimus alentaa vuonna 2017 Tuusulassa lomarahakustannuksia n. 1.200.000 eurolla ja sivukulukustannuksia n. 1.400.000 eurolla verrattuna vuoteen 2016. Nämä erät on otettu huomioon vuoden 2017 talousarvioesityksessä. Työajan pidentämisen kustannukset arvioidaan tarkemmin erikseen. Tällä hetkellä niiden henkilöstökustannuksia alentavan vaikutuksen arvioidaan olevan ehkä noin 200.000 euroa.

Vuodelle 2017 on varattu palkkausjärjestelmien uudistamiseen ja tavanomaisiin tehtävien vaativuuteen perustuviin tarkistuksiin kaikkiaan 0,2 prosenttia palkkasummasta, eli noin 190.000 euroa sivukuluineen. Uudistamisessa on kyse keskeisesti Teknisten sopimuksen vanhentuneen, jo vuonna 1995 tehdyn, vaativuuteen perustuvan palkkausjärjestelmän uudistamisesta. Uudistamisen sisältö ja palkkavaikutukset tuodaan erikseen kunnanhallituksen päätettäväksi.

Vuonna 2017 on lisäksi varauduttu kannustavan palkitsemisen kehittämiseen ja sen toteuttamiseen erillisellä 60.000 euron määrärahalla, jonka käyttämisen perusteet tuodaan myös erikseen kunnanhallituksen hyväksyttäväksi.

Henkilöstömäärä

Tuusulan kunta palveluorganisaationa ja sen toimintaympäristö ovat tulevina vuosina suuressa muutoksessa, jota vastaavaa ei viime vuosikymmeniltä löydy. Vuoden 2017 henkilöstösuunnittelua onkin tehty kolmesta keskeisestä näkökulmasta, joita ovat

- Uuden kunnan rakentaminen ja maakuntauudistus
- Nykyisten palveluiden ja toimintatapojen kehittäminen

Uuden kunnan rakentaminen jakaantuu mm. seuraaviin tehtäviin

- Rykmentinpuisto ja asuntomessut
- Asiakaspalvelun ja sähköisen asioinnin kehittäminen
- Terveysten ja hyvinvoinnin varmistaminen
- Edunvalvonta
- Lähidemokratia ja kuntalaisten osallistaminen
- Tukipalveluiden uudistaminen

Nykyisten palveluiden ja toimintatapojen kehittämisessä on kyse asiakaslähtöisyydestä ja kustannus-hyöty –suhteen nostamisesta mm. seuraavilla tehtävillä

- Ostopalveluiden korvaaminen omalla työllä ja päinvastoin,
- Hallinnon, talouden ja HR:n prosessien kehittäminen
- Asianhallinnan ja päätöksenteon prosessien sujuvoittaminen ja sähköistäminen
- Hankinta- ja kilpailutusprosessien kehittäminen ja keskittäminen
- Naapurikuntien kanssa tehtyjen yhteistyösopimusten toteuttaminen; mm. oppilaaksiotto Sipoosta ja Mäntsälästä,
- Apotti

Edellä mainittuja teemoja on tarkasteltu myös seuraavien resurssien varmistamisen näkökulmista: Muutoksen johtaminen, ICT, sekä viestintä ja markkinointi.

Henkilöstömäärä lisääntyy vuonna 2017 nykyisestä vakinaisiin tehtäviin 11 henkilöllä ja määräaikaisiin tehtäviin 12 henkilöllä. Edellä mainituista 9 henkilöä tulevat pääosin määräaikaisiin tehtäviin, joilla voidaan varmistaa uuden kunnan rakentaminen. Muulla henkilöstölisäyksellä korvataan ostopalveluita tai vastaan lisäntyneeseen palvelutarpeeseen. Vastaavasti toteutuu henkilöstövähennyksiä siten, että nettomuutos on 17,5 henkilöresurssia

Uuden poliittisen johtamisjärjestelmän käyttöönoton palkka- ja palkkiokululuihin on varauduttu vuonna 2017 100.000 eurolla.

Yhteenveto henkilöstömäärän ja henkilöstön palkkakulujen kehittymisestä:

Palvelussuhteet	MTA 2015	MTA 2016	TA2017	TA 2016/2017 Muutos
Yleisjohto ja konsernipalvelut	167,7	167,4	170,9	3,5
Sosiaali - ja terveystoimi	526,4	515,1	523,1	8
Kasvatus- ja sivistystoimi	1058	1053,5	1057,5	4
KETEK/Tekninen toimi	138	176	179	3
Yhteensä	1890,1	1912	1930,5	18,5
Vesihuoltoliikelaitos	17,5	17	17	0
Yht. liikelaitos mukana	1907,6	1929	1947,5	18,5

Henkilöstömenot	Tot 2015	MTA 2016	TA 2017	TA 2016/2017 Muutos
Palkat	73 468 675	75 370 799	76 122 777	751 979
Sivukulut	21 679 916	23 174 376	21 619 172	-1 555 204
Yhteensä	95 148 591	98 545 175	97 741 949	-803 225
Vesihuoltoliikelaitos	701 322	781 908	751 783	-30 125
Sivukulut	195 837	224 720	196 871	-27 849
Liikelaitos yhteensä	897 159	1 006 628	948 654	-57 974
Yht. liikelaitos mukana	96 045 750	99 551 802	98 690 603	-861 199

KESKEISIÄ MUUTOKSIA KUNTALAISTEN PALVELUSSA JA PALVELUTUOTANNOSSA

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

- Valmistaudutaan valtakunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen yhteistyössä Keski-Uudenmaan kuntien kanssa.
- Lahelanpellon alueelle sijoittuvaa kehitysvammaisten ympärivuorokautisen palveluasumisyksikön perustamista valmistellaan. Tavoitteena on toiminnan käynnistyminen kevään 2018 aikana.
- Palvelukeskus Tuuskodon kiinteistössä toteutettu sosiaali- ja terveystoimen palvelutoiminta alkaa vuoden 2017 alussa Riihikalliolla, Yrjö- ja Hanna säätiöltä vuokrattavissa tiloissa
- Suunnitelmakaudella toimintakeskus Kettusen asiakasmäärää lisätään suunnitelmakaudella. Toimintaa kehitetään palvelemaan myös nykyistä vaikeampivammaisia asiakasryhmiä.
- Palvelusetelin käyttöä vanhus- ja vammaispalvelujen toteuttamistapana vakiinnutetaan suunnitelmakaudella.
- Akuuttikotihoidon tavoitteena suunnitelmakaudella on mahdollistaa
  - hoitoa kotona sairauksissa, jotka aiemmin ovat edellyttäneet vähintäänkin käyntejä terveyskeskussairaalassa (lääkeinfuusiot) ja
  - hoito esim. asumispalveluyksikössä tilanteissa, joissa aiemmin henkilö on lähetetty erikoissairaanhoidon.

KASVATUS- JA SIVISTYSPALVELUT

- Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuosi näkyy kuntalaisille erilaisten tapahtumien ja toteutusten kautta.
  - Kuntastrategian teema ”Menestyvä kulttuurikunta 2017 – hyvinvoivat kuntalaiset ja henkilöstö” nostaa esille kulttuurin merkityksen kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäjänä.
- Uusi opetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2016. Lukuvuoden 2016 -17 yhteiseksi kehittämiskohteeksi valittiin osallisuuden lisääminen.
- Tuusulan kaikki koulut ja lukio ovat mukana Liikkuva koulu -hankkeessa ja kaikki varhaiskasvatuksen yksiköt valtakunnallisessa Ilo kasvaa liikkuen – liikuntaprojektissa.
- Sähköistä asiointia ja asiakastietojärjestelmiä kehitetään edelleen kuntalaisia ja henkilöstöä paremmin palvelevaksi.

TEKNISET JA JOUKKOLIIKENTEN PALVELUT

- Selvitämme joukkoliikenteen toteutustavan ja linjaamme liittymisvalmiudet HSL:n vuonna 2018. HSL-jäsenyys tuodaan päätöksentekoon.
- Panostamme digitalisaatioon, jolloin dokumentointi on mahdollista saattaa ajantasaiseksi ja tiedot saadaan entistä paremmin sähköisesti kuntalaisten ulottuville.
- Siirrämme kotitalousjätteen kierrätysvastuun Kiertokapula Oy:lle.

MAANKÄYTTÖ JA KAAVOITUS

- Tuusulan kuntastrategian mukaisesti edistämme projektialueiden kehittämistä, painopisteinä ovat Rykmentinpuisto, Focus ja Hyrylän keskusta.

- Kehitämme tonttivarantoa siten, että se vastaa vähintään viiden vuoden tarvetta.

JOHTAMINEN JA ORGANISAATIO

- Vuonna 2017 strategian tavoitteena on rakentaa uutta kuntaa asiakaslähtöisesti ja ottaa aktiivisemmin asukkaita, yrityksiä ja yhteisöjä mukaan kunnan toiminnan kehittämiseen. Kunnan vetovoimaa vahvistetaan kehittämällä vapaa-ajan mahdollisuuksia ja kulttuurielämää, kuntakeskuksia, elinkeinoja ja joukkoliikennettä. Kunnassa uudistetaan johtamista, toimintatapoja ja organisaatiota sekä tehdään toimenpiteitä henkilöstön hyvinvoinnin parantamiseksi.
- Ympäristökeskus kehittää palveluitaan hyödyntämällä alkuvuodesta 2016 käyttöön otettua asiakastytyväisyyden seurantajärjestelmää sekä lisäämällä sähköisiä palveluvaihtoehtoja.
- Vuonna 2016 käyttöön otetun, kuntatasoisen projektimallin käyttöä laajennetaan ja yhtenäistetään kunnan kehittämistoiminnassa sekä hankesalkun johtamisessa, tavoitteena kunnan palveluiden kehittämisen vauhdittaminen ja laadukkaampi projektien johtaminen.
- Tuusulan kunta ottaa käyttöön kokeilutoiminnan ketterine ja pikaisine kokeiluineen.

Käyttötalouden taulukoiden lukuohje

TP 2015	= Edellisen vuoden tilinpäätös
TA 2016	= Vuoden 2016 talousarvio
MTA 2016	= Valtuuston hyväksymät muutokset talousarvioon
TAE	= Toimialan talousarvioesitys
TAE KJ	= Kunnanjohtajan talousarvioesitys
TAE KH	= Kunnanhallituksen talousarvioesitys
TA 2017	= Valtuuston päättämä talousarvio
TS 2018 - TS 2021*	= Taloussuunnitelmavuodet 2018-2021

* luvut tuhansina euroina

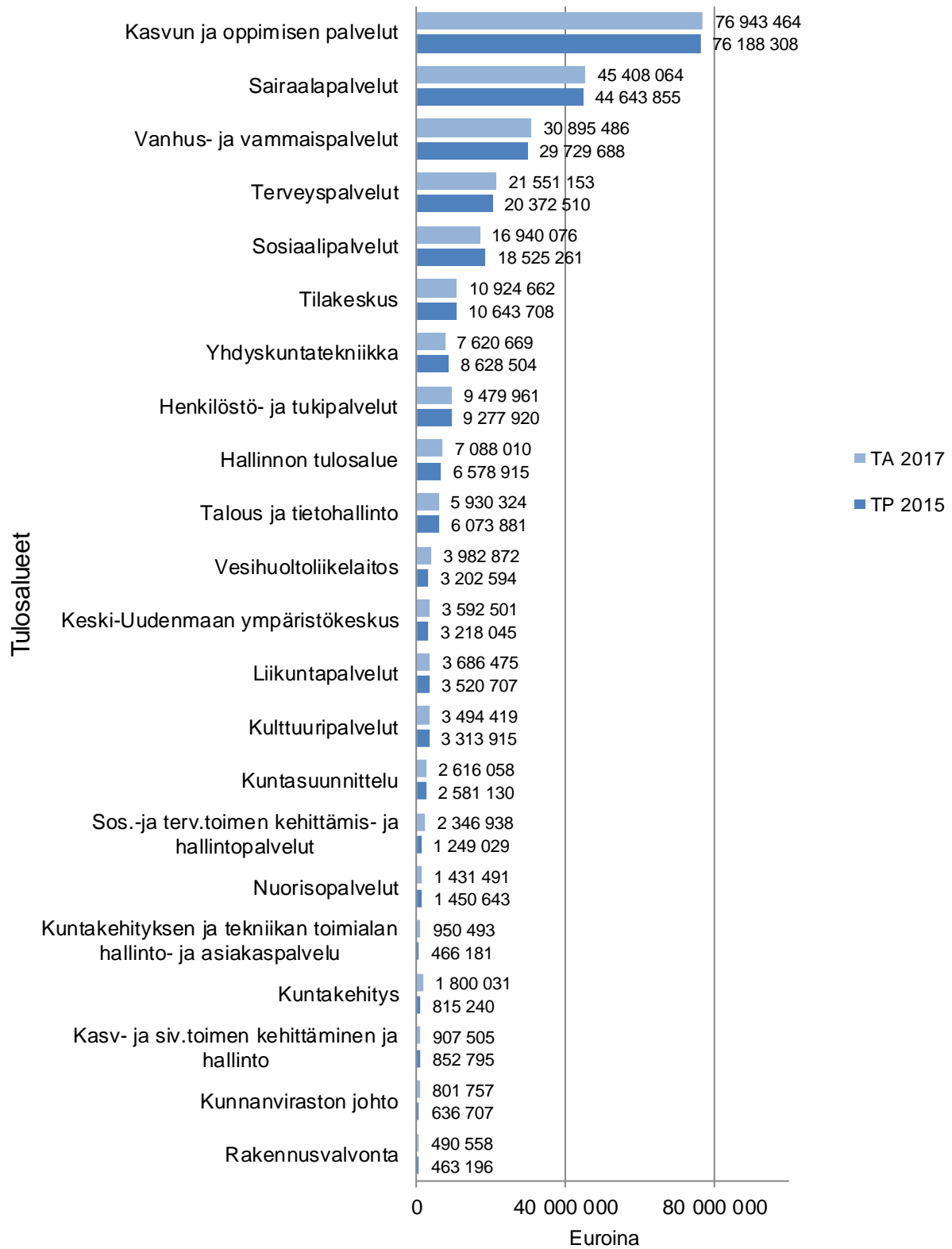
Toimintatulot ja toimintamenot sisältävät sisäiset erät

Selite	Budjettiyhteenveto/ tulosalueen nimi			TAE	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
	TP 2015	TA 2016	MTA2016						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	7 431 120	7 900 000	7 900 000	8 000 000	8 000 000	8 200	8 350	8 500	8 670
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ, S*	-8 921 130	-9 100 000	-9 200 000	-9 400 000	-9 400 000	-9 600	-9 800	-10 065	-10 331
TOIMINTAKATE	-1 490 010	-1 200 000	-1 300 000	-1 400 000	-1 400 000	-1 400	-1 450	-1 565	-1 661
Määrärahan muutos %		2,0 %	3,1 %	3,3 %	3,3 %	2,1 %	2,1 %	2,7 %	2,7 %
Määrärahan muutos euroina		-178 870	-278 870	-9 400 000	-9 400 000	-200	-200	-265	-267

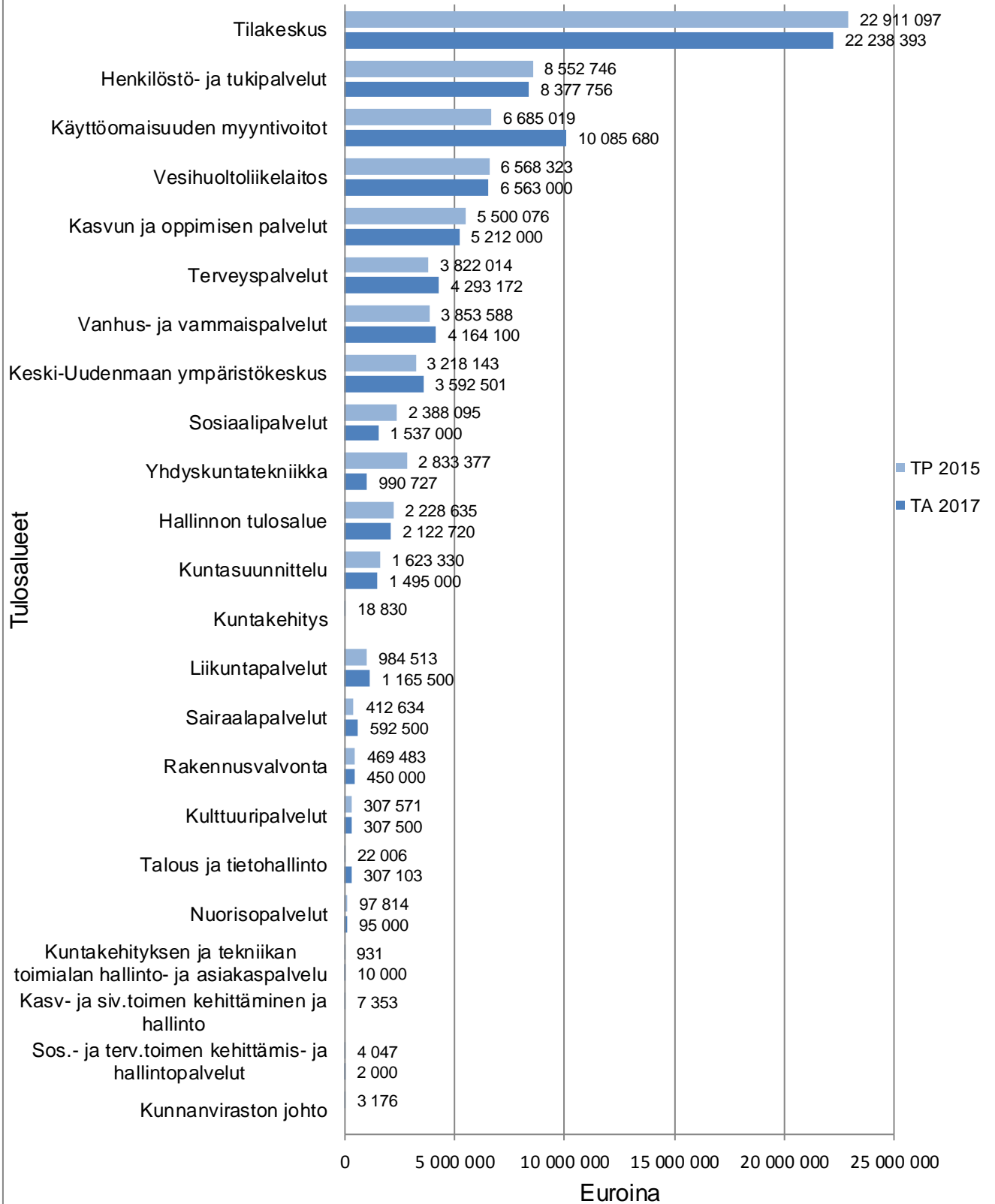
S*= sitova taso

1) Tuotot ovat plus-merkkisiä ja kulut miinus-merkkisiä

Kulut TA 2017 ja TP 2015

Tuotot TA 2017 ja TP 2015

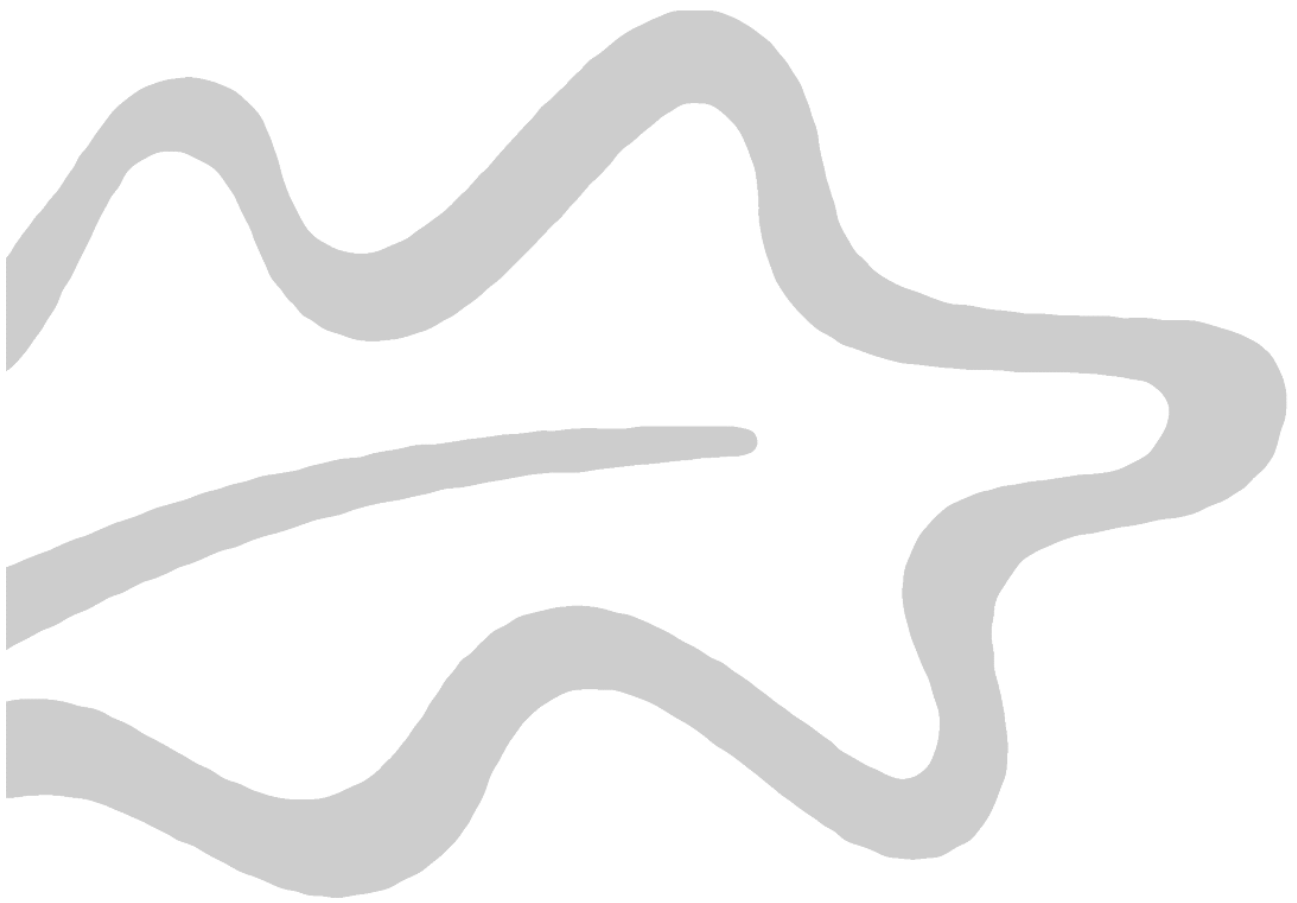

Ei sisällä vesihuoltolaitosta

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	(1000 €)				euro TA 2017	TS (1000 €)			
	TP 2015	TA 2016	MTA v.2016	TAE 2017		2018	2019	2020	2021
TULOSLASKELMA									
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	19 235	19 686	19 650	18 867	19 274 429	19 355	19 463	19 638	19 769
Maksutuotot	13 060	13 670	14 020	13 165	13 528 975	13 966	14 207	14 676	14 825
Tuet ja avustukset	2 906	1 846	2 456	941	940 727	744	749	755	760
Muut toimintatuotot	30 744	29 115	22 839	29 483	33 294 522	35 423	32 181	33 256	33 475
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	65 944	64 316	58 964	62 456	67 038 653	69 489	66 600	68 325	68 829
TOIMINTAKULUT									
Henkilöstökulut									
Palkat ja palkkiot	-73 469	-74 634	-75 371	-75 795	-76 122 776	-77 515	-78 368	-79 114	-80 000
Henkilösivukulut									
Eläkekulut	-17 710	-18 918	-19 087	-18 010	-18 082 063	-18 282	-18 483	-18 660	-18 875
Muut henkilösivukulut	-3 970	-4 050	-4 087	-3 964	-3 537 111	-3 581	-3 620	-3 655	-3 700
Palvelujen ostot	-105 944	-106 386	-108 003	-109 112	-109 494 150	-111 617	-113 663	-115 954	-118 807
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-10 384	-11 653	-11 683	-11 507	-11 506 976	-11 585	-11 604	-11 694	-11 864
Avustukset	-12 896	-12 895	-13 575	-11 294	-11 478 260	-11 169	-11 346	-11 459	-11 675
Vuokrat	-23 620	-23 486	-23 458	-23 667	-23 644 972	-24 040	-24 202	-24 439	-24 722
Muut toimintakulut	-1 237	-1 053	-1 053	-1 034	-1 033 788	-1 047	-1 095	-1 105	-1 116
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-249 230	-253 076	-256 318	-254 382	-254 900 095	-258 837	-262 381	-266 080	-270 760
TOIMINTAKATE	-183 286	-188 760	-197 354	-191 926	-187 861 442	-189 349	-195 781	-197 755	-201 930
Määrärahan muutos %	1,12	1,54	1,28	0,52	0,72	1,54	1,37	1,41	1,76
Määrärahan muutos euroina	2 761	3 846	3 242	1 306	1 824 233	3 937	3 543	3 699	4 680
Asukkaat 31.12.	38451	38785	38785	39069	39069	39390	39863	40520	41177
Toimintakate euro/asukas	4767	4867	5088	4912	4808	4807	4911	4880	4904
Henkilöstö yhteensä	1 880,4	1 909,5	1 912,0	1 921,5	1 930,5				

Yleisjohto- ja konsernipalvelut

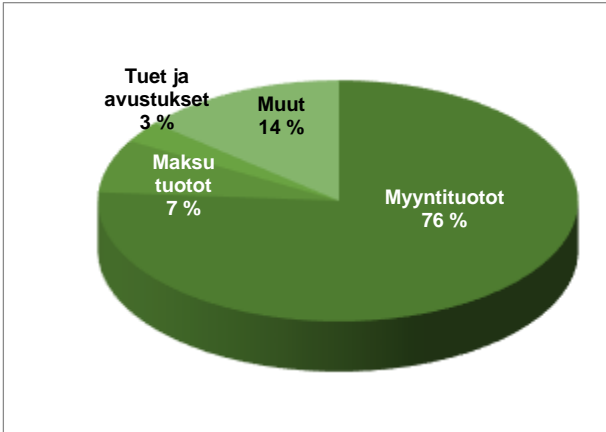
YLEISJOHTO- JA KONSERNIPALVELUT					euro TA 2017	TS (1000 €)			
(1000 €)	TP 2015	TA 2016	MTA v.2016	TAE 2017		2018	2019	2020	2021
TULOSLASKELMA									
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	10 302	10 616	10 616	10 970	10 957 384	11 013	11 092	11 173	11 255
Maksutuotot	941	926	926	1 030	1 029 697	1 035	1 042	1 050	1 058
Tuet ja avustukset	550	366	366	416	416 000	418	421	424	427
Muut toimintatuotot	2 233	1 834	1 834	1 997	1 997 000	2 007	2 022	2 036	2 051
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	14 025	13 742	13 742	14 412	14 400 081	14 473	14 577	14 684	14 791
Valmistus omaan käyttöön									
TOIMINTAKULUT									
Henkilöstökulut									
Palkat ja palkkiot	-6 701	-7 075	-7 090	-7 395	-7 395 193	-7 521	-7 608	-7 679	-7 752
Henkilösivukulut									
Eläkekulut	-1 789	-1 915	-1 919	-1 852	-1 851 513	-1 883	-1 905	-1 923	-1 941
Muut henkilösivukulut	-350	-369	-369	-366	-325 436	-331	-335	-338	-341
Palvelujen ostot	-11 331	-11 328	-11 393	-11 571	-11 567 192	-11 764	-11 900	-12 012	-12 125
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-1 765	-1 990	-1 990	-2 000	-2 000 214	-2 034	-2 058	-2 077	-2 097
Avustukset	-119	-137	-137	-137	-136 672	-139	-141	-142	-143
Vuokrat	-3 175	-2 946	-2 946	-3 102	-3 046 137	-3 098	-3 134	-3 163	-3 193
Muut toimintakulut	-555	-575	-575	-570	-570 198	-580	-587	-592	-598
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ, S*	-25 785	-26 335	-26 420	-26 993	-26 892 554	-27 350	-27 666	-27 926	-28 189
TOIMINTAKATE	-11 761	-12 593	-12 678	-12 581	-12 492 473	-12 877	-13 089	-13 243	-13 398
Määrärahan muutos %	1,90	2,13	0,32	2,50	2,12	1,70	1,16	0,94	0,94
Määrärahan muutos euroina	481	549	85	658	557 553	457	316	260	263
%-osuus verorahoituksesta	6,17	6,41	6,45	6,43	6,39	6,40	6,36	6,35	6,34
Asukkaat 31.12.	38451	38785	38785	39069	39069	39390	39863	40520	41177
Toimintakate euro/asukas	323	382	376	322	320	327	328	327	325
S* = Sitova taso									
Henkilöstö yhteensä	160,5	166,4	167,4	170,9	170,9				

YLEISJOHTO JA KONSERNIPALVELUT

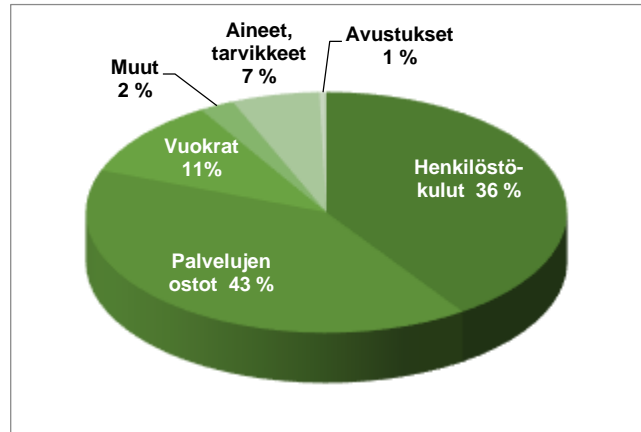
Toimiala

Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja Hannu Joensivu

Toimintatuottojen jakautuminen tiliryhmittäin

Toimintakulujen jakautuminen tiliryhmittäin

TOIMINNAN KUVAUS

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisuudessa kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kunnanjohtajan tehtävän painopisteenä ovat organisaation yleisjohtaminen, kunta- ja sote-uudistukseen liittyvät asiat, talouden johtaminen, uuden johtamisjärjestelmän käyttöönotto ja valmiussuunnittelun päivitys. Kunnanjohtaja vastaa Tuusulan kunta- ja organisaatiostrategian toteuttamisesta. Valtuustokauden ensimmäisinä vuosina keskiössä olivat talouden tasapaino ja palvelurakenteen uudistaminen. Palveluiden kehittämiseksi tavoiteltiin pitkävaikutteisia kulurakenteen muutoksia, jotta Tuusula voi kehittyä menestyväksi kulttuurikunnaksi. Vuoden 2016 aikana strategiassa keskityttiin kunnan vetovoiman kasvattamiseen monin eri tavoin. Vuonna 2017 strategian teemana ovat menestyvä kulttuurikunta sekä hyvinvoivat kuntalaiset ja henkilöstö.

Henkilöstö- ja tukipalvelut - tulosalue tarjoaa kunnan organisaatiolle henkilöstö- ja palkanlaskentapalveluja sekä tuottaa asunto- ja ruokapalveluja.

Hallinnon tulosalueella mm. hoidetaan yleishallinnon tehtäviä, tuotetaan juridisia palveluja kunnan eri yksiköille, vastataan kunnanhallituksen ja valtuuston esityslista- ja pöytäkirjatuotannosta ja päätösten täytäntöönpanosta sekä vastataan keskusarkiston hoidosta, monistamon toiminnasta, asiakaspalveluista sekä materiaalihallinnosta. Lisäksi huolehditaan vaaleihin liittyvistä viranomaistehtävistä. Keski-Uudenmaan asiamies- ja neuvontapalvelut hoitavat edunvalvojan tehtävät Keski-Uudenmaan oikeusaputoimiston edunvalvonta-alueen kunnille sekä talous- ja velkaneuvonnan palvelut Tuusulalle, Keravalle sekä Järvenpälle.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus huolehtii sopijakuntiansa ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tehtävistä asiakkaidensa ja ympäristön parhaaksi tuottaen laadukkaita, taloudellisia ja tasapuolisia palveluita.

Talous- ja tietohallinnolle kuuluu talouden ohjaus sekä taloushallinnon johtaminen, talousarvion ja -suunnitelman valmistelu ja toteutuksen seuranta, strateginen suunnittelu sekä rahoitus.

STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN

Strategian tavoitteet vuodelle 2017 ovat:

1. Rakennamme uutta Tuusulaa asiakaslähtöisesti
2. Kasvatamme kunnan vetovoimaa kehittämällä vapaa-ajan mahdollisuuksia ja kulttuurielämää, kuntakeskuksia, elinkeinoja ja joukkoliikennettä
3. Uudistamme johtamista, toimintatapoja ja organisaatiota sekä varmistamme henkilöstön hyvinvoinnin.

Näitä tavoitteita toteuttaa useampi toimenpide ja toteutusohjelma.

Talous- ja tietohallinnon vuoden 2017 keskeisenä painopisteenä on uuden kunnan rakentamisen ja kuntastrategian uudistamisen tukeminen. Valmistelemme uutta kuntastrategiaa ja kuntastrategian käyttöönottoa.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen strategian (2015–2018) **visiona** on: *Kestävästi kehittyvä ja vetovoimainen Keski-Uusimaa*. Ympäristökeskus tavoittelee kestävästi kehittyvää Keski-Uudenmaan seutukuntaa, jonka eri toimijat ottavat huomioon toimintansa ekologiset, taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset. Seutukunnan vetovoimaisuus tukeutuu luonnoltaan ja kulttuuriympäristöltään omaleimaisiin kunta- ja kaupunkikeskuksiin, joiden välillä on toimiva yhteistyö ja työnjako.

KESKEISET MUUTOKSET TOIMINNASSA

Kuntastrategia uudistetaan vuonna 2017 valtuustokauden vaihtuessa. Kunnan strategiaa, tehtäviä ja toimintoja joudutaan arvioimaan monesta eri näkökulmasta valtakunnallisesti käynnissä olevasta Sote- ja maakunta-uudistuksesta johtuen. Uutta Tuusulaa rakennetaan niin uutta kuntaa rakentamalla (kuntaorganisaatio ja sen tuottamat palvelut ilman maakuntaan siirtyviä palveluita) kuin maakuntauudistukseen valmistautumalla (maakuntaan siirtyvät palvelut jne.)

RISKIARVIO

Kunnan it-palvelujen jatkuvuuden turvaaminen on kriittistä koko kunnan näkökulmasta. It-palvelujen toimintavarmuutta ja jatkuvuutta on turvattu varmistamalla laitteiden ja ohjelmistojen käytettävyyttä (palvelimet, verkot, tallennus) sekä huolehtimalla tietoturvasta ja kunnan järjestelmien suojaamisesta.

Kehittämisesurssien riittävyys on riski, kun ei ole vielä tarkkaan ennakoitavissa maakuntahallinnon, johtamisjärjestelmien ja uuden kunnan valmistelun vaatima työmäärä.

Aluehallintouudistus ja ympäristökeskuksen toimialan nopeasti muuttuva lainsäädäntö kuormittavat ympäristökeskuksen työntekijöitä tavanomaisten virkatehtävien ohella, millä saattaa olla vaikutusta esimerkiksi lupa- ja valvonta-asioiden käsittelyaikoihin.

Ympäristökeskuksen valvontatietojen perusteella on todennäköistä, että tulevinakin vuosina voi ilmaantua uusia maaperän ja pohjaveden pilaantumistapauksia, koulujen ja päiväkotien sisäilmaongelmia tai talousvesiepidemioita. Tällaisiin riskeihin varautuminen edellyttää ympäristökeskukselta tehokkaita lupa- ja valvontapalveluita sekä hyvää erityistilanteisiin varautumista.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2017

Kunnanviraston johdon tulosalueelle viestinnän tulosyksikköön esitetään tiedottajan määräaikaisen työsuhteen perustamista. Tiedottajan työtehtäviin kuuluvat mediaviestintä, verkkoviestintä, työyhteisöviestintä, läsnäolo sosiaalisessa mediassa sekä markkinoinnin suunnittelu ja toteutus.

Henkilöstö- ja tukipalvelujen tulosalueella henkilöstöpalvelujen tulosyksikössä vähennetään toimistosihteerin tehtävä 0,5 henkilötyövuotta.

Hallinnon tulosalueelle päätöksenteon tuki ja lainopilliset palvelut -yksikköön esitetään asiakirjahallinnon asiantuntijan viran perustamista ja samalla esitetään arkistosihteerin tehtävän lakkauttamista. Arkistolain 9 §:n mukaan arkistotoimen järjestäminen kuuluu kunnanhallitukselle, mutta kunnanhallituksen on määrättävä viranhaltija, joka johtaa kunnan arkistotoimintaa ja arkistonmuodostusta. Arkistotoimesta vastaa tällä hetkellä arkistos sihteeri, mutta häntä ei voida määrätä asiakirjahallintoa johtavaksi viranhaltijaksi, koska arkistos sihteeri on työsuhteisessa tehtävässä.

Keski-Uudenmaan asiamies- ja neuvontapalvelut -yksikköön esitetään edunvalvontasihteerin työsuhteen perustamista. Järvenpään oikeusaputoimisto on ostanut 1.1.2009 lukien Tuusulan kunnalta Järvenpään oikeusaputoimiston edunvalvonta-alueella tarvittavat edunvalvontapalvelut. Kunnan ja oikeusaputoimiston välillä laaditun sopimuksen mukaan kunta sitoutuu järjestämään edunvalvontapalvelut siten, että käytettävissä on riittävät resurssit. Sopimuskauteen päämiesten lukumäärä on noussut 538:sta n. 700:aan, mutta resursseja ei ole lisätty. Nykyisellä henkilömäärällä tehtävistä ei pystytä suoriutumaan. Valtion maksama korvaus ja asiakkaiden maksamat palkkiot kattavat myös lisäresurssin, joskin se lisää koko yksikön kuluja.

Talouden ja tietohallinnon tulosalueelle strategisen suunnittelun ja kehittämisen yksikköön esitetään määräaikaista projektityöntekijää palvelutietovarannon käyttöönottoon ja määrittämiseen, koska laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista velvoittaa, että kunnan on kuvattava palvelujaan koskevat tiedot palvelutietovarantoon ja tuotava rekisteritietojaan palveluväylän kautta palvelunäkymään viimeistään 1.7.2017.

Tietojärjestelmäpalveluihin esitetään määräaikaisen IT-tukihenkilön työsuhteiden tehtävän perustamista, koska kunnan voimakkaasti kasvanut IT-ympäristö sekä useat kiireelliset kehityshankkeet (esim. opetusverkon kehitystarpeet, uusien mobiiliratkaisujen käyttöönotto, kasvanut mobiililaitetuen tarve) vaativat lisää henkilöresursseja. Lisäksi tietojärjestelmäpalveluissa IT-suunnittelijan nimike esitetään muutettavaksi IT-palvelupäälliköksi, mikä kuvaa nykyistä nimikettä paremmin tehtävien ja vastuiden selkeästi kasvanutta määrää.

KUNNANVIRASTON JOHTO

Tulosalue

Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja Hannu Joensivu

TAVOITTEET JA PALVELUSUUNNITELMAN PAINOPISTEET

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisuudessa kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kunnanjohtajan tehtävän painopisteenä ovat organisaation yleisjohtaminen, kunta- ja sote-uudistukseen liittyvät asiat, talouden johtaminen, uuden johtamisjärjestelmän käyttöönotto ja valmiussuunnittelun päivitys.

Kunnanjohtaja vastaa Tuusulan kunta- ja organisaatiostrategian toteuttamisesta. Valtuustokauden ensimmäisinä vuosina keskiössä olivat talouden tasapaino ja palvelurakenteen uudistaminen. Palveluiden kehittämällä tavoiteltiin pitkävaikutteisia kulurakenteen muutoksia, jotta Tuusula voi kehittyä menestyväksi kulttuurikunnaksi. Vuoden 2016 aikana strategiassa keskityttiin kunnan vetovoiman kasvattamiseen monin eri tavoin. Vuonna 2017 strategian teemana ovat menestyvä kulttuurikunta sekä hyvinvoivat kuntalaiset ja henkilöstö.

Kuntastrategia uudistetaan vuonna 2017 valtuustokauden vaihtuessa. Kunnan strategiaa, tehtäviä ja toimintoja joudutaan arvioimaan monesta eri näkökulmasta valtakunnallisesti käynnissä olevasta Sote- ja maakunta-uudistuksesta johtuen. Uutta Tuusulaa rakennetaan niin uutta kuntaa rakentamalla (kuntaorganisaatio ja sen tuottamat palvelut ilman maakuntaan siirtyviä palveluita) kuin maakuntauudistukseen valmistautumalla (maakuntaan siirtyvät palvelut jne.)

Kunnanviraston johdon tulosityksikkö tukee toimialoja niiden vuositavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisessa.

Strategian tavoitteet vuodelle 2017 ovat 1. Rakennamme uutta Tuusulaa asiakaslähtöisesti, 2. Kasvatamme kunnan vetovoimaa kehittämällä vapaa-ajan mahdollisuuksia ja kulttuurielämää, kuntakeskuksia, elinkeinoja ja joukkoliikennettä ja 3. Uudistamme johtamista, toimintatapoja ja organisaatiota sekä varmistamme henkilöstön hyvinvoinnin. Näitä tavoitteita toteuttaa useampi toimenpide ja toteutusohjelma.

Myös jatkuvuuden hallintaan eli varautumiseen ja valmiussuunnitteluun liittyvien kehittämistoimenpiteiden toteutuminen ovat kunnanviraston johdon seurannassa.

Viestintä vastaa hyvästä ajankohtaisviestinnästä kuntalaisille. Vuoden 2017 aikana kehitetään läsnäolon tapoja sosiaalisessa mediassa ja hyödynnetään kuntalais- ja työntekijälähettiläisyyttä. Työyhteisölle tarjottavaa sosiaalisen median koulutusta monipuolistetaan. Lisäksi uudistetaan sosiaalisen median ohje. Tuusulan brändiä rakennetaan samanaikaisesti strategian uudistamisen kanssa. Brändityössä määritellään yhdessä tuusulalaisten toimijoiden kanssa yhteinen näkemys Tuusulan identiteetistä ja tavoiteltavasta maineesta. Lisäksi laaditaan brändin toteuttamissuunnitelma, joka määrittelee keskeiset Tuusula-brändin rakentamisen toimenpiteet.

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Selite	KUNNANVIRASTON JOHTO								
	TP 2015	TA 2016	MTA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	3 176								
TOIMINTAKULUT YHT S*	-636 707	-734 052	-734 052	-803 477	-801 757	-814	-824	-832	-841
TOIMINTAKATE	-633 531	-734 052	-734 052	-803 477	-801 757	-814	-824	-832	-841
Henkilöstömäärä	3	3	3	4	4				
Määrärahan muutos %		15,3 %	15,3 %	9,5 %	9,2 %	1,5 %	1,2 %	1,0 %	1,0 %
Määrärahan muutos €		-97 345	-97 345	-69 425	-67 705	-12	-10	-8	-8

S* = sitova taso.

HENKILÖSTÖ- JA TUKIPALVELUT

Tulosalue

Vastuuhenkilö: Henkilöstöjohtaja Harri Lipasti

TAVOITTEET

Tavoitteet ja mittarit

Tulosalueen henkilöstöpalveluiden tavoitteena on osaltaan tukea johtamisen, toimintatapojen ja organisaatioiden uudistumista sekä varmistaa henkilöstön hyvinvoinnin. Vuonna 2017 tämä tarkoittaa seuraavia tavoitteita ja toteutusohjelmia.

Vahvistamme muutosjohtajuutta ja varmistamme suurien muutosten laadukkaan läpiviennin muuttuvassa kunnassa

- Vahvistamme muutosjohtajuutta tukemalla esimiehiä Tuusulan omalla muutoksen johtamisen mallilla ja tarvittavilla henkilöstöhallinnon tukitoimilla
- Hyödynnämme ohjelma- ja projektijohtamisen malleja
- Määrittelemme operatiivisen organisaation uudistamistarpeet uuden kunnan muodostamisessa
- Varmistamme henkilöstön osallistumisen muutosten suunnittelussa ja toteutuksessa

Parannamme henkilöstön työhyvinvointia

- Kehitämme kannustavaa palkitsemista mm. ottamalla käyttöön pikapalkitsemisen mallin ja uudistamalla henkilökohtaisen lisän maksuperusteet
- Toteutamme työhyvinvointiohjelman mukaisia toimenpiteitä ja seuraamme mittareita. Henkilöstö/työhyvinvointikyselyn kokonaisarvosana on parantunut ja ka. yli 7,70
- Johtamisemme on laadukasta ja kaikki esimiehet ovat käyneet Tuusulan oman johtamisvalmennuksen.
- Luomme mallin eri osaamisen kehittämisen menetelmille ja tuemme ammatillista kehittymistä. Käytyjen koulutusten ka. yli 3pvä/hlö.
- Kehitämme työtapaturmien ennaltaehkäisyä työtapaturmien vähentämiseksi ja kehitämme raportointimallia. Vuonna 2017 työtapaturmailmoituksia tehdään uudella sähköisellä työvälineellä ja läheltä piti – ilmoituskäytännön uusi prosessi on otettu käyttöön ja vakiintunut.

Tulosalueen asuntopalveluiden tavoitteena on tuottaa ja mahdollistaa laadukasta ja monipuolista asumista. Kunnan omistamien vuokra-asuntojen käyttöaste pidetään korkealla tasolla (98 %). Tavoitteena on myös myydä osakehuoneistoja henkilöstölle tai yhteistyökumppaneille.

Tulosalueen ruokapalveluiden tavoitteena on selvittää mahdollisuuksia hyödyntää kuntayhteistyötä palvelutoiminnan järjestämiseksi nykyistä laajemmin. Ruokapalvelut valmistautuu erillisen muutosohjelman puitteissa maakuntahallinnon tuomiin muutoksiin. Toiminnan tehokkuutta edistetään edelleen varmistamalla, että henkilöstö osaa käyttää vaadittavia ATK-ohjelmia ja osaamisen kehittämistä tuetaan ammatillisella henkilöstökoulutuksella. Asiakaslähtöistä ja taloudellista toimintamallia edistetään hyödyntämällä asiakaspalautteita palveluprosessien kehittämisessä.

Palvelusuunnitelman painopisteet vuodelle 2017 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Henkilöstöpalvelut huolehtii kuntastrategian toteuttamista tukevan henkilöstöpolitiikan kehittämistä, osaamisen kehittämisen rakenteiden ja kuntatason toimenpiteiden määrittelystä, palvelussuhdeasioiden ohjauksesta, työsuojelun yhteistoiminnasta sekä työnantajan ja työntekijöiden välisen yhteistoiminnan toteuttamisesta. Kuntatason strategiseen kehittämishankkeeseen ”Asiakaslähtöiset palveluratkaisut” liittyen henkilöstöpalvelut on määritellyt yhdessä toimialojen

kanssa toimialojen palvelutarpeet sekä tehnyt asiakastytyväisyyskyselyn. Henkilöstöpalveluiden ja -prosessien kehittämistä jatketaan vuonna 2017 em. selvitysten pohjalta. Keskeisiä painopisteitä ovat myös johtamisen tukeminen jatkamalla vuonna 2016 käynnistyneitä esimiesten johtamisvalmennuskokonaisuuksia sekä tukea kunnan muutoshankkeita muutostuen mallilla ja toimenpiteillä. Henkilöstöpalvelut osallistuu jo vuonna 2017 merkittävästi tulevan maakuntahallinnon perustamisesta aiheutuvien toimenpiteiden valmisteluun ja toteuttamiseen.

Asuntopalvelujen suunnitelmakaudella 2017-2021 vapautuu olemassa olevasta asuntokannasta vuokrattavaksi arviolta 2000 asuntoa ja noin 750 asumisoikeusasuntoa. Vuokra-asuntojen asukasvalinnoissa otetaan huomioon erilaiset ja eri-ikäiset väestöryhmät. Uusia asuntoja rakennetaan vuosittain 420 asuntoa, joista 20 prosenttia eli 84 asuntoa voi olla aravuokra- ja asumisoikeusasuntoja. Uudisrakentamisen tavoitteet ovat MAL 2016-2019 sopimuksen mukaiset. Asuntorakentamista käsitellään asuntorakentamisen ohjelmassa 2017-2021. Asuntopalvelut osallistuu kunnan omaisuuden tehokkaaseen käyttämiseen ja tarpeettoman omaisuuden realisointiin kunnan suoraan omistamien asuntojen myynneillä.

Ruokapalvelut tuottaa koulujen ja päiväkotien sekä sosiaali- ja terveystoimen tarvitsemat ruokapalvelut. Ruoan laatu on yksi tärkeimmistä toimintaa ohjaavista tekijöistä. Laadukkaan ruoan takaa elintarvikkeiden korkea kotimaisuusaste sekä tehokkaat ja nykyaikaiset tuotantotavat. Aterioita tarjotaan vuonna 2016 noin 2108272 kappaletta. Vuoden 2017 aterioiden määräksi on arvioitu 2117970 kappaletta kasvua 9698 ateriana eli + 0,46 %. Maksullista välipalaa tarjotaan yläasteiden ja lukioiden oppilaille. Vuonna 2017 välipalan hinta on 1,50 € (v.2016 1,50 €). Edellytyksenä tarjoamiselle on, että kysyntä on vähintään 10 % oppilaista. 2017 iltapäiväkerhoissa valmistetaan välipalaa n. 463 koululaiselle 13 eri koululla.

TUNNUSLUVUT

ASUNTOPALVELUT

- asukasvalintapäätös, 440 kpl
- vuokrattu asunto, 400 kpl
- aravuokra-asuntojen lukumäärä / 100 asukasta
- nuorille osoitetut asunnot, nuorille 40 prosenttia vapautuvista asunnoista
- palveluasuntojen määrä, vähintään 1,5 prosentille yli 65-vuotiaita
- erittäin kiireisen asunnonhakijan jonotusaika, 1–2 kk
- asumisoikeusasunnon kunnasta saavien määrä, 180 kpl

RUOKAPALVELUT	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017
Ateriat kpl	2 133 346	2 114 865	2 108 272	2117970
muutos %	- 0,01	-0,87	- 1,37	0,46
Bruttomenot €/ateria	2,48	2,49	2,71	2,62
muutos %	1,64	0,4	-0,37	-3,32
Valmistuskeittiöt kpl	5	5	5	5
Jakelukeittiöt kpl	39	39	39	39

HENKILÖSTÖ- JA TUKIPALVELUT

Selite	TP 2015	TA 2016	MTA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	8 552 746	8 046 390	8 046 390	8 377 756	8 377 756	8 420	8 487	8 555	8 623
TOIMINTAKULUT YHT S*	-9 277 920	-9 452 251	-9 487 251	-9 550 647	-9 479 961	-9 622	-9 742	-9 840	-9 938
TOIMINTAKATE	-725 174	-1 405 861	-1 440 861	-1 172 891	-1 102 205	-1 203	-1 255	-1 285	-1 315
Henkilöstömäärä:	73,9	74,8	74,8	74,3	74,3				
Määrärahan muutos %		1,9 %	2,3 %	1,0 %	0,3 %	0,7 %	1,3 %	1,0 %	1,0 %
Määrärahan muutos €		-174 331	-209 331	-98 396	-27 710	-72	-120	-97	-98

S* = sitova taso.

HALLINTO

Tulosalue

Vastuuhenkilö: Kunnansihteeri Tuula Hyttinen

TAVOITTEET

Uusi asianhallintajärjestelmä otetaan vuoden aikana asteittain käyttöön. Toimielinten kokoukset siirtyvät siihen uuden valtuustokauden alkaessa. Järjestelmä mahdollistaa tiedonohjauksen, sähköiset käsittelyprosessit, sähköiset kokoukset ja rakenteiset asiakirjat sekä helpottaa tiedonhakuja. Se myös luo pohjaa sähköiselle arkistoinnille.

Huolehditaan kuntavaalien valmistelu- ja viranomaistehtävistä.

Keski-Uudenmaan asiamies- ja neuvontapalvelujen tavoitteena on tuottaa palvelut asiakaslähtöisesti, ammattitaitoisesti ja taloudellisesti siten, että palveluja on saatavilla tarpeeseen nähden riittävästi. Sidosryhmien kanssa tehdään asiakasta hyödyttävää palveluyhteistyötä. Talous- ja velkaneuvonnassa ehkäistään neuvonnan keinoin ylivelkaantumisesta aiheutuvaa syrjäytymistä ja tarvetta turvautua muihin yhteiskunnan palveluihin. Ennaltaehkäisevää talousneuvontaa annetaan edelleen osana asiakastyötä tarpeen mukaan.

Materiaalihallinto- ja hankinnat yksikkö tarjoaa hankintojen kilpailutus- ja asiantuntijapalveluita kaikille toimialoille. Kilpailutukset tehdään sähköisesti Clodian hankintajärjestelmiä käyttäen. Yksikkö koordinoi toimialoillaan hankintojen kehittämisestä vastaavista hankintavastaavista koostuvan, v. 2016 perustetun hankintaryhmän työtä. Hankintasuunnittelija ja hankintakoordinaattori koordinoivat hankintajärjestelmän käyttöä kunnassa sekä osallistuvat toimialojen kilpailuksiin.

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2017–2021 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Päätöksenteon tuki ja lainopilliset palvelut -yksikössä mm. hoidetaan yleishallinnon tehtäviä, tuotetaan juridisia palveluja kunnan eri yksiköille, vastataan kunnanhallituksen ja valtuuston esityslista- ja pöytäkirjatuotannosta ja päätösten täytäntöönpanosta sekä vastataan keskusarkiston hoidosta ja arkistotoimen ohjauksesta ja neuvonnasta. Lisäksi huolehditaan vaaleihin liittyvistä viranomaistehtävistä.

Asiakaspalvelujen tulosityksikkö palvelee kunnan sisäisiä ja ulkoisia asiakkaita.

Yksikkö tuottaa neuvontapalveluja sekä kunnan keskitettyä monistuspalvelua. Neuvontapalveluissa huolehditaan kunnantalon kulunvalvonnasta, kulunvalvontajärjestelmästä, kunnan ulkoisesta ja sisäisestä neuvonnasta ja postituksesta sekä puhelinluettelon ylläpidosta.

Keski-Uudenmaan asiamies- ja neuvontapalveluyksikkö tuottaa Keski-Uudenmaan oikeusaputoimistolle ostopalveluna yleisen edunvalvojan palvelut edunvalvonta-alueelle, johon kuuluvat Järvenpään ja Keravan kaupungit sekä Mäntsälän, Pornaisten ja Tuusulan kunnat. Valtiolta palvelujen tuottamisesta saatava korvaus sekä yleisten edunvalvojien päämiehiltä perittävät palkkiot ja korvaukset kattavat yhdessä edunvalvontapalvelujen tuottamisesta aiheutuvat kustannukset. Talous- ja velkaneuvonnan sekä sosiaaliasiamies- ja potilasasiamiespalvelujen osalta toimialueeseen kuuluvat Järvenpää, Kerava ja Tuusula. Näiden sopimuskuntien kesken em. palvelujen tuottamisesta aiheutuvat kustannukset jaetaan valtiolta saatujen korvausten vähentämisen jälkeen kuntien kesken niiden tilinpäätösvootta edeltävän vuoden väestömäärien suhteessa.

Tuusulan kunnan irtisanottua yhteistyösopimuksen Nurmijärven kunnan hankintapalvelukeskuksen kanssa hankintatoimi järjestetään omana työnä. Soveltuvien osin liikeyhteistyöä KL-

Kuntahankinnat Oy:n, KuntaPron ja Hus-logistiikan järjestämiin kilpailutuksiin. Hankintatoimi koordinoi kaikkia kunnan hankintoja. Keskusvarasto huolehtii ilmaisjakelun osalta hoitotarvikkeiden hankinnasta ja jakelusta asiakkaille (n. 2500 asiakasta).

Vaalit

Kuntavaalit toimitetaan vuonna 2017, presidentinvaali ja maakuntavaalit vuonna 2018, eduskuntavaalit ja Euroopan parlamentin vaalit vuonna 2019.

Valtuusto

Vuosittain pidetään keskimäärin kahdeksan valtuuston kokousta ja informaatiotilaisuutta sekä tarpeen mukaan seminaareja ja iltakouluja sekä kuntalaisiltoja.

Määrärahaan sisältyvät seuraavat käyttövarausmäärärahat:

	TA 2017 €	TA 2016 €	TP2015 €
Valtuusto	3 015	3 015	616
Valtuuston puheenjohtaja	1 530	1 530	1 245
Valtuuston varapuheenjohtajat	720	720	

Tarkastuslautakunta

Lakisääteisen tilintarkastuksen toteuttamiseen ostetaan tilintarkastusyhteisöltä vuosittain 70 tarkastuspäivää. Sisäisen tarkastuksen määrärahat on varattu kunnanviraston johdon talousarvioon. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on järjestää toimiva ja riittävä yhteistoiminta tarkastuslautakunnan, tilintarkastuksen ja sisäisen valvonnan kesken.

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus kokoontuu pääsääntöisesti viikoittain lukuunottamatta valtuuston kokouspäiviä ja kesätaukoa. Lisäksi se kokoontuu tarpeen mukaan seminaareihin ja iltakouluihin.

Määrärahaan sisältyvät seuraavat käyttövarausmäärärahat:

	TA 2017 €	TA 2016 €	TP2015 €
Kunnanhallitus	5 310	5 310	2 125
Kunnanhallituksen puheenjohtaja	1 530	1 530	
Kunnanhallituksen varapuheenjohtajat	720	720	375

	TA2016 ja TA 2017 77 822	TP 2015 75 103
Yhteisöjen avustamiseen varataan sitovana määrärahana		
- eläkeläisjärjestöt	9 766	9 766
- veteraanit ja sotainvalidit	14 957	14 957
- Tuusulan Siniset ry (Tilakeskukselle maksettava vuokra)	3 167	3 167
- yleishyödylliset seurat ja yhdistykset	9 500	9 500
- kannatusilmoitukset paikallisille yhteisöille	2 692	
- vanhan kiinteistöverol. 13 a §:n mukaan verosta vapautettuja yhteisöjen kiinteistöverojen maksuun (Hyrylän torppa, Jokelan työväentalo, Linjala, Solbacken, Väinölä)	5 950	5 056
- vuokratuki järjestötalojen vuokraamiseen yleishyödylliseen käyttöön	8 075	7 715
- Me kellokoskelaiset ry / Koy Vanha Valtatie	6 715	7 942
- järjestötalojen peruskorjausavustuksiin	17 000	17 000

Toimikunnat

Määrärahaa varaudutaan kehittämistoimikuntien, elinkeinoneuvottelukunnan, nimistötoimikunnan, veteraanitoimikunnan ja kuntauudistustoimikunnan kustannuksiin. Hyrylän, Riihikallion, Kellokosken ja Jokelan kehittämistoimikuntien toimintaan varataan 10 000 euroa.

TUNNUSLUKUJA

Keski-Uudenmaan asiamies- ja neuvontapalvelut

Keski-Uudenmaan asiamies- ja neuvontapalvelujen yleisillä edunvalvojilla oli 31.12.2015 holhousrekisterin mukaan yhteensä 696 päämiestä, kun heitä 31.12.2014 oli yhteensä 683.

Potilasasiamiehen asiatapahtumia tilastoitiin aikavälillä 1.1. – 31.12.2015 seuraavasti: Järvenpää 40, Kerava 28 ja Tuusula 34 eli yhteensä 102 asiatapahtumaa. Vuonna 2014 tilastoitiin vastaavana aikana 70 asiatapahtumaa.

Talous- ja velkaneuvonnan uusia asiakkaita aikavälillä 1.1. - 31.12.2015 oli seuraavasti: Järvenpää 119, Kerava 92, Tuusula 107 eli yhteensä 318 ja asiakastapaamisia Järvenpää 132, Kerava 131, Tuusula 138 eli yhteensä 401. Odotusaika puhelinsoitosta ensimmäiseen tapaamiseen oli 60 päivää.

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Selite	HALLINTO								
	TP 2015	TA 2016	MTA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	2 228 635	1 806 163	1 806 163	2 122 810	2 122 720	2 133	2 150	2 168	2 185
TOIMINTAKULUT YHT., S*	-6 578 915	-6 516 567	-6 546 567	-7 099 392	-7 088 010	-7 194	-7 284	-7 357	-7 431
TOIMINTAKATE	-4 350 280	-4 710 404	-4 740 404	-4 976 582	-4 965 290	-5 061	-5 134	-5 189	-5 246
Henkilöstömäärä:	22,8	27,0	28,0	29,0	29,0				
Määrärahan muutos %		-0,9 %	-0,5 %	8,9 %	8,8 %	1,5 %	1,2 %	1,0 %	1,0 %
Määrärahan muutos €		62 348	-30 000	-582 825	-571 443	-106	-90	-73	-74

S* = sitova taso.

KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS

Tulosalue

Vastuuhenkilö: ympäristökeskuksen johtaja Risto Mansikkamäki

Toiminnan kuvaus

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus huolehtii sopijakuntiansa ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tehtävistä asiakkaidensa ja ympäristön parhaaksi tuottaen laadukkaita, taloudellisia ja tasapuolisia palveluita

Strategian toteuttaminen

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen strategian (2015–2018) **visiona** on: *Kestävästi kehittyvä ja vetovoimainen Keski-Uusimaa.*

Ympäristökeskus tavoittelee kestävästi kehittyvää Keski-Uudenmaan seutukuntaa, jonka eri toimijat ottavat huomioon toimintansa ekologiset, taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset. Seutukunnan veto-voimaisuus tukeutuu luonnoltaan ja kulttuuriympäristöltään omaleimaisiin kunta- ja kaupunkikeskuksiin, joiden välillä on toimiva yhteistyö ja työnjako.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus tuottaa asiakkailleen ja sopijakunnille laadukkaita palveluita. Tämän **palvelulupauksen sitoumuksia** ovat:

1. Ympäristökeskuksen toiminta on oikea-aikaista, oikeudenmukaista ja tasapuolista.
2. Ympäristökeskus toimii joustavasti ottaen huomioon asiakkaidensa ja sopijakuntien tarpeet. Ympäristökeskus on seudullisesti tunnettu ja siellä on helppo asioida.
3. Ympäristökeskus toimii ratkaisukeskeisesti ja yhteistyöhakuisesti.
4. Ympäristökeskus kehittää aktiivisesti toimintaansa ja eritystilannevalmiuttaan sekä työntekijöiden osaamista muuttuvissa olosuhteissa.
5. Ympäristökeskus tuottaa palvelunsa taloudellisesti ja tehokkaasti.

Ympäristökeskuksen visiota tukevat seuraavat **toiminnalliset päämäärät**:

1. Keski-Uusimaa on vetovoimainen, ympäristövastuullisten asukkaiden ja yritysten kotiseutu.
2. Keski-Uudenmaan ympäristön tila ei heikkene, ja monella osa-alueella ympäristön tila on parantunut.
3. Keski-Uusimaa on terveellinen ja turvallinen asuin- ja elinympäristö.
4. Keski-Uudenmaan luonnon monimuotoisuus, kulttuuriympäristöjen omaleimaisuus ja luonnonvarojen riittävyys on turvattu.
5. Keski-Uudenmaan elintarvikkeet ovat turvallisia ja täyttävät niille asetetut laatuvaatimukset.
6. Keski-Uudellamaalla toimitaan vastuullisesti ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeuttamiseksi.

Edellä asetettujen päämäärien tavoittelussa korostuu ympäristökeskuksen ja muiden toimijoiden välinen yhteistyö. Toiminnallisten päämäärien saavuttaminen edellyttää erityisesti sopijakunnilta vastuullista ja aktiivista otetta laadukkaan ja terveellisen ympäristön turvaamisessa.

Keskeiset muutokset toiminnassa

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tehtävät tulevat todennäköisesti aluehallintouudistuksen myötä muuttumaan vuoden 2019 alussa ympäristöterveydenhuollon (so. terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto) järjestämisvastuun siirtyessä maakunnille. Muutos ei suoranaisesti vaikuta ympäristökeskuksen palveluihin vielä vuosina 2017 ja 2018, mutta välillisesti se saattaa heikentää viranomispalveluita osan työajasta sitoutuessa hallinnonuudistukseen. Muutoksen seurauksena ympäristökeskuksesta siirtyisi 25 työntekijää vuonna 2019 maakunnan palvelukseen, ja jäljelle jääviin ympäristönsuojelun tehtäviin jäisi 16–18 työntekijää.

Aluehallintouudistukseen valmistautuminen edellyttää myös ympäristökeskuksen sopijakunnilta ratkaisuja ympäristökeskuksen tulevasta palvelukokonaisuudesta. Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät kannattanee jatkossakin järjestää kuntien yhteistoimintana seudullisesti. Samalla

tulee harkittavaksi, saadaanko muiden viranomaistehtävien (esim. rakennusvalvonta) liittämällä ympäristökeskukseen toiminnallista etua.

Riskiarvio

Aluehallintouudistus ja ympäristökeskuksen toimialan nopeasti muuttuva lainsäädäntö kuormittavat ympäristökeskuksen työntekijöitä tavanomaisten virkatehtävien ohella, millä saattaa olla vaikutusta esimerkiksi lupa- ja valvonta-asioiden käsittelyaikoihin.

Ympäristökeskuksen valvontatietojen perusteella on todennäköistä, että tulevinakin vuosina voi ilmaantua uusia maaperän ja pohjaveden pilaantumistapauksia, koulujen ja päiväkotien sisäilmaongelmia tai talousvesiepidemioita. Tällaisiin riskeihin varautuminen edellyttää ympäristökeskusta tehokkaita lupa- ja valvontapalveluita sekä hyvää erityistilanteisiin varautumista.

Ympäristökeskus pyrkii turvaamaan viranomaispalvelunsa oikein mitoitetuilla ja kohdennetuilla resursseilla.

Henkilöstösuunnitelma 2017–2021

Ympäristökeskuksella ei ole meneillään olevan aluehallintouudistuksen ohella vuosille 2017–2021 kohdistuvia henkilöstösuunnitelmia. Mahdolliset muutokset ympäristökeskuksen palvelukokonaisuudessa tulevat kuitenkin koskettamaan sen koko henkilöstöä.

Ympäristökeskus varautuu uudistamaan ja kehittämään vuonna 2017 ympäristönsuojelun asiakas- ja paikkatietojärjestelmiä, mikä edellyttää isäntäkunnalta nykyistä laajempia tukipalveluita. Seudullisen paikkatietojärjestelmän käyttöönotto voidaan toteuttaa vain lisäämällä Tuusulan paikkatietohenkilöstön resursseja, joiden kustannukset kunta voi ympäristökeskuksen kautta kohdentaa kaikille ympäristökeskuksen sopijakunnille.

Palvelusuunnitelma 2017–2020

KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS

Tulosalue Vastuuhenkilö: ympäristökeskuksen johtaja Risto Mansikkamäki

Tavoitteet

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toimintaa vuonna 2017 ohjaavat seuraavat ympäristökeskuksen strategiaa täydentävät tavoitteet. Myös sellaiset palvelusitoumukset ja toiminnalliset päämäärät, joille palvelusuunnitelmassa ei ole asetettu erillisiä tavoitteita, ovat ympäristökeskuksen toimintaa ohjaavia.

Hallinto (18313001)

Tulosyksikkö Vastuuhenkilö: ympäristökeskuksen johtaja Risto Mansikkamäki

Ympäristökeskus kehittää aktiivisesti toimintaansa ja erityistilannevalmiuttaan sekä työntekijöiden osaamista muuttuvissa olosuhteissa. (palvelusitoumus)

1. Ympäristökeskuksen palvelukokonaisuus muuttuvassa aluehallintorakenteessa on selvitetty.

Mittari:

- Ympäristökeskuksen sopijakunnat ovat vuoden 2017 loppuun mennessä linjanneet ympäristökeskuksen palvelukokonaisuuden ottamalla huomioon vuonna 2019 toteutuvan aluehallintouudistuksen.

Ympäristövalvonta (18313101)

Tulosityksikkö Vastuuhenkilö: ympäristövalvontapäällikkö Katariina Serenius

Ympäristökeskus tuottaa palvelunsa taloudellisesti ja tehokkaasti. (palvelusitoumus)

2. Ympäristövalvonnan prosessit ovat tehokkaita, tehtävät on riskiperusteisesti priorisoitu ja käytössä on tehokkaat työkalut.

Mittari:

- Toimiva asiakastieto- ja paikkatietojärjestelmä on otettu aktiiviseen käyttöön vuoden 2017 aikana.

Ympäristökeskus toimii ratkaisukeskeisesti ja yhteistyöhakuisesti. (palvelusitoumus)

3. Ympäristövalvonnassa on mahdollista hyödyntää sähköistä asiointia.

Mittari:

- Sähköisesti toimitettujen hakemusten määrä.

Ympäristökeskus kehittää aktiivisesti toimintaansa ja eritystilannevalmiuttaan sekä työntekijöiden osaamista muuttuvissa olosuhteissa. (palvelusitoumus)

4. Ympäristövalvonnassa toteutetaan yksikön osaamisen kehittämissuunnitelmaa.

Mittari:

- Kehittämissuunnitelma on toteutunut 90 %:sti.

Ympäristönsuojelu (18313201)

Tulosityksikkö Vastuuhenkilö: ympäristönsuojelupäällikkö Tapio Reijonen

Keski-Uudellamaalla toimitaan vastuullisesti ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi. (toiminnallinen päämäärä)

5. Keski-Uusimaa on ilmastovaikutuksiltaan hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä. Alueen ominaispäästöt ovat pienentyneet 33 % vuodesta 1990 vuoteen 2020 mennessä.

Mittari

- Kuntien kestävä kehitys ja kiinteistöjen energiatehokkuutta tukevaa ekotukihenkilökoulutusta laajennetaan vuoden 2017 aikana. Ekotukihenkilöiden ja seurattavien pilottikiinteistöjen määrä KUUMA-alueella vuonna 2017.
- Julkaistaan Ilmastokatsaus 2017, joka seuraa ja vertailee Keski-Uudenmaan kuntien ilmastotyön etenemistä sekä päästö- ja energiasäästötavoitteiden toteutumista.

Keski-Uudenmaan ympäristön tila ei heikkene, ja monella osa-alueella ympäristön tila on parantunut. (toiminnallinen päämäärä)

6. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus edistää kuntien ja muiden toimijoiden ympäristövastuullista toimintaa.

Mittari

- Alueen ympäristövastuullisia toimijoita kannustetaan Keski-Uudenmaan ympäristöpalkinnolla.
- Toteutetaan Viljelijälähtöiset vesiensuojelutoimenpiteet Keski-Uudellamaalla -hanketta Tuusulanjärven valuma-alueella ja Mäntsälässä.

Terveysvalvonta (18313301)

Tulosityksikkö Vastuuhenkilö: terveysvalvonnan päällikkö Miia Suurkuukka

Ympäristökeskus kehittää aktiivisesti toimintaansa ja eritystilannevalmiuttaan sekä työntekijöiden osaamista muuttuvissa olosuhteissa. (palvelusitoumus)

7. Ympäristöterveydenhuollon viranomaistoiminta on seudullisesti yhtenäistä ja laadukasta.

Mittari:

- Terveysvalvonnassa toteutetaan sisäinen tarkastustoiminnan pariarviointi. Arvioinnin tulokset käydään läpi yhdessä henkilökunnan kanssa. Yhteenveto pariarvioinnista raportoidaan ohjausryhmälle

Eläinlääkintähuolto (18313401)

Tulosityksikkö Vastuuhenkilö: eläinlääkintähuollon päällikkö Maija Kallioniemi

Ympäristökeskus toimii joustavasti ottaen huomioon asiakkaidensa ja sopijakuntien tarpeet. Ympäristökeskus on seudullisesti tunnettu ja siellä on helppo asioida. (palvelusitoumus)

8. Eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua edistetään.

Mittari:

- Eläinsuojelutarkastus tehdään aina epäiltäessä puutteita eläinten pidossa tai hyvinvoinnissa. Uusintatarkastus tehdään annettujen määräysten noudattamisen valvomiseksi.

Ympäristökeskus kehittää aktiivisesti toimintaansa ja erityistilannevalmiuttaan sekä työntekijöiden osaamista muuttuvissa olosuhteissa. (palvelusitoumus)

9. Eläinlääkintähuollossa toteutetaan kehityskeskusteluissa sovittuja koulutustavoitteita.

Mittari:

- Jokainen yksikön työntekijä osallistuu ammatillisiin koulutuksiin.

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2017–2021 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus varautuu vuoden 2017 aikana selvittämään vireillä olevan aluehallintouudistuksen vaikutukset palvelukokonaisuuteensa niin, että sen sopijakunnat voivat linjata ympäristökeskuksen tulevaa toimintaa.

Ympäristökeskus kehittää edelleen palveluitaan hyödyntämällä alkuvuodesta 2016 käyttöön otettua asiakastytytyväisyyden seurantajärjestelmää sekä lisäämällä sähköisiä palveluvaihtoehtoja.

Ympäristökeskuksen toiminnan painopistealueita ovat:

- ympäristökeskuksen palveluiden saatavuus ja taloudellisuus
- yhteistyö sopijakuntien kanssa
- kuntien palvelukiinteistöjen terveellisyys
- vesihuolto, vesistöt ja pohjavesi
- luonnon monimuotoisuus ja arvokkaat luontokohteet
- ilmastomuutos ja energiatehokkuus
- meluntorjunta
- ympäristökasvatus ja -valistus, viestintä
- asiakaslähtöiset palvelut
- ilmansuojelu
- osaamisen kehittäminen.

Tunnusluvut

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus (1000 €)			euro TA 2017	TS (1000 €)			
	TP 2015	MTA 2016		2018	2019	2020	2021
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	2 749	3 171	3 153 501	3 209	3 213	3 217	3 221
Maksutuotot	469	429	439 000	452	466	480	494
Tuet ja avustukset							
Muut toimintatuotot							
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 218	3 600	3 592 501	3 661	3 679	3 697	3 715
Valmistus omaan käyttöön							
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-1 950	-2 065	-2 104 920	-2 115	-2 126	-2 137	-2 147
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-506	-559	-454 840	-510	-513	-516	-518
Muut henkilösivukulut	-89	-110	-132 458	-129	-130	-131	-131
Palvelujen ostot	-382	-581	-615 131	-618	-621	-624	-628
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-38	-40	-43 750	-44	-44	-44	-45
Avustukset	0	0	-100	0	0	0	0
Vuokrat	-242	-227	-220 450	-222	-223	-224	-225
Muut toimintakulut	-12	-18	-20 852	-21	-21	-21	-21
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 218	-3600	-3 592 501	-3 660	-3 678	-3 697	-3 715
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	0	0	0

Tuloarviot ja määrärahat ja sitovat erät

Selite	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	3 218 143	3 600 462	3 600 462	3 592 501	3 592 501	3 611 736	3 628 862	3 646 386	3 665 293
TOIMINTAKULUT YHT.	-3 218 143	-3 600 462	-3 600 462	-3 592 501	-3 592 501	-3 611 736	-3 628 862	-3 646 386	-3 665 293
TOIMINTAKATE S*	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Määrärahan muutos %		11,9 %	11,9 %	-0,2 %	-0,2 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %
Määrärahan muutos €		-382 319	-382 319	7 961	7 961	-19 234	-17 127	-17 524	-18 907

S* = sitova taso

Määrärahamuutokset TA 2016 - TA 2017*(miinus = menojen lisäys/tulojen vähennys, plus = menojen vähennys/tulojen lisäys)***Menojen muutokset (1 000 euroa):**

Henkilöstökulut	42
Palvelujen ostot	-34
Aineet ja tarvikkeet	-4
Vuokrat	7
Muut toimintakulut	-3
Yhteensä	8

Sopijakuntien maksuosuudet 2017:

Sopijakunta	Euroa/v
Järvenpää	594 127
Kerava	506 938
Mäntsälä	453 167
Nurmijärvi	676 431
Tuusula	730 488
Yhteensä	2 961 151

TALOUS- JA TIETOHALLINTO

Tulosalue

Vastuuhenkilö: Talousjohtaja Markku Vehmas

Palvelusuunnitelman painopisteet vuodelle 2017 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Talous- ja tietohallinnon vuoden 2017 keskeisenä painopisteenä on uuden Tuusulan rakentamisen ja kuntastrategian uudistamisen tukeminen. Valmistelemme uutta kuntastrategiaa ja kuntastrategian käyttöönottoa.

Parannamme talouden johtamista uudella johdon raportointiratkaisulla ja tuemme toimialoja toimintamallin käyttöönotossa. Uudistamme myös budjetoitiprosesseja. Uudet tietojärjestelmät mahdollistavat talouden ohjauksen laadun sekä talouspalveluiden tuottavuuden parantamista.

Laajennamme ja yhtenäistämme vuonna 2016 käyttöön otetun, kuntatasoisen projektimallin käyttöä kunnan kehittämistoiminnassa sekä hankesalkun johtamisessa, tavoitteena kunnan palveluiden kehittämisen vauhdittaminen ja laadukkaampi projektien johtaminen. Jatkamme palvelumuotoiluprojektien edistämistä sekä osallistamme kuntalaisia ja työntekijöitä palveluiden kehittämiseen mm. palvelumuotoilun keinoin.

Otamme käyttöön kokeilutoiminnan sekä sähköisen vuorovaikutuksen ja työntekemisen alustat, jotka mahdollistavat viranhaltijoiden, luottamushenkilöiden ja muiden osallisten välisen yhteistyön.

Päivitämme sähköisen asiain kuntasason tiekartan ja tuemme toimialoja sähköisten palveluiden käyttöönotossa. Valmistamme kuntatasoisen keskitetyn asiakaspalvelupisteen perustamista; palvelupiste tukisi myös kuntalaisia sähköisten palveluiden käytössä.

Luomme mahdollisuuksia mobiilille työskentelytavoille. Jatkamme työasemien ja erityisesti mobiililaitteiden asennusprosessien kehittämistä. Tietoliikenneverkkoja, erityisesti langattomia verkkoja, kehitetään edelleen. Tietoturvan kehittämistyötä jatketaan, erityisesti uusi tietosuojasetus huomioiden.

Jatkamme kuntatasoisen riskienhallinnan toimintamallin jalkauttamista. Toteutamme vuonna 2016 laaditun kunnan turvallisuussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä.

Tuemme konserniyhtiöiden toimintaa sekä kehitämme omistajaohjaukseen tavoitteellisuutta. Viemme kiinteistöomaisuuden realisointisuunnitelmaa eteenpäin.

Riskiarvio

Henkilöriskit

Tulosalueen tehtävät koostuvat useista erityyppisistä asiantuntijatehtävistä. Pienehkö organisaatio on melko haavoittuvainen yksittäisille henkilömuutosten vaikutuksille. Riskiin pyritään varautumaan henkilöstön osaamisen vahvistamisella ja monipuolistamisella, ennakoivalla sijais suunnittelulla sekä sopimusteitse palvelusopimuksilla ulkoisten palvelutoimittajien kanssa.

Toiminnan jatkuvuus

Kunnan it-palvelujen jatkuvuuden turvaaminen on kriittistä koko kunnan näkökulmasta. It-palvelujen toimintavarmuutta ja jatkuvuutta on turvattu **varmistamalla laitteiden ja ohjelmistojen käytettävyyttä (palvelimet, verkot, tallennus) sekä huolehtimalla tietoturvasta ja kunnan järjestelmien suojaamisesta.**

Tunnusluvut

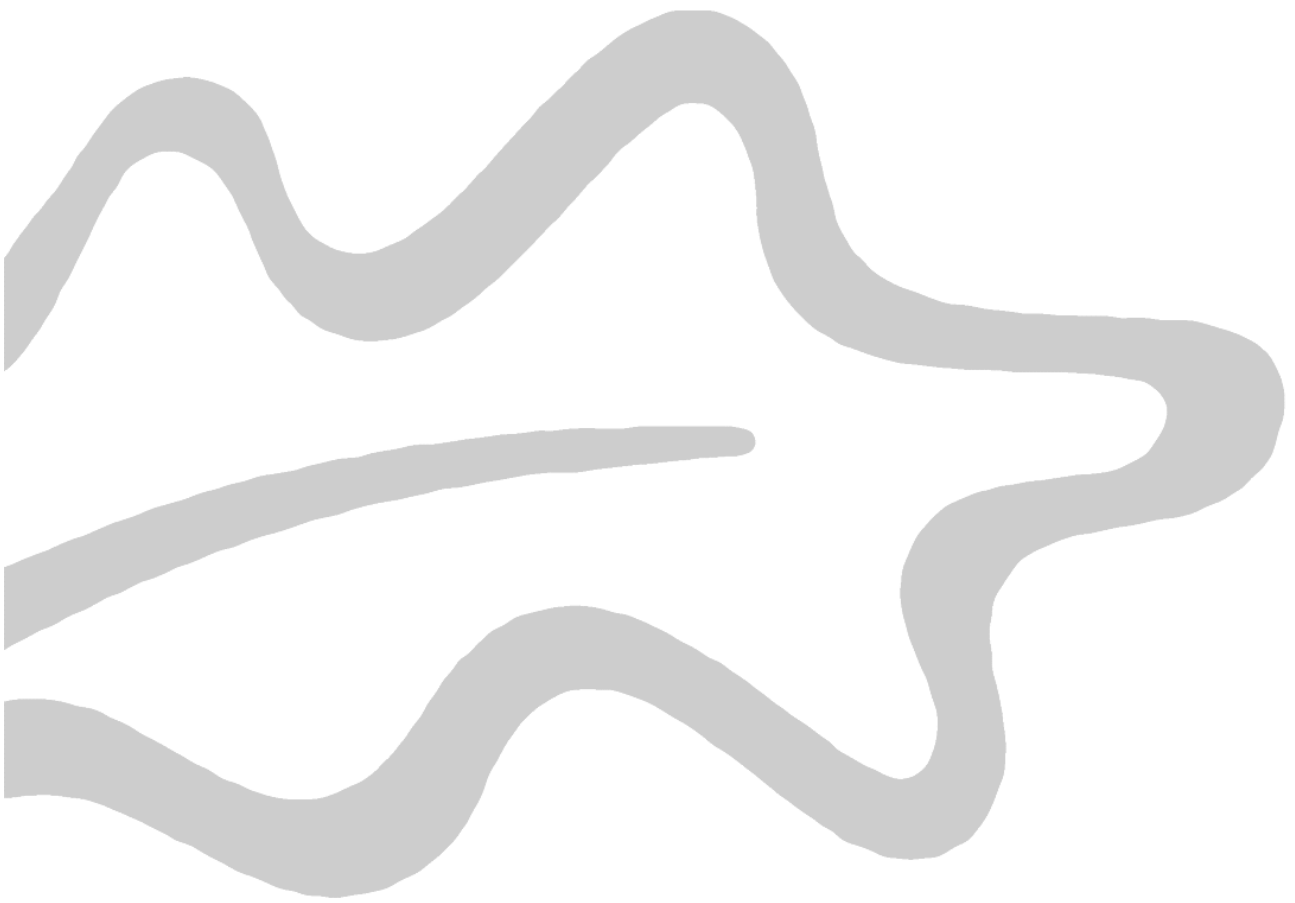
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Työasemien kokonaismäärä, josta	1 961	2 307	2 534	2 600	2 550	2 670
- hallinnon työasemien määrä	988	1 086	1 113	1 105	1 100	1 130
- opetuksen työasemien määrä	973	1 221	1 421	1 495	1 450	1 540
Kunnan käytössä olevien sovellusten ja perustyökaluohjelmien kokonaismäärä, kpl	108	110	118	127	127	127

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät**TALOUS JA TIETOHALINTO**

Selite	TP 2015	TA 2016	MTA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	22 006	288 830	288 830	307 103	307 103	309	311	314	316
TOIMINTAKULUT YHT., S*	-6 073 881	-6 031 669	-6 051 669	-5 934 977	-5 930 324	-6 019	-6 095	-6 155	-6 217
TOIMINTAKATE	-6 051 875	-5 742 839	-5 762 839	-5 627 874	-5 623 221	-5 711	-5 783	-5 842	-5 901
Henkilöstömäärä:	17,6	17,6	17,6	19,6	19,6				
Määrärahan muutos %		-0,7 %	-0,4 %	-1,6 %	-1,7 %	1,4 %	1,3 %	1,0 %	1,0 %
Määrärahan muutos €		42 212	22 212	96 692	101 345	-84	-75	-61	-62

S* = sitova taso.

Sosiaali- ja terveystoimi

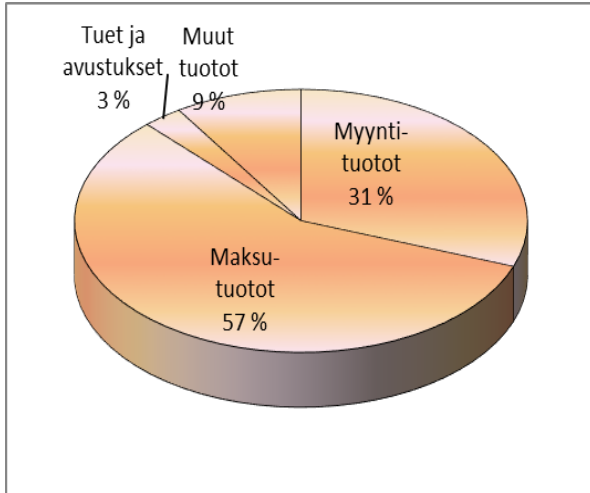
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI					euro TA 2017	TS (1000 €)			
(1000 €)									
	TP 2015	TA 2016	MTA v.2016	TAE 2017		2018	2019	2020	2021
TULOSLASKELMA									
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	2 295	2 508	2 508	2 945	3 244 945	3245	3245	3310	3310
Maksutuotot	5 969	6 172	6 522	6 083	6 082 778	6483	6669	7082	7168
Tuet ja avustukset	1 316	1 272	1 322	300	300 000	100	100	102	102
Muut toimintatuotot	900	897	897	961	961 049	961	961	980	980
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	10 480	10 849	11 249	10 289	10 588 772	10789	10975	11474	11560
Valmistus omaan käyttöön									
TOIMINTAKULUT									
Henkilöstökulut									
Palkat ja palkkiot	-22 384	-23 036	-23 056	-22 731	-22 952 565	-23613	-23 849	-24 087	-24 428
Henkilösivukulut									
Eläkekulut	-5 887	-6 338	-6 343	-5 795	-5 842 952	-5873	-5 932	-5 991	-6 081
Muut henkilösivukulut	-1 216	-1 261	-1 262	-1 202	-1 078 525	-1089	-1 099	-1 110	-1 131
Palvelujen ostot	-71 806	-70 931	-72 826	-74 896	-75 131 987	-76842	-78 542	-80 542	-83 047
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-2 287	-2 635	-2 635	-2 733	-2 733 212	-2733	-2 679	-2 705	-2 786
Avustukset	-7 025	-6 837	-7 487	-5 203	-5 337 100	-4937	-5 037	-5 087	-5 240
Vuokrat	-3 643	-3 957	-3 957	-3 753	-3 953 060	-4053	-3 972	-4 012	-4 092
Muut toimintakulut	-272	-103	-103	-112	-112 316	-112	-150	-152	-153
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ, S*	-114 520	-115 097	-117 667	-116 425	-117 141 717	-119 252	-121 259	-123 687	-126 958
TOIMINTAKATE	-104 040	-104 249	-106 419	-106 136	-106 552 945	-108 463	-110 285	-112 212	-115 398
Määrärahan muutos %	3,24	0,50	2,24	1,15	1,78	1,80	1,68	2,00	2,65
Määrärahan muutos euroina	3 595	577	2 570	1 327	2 044 282	2110	2008	2427	3272
%-osuus verorahoituksesta	54,60	53,07	54,18	54,29	54,50	53,89	53,55	53,77	54,56
Asukkaat 31.12.	38451	38785	38785	39069	39069	39390	39863	40520	41177
Toimintakate euro/asukas	2706	2688	2744	2717	2727	2754	2767	2769	2802
S* = Sitova taso									
Henkilöstö yhteensä	539,9	515,1	515,1	518,1	523,1	545,1	545,1	545,1	545,1

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

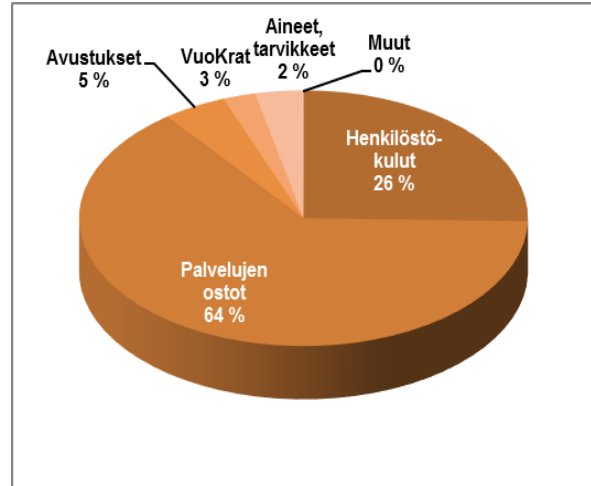
Toimiala

Vastuuhenkilö: Sosiaali- ja terveystoimen johtaja Pirjo Vainio

Toimintatuottojen jakautuminen tiliryhmittäin

Toimintakulujen jakautuminen tiliryhmittäin

Toiminnan kuvaus

Sosiaali- ja terveyslautakunta järjestää arvioidun tarpeen mukaiset asiakaslähtöiset sosiaali- ja terveystoimet ja huolehtii toimintaedellytyksistä ja tekee yhteistyötä eri tahojen kanssa. Toimialan palveluilla edistetään ja tuetaan kuntalaisten omaoimisuutta ja vastuunottoa terveydestään ja hyvinvoinnistaan.

Strategian toteuttaminen

- Jatketaan Keski-Uudenmaan kuntien yhteistyötä ja valmistaudutaan sosiaali- ja terveydenhuollon muutokseen.
- Palvelujen kehittämisen painopiste on kotona asumista tukevilla palveluilla ja avopalveluilla
  - Luodaan omaishoitajien ja perhehoitajien tukimallin yhteistyössä 3. sektorin kanssa
  - Mallinnetaan KOTA:n (kotiuttamis- ja arviointiyksikkö) kotona tehtävän kuntouttamistyön Lisäämme asiakkaiden osallistumismuotoja palvelujen kehittämiseksi
  - Laajennetaan akuuttikotihoidon päiväaikaisen toiminnan kattavuutta
  - Siirretään palvelun painopistettä, mielenterveys ja muista sosiaalisista syistä asumispalvelua tarvitsevien asiakkaiden osalta, kotona asumisen tukemiseen
- Vuonna 2016 laaditaan kuntatasoiset toimintaperiaatteet sosiaalihoitolain toimeenpanossa toimialojen noudatettavaksi ja vuonna 2017
- Tuusulassa valmistellaan uuden perusterveydenhuollon, sosiaalihoollon ja erikoissairaanhoidon asiakas- ja potilastietotietojärjestelmän käyttöönottoa Valtuusto päätti 27.6.2016 Tuusulan liittymisestä Apottiin. Tuusulan oman Apotti – organisaatio käynnistyy v.2017. Tuusulan Apotti -toimisto toteuttaa uuden sovelluksen käyttöönoton ja koulu-

tuksen sekä toimintojen muutoksen koordinoinnin yhteistyössä Oy Apotti Ab:n kanssa.

KESKEISET MUUTOKSET TOIMINNASSA

Sosiaali- ja terveystoimialan rakennemuutokset palvelujen saatavuuden varmistamiseksi ja kustannustehokkuuden lisäämiseksi

Valmistaudutaan valtakunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen yhteistyössä Keski-Uudenmaan kuntien kanssa.

Lastensuojelupalveluissa vahvistetaan omaa avohuoltoa ja sosiaalihuoltolain mukaista tukitoimintaa. Lapsiperheiden kotipalvelua järjestetään oman toimintana, ostopalveluna sekä uuden palvelusetelijärjestelmän avulla.

Mielenterveyspalveluissa lisätään kunnan omaa asiakkaan kotiin tarjottavaa tukipalvelua ympärivuorokautisen palveluasumisen sijaan.

Akuuttikotihoidon toimintaa lisätään tavoitteena tehokkaampi toiminta aamusta iltaan ja kivunhoidon sekä palliatiivisen hoidon paremmat edellytykset kotona asuville.

Riihikallioon keskittyvä kunnan oma vanhusten tehostetun palvelukeskuksen toimintamalli muotoutuu vuoden 2017 aikana.

Kunta on mukana Rykmentinpuistoon rakentuvan Hyvinvointipalvelukeskuksen (HYPA) suunnittelussa.

Toteutetaan asiakas- ja potilastietojärjestelmähankkeen käyttöönottosuunnitelman mukaiset toimenpiteet

Lahelanpellon alueelle sijoittuvaa kehitysvammaisten ympärivuorokautisen palveluasumisyksikön perustamista valmistellaan. Tavoitteena on toiminnan käynnistyminen kevään 2018 aikana.

Vanhus- ja vammaispalveluissa omaishoitoa ja perhehoitoa lisätään palvelujen järjestämistapana. Osa pitkäaikaisesta ja lyhytaikaisesta tehostettuun palveluasumiseen kohdistuvasta lisäystarpeesta suunnataan toteutettavaksi ikäihmisten perhehoidolla.

Jokelan ja Kellokosken sosiaali- ja terveysasemat ovat suljettuina (edellisen vuoden tapaan) 5+5 viikkoa kesällä 2017 ja talvella 6 päivää. Kesäajan toiminnasta tehdään seurantakysely.

RISKIARVIO

Talousarvion riskit

Riski

Työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannukset ovat riippuvaisia työllisyyden kehitymisestä. Pitkäaikaistyöttömien määrä on edelleen ollut kasvava.

Riskin hallinta

Pitkäaikaistyöttömyyden kasvun hillitsemiseksi Sosiaalipalvelujen tulosalue tekee aktiivista yhteistyötä kunnan Elinkeinopalvelujen kanssa kuntouttavan työtoiminnan jälkeisten työllistämisen polkujen kehittämisessä. Elinkeinotoimisto järjestää työttömien työkokeilu-,

oppisopimus- ja tukityömahdollisuuksia yhdessä paikallisten yrittäjien kanssa. Kuntouttavasta työtoiminnasta ohjataan niihin mahdollisia työntekijöitä. Eläkemahdollisuuksien selvittelyä (ELMA) yhteistyössä terveyspalvelujen kanssa jatketaan. Työvoiman monialainen yhteistoiminta kunnan, Te-toimiston ja Kelan kanssa (TYP-toiminta) vakiinnutetaan. TYP-toiminnan painopisteenä ovat nuoret työttömät ja maahanmuuttajat.

Riski

Vammaisten palvelut – ei varausta palvelutarpeen kasvulle

- Henkilökohtainen apu
- Kuljetuspalvelut
- Muut vaikeavammaisten palvelut (asunnon muutostyöt ym.)
- Kehitysvammaisten palvelut

Riskin hallinta

Hyvällä yhteistyöllä asiakkaan, läheisten ja yhteistyökumppanien kanssa sekä palvelutarpeen arvioinnilla varmistetaan, että asiakkaat ohjautuvat tarkoituksenmukaiseen palveluun oikea-aikaisesti. Lisäksi huolehditaan ja vaikutetaan, että kunnalla ja yhteistyökumppaneilla on käytettävissä palveluvalikko, jossa on kevyempiä palveluja.

Riski

HUS palvelusuunnitelman ylitys ja kalliin hoidon tasaus - ei varausta

Riskin hallinta

Hyvinkään sairaalan sekä sairaanhoitoalueen jäsenkuntien kanssa suunnitellaan yhteisesti palvelujen tuottamista ja arvioidaan tuotantotapoja ja päivitetään hoito- ja palveluketjuja ja sovitaan palvelujen myöntämisen vastuut.

Riski

Lastensuojelu – määräraha on vuoden 2016 talousarvion tasossa

Määrärahaan tulee ylitysuhka silloin kun ennaltaehkäisevä avopalvelu ei riitä perheen tukemiseksi tai perhehoito ei ole mahdollinen asiakkaan ongelmien kannalta

Riskin hallinta

Lastensuojelun avopalveluissa panostetaan edelleen perheen kotiin vietäviin palveluihin, kuten perhetyöhön, perhekuntoutuksen eri vaihtoehtoihin sekä lastensuojelulain § 37 b mukaisen kiireellisen avohuollon tukitoimipalvelun vahvistamiseen.

Sijaishuollossa perhehoito on ensisijainen vaihtoehto. Jälkihuoltopalvelut tuotetaan 75 prosentille jälkihuollon asiakkaista kunnan omana toimintana.

Riski

Palvelutarpeen kasvulle ei ole varausta toimialalla

Riskin hallinta

Palveluiden myöntämiskriteerien tarkistus

Riski

Toimeentulotuen määrärahan riittävyys; STM ohjeessa sanotaan, että muutos mahdollisesti nostaa kunnan täydentävän toimeentulotuen kustannuksia

Riskin hallinta

Toimeentulotuen myöntämiskriteerit

Selite	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	10 480 378	10 848 772	11 251 272	10 288 727	10 588 772	10 789	10 975	11 474	11 560
TOIMINTAKULUT YHT.	-114 520 343	-115 097 435	-117 667 435	-116 424 879	-117 141 717	-119 552	-121 557	-123 994	-127 274
TOIMINTAKATE	-104 039 965	-104 248 663	-106 416 163	-106 136 152	-106 552 945	-108 763	-110 582	-112 519	-115 714
HENKILÖMÄÄRÄ YHT.	539,9	515,1	515,1	518,1	523,1	545,1	545,1	545,1	545,1

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2017–2021

NIMIKEMUUTOKSET 2017

Kehittämis- ja hallintopalvelut

- toimistosihteeri palveluasiantuntijaksi

Perustelut

- Osallistuminen sosiaali- ja terveystoimialan hankintojen valmisteluun, tuotteistamiseen ja toimialan tukitehtävien hoitamiseen. Lisäksi tehtävänä on hoitaa sosiaalista luototusta sekä eri asiakasryhmien asiakasmaksujen määrittämistä ja laskutusta. Tehtävään liittyy myös asiakaspalvelua.

Terveyspalvelut

- apulaisylilääkäri terveyskeskuslääkäriksi
  - avoin apulaisylilääkärin virka muutetaan terveyskeskuslääkärin viraksi

Sosiaalipalvelut

- aluetoimistosihteeri toimistosihteeriksi (2 virkaa)

Perustelut

- Nimikkeen muutoksella yhtenäistetään toimialan ja kunnan toimistotehtäviä tekevien henkilöiden nimikkeitä. Perustoimeentulotuki siirtyy kelalle 1.1.2017 ja kuntaan jää täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotukityö. Työtehtäviin kuuluu täydentävän toimeentulotuen myöntäminen sekä asiakasohjaus ja palveluneuvonta, sosiaalityön tukipalvelut, laskujen tiliöinti ja maksatus, asiakasasiakirjojen arkistointi, asiakastietojärjestelmän tulojen ja kirjanpidon tulojen vertailu ja tarkistaminen, tilastointi. Työtehtävät eivät sinällään muutu. Työtehtävät sisältävät yksilöä koskevia viranhaltijapäätöksiä.

Vanhus- ja vammaispalvelut

- sairaanhoitaja toimintaterapeutiksi

Perustelut

- Kotiutus- ja arviointiyksikössä on tarpeen vahvistaa kotiuttamisen tehostamiseksi fyysistä ja kognitiivista toimintakykyä edistävää työtä, jotta toimintayksikköön tulevia asiakkaita pystyttäisiin kuntouttamaan tehokkaammin ja nopeammin takaisin kotiin. Sairaanhoitajan tehtävä muutetaan toimintaterapeutin tehtäväksi. Ei kustannusvaikutuksia.

UUDET PERUSTETTAVAT VIRAT JA TEHTÄVÄT 2017

Sosiaalipalvelut

- Perhetyöntekijä/lapsiperheiden kotipalvelu (tehtävä)

Perustelut

- Lapsiperheiden kotipalvelua on vain ostopalveluna. Oma työntekijä mahdollistaa kotipalvelun joustavamman käytön, nopeamman ja asiakaslähtöisemmän palvelutarpeeseen vastaamisen sekä yhteistyön kunnan muiden toimijoiden, esim. perhetyön kanssa. Työntekijä osallistuu palvelutarpeen arviointiin sosiaalityöntekijän kanssa niissä perheissä, joissa ei tilapäinen lapsiperheiden kotipalvelu ole ollut riittävää. Ostopalveluna hankitun lapsiperheiden kotipalvelun haasteena ovat vaihtuvat työntekijät. Neljän kuukauden ostopalvelukulut ovat olleet 35.000 euroa, mikä vastaa kunnan oman työntekijän

vuosikustannusta. Oma työnä tuotetun kotipalvelun kustannustehokkuutta lisää se, ettei työntekijä ole sidottu minimituntimääriin / käyntikerta. Ostopalveluissa on tyypillisesti minimituntimäärä 3-4h/krt, jolloin myös lyhemmistä käynneistä maksetaan vähintään 4 tunnin mukaisesti. Kotipalvelun perhetyöntekijä vähentää sosiaalihuoltolain mukaisen perhetyön kuormitusta ja ostopalvelujen tarvetta. Rahoitetaan vähentämällä kustannukset ostopalveluista.

Terveyspalvelut

- Terveydenhoitaja perheiden palvelut Kellokoski
- Psykologi perheiden palvelut
- Työterveyshoitaja
- Kaksi sairaanhoitajaa KotiAKU (1 vakinaistaminen, 1 uusi)
- Psykiatrinen sairaanhoitaja

Perustelut

- Perheiden palveluiden terveydenhoitaja ja psykologi ovat ehdottomasti tarpeen, koska asiakasmäärä lisääntyy erityisesti naapurikunnista tulevien koululaisten määrän lisääntymisen myötä (Kellokosken, Mikkolan ja Kolsan koulut). Myös vapaa hoitopaikan valintaoikeus on lisännyt neuvolan asiakasmäärää niin, että sinne on muodostunut uusi neuvola-alue. Kiireettömän hoidon valinnanvapaus tuli voimaan 1.1.2014 (terveydenhuoltolaki 48§), joka lisäsi Kellokosken neuvolan asiakasmäärää niin, että Kellokoskelle muodostui uusi neuvola-alue(0,5 th) jossa on 0-6 vuotiaita lapsia 120, raskaana olevia 15 ja ehkäisyasiakkaita 90, kun **kokoaikaista** terveydenhoitajan laskennallisen mitoituksen lähtökohtana on enintään 170 lasta, 24 raskaana olevaa ja ehkäisyä 1pv/viikossa. Näille asiakkaille tulee tarjota myös neuvola- ja koulupsykologin palvelut. Nyt yhtä koulupsykologia kohti on 1154 oppilasta kun psykologiliiton suositus on 600–800 oppilasta. Uuden psykologin myötä oppilaita on 989 psykologia kohti.
- Työterveyshoitaja valvontaviranomaisen edellyttämä lisäresurssi.
- KotiAKU:n toiminnan lisääminen strateginen linjaus terveyskeskussairaalan paikkamäärän vähentämiseen liittyen, ikäihmisten määrä lisääntyy, palliatiivisen hoidon tarve kasvaa tämän myötä. Erikoissairaanhoidon hallinta edellyttää oman toiminnan kehittämistä, jossa kotiAKU isossa roolissa.
- Erikoissairaanhoidon psykiatrian poliklinikan asiakkuudessa on henkilöitä, joilla ei varsinaisesti tarvetta erikoissairaanhoidon palveluun, mutta kunnasta puuttuu tarvittavat avopsykiatrian tukipalvelut. Kunta voi osittain korvata nyt erikoissairaanhoidon antamia palveluja järjestämällä palvelut itse erityissosiaaliohjaajan ja mielenterveyskuntoutujien kotikuntouttajien kanssa. Psykiatrinen sairaanhoitaja arvioi ja seuraa päihde-mielenterveysasiakkaiden lääkinnällistä kuntoutusta, osallistuu asiakkaan palvelutarpeen arviointiin ja tukee kotona asumista.

Vanhus- ja vammaispalvelut

- Sairaanhoitajan tehtävä viraksi kotihoidossa 1.1.2017 alkaen
- Sosiaaliohjaajan virka vanhussosiaalityöhön 1.1.2017 alkaen
- Esimiehen virka kehitysvammaisten ympärivuorokautiseen palveluasumisyksikköön 1.12.2017 alkaen, täytetään 1.1.2018 alkaen
- 1 ohjaajan tehtävä kehitysvammaisten tuettuun asumiseen 1.10.2017 alkaen

Perustelut

- Sairaanhoitajan tehtävä muutetaan kotihoidossa työsuhteesta viraksi, koska tehtävään sisällytetään asiakaspäätösten tekemistä. Muutos edellyttää virkaa, koska työssä

käytetään jatkossa julkista valtaa. Perustetaan sairaanhoitajan virka ja lakkautetaan sairaanhoitajan tehtävä. Ei kustannusvaikutuksia.

- Ikäihmisten perhehoito lisää vanhussosiaalityössä tarvittavaa työpanosta. Vanhussosiaalityön osuutta omissa toimintayksiköihin tehtävässä työssä laajennetaan ja vanhussosiaalityölle siirretään mm. asiakasmaksujen päätöksenteko. Vanhussosiaalityöhön perustetaan uusi sosiaaliohjaajan virka. Viran perustamisesta aiheutuvat kustannukset katetaan lakkauttamalla Tuuskodon hoivapalveluissa oleva vastaavan sairaanhoitajan virka. Kustannusvaikutus: Vähentää menoja vuositasolla 6 000 euroa.
- Lahelanpellon kehitysvammaisten ympärivuorokautinen palveluasumisyksikkö käynnistyy 1.4.2018 alkaen. Toiminnan käynnistämistä valmistelemaan (mm. hankinnat, asukasvalinnat, henkilöstön rekrytointi, toiminnan sisältö) tarvitaan toimintayksikön esimies töihin 1.1.2018 alkaen.
- Kehitysvammaisten tuettua asumista laajennetaan ja ostopalveluista siirrytään osittain kunnan itse tekemään työhön. Tavoitteena on myös siirtää osa raskaammista palveluissa olevista asiakkaista tuetun asumisen piiriin. Tätä tekemään tarvitaan asumispalveluohjaajaa 1.10.2017 alkaen. Toiminta muutetaan omaksi toiminnaksi ja kustannukset katetaan ostopalveluista. Omien asumispalveluohjaajien palkkaaminen mahdollistaa asiakasmäärän lisääntymisen ja tarjottavien tuntimäärien nostamisen.

Kehittämis- ja hallintopalvelut

- Erityissuunnittelija

Perustelut

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen uudistuksen, alueellisen sote-mallin ja kehittämishankkeiden edellyttämät tiedon hakuun, valmisteluun ja analysointiin liittyvät tehtävät. Toimiminen toimialan johdon kanssa ja itsenäisesti alue- ja paikallistason kehittämistyössä, taloussuunnittelussa sekä sote- ja tietohallintouudistusten tutkimus-, kehittämis- ja suunnittelutoiminnan hankevalmistelussa. Rajapintatyöskentely maakuntaan ja kuntaan sekä yhteistyö maakunnan sosiaali- ja terveystoimien kesken ja osallistuminen valtakunnallisiin kärkihankkeisiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on toimialan suurin muutos kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti ja edellyttää mittavaa ennakoivalmistautumista ja tiedontuotantoa muutoksen johtamiseksi. Kunnan sisäiseen maakuntavalmisteluun ja toteuttamiseen liittyvät tehtävät. Toimialalla ei ole yhtään suunnittelijaa. Tehtävän perustaminen ei aiheuta lisäkustannuksia, katetaan toimialan taloudesta.

MÄÄRÄAIKAISET VIRAT

Kehittämis- ja hallintopalvelut

- Hankepäällikkö 1.1.2017–31.12.2020

Perustelut

Hankepäällikkö vastaa Tuusulan Apotti- hankkeen päivittäisestä johtamisesta ja käytännön toteutuksesta yhteistyössä Apotti Ab:n hanketoimiston kanssa solmittavan resurssisopimuksen mukaan.

Hankepäällikkö vastaa Tuusulan Apotti-hankkeen organisoinnista ja organisoitumisesta, hankesuunnitelmasta, tiloista, resursseista ja toteuttamisesta. Hankepäällikkö tekee hankkeeseen liittyvät hankintapäätökset Tuusulan ja Oy Apotti Ab:n yhteisen käyttöönottosuunnitelman mukaisesti tulosaluepäällikön toimivallan mukaisesti ja yhteen sovittaa sosiaali- ja terveystoimen tietohallinnon ja Tuusulan Apotti-

hankkeen tehtävät. Hankepääällikkö on Tuusulan edustaja ja yhdyshenkilö Oy Apotti Ab:n hanketoimistoon.

MÄÄRÄAIKAISET TEHTÄVÄT

Kehittämis- ja hallintopalvelut

- ICT-järjestelmäsuunnittelija 1.1.2017–31.12.2020

Perustelut

Apotti- hankkeen arkkitehtuuriin ja teknologiaan liittyvissä asioissa ICT - järjestelmäsuunnittelijan tehtävänä on huolehtia, että kaikki Oy Apotti Ab:n hanketoimiston määrittelemät ja suosittelemat tekniset tehtävät tulevat toteutettua aikataulun mukaisesti.

ICT- järjestelmäsuunnittelija valmistele ja suunnittelee yhteistyössä Tuusulan Apotti - toimiston kanssa teknisten edellytysten arvioinnin sekä käyttöönottoon ja aikataulutuksiin liittyvät tehtävät.

Hän on Tuusulan Apotti-hankkeessa järjestelmä- ja sovellusasiantuntija. Suunnittelija vastaa hankkeen tietoteknisestä toteutuksesta yhdessä Apotti-verkoston ja sidosryhmien kanssa.

- ICT-sisällönsuunnittelija 1.1.2017–31.12.2020

Perustelut

Apotti -hankkeen arkkitehtuuriin ja teknologiaan liittyvissä asioissa ICT-sisällönsuunnittelija vastaa Tuusulan Apotti-hankkeen käytännön toimenpiteiden toteutuksesta. ICT-sisällönsuunnittelijan tehtävänä on huolehtia, että kaikki Oy Apotti Ab:n hanketoimiston määrittelemät ja suosittelemat järjestelmän sisältöön liittyvät tehtävät tulevat toteutettua aikataulun mukaisesti.

ICT-sisällönsuunnittelija vastaa uuden järjestelmän käyttöönottoon liittyvistä prosesseista yhteistyössä järjestelmätoimittajan kanssa, Apotti-verkoston ja sidosryhmien kanssa.

Sosiaalipalvelut

- Maahanmuuttokoordinaattori 1.1–31.12.2017
- Pakolaisohjaaja 1.1–31.12.2017

Perustelut

Ely-keskuksen ja kunnan välinen sopimus pakolaisten vastaanotosta edellyttää kotouttamislain noudattamista ja resurssien osoittamista kotouttamistoimenpiteiden toteuttamiseen.

UUDET PERUSTETTAVAT VIRAT JA TEHTÄVÄT 2018

Sosiaalipalvelut

- Sosiaaliohjaaja aikuissosiaalityöLähihoitaja /mielenterveyskuntoutujien tukipalvelut
- Ohjaaja/kuntouttava työtoiminta
- Perhetyöntekijä

Terveyspalvelut

- Sairaanhoidaja akuuttivastaanotto

- Fysioterapeutti
- Neuvola perhetyöntekijä

Vanhus- ja vammaispalvelut

- 2 lähihoitajaa kotihoitoon
- Ohjaaja toimintakeskus Kettuseen
- 12 ohjaajaa kehitysvammaisten ympärivuorokautiseen palveluasumisyksikköön

VALTAKUNNALLISEN SOTE-UUDISTUKSEN VUOKSI EI TEHDÄ ESITYKSIÄ VUOSILLE 2019-2021

PERUSTELUT INVESTOINNEILLE (KOKONAISKUSTANNUS YLI 300 000 EUROA)

Tuusulassa valmistellaan uuden perusterveydenhuollon, sosiaalihuollon ja erikoissairaanhoidon asiakas- ja potilastietotietojärjestelmän käyttöönottoa valtuuston 27.6.2016 § 74 päätöksen mukaisesti, jolloin Tuusulan päätti hakeutua Oy APOTTI Ab:n osakkaaksi ja sen kautta valmistellaan uuden asiakas ja potilastietojärjestelmän hankinta.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan talousarvioesityksessä oli koneille ja kalustolle varattu investointimäärärahaa seuraavasti:

- Riihikallion asumispalveluyksikkö 2016, kalusto	-500 000
- Kehitysvammaisten asumisyksikkö	-50 000
-SoTe aseman toiminnallisten muutosten kalustetarpeet	-200 000
- sähköiset työpöydät vastaanottoon	-30 000
- Hammaslääkärin työyksiköt	-30 000
- Välinehuollon koneet ja laitteet (autoklaavi ja kuivauskaappi)	-35 000
Henkilö-, turva- ja kameravalvonta	-50 000
Lääkekeskus, puhdastilan II luokan suojakaappi	-10 000

Nämä investointimäärärahat muutettiin hankittavaksi leasingrahoituksella ja sitä varten käyttötalousluteen on lisätty leasingvuokratrahaa 200 000 euroa ja investoinneista vähennetty 905 000 euroa.

SOSIAALIPALVELUT

Tulosalue

Vastuuhenkilö: Sosiaalipalvelujen päällikkö Marja-Liisa Palosaari

Tavoitteet

- Perheiden tarvetta varsinaisiin lastensuojelupalveluihin ehkäistään oikea-aikaisilla sosiaali- huoltolain mukaisilla ja ensisijaisesti perheen kotiin tarjottavilla palveluilla.
- Lastensuojelun painopiste on kotiin vietävissä palveluissa, perhetyössä ja perhekuntoutukses- sa. Kunnan omaa palvelutuotantoa vahvistetaan ja ostopalveluja vähennetään.
- Sijaishuollossa perhehoito on ensisijaista ja suunnitelmakauden tavoitteena on perhehoidon osuuden kasvattaminen 48 %:iin sijaishuollon hoitovuorokausista.
- Mielenterveys- ja muista sosiaalisista syistä asumispalveluja tarvitsevien asiakasmäärän ja kustannusten kasvua hallitaan kunnan omalla asiakkaan kotiin tarjottavalla tukipalvelulla. Pal- veluprosessia kehitetään ottaen huomioon erikoissairaanhoidossa tapahtuvat muutokset ja painopisteen siirtyessä laitoshoidosta avohoitoon sekä liikkuviin palveluihin.
- Perustoimeentulotuen siirtyessä Kelan hoidettavaksi vuonna 2017 painottuu aikuissosiaalityössä pitkäaikaistyöttömien palvelujen kehittäminen osana kunnan työllisyyden hoitoa sekä sosiaalihuoltolain mukaiset palvelutarpeen arvioinnit, asiakastyö ja verkostotyö.

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2017–2021 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Sosiaalihuoltolain toimeenpanossa vakiinnutetaan kunnan yhteiset toimintaperiaatteet. Lastensuojelun asiakasmäärä tulee vähenemään, kun sosiaalihuoltolain mukaiset yhteiset toimin- tperiaatteet ja eri toimialojen järjestämät lasten, nuorten ja perheiden arkea tukevat peruspalvelut vahvistuvat. Lapsiperheiden kotipalvelua, perhetyötä sekä tukihenkilö- ja tukiper- hetoimintaa järjestetään sosiaalihuoltolain mukaisina palveluina, mikä vähentää lastensuojelun asiakasmäärää. Tulosalueen työmäärä ei vähene asiakkaiden siirtyessä sosiaalihuoltolain mukai- siin palveluihin. Lapsiperheiden kotipalvelua perhe voi saada kunnan omana toimintana ja palvelusetelin avulla, jossa asiakas itse valitsee palveluntuottajan.

Lastensuojelussa perhe saa palvelun ensisijaisesti kunnan omalla resurssilla. Lastensuojelun avo- palveluissa panostetaan edelleen perheen kotiin vietäviin palveluihin, kuten perhetyöhön, perhekuntoutuksen eri vaihtoehtoihin sekä lastensuojelulain § 37 b mukaisen kiireellisen avohuol- lon tukitoimipalvelun vahvistamiseen. Sijaishuollon tarvetta on vaikea ennustaa, koska siihen vaikuttaa myös esimerkiksi muuttoliike. Sijaishuollossa perhehoito on ensisijainen vaihtoehto. Jäl- kihuoltopalvelut tuotetaan 75 prosentille jälkihuollon asiakkaista kunnan omana toimintana.

Perustoimeentulotuen siirtyessä Kelalle vuonna 2017 arvioidaan valtakunnallisesti kuntien toi- meentulotuen euromäärän kasvavan 20 % uusien asiakkaiden tullessa palvelun piiriin. Tuusulan osalta tämä tarkoittaa noin 250 000 euroa. Perustoimeentulotuen siirto vähentää kunnan toi- meentulotukimenoja ja toimeentulotuen valtionosuus ja toimeentulotuen takaisinperintä vähentävät toimeentulotuen tuloja. Kunnan osuus perustoimeentulotuesta jatkossa vähennetään kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta. Kunnalle jää edelleen harkintaan perustuva täydentä- vä ja ehkäisevä toimeentulotuki ja siihen tarvitaan siihen riittävä henkilöresurssi. Toimeentulotuen tarpeeseen vaikuttaa työttömyys ja työttömyysajan pitkittyessä kotitalouksien velkaantuminen.

Kunnassa tarjotaan omaa asiakkaan kotiin vietävää tukipalvelua mielenterveyskuntoutujille sekä muista sosiaalisista syistä asumispalveluja tarvitseville ja siten vähennetään ympärivuorokautis- ten asumispalvelujen ostotarvetta. Asiakkaiden arjen aktivoinnissa hyödynnetään ensisijaisesti kunnassa tai lähialueella tarjolla olevia peruspalveluja sekä järjestöjen toimintaa. Toissijaisena

vaihtoehtona ostetaan työ- ja päivätoiminnan palveluja. Palvelujen järjestäminen siirtyy kunnalle erikoissairaanhoidon lakkauttaessa omaa päivä- ja työtoimintaansa.

Pitkäaikaistyöttömyyden kasvun hillitsemiseksi sosiaalipalvelujen tulosalue tekee aktiivista yhteistyötä kunnan elinkeinopalvelujen kanssa kuntouttavan työtoiminnan jälkeisten työllistämisen polkujen kehittämisessä. Elinkeinopalvelut järjestää työttömien työkokeilu-, oppisopimus- ja tukityömahdollisuuksia yhdessä paikallisten yrittäjien kanssa. Kuntouttavasta työtoiminnasta ohjataan niihin mahdollisia työntekijöitä. Eläkemahdollisuuksien selvittelyä (ELMA) yhteistyössä terveyspalvelujen kanssa jatketaan. Työvoiman monialainen yhteistoiminta kunnan, Te-toimiston ja Kelan kanssa (TYP-toiminta) vakiinnutetaan. TYP-toiminnan painopisteenä ovat nuoret työttömät ja maahanmuuttajat. Kunnan ja valtion välinen työnjako vaikeimmin työllistettävien osalta on edelleen selkiintymättä.

Valtuusto päätti 13.6.2016 § 71 pakolaisten vastaanotosta Tuusulaan ja kunta teki määräaikaisen sopimuksen ELY-keskuksen kanssa pakolaisten vastaanotosta. Talousarvioesityksessä toimintaa varten on varattu määrärahaa työntekijöiden palkkaan ja pakolaisille maksettaviin avustuksiin sekä vastaavasti avustuksista maksettaviin valtionkorvauksiin.

Selite	Budjettiyhteenveto/ 183300 SOSIAALIPALVELUT								
	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	2 388 095	2 639 200	2 689 200	1 237 000	1 537 000	1 337	1 357	1 384	1 384
TOIMINTAKULUT YHT.S*	-18 525 261	-18 490 413	-19 310 413	-16 657 137	-16 940 076	-16 940	-17 145	-17 397	-17 745
TOIMINTAKATE	-16 137 166	-15 851 213	-16 621 213	-15 420 137	-15 403 076	-15 603	-15 788	-16 013	-16 361
Henkilöstömäärä:	73,0	75,4	75,4	73,4	75,4	79,4	79,4	79,4	79,4
Määrärahan muutos %		-0,2 %	4,2 %	-9,9 %	-8,4 %	0,0 %	1,2 %	1,5 %	2,0 %
Määrärahan muutos euroina		34 848	-785 152	1 833 276	1 550 337	0	-205	-252	-348
S*= Sitova taso									

Tunnusluvut

Sosiaalipalvelut	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Aikuisten sosiaalipalvelut									
Toimeentulotuen*									
asiakastaloudet lkm	985	1107	1175	1200	*600	500	500	500	500
eur /asiakastalous	2646	2472	2 468	2 510	262	262	262	262	262
eur /asukas	66	72	64	64	10	10	10	10	10
Mielenterveysasumispalvelut									
asumispalveluvuorokaudet	14944	17058	17026	14600	14600	14600	14600	14600	14600
kustannukset/euroa/asukas	58	65	68	57	57	56	55	54	54
Sosiaalinen kuntoutus									
Pitkäaikaistyöttömät	335	444	622	500	600	600	600	600	600
(yli 300) pv työmarkkinatukea saaneet, tilanne 31.12.	161	187	**236	270	260	260	260	260	260
joista yli 1000 pv työmarkkinatukea saaneet, tilanne 31.12***			109	85	85	90	90	90	90
Perheiden sosiaalipalvelut									
Sosiaalihuoltolain mukaiset yhteydenotot	279	321	151	185	150	150	150	150	150
lastensuojeluilmoitukset lkm	867	849	1002	800	600	600	600	600	600
Sosiaalihuoltolain mukaiset asiakkaat vuoden aikana				150	410	410	410	410	410
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat vuoden aikana	533	614	540	360	240	240	240	240	240
Sijoitetut lapset yhteensä vuoden aikana, sisältää myös jälkihuollon	134	142	134	135	135	135	135	135	135
Jälkihuollon asiakkaista omassa palvelussa (%)		66	71	71	75	75	75	75	75
Lastensuojelun hoitopäivien lkm yht/ vuoden aikana, siitä	34051	33871	33610	32000	32000	32000	32000	32000	32000
- perhehoito %	29	31	36	40	41	44	46	47	48
- ostopalvelusijoitus %	58	55	54	54	50	47	45	44	42
- perhetukikeskus %	13	14	10	6	9	9	9	9	10
Sijoitettujen lasten suhteellinen osuus ikäluokasta 0–17 vuotta	1,2	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
- valtakunnan keskimääräinen taso % ****	1,4	1,4							
Lastensuojelun kustannukset/euroa/asukas/	225	212	212	226	224	224	218	215	215
Sosiaalipalvelut -euroa/asukas	463	469	448	474	469	462	456	450	450

* Perustoimeentulotuki siirtyy kelalle 2017. Toimeentulotuen saajista 89 % saa perustoimeentulotukea, 50 % saa sekä perus- että täydentävää toimeentulotukea. Perustoimeentulotuen kustannusvastuu säilyy ennallaan. Kunta maksaa 50 %.

** vuodesta 2015 alkaen yli 300 pv työmarkkinatukea saaneet, tilanne 31.12 (kunnan kustannusvastuu 50 %), sitä ennen yli 500 pv tm.tukea saaneet

***vuodesta 2015 alkaen yli 1000 pv työmarkkinatukea saaneet, tilanne 31.12 (kunnan kustannusvastuu 70 %)

****vuoden 2015 tieto saadaan vuoden 2016 lopulla

TERVEYSPALVELUT

Tulosalue

Vastuuhenkilö: Johtajaylilääkäri Susanna Pitkänen

Tavoitteet

- Päivystyksen siirron ja akuuttivastaanottotoiminnan muutosten vaikutusten seuranta jatketaan.
- Seurataan toiminnan ja toimintaympäristön muutosten vaikutuksia ja varmistetaan resurssien jakautuminen kysynnän ja tarpeen mukaisesti eri toimipisteisiin.
- Valmistaudutaan asiakas- ja potilastietojärjestelmän vaihtoon suunnittelukaudella

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2017–2021 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Palvelusuunnitelman painopisteenä on päiväaikaiseen akuuttiin ja kiireettömään hoitoon pääsy ja yhteyden saannin turvaaminen sekä potilasturvallisuuden edistäminen toiminnassa. Lisäksi terveydenhuollossa meneillään oleviin alueellisten ja valtakunnallisten muutosten suunnitteluun osallistuminen muodostaa osan terveyspalveluiden toiminnan painopisteistä. Toimintaprosesseja arvioidaan ja tehdään tarvittavia muutoksia siten, että erilaiset palvelutarpeet tunnistetaan ja hoito voidaan kohdentaa mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.

Kasvavaan hoidon kysyntään vastataan ohjaamalla potilaita osaltaan ottamaan enemmän vastuuta omasta hoidostaan esim. kotimittauksin, opastamalla verkkopalveluiden käyttöä (esim. HUS Terveyskylä, Duodecim terveyskirjasto) ja hyödyntämällä sähköisiä kaksisuuntaisia viestintäväyliä (Forsante). Suun terveydenhuollon Pop Up-toimintaa laajennetaan kaikkiin kunnan alakouluihin.

Kiireettömän hoidon valintaoikeuden kustannusten ja muiden vaikutusten seuranta jatkuu. Myös muuta ulkokuntalaisten resurssikulutusta ja laskutusta seurataan (esim. kouluterveydenhuolto, oppilashuollon kuraattori- ja psykologipalvelut) lisääntyneen kuntien oppilaaksi ottoyhteistyön vuoksi.

Vanhuspalveluiden rakennemuutosta tuetaan apuvälineiden, ilmaisjakelun ja lääkinnällisen kuntoutuksen keinoin.

Psykiatrisen hoidon rakennemuutos jatkuu. Sosiaalipalveluille tarjotaan tukea ja asiantuntemusta, jolla pyritään mahdollistamaan kotiin vietävien palveluiden entistä tehokkaampi käyttö.

Kunta on päättänyt liittymisestä asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelun, Apotin käyttäjäksi. Vuosi 2017 olemaan erittäin työllistävä GFS-potilastietojärjestelmän muutosten valmisteluun ja suunnitteluun liittyen kun valmistaudutaan asiakas- ja potilastietojärjestelmän vaihtoon.

Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi Keski-Uudenmaan kuntien sote-hankkeelle valtionavustusta 2 miljoonaa euroa. Palvelut asiakaslähtöisiksi -kärkihankkeen palvelusetelikokeiluun 2017-2018. Keski-Uudenmaan kokeilussa tullaan hakemuksen mukaisesti keskittymään siihen, miten kunta-laisten valinnanvapauden mahdollistavien lääkäri- ja hoitajavastaanottojen tuottajia alueella ohjataan tuottajien korvausmalliin sisältyvän bonus-sanktio-elementin käytöllä. Lisäksi selvitetään, miten paljon palveluita tarvitsevien asiakkaiden henkilökohtainen budjetti voidaan toteuttaa, ja mitä vaikutuksia henkilökohtaisella budjetoinnilla on. Hankesuunnitelmaa tarkennetaan yhdessä ministeriön kanssa syksyn 2017 aikana.

Budjettiyhteenveto/ 183310 TERVEYSPALVELUT

Selite	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	3 822 014	3 940 982	4 040 982	4 293 127	4 293 172	4 393	4 439	4 600	4 600
TOIMINTAKULUT YHT.S*	-20 372 510	-22 536 284	-21 836 284	-21 566 590	-21 551 153	-21 701	-21 901	-22 239	-22 684
TOIMINTAKATE	-16 550 496	-18 595 302	-17 795 302	-17 273 463	-17 257 981	-17 308	-17 462	-17 639	-18 084
Henkilöstömäärä:	215,5	195,7	195,7	199,7	199,7	202,7	202,7	202,7	202,7
Määrärahan muutos %		10,6 %	7,2 %	-4,3 %	-4,4 %	0,7 %	0,9 %	1,5 %	2,0 %
Määrärahan muutos euroina		-2 163 774	-700 000	969 694	985 131	-150	-200	-338	-445

S*= Sitova taso

Tunnusluvut

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Sairaanhoito									
Käynnit lääkärin vastaanotolla - akuutti * - kiireetön *	42 802	40 365	36 287	38 000	38 000	38 000	38 000	38 000	38 000
Käynnit hoitajan vastaanotolla - akuutti * - kiireetön*	31 596	31 596	27 387	30 000	31 000	31 000	31 000	31 000	31 000
Vastaanottopalvelujen asiakkaat	18 734	19 284	19 160	21 000	21 000	21 000	21 000	21 000	21 000
Vastaanottopalvelut - euroa/asiakas	398	417	403	400	383	390	390	390	390
Suun terveydenhuolto									
Hoidossa olevien määrä	15 072	15 895	15 951	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000
Käyntien lukumäärä	42 234	45 445	46 444	43 000	43 000	43 000	43 000	43 000	43 000
Kokonaismenot €/asiakas	304	305	312	274	274	274	274	274	271
Kokonaismenot €/käynti	108	106	107	101	101	101	101	100	100
Perheiden terveyspalvelut									
Käynnit terveydenhoitajalla	29 273	30 686	30 470	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Lääkärikäynnit	7964	7884	7369	**	8000	8000	8000	8000	8000
- neuvola	5011	4691	4811		5000	5000	5000	5000	5000
- koulu- ja opiskelu-terveydenhuolto	2953	3193	2558		3000	3000	3000	3000	3000
Erytispalvelujen asiakkaat	1756	1748	1 796	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Kasvatus- ja perheneuvolan asiakasperheet	244	242	276	260	260	260	260	260	260
Perheiden terveyspalvelut euroa/asukas	102	106	110	120	117	117	117	117	117

Sairaanhoidon tulosityksikön käyntimäärämuutokset johtuvat valtuuston päätöksistä päivystykseen liittyen ja toiminnallisista muutoksista (työnjaon kehittäminen hoitajien ja lääkäreiden välillä).

* akuutin ja kiireettömän vastaanoton ensimmäisen vuoden seurantatiedot saadaan vuodelta 2016, jolloin vuoden 2018 talousarvioon pystytään arvioimaan käyntien määrä, tilinpäätöstiedot tulevat vuodelta 2016

Edellämainitusta syystä myöskään talousarviovuodelle 2015 ei ollut asetettu tavoitteita

**talousarviossa ei ollut asetettu tunnuslukuja

SAIRAALAPALVELUT

Tulosalue

Vastuuhenkilö: Johtajaylilääkäri Susanna Pitkänen

Tavoitteet

- HUS:n, sairaanhoitoalueen ja kuntien terveydenhuollon järjestämissuunnitelman toteuttamista jatketaan tavoitteena tarkoituksenmukaisen hoidon porrastuksen ja yhtenäisten hoitoketjujen sujuvuus. Osallistutaan aktiivisesti SOTE-hankkeeseen
- Erikoissairaanhoidon jälkeisen jatkohoito- ja kuntoutustoiminnan prosessi vakiinnutetaan
- Akuuttikotihoitoa kehitetään ja lisätään kotiin vietäviä sairaalatasoisia palveluita

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2017–2021 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Erikoissairaanhoito ostetaan pääasiassa HUS- kuntayhtymästä ja kehitysvammapalveluja Rinnekodista. Polikliinisia erikoislääkäripalveluja järjestetään lähipalveluna terveyskeskuksen tiloissa tai ostamalla konsultaatiopalveluja yksityissektorilta, mikäli ratkaisu on potilaan ja palvelutuotannon kannalta tarkoituksenmukainen.

Terveydenhuollon järjestämissuunnitelman toimeenpano ja kuntayhteistyö jatkuu suunnittelu-kaudella. Hyvinkään sairaalan sekä sairaanhoitoalueen jäsenkuntien kanssa suunnitellaan yhteisesti palvelujen tuottamista ja arvioidaan tuotantotapoja ja päivitetään hoito- ja palveluketjuja.

Kiljavan sairaalan asemaa osana sairaalajatkohoidon ja kuntoutuksen palveluketjua täsmennetään ja potilasohjausta tehostetaan. Kiljavalle ohjataan myös niin fysioterapeuttien kuin lääkäreiden vastaanotoilta laitospalveluksesta eniten hyötyviä potilaita. Kokonaisuudessaan käyttö säilyy edellisvuosien tasolla.

Akuuttikotihoitoon toiminta-aikaa laajennetaan olemaan 7.00–22.00. Tavoitteena on mahdollistaa hoitoa kotona sairauksissa, jotka aiemmin ovat edellyttäneet vähintäänkin käyntejä terveyskeskussairaalassa. Tällaisia hoitoja ovat esim. lihaksensisäiset tai suonensisäiset antibioottihoidot, nestehoidot, lääke- infuusiot, kiireettömät verensiirrot, kotiin järjestettävä palliatiivinen hoito ja saattohoito (esim. kipupumppuhoito) ja tehostetut haavahoidot. Lisäksi otetaan hoitoon liittyvät tilapäiset laboratorionäytteet, järjestetään lyhytaikainen hoito ja tuki päivystyskäynnin tai sairaalahoidon jälkeen sekä kartoitetaan asiakkaan tilanne tarvittaessa kotiutuksen yhteydessä.

Varahenkilöstöjärjestelmää kehitetään vastaamaan hoitotyön äkillisten lyhytaikaisten sijaisten tarpeeseen koko sosiaali- ja terveystoimialalla. Tavoitteena on kouluttaa osaava, pysyvä ja motivoitunut varahenkilöstö. Näin edistetään yksiköiden toimintavarmuutta, laadukasta palvelua, henkilöstön saatavuutta ja pysyvyyttä sekä tuetaan henkilöstön työhyvinvointia.

Selite	Budjettiyhteenveto/ 183320		SAIRAALAPALVELUT						
	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	412 634	573 400	573 400	592 500	592 500	592	592	604	592
TOIMINTAKULUT YHT.S*	-44 643 855	-43 300 715	-44 000 715	-45 402 463	-45 408 064	-46 208	-47 008	-47 808	-48 764
TOIMINTAKATE	-44 231 221	-42 727 315	-43 427 315	-44 809 963	-44 815 564	-45 616	-46 416	-47 204	-48 172
Henkilöstömäärä:	42,4	39,0	39,0	41,0	41,0	41,0	41,0	41,0	41,0
Määrärahan muutos %		-3,0 %	-1,4 %	4,9 %	4,9 %	1,8 %	1,7 %	1,7 %	2,0 %
Määrärahan muutos euroina		1 343 140	643 140	-2 101 748	-2 107 349	-800	-800	-800	-956

S*= Sitova taso

Tunnusluvut

Terveyskeskus-sairaalahoido	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Akuuttiosaston hoitopäivät			10 057	10 400	10 400	10 400	10 400	10 400	10 400
Hoidetut potilaat			617	700	700	700	700	700	700
Keskim. hoitojakson kesto			¹⁾ 16 ²⁾ 9,45	15	12	12	12	10	10
Käyttöaste %			95 %	95 %	90 %	90 %	90 %	90 %	90 %
HUS									
<i>Hoitopäivät yhteensä</i>	19 396	19 132	18 109	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
<i>-josta psykiatriset</i>	5 887	4 087	3 661	7 500	7 500	7 500	7 500	7 500	7 500
<i>Nord-drg-hoitojaksot</i>	14 285	15 244	15 902	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
<i>Hoitojaksot</i>	45 283	46 944	60 776	47 400	47 400	47 400	47 400	47 400	47 400
<i>Euroa/asukas (palvelu- suunnitelman seurannan mukainen)</i>	980	913	891	891	891	891	891	891	891
<i>YLE-päivystyskäynnit lääkäri</i>	1003	1631	2687	**	3300	3300	3300	3300	3300
<i>YLE-päivystyskäynnit sairaanhoidaja</i>	40	144	297	**	400	400	400	400	400
<i>Kokonaismenot eu- roa/ylepäivystyskäynti</i>	144	153	149	**	135	135	135	135	135
Akuutti kotihoito (KOTIAKU) 6.7.2015 al- kaen									
<i>Käynnit*</i>			865	*	4200	4200	4200	4200	4200
Kiljavan sairaala									
<i>Osastokuntoutushoi- topäivät</i>	1325	2851	1614	***	2800	2800	2800	2800	2800
<i>Veteraanikuntoutushoi- topäivät</i>	378	218	53	***	100	100	100	100	100
<i>Intervallihoidotopäivät</i>	823	522	7	***	100	100	100	100	100
<i>Pitkäaikaishoitopäivät</i>	759	1808	1366	***	2150	2150	2150	2150	2150
<i>Paikat</i>	13,1	14,8	14,7	14,4	14,4	14,4	14,4	14,4	14,4
<i>Euroa hoitopaikka</i>	82 525	108 889	95 238	118 000	118 000	118 000	118 000	118 000	118 000

1) AKU keskimääräinen hoitojakson kesto 1.1–31.8.2016

2) AKU keskimääräinen hoitojakson kesto 1.9-31.12.2015

** Ympäri vuorokautinen päivystys siirtyi kokonaan HUSille 1.7.2015 alkaen, vuoden 2016 talousarviossa ei ollut tavoitetta tunnuslukujen osalta, tilinpäätösluvut saadaan vuoden 2016 osalta

* Akuutti kotihoidon (KOTIAKU) toiminta käynnistyi 6.7.2015, vuoden 2016 talousarviossa ei ollut tavoitetta akuutti kotihoidon tunnuslukujen osalta, tilinpäätösluvut saadaan vuoden 2016 osalta.

*** talousarviossa 2016 ei ole ollut tavoitetta Kiljavan sairaalan tunnuslukujen osalta, tilinpäätösluvut saadaan 2016 osalta

VANHUS- JA VAMMAISPALVELUT

Tulosalue

Vastuuhenkilö: vanhus- ja vammaispalvelujen päällikkö Jari Luoma

Tavoitteet

- Riihikallioon rakentuvan kunnan oman vanhusten tehostetun toimintayksikön toimintamalli muotoutuu vuoden 2017 aikana
- Yhteistyön lisääminen ja syventäminen Tuusulan kunnan ja Yrjö ja Hanna-säätiön kesken mm. uusien palvelukonseptien löytämiseksi ja toteuttamiseksi
- Lahelanpellon alueelle sijoitettavaa kehitysvammaisten ympärivuorokautisen palveluasumisyksikön perustamista valmistellaan siten, että 15 asiakkaalle suunnattu toimintayksikkö voi käynnistyä kevään 2018 aikana
- Vanhuspalveluissa kotiuttamista ja kotona asumisen tukea tehostetaan kehittämällä kotihoiton ja kotiutus- ja arviointiyksikön sisältöä ja toimintatapoja
- Vanhus- ja vammaispalveluissa omaishoitoa ja perhehoitoa kehitetään ja lisätään palvelujen järjestämistapana

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2017–2021 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Riihikallioon rakentuvan vanhusten toimintayksikön toimintamalli muotoutuu vuoden 2017 aikana. Lähivuosina Riihikallion alueelle rakennetaan edelleen ikäihmisille suunnattua asumista. Suunnitelmakaudella Tuusulan kunnan ja Yrjö ja Hanna-säätiön kesken syvennetään yhteistyötä mm. uusien palvelukonseptien löytämiseksi ja toteuttamiseksi.

Kunta valmistelee osaltaan suunnitelmakaudella Rykmentinpuistoon rakentuvan Hyvinvointipalvelukeskuksen (HYPA) toiminnan käynnistymistä vuoteen 2020 mennessä. Osana tätä kunta varautuu vanhusten tehostetun palveluasumisyksikön hoitopaikkojen ostamiseen HYPA-hankkeen sopimusehtojen mukaisesti konsortion palveluasumisyksikön käynnistyessä.

Ikäihmisten palvelutarpeen kasvaessa arvioidaan suunnitelmakaudella kasvavan ympärivuorokautisen hoidon toteuttamistavat oman toiminnan ja ostopalvelujen kesken. Osa pitkäaikaisesta ja lyhytaikaisesta tehostettuun palveluasumiseen kohdistuvasta lisästarpeesta suunnataan toteutettavaksi ikäihmisten perhehoidolla ja palvelusetelillä.

Suunnitelmakaudella vanhuspalveluissa tehostetaan kotona asumisen tukea, terveystaluyksiköistä ja erityisesti kotiutus- ja arviointiyksiköstä kotiutumista, kuntouttavan työotteen ja toimintakykyä ylläpitävän/edistävän toimintamallin käyttämistä. Kotihoiton henkilöstön ajankäyttöä tehostetaan siten, että asiakaskohtainen välitön työaika lisääntyy. Vanhusten vapaaehtoisen yhteisöllisen ryhmäasumisen mahdollisuuksia selvitetään.

Suunnitelmakaudella vanhus- ja vammaispalveluissa kehitetään palveluohjausta, palvelutarpeen arviointia, omaishoitoa ja perhehoitoa. Omaishoitoa ja perhehoidon osuutta palvelujen järjestämistapana lisätään. Perhehoidosta kehitetään palvelumuotoa kotihoiton, omaishoidon ja tehostetun palveluasumisen rinnalle. Lyhytaikaisesta perhehoidosta pyritään saamaan jatkossa varteenotettava kotona asumisen tukimuoto.

Tavoitteena on seudullisen henkilökohtaisen avun avustajakeskuksen perustaminen viimeistään vuonna 2018. Alkuvaiheessa sinne keskitetään henkilökohtaisen avun palkanmaksu sekä henkilökohtaisten avustajien työnantajille ja avustajille annettava palkanmaksuun ja työsuhteen ehtoihin liittyvä neuvonta. Seuraavassa vaiheessa avustajakeskukseen liitetään henkilökohtaisten avustajien rekrytointiin ja sijaishankintaan liittyvät palvelut.

Lahelanpellon alueelle sijoittuva kehitysvammaisten ympärivuorokautisen palveluasumisyksikön toiminta käynnistyy keväen 2018 aikana. Yksikköön tulee asunnot 15 kehitysvammaiselle henkilölle. Palvelut järjestetään kunnan omana toimintana. Yksikön palvelutoiminnan perusteita ja palvelujen sisältöjä valmistellaan yhteistyössä asiakkaiden ja omaisten kanssa. Suunnitelmakauden alkupuolella kehitysvammaisten tuettua asumista laajennetaan ja ostopalveluista siirrytään osittain kunnan itse tekemään työhön.

Suunnitelmakaudella toimintakeskus Kettusen asiakasmäärää lisätään. Toimintaa kehitetään palvelemaan myös nykyistä vaikeampivammaisia asiakasryhmiä.

Palvelusetelin käyttöä palvelujen toteuttamistapana vakiinnutetaan suunnitelmakaudella.

Selite	Budjettiyhteenveto/ 183330 VANHUS- JA VAMMAISPALVELUT								
	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	3 853 588	3 693 190	3 943 190	4 164 100	4 164 100	4 464	4 584	4 884	4 981
TOIMINTAKULUT YHT.S*	-29 729 688	-28 866 438	-30 486 438	-30 796 595	-30 895 486	-32 356	-33 156	-34 156	-35 639
TOIMINTAKATE	-25 876 100	-25 173 248	-26 543 248	-26 632 495	-26 731 386	-27 891	-28 571	-29 271	-30 658
Henkilöstömäärä:	193,0	192,0	192,0	190,0	190,0	205,0	205,0	205,0	205,0
Määrärahan muutos %		-2,9 %	2,5 %	6,7 %	7,0 %	-100,0 %	2,5 %	3,0 %	4,3 %
Määrärahan muutos euroina		863 250	-756 750	-1 930 157	-2 029 048	-1 460	-800	-1 000	-1 483

S*= Sitova taso

Tunnusluvut

Vanhusten ja vammaisten palvelut	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Valtakunnalliset vanhustenhuollon palveluindikaattorit*									
<i>%-osuus 75-vuotta täyttäneistä kuntalaisista</i>									
Pitkäaikaisessa laitoshoidossa 31.12.	3,4	1,4	1,1	1,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2
Tehostetussa palveluasumisessa 31.12	4,2	6,7	6,5	6,8	7,2	7,2	7,1	7,0	6,9
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11.	13,3	10,7	9,5	10,7	10,2	10,5	10,8	11,1	11,4
Omaishoidon tuen piirissä vuoden aikana	3,5	3,8	3,9	3,7	3,9	4,0	4,1	4,2	4,3
Vanhusten tehostettu palveluasuminen **									
<u>Omat toimintayksiköt</u>									
Asiakkaat 31.12.**	99	118	118	111	111	111	111	111	111
Hoitopäivät**	35715	40419	42 123	41 800	39 700	39 700	39 700	39 700	39 700
<u>Ostopalvelut</u>									
Asiakkaat 31.12.	69	78	86	88	113	123	133	145	157
Hoitopäivät	23570	24527	28 909	29 000	37 600	41 000	44 400	48 500	52 600
<u>Bruttomenot</u> hoitopäivää kohden									
- Omat toimintayksiköt	173	170	165	160	148	148	148	148	148
- Ostopalvelut	148	143	154	126	153	153	153	153	153
Vammaispalvelut									
Palvelunsaajat 31.12.									
- Kuljetuspalvelu	385	431	461	***	500	530	540	540	540
- Henkilökohtainen apu	54	80	96	***	115	120	130	140	145
- Palveluasuminen****	54	54	49	56	50	52	53	54	54
Palveluasumisvuorokaudet asumisyksiköissä	8760	10179	9 342	10 200	9 500	9 500	9 500	9 800	9 800
Kehitysvammaispalvelut									
Palvelusaajat 31.12.									
- Työ- ja päivätoiminta*****	97	97	97	98	102	106	109	112	115
- Autettu asuminen	63	67	69	***	70	80	82	85	85
Autetun asumisen asumispäivät	23824	23743	24 356	25 000	25 500	29 200	29 900	31 000	31 000
Muut vanhus- ja vammaispalvelut									
Kotiutus- ja arviointiyksikön hoitopäivät	127584	126603	4 901 122 322	4 800 135 000	4 950 132 000	4 960 135 000	4 975 138 000	4 985 142 000	5 000 146 000
Kotihoidon käynnit Säännöllisen kotihoiton piirissä asiakkaita 30.11.	329	283	270	280	280	285	290	295	300
Omaishoidettavat 31.12.	158	171	188	183	193	199	205	212	219

* Valtakunnalliset suositukset vuoteen 2017 %-osuus 75-vuotta täyttäneistä kuntalaisista:

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa 31.12. 2-3 %

Tehostetussa palveluasumisessa 31.12. 6-7 %

Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11 13-14 %

Omaishoidon tuen piirissä vuoden aikana 6-7 %

(Lähde: Sosiaali- ja terveysministeriö ja Kuntaliitto: Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi. STM:n julkaisuja 2013:11)

** Luvut sisältää vuosien 2013-2016 osalta myös Tuuskodon laitoshoidon

*** Lukua ei ole saatavissa

**** Vammaispalvelujen palveluasuminen sisältää palveluasumisen sekä palveluasumisyksiköissä että palveluasumisen asiakkaan kotiin

***** Sisältää Toimintakeskus Kettusen lisäksi ostopalvelut

KEHITTÄMIS- JA HALLINTOPALVELUT

Tulosalue

Vastuuhenkilö: Hallinto- ja kehittämispäällikkö Päivi Klami

Tavoitteet

- Jatketaan Keski-Uudenmaan kuntien yhteistyötä ja valmistaudutaan sosiaali- ja terveydenhuollon muutokseen
- Tulosalue ohjaa toimialan tuotteistamista tuotteistamissuunnitelman mukaan.
- Asiakirjahallinnossa siirrytään sähköiseen arkistoon.
- Suunnittelukaudella valmistaudutaan vaihtamaan asiakas- ja potilastietojärjestelmät.

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2017–2021 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Sosiaali- ja terveystoimialalla valmistaudutaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukanaan tuomiin muutoksiin yhteistyössä Keski-Uudenmaan kuntien kanssa.

Tulosalue ohjaa toimialan tuotteistamista tuotteistamissuunnitelman mukaan. Asiakirjahallinnossa siirrytään vaiheittain sähköiseen arkistoon. Potilastiedon arkisto ja sosiaalihuollon asiakastiedon tietovaranto ovat osa sähköistä arkistointia.

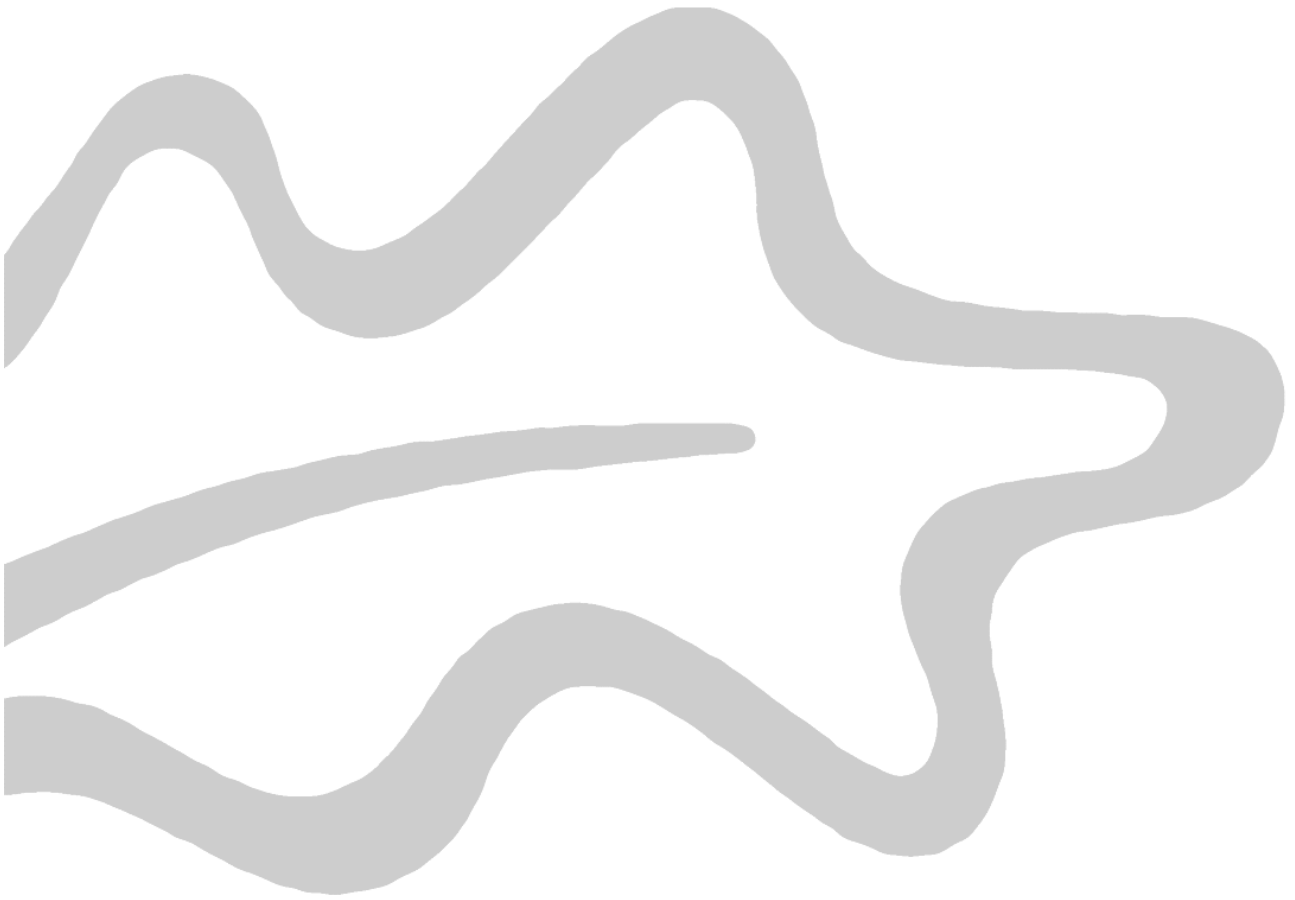
Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysaseman nykyisten tilojen korjaustarvetta on vuosittain suunnittelukaudella. Jokelan sosiaali- ja terveysasemien peruskorjaustarpeet arvioidaan suunnittelukaudella. Palvelukeskus Tuuskodon kiinteistössä toteutettu sosiaali- ja terveystoimen palvelutoiminta alkaa Yrjö- ja Hanna säätiöltä vuokrattavissa tiloissa arviolta vuoden 2017 alussa.

Tuusulassa valmistellaan uuden perusterveydenhuollon, sosiaalihuollon ja erikoissairaanhoidon asiakas- ja potilastietotietojärjestelmän käyttöönottoa. Valtuusto päätti 27.6.2016 Tuusulan liittymisestä Apottiin. Tuusulan oman Apotti – organisaation toiminta käynnistyy v.2017. Tuusulan Apotti -toimisto toteuttaa uuden sovelluksen käyttöönoton ja koulutuksen sekä toimintojen muutoksen koordinoinnin yhteistyössä Oy Apotti Ab:n kanssa. KanTa-palvelujen toinen vaihe toteutetaan suunnittelukaudella. Kansalliseen sosiaalihuollon tietovarantoon (KanSa) siirtymisen valmistelut on aloitettu ja Tuusula on mukana Kansa-koulu hankkeessa. Toimialalla laajennetaan sähköisiä asiointipalveluja mm. opastamalla asiakkaita verkkopalveluiden käytössä (esim. HUS Terveyskylä, Duodecim terveyskirjasto) ja hyödyntämällä sähköisiä kaksisuuntaisia viestintäväyliä (Forsante).

Selite	Budjettiyhteenveto/ 183340 KEHITTÄMIS- JA HALLINTOPALVELUT									
	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021	
TOIMINTATUOTOT YHT.	4 047	2 000	4 500	2 000	2 000	2	2	2	2	
TOIMINTAKULUT YHT.S*	-1 249 029	-1 903 585	-2 033 585	-2 002 094	-2 346 938	-2 347	-2 347	-2 394	-2 442	
TOIMINTAKATE	-1 244 982	-1 901 585	-2 029 085	-2 000 094	-2 344 938	-2 345	-2 345	-2 392	-2 440	
Henkilöstömäärä:	16,0	13,0	13,0	14,0	17,0	17,0	17,0	17,0	17,0	
Määrärahan muutos %		52,4 %	62,8 %	5,2 %	23,3 %	0,0 %	0,0 %	2,0 %	2,0 %	
Määrärahan muutos euroina		-654 556	-784 556	-98 509	-443 353	0	0	-47	-48	

S*= Sitova taso

Kasvatus- ja sivistystoimi

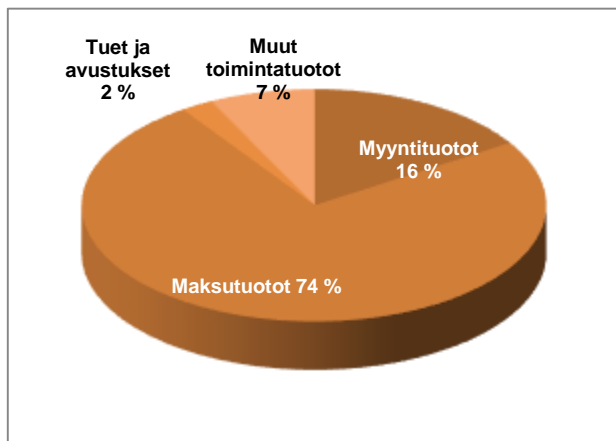
KASVATUS- JA SIVISTYSTOIMI					euro	TS (1000 €)			
(1000 €)				TA 2017		2018	2019	2020	2021
	TP 2015	TA 2016	MTA v.2016	TAE 2017					
TULOSLASKELMA									
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	907	1 075	1 075	1 083	1 083 000	1 088	1 097	1 106	1 115
Maksutuotot	4 635	5 205	5 205	5 047	5 046 500	5 072	5 112	5 153	5 194
Tuet ja avustukset	880	158	718	152	152 000	153	154	155	156
Muut toimintatuotot	476	213	213	499	498 500	501	505	509	513
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 897	6 650	7 210	6 780	6 780 000	6 814	6 868	6 923	6 979
Valmistus omaan käyttöön									
TOIMINTAKULUT									
Henkilöstökulut									
Palkat ja palkkiot	-38 226	-38 213	-38 798	-39 058	-39 117 110	-39 704	-40 200	-40 602	-41 008
Henkilösivukulut									
Eläkekulut	-8 643	-9 175	-9 313	-8 930	-8 943 541	-9 078	-9 191	-9 283	-9 376
Muut henkilösivukulut	-2 070	-2 082	-2 113	-2 054	-1 826 899	-1 854	-1 877	-1 896	-1 915
Palvelujen ostot	-12 656	-12 578	-12 608	-12 354	-12 353 551	-12 539	-12 696	-12 823	-12 951
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-2 009	-2 165	-2 195	-2 006	-2 006 040	-2 036	-2 062	-2 082	-2 103
Avustukset	-5 677	-5 845	-5 845	-5 828	-5 877 988	-5 966	-6 041	-6 101	-6 162
Vuokrat	-15 723	-16 032	-16 004	-16 266	-16 100 356	-16 342	-16 546	-16 712	-16 879
Muut toimintakulut	-323	-275	-275	-238	-237 868	-241	-244	-247	-249
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ, S*	-85 326	-86 365	-87 152	-86 733	-86 463 353	-87 760	-88 857	-89 746	-90 643
TOIMINTAKATE	-78 429	-79 715	-79 942	-79 953	-79 683 353	-80 946	-81 989	-82 823	-83 665
Määrärahan muutos %	0,09	1,20	0,90	0,43	0,11	1,50	1,25	1,00	1,00
Määrärahan muutos euroina	80	1 039	787	368	98 353	1 297	1 097	889	897
%-osuus verorahoituksesta	41,74	41,79	41,91	40,49	40,36	39,58	39,08	38,49	37,91
Asukkaat 31.12.	38451	38785	38785	39069	39069	39390	39863	40520	41177
Toimintakate euro/asukas	2040	2055	2061	2046	2040	2055	2057	2044	2032
S* = Sitova taso									
Henkilöstö yhteensä	1018,5	1053,5	1053,5	1054,5	1057,5				

KASVATUS- JA SIVISTYSTOIMI

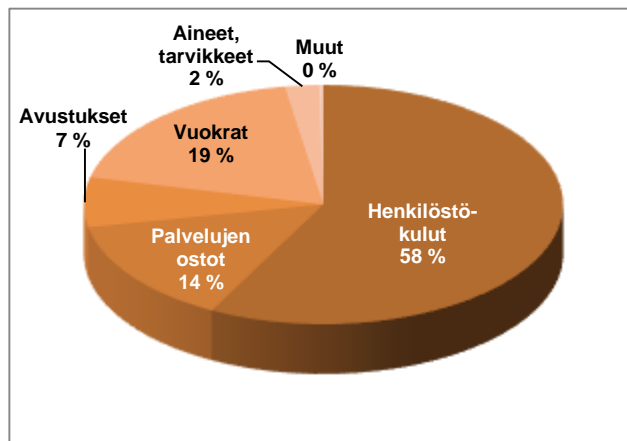
Toimiala

Vastuuhenkilö: Vs. kasvatus- ja sivistystoimenjohtaja Jari Wäre

Toimintatuottojen jakautuminen tiliryhmittäin

Toimintakulujen jakautuminen tiliryhmittäin

TOIMINNAN KUVAUS

Kasvatus- ja sivistystoimi järjestää, tuottaa ja kehittää peruspalveluita sekä elämän laatua parantavia palveluita läpi elämänkaaren.

Toimiala tukee omaehtoisen toiminnan kehittymistä ja yhteisöllisyyden rakentumista laadukkaiden palveluiden ja kuntalaisten kanssa tehtävän monipuolisen yhteistyön avulla.

Toimialan toimielimet:

- kasvatus- ja koulutuslautakunta
- kulttuurilautakunta
- liikuntalautakunta
- nuorisolautakunta

Toimialan tulosalueet:

- kasvatus- ja sivistystoimen kehittämis- ja hallintoyksikkö
- kasvun ja oppimisen palvelut
- kulttuuripalvelut
- liikuntapalvelut
- nuorisopalvelut

STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN

Rakennamme uutta kuntaa asiakaslähtöisesti

- Sovitamme tukitoimintoja uuden kunnan toimintoja palvelevaksi
- Uudistamme toimintatapoja ja tehostamme tilojen käyttöä yhteistyössä kuntalaisten kanssa palveluverkkoa kehittämällä
- Järjestämme lapsen ja nuoren oppimisen ja kasvun tukea yhä enemmän lähipalveluna
- Kehitämme lasten, nuorten ja perheiden palveluiden organisointia soten irtautuminen huomioiden
- Kehitämme Ilo kasvaa liikkuen ja Liikkuva koulu -hankkeissa oppimisympäristöjä ja toimintakulttuuria liikkumiseen kannustaviksi ja mahdollistaviksi
- Uuden opetussuunnitelman lukuvuoden 2017-18 kehittämiskohde on osallisuuden lisääminen kouluissa ja päiväkodeissa

Kasvatamme kunnan vetovoimaa kehittämällä vapaa-ajan mahdollisuuksia ja kulttuurielämää, kuntakeskuksia, elinkeinoja ja joukkoliikennettä

- Jatkamme kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kehittämistä kehittämisohjelman tukemana
- Valmistaudumme v. 2020 asuntomessuihin suunnittelemalla taloudellisen ja toimivan toteutusmuodon päiväkodille
- Tuusulan strateginen vuositeema ”Menestyvä kulttuurikunta 2017 – hyvinvoivat kuntalaiset ja henkilöstö” nostaa kulttuuripalveluiden perustyn ja tavoitteet keskiöön.

Uudistamme johtamista, toimintatapoja ja organisaatiota sekä varmistamme henkilöstön hyvinvoinnin

- Hyödynämme digitalisaation mahdollisuudet asiakastieto-/asianhallintajärjestelmiä kehittämällä

Juhlistamme Suomi 100-juhlavuotta erilaisten tapahtumien ja toteutusten kautta

- Omat ja yhteiset tapahtumat - Teemme juhlavuoden yhdessä
- Otamme peruskoululaisten kulttuurikasvatussuunnitelman käyttöön
- Aloitamme varhaiskasvatuksen ja lukion kulttuurikasvatussuunnitelman luomisen.

KESKEISET MUUTOKSET TOIMINNASSA

Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuosi näkyy koko toimialalla erilaisten tapahtumien ja toteutusten kautta. Kuntastrategian teema ”Menestyvä kulttuurikunta 2017 – hyvinvoivat kuntalaiset ja henkilöstö” nostaa esille kulttuurin merkityksen kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäjänä.

Uusi opetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2016. Lukuvuoden 2016 -17 yhteiseksi kehittämiskohdeeksi valittiin osallisuuden lisääminen. Koulutuksen ja erilaisten kokeilujen kautta pyritään lisäämään joustavia opetusjärjestelyitä. Uusi paikallinen varhaiskasvatussuunnitelmaprosessi viedään loppuun kevään 2017 aikana.

Tuusulan kaikki koulut ja lukio ovat mukana valtakunnallisessa Liikkuva koulu -hankkeessa ja kaikki varhaiskasvatuksen yksiköt valtakunnallisessa Ilo kasvaa liikkuen – liikuntaprojektissa.

Sähköistä asiointia ja asiakastietojärjestelmiä kehitetään edelleen paremmin kuntalaisia palvelevaksi. Varhaiskasvatuksessa edistetään lasten ja henkilöstön tieto- ja viestintäteknologian osaamista kehittämishankkeen myötä.

RISKIARVIO

Varhaiskasvatuspalveluiden ja esiopetuksen lapsimäärissä tapahtuvia muutoksia ja vaikutuksia seurataan. Koko varhaiskasvatuksen siirtyessä tunti- ja hoitoaikaperusteiseen laskutukseen voi lasten hoidontarve varhaiskasvatuspalveluissa vähentyä ja vaikuttaa myös asiakasmaksuista saataviin maksukertymiin. Etelä-Tuusulan osalta tarkastellaan kunnallisten ja yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden kysynnän ja tarjonnan kohtaavuutta.

Päiväkodeissa havaittujen sisäilmaongelmien tutkiminen ja jatkotoimenpiteet voivat aiheuttaa korjaus- ja tilakustannuksia, sairaspöissaolojen lisääntymistä, sijaiskustannusten nousua sekä lapsiryhmien siirtämistä väliaikaisiin tiloihin korjausten ajaksi.

Oppilasmäärän kasvu lähivuosina lisää määräraharavetta opetuksen tulosityksikössä, etenkin yläkoulun oppilasmäärän kasvun myötä. Maahanmuuttajien määrän lisääntyminen vaikuttaa tarvittavaan S2-opetuksen määrään, samoin kuin oman uskonnon ja äidinkielen opetuksen lisääntymiseen.

Opiskelijamäärien muutokset vaikuttavat suoraan lukion resursseihin ja toimintaedellytyksiin.

Tieto- ja viestintätekniiikan käytön kehittämistä hidastaa toimintaan käytettävissä oleva henkilöstöressin vähyys.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden organisaatiomuutoksen valmistelu ja toteuttaminen työllistää henkilöstöä ja luo epävarmuustekijöitä tulevaisuudesta.

Urheilukeskuksen kävijämäärät lisääntyvät uuden salibandyhallin rakentamisen johdosta. Alueen paikoitus- ja liikennejärjestelyjen muutoksien toteutus viivästyy ainakin vuodella, jolloin kevyen liikenteen ja autoliikenteen turvallisuusriskit kasvavat.

Keravan uimahallin kiinniolon on arvioitu lisäävän kävijämääriä Tuusulan uimahallissa. Uimahallin tekniikka ja henkilöstömäärä kestävät lisäkävijät, erilaisia vaikutuksia arvioidaan tulevalla kaudella säännöllisesti.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Suunnittelukaudelle 2017 - 2021 esitetään kustannusneutraalisti 1-5 lastenhoitajan tehtävän muuttamista lastentarhanopettajan tehtäviksi luontaisten poistumien kautta mahdollisuuksien mukaan.

Oppilaan tuen organisoinnin muutoksen kautta resurssien jako muuttuu. Muutoksen myötä tarvitaan viisi laaja-alaisen erityisopettajan virkaa. Tehtävistä kaksi on tällä hetkellä määräaikaista. Virkojen ensimmäiset sijoituspaikat ovat Ruotsinkylän koulu, Vanhakylän koulu (hoitaa myös Tuomalan koulun osa-aikaisen erityisopetuksen), Hyökkälän koulu, Jokelan koulu sekä Lepolan koulu. Lisäksi yksi luokkamuotoisen erityisopettajan virka muutetaan laaja-alaisen erityisopettajan viraksi viran tultua avoimeksi.

Yhteistyösopimus Sipoon kanssa kehitysvammaisten oppilaiden opetuksesta lisää erityisluokkien määrää, jonka vuoksi on perustettava kaksi erityisluokanopettajan virkaa. Virkojen sijoituspaikka on Mikkolan koulu.

Oppilasmäärä on noussut viime vuosina etenkin osalla keskustan kouluista. Oppilasmäärät eivät ole vähentyneet muualla niin paljon, että luokanopettajan virkoja voitaisiin siirtää niiltä kouluilta, joilla oppilasmäärä on vähentynyt. Tämän vuoksi tarvitaan kaksi luokanopettajan virkaa. Virkojen ensimmäinen sijoituspaikka on Riihikallion ja Lepolan koulut. Yläkouluun tarvitaan perusopetuksen ja lukion yhteisen tuntiopettajan virka kielten opetukseen. Tehtävää on hoidettu viime vuosina määräaikaisena virkana.

Koulunkäynninohjaajien vakinaistamista jatketaan perustamalla 5 vakinaista tehtävää.

Lähivuosina tarvitaan opetuksen tulosityksikköön kokoaikainen tv-t -koordinaattori sekä kokoaikainen tai useampia osa-aikaisia pedagogisia tv-t-ohjaajia. Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön kehittäminen sekä oppilashallinto-ohjelmien ylläpidon aiheuttama työmäärä on kasvanut viime vuosina, jonka vuoksi siihen suunnattua resurssointia täytyy lisätä. Tällä hetkellä tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön kehittäminen tapahtuu paljon hankerahoituksen kautta.

Kasvatuksen ja koulutuksen kehittämisen suunnitelmassa on määritelty, että kunnassa tulisi olla erityisopettaja 100 oppilasta kohden. Tavoitteen toteuttaminen vaatii 6 erityisopettajan palkkaamista kouluille lähivuosina.

Vuonna 2016 saatu pedagogisen informaation täyttölupa lisää kirjaston vakituista henkilökuntaa yhdellä, mikä palauttaa henkilöstömäärän hieman lähemmäs aiempien vuosien tasoa. Kysymys kirjastotoimenjohtajan tehtävän täyttämistä tulee ratkaista pikaisesti, sillä kulttuuri- ja vapaa-

aikapalvelujen organisaatiomuutos ei tule poistamaan kirjastotoimenjohtajan tarvetta. Viran täyttö on kustannusneutraali toimenpide eikä lisää kirjaston henkilöstömäärää, mutta antaa mahdollisuudet kehittää kuntalaisille tärkeän lakisääteisen kulttuuripalvelun toimintaa pitkäjänteisesti.

Kulttuurin ja museon tulosityksiköissä on määrärahaesitys tilapäisten tuntipalkkaisten työntekijöiden palkkaamiseen Suomi 100-juhlavuoden tapahtumien ja museoiden asiakaspalvelun toteuttamiseen ja ruuhkahuippujen tasaamiseen (kustannusvaikutus vuonna 2017 0,5 htv yleinen kulttuuritoimi, 0,5 htv museotoimi).

Nuorisopalveluiden yksilövalmentajan tehtävä esitetään vakinaistettavaksi vuoden 2017 alusta. Pajatoiminta tulee osaksi nuorisolakia vuoden 2017 alusta, joten sen toiminta pitää myös Tuusulassa saada pysyväksi rakenteeksi. Kohdennetun nuorisotyön nuoriso-ohjaajan ja kahden erityisnuorisotyöntekijän nimikkeet muutetaan etsiväksi nuorisotyöntekijäksi vuoden 2017 alusta alkaen.

PERUSTELUT INVESTOINNEILLE

Pertun päiväkodin perusparannus jatkuu vuodelle 2017.

Vuoden 2017 aikana selvitetään vaihtoehdot Mikkolan alueen päivähoitopalveluiden turvaamiseksi. Hanksuunnitelmat laaditaan seuraaviin uudisrakennuskohteisiin vuonna 2017:

- Kirkonkylän koulun yhteyteen rakennettava päiväkotitoimitus (korvaa Mattilan päiväkodin)
- Väinölän/ Hyrylän päiväkodeille korvaavat tilat

Mattilan ja Hyrylä-Väinölän korvaavien päiväkotien osalta suunnittelussa huomioidaan perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen tilojen yhteen linkittyminen monipuolisen toiminnan ja joustavien lapsi-/oppilasmäärien mahdollistamiseksi.

Hyökkälän koulun peruskorjaus jatkuu vuodelle 2017. Samalla on tarpeen suunnitella mahdollista Hyökkälän koulun vanhimman osan korvaamista ja laajentamista. Suunnittelussa tulee huomioida mahdollisuus päivähoiton palveluverkon kehittämiseen. Kellokosken koulukeskuksen laajennusosan rakentaminen alkoi syksyllä 2016 ja jatkuu vuonna 2017.

Monio-hankkeen suunnittelu jatkuu ja siinä huomioidaan kunnan strategiset linjaukset ja palveluverkosuunnitelmat. Liikkuva koulu -hankkeen myötä kehitetään koulujen piha-alueita toiminnallisemmiksi. Kehitetään edelleen lukion tietoverkkoja, erityisesti langattomien verkkojen toimintaa.

Uimahallin pukukaapit ja kulunvalvonta uusitaan. Järjestelmän uusimisessa otetaan huomioon myös tekninen yhteensopivuus lähikuntien uimahallien kulunvalvontajärjestelmien kanssa.

Hyrylän urheilukeskuksen yleissuunnittelu ja jäähallin perusparannuksen hanksuunnittelu sekä uimarantojen ja venepaikkojen kehittämissuunnitelma vuoden 2017 aikana.

Urheilukeskuksen pysäköintialueet ja liikennejärjestelyt toteutetaan vuoden 2016 valmistelun pohjalta

Kellokosken graffitiseinä toteutetaan yhdessä liikuntapalveluiden kanssa osana Kellokosken yhtenäiskoulun liikuntapaikkasuunnitelmaa.

Pääkirjaston asiakaspalveluympäristö uudistetaan vastaamaan asiakkaiden tarpeita.

KEHITTÄMIS- JA HALLINTOYKSIKKÖ

Tulosalue

Vastuuhenkilö: Kehittämisen- ja hallintopäällikkö Jari Wäre

Tavoitteet

- Sovitamme tukitoimintoja uuden kunnan toimintoja palvelevaksi
- Uudistamme toimintatapoja ja tehostamme tilojen käyttöä yhteistyössä kuntalaisten kanssa palveluverkkoa kehittäen: Monio- hanke eri toimintoja yhdistävänä kokonaisuutena, varhaiskasvatuksen ja opetuksen palveluverkkojen pitkän aikavälin suunnittelu
- Jatkamme kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kehittämistä kehittämisohjelman tukemana
- Hyödynnämme digitalisaation mahdollisuudet asiakastieto-/asianhallintajärjestelmiä kehittämällä

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2017–2021 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Kehittämisen- ja hallintoyksikön toiminnan osalta painopisteenä on uuteen kuntaan valmistautuminen. Muutokseen valmistaudutaan uudelleenorganisoimalla toimintoja ja työtehtäviä yhteistyössä konsernipalveluiden ja muiden toimialojen kanssa. Yksikkö osallistuu mm. henkilöstö- ja taloushallinnon uudistamisprojektien yhteydessä tukipalveluiden kehittämiseen. Tavoitteena on kehittää hallinnon toimivuutta ja tiivistää työtehtäviä vastaamaan muuttuvan kunnan tarpeita.

Muita painopistealueita on sähköisen asioinnin ja asiakastietojärjestelmien kehittäminen edelleen kuntalaisia ja henkilöstöä paremmin palvelevaksi. Lisäksi yksikössä edistetään palveluverkon pitkän aikavälin suunnittelua tutkimalla oppilasmäärien kehitystä sekä vaihtoehtoisia toteutusmalleja koulu- ja päivähoitoverkosta. Tarkoituksena on luoda toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukainen investointisuunnitelma, joka vastaa uudistuvan toiminta-/oppimisympäristön asettamiin tavoitteisiin.

Edellä mainitun lisäksi yksikkö on tavanomaisesti hoitanut järjestelyjä ja asiakaspalvelua liittyen mm. toimialan tilajärjestelyihin, hankintoihin, koulukuljetuksiin, oppivelvollisuusasioihin, lasten hoidon tukiin, koululaisten iltapäivätoimintaan ja päivähoitomaksuihin.

Avustukset	TP2013	TP2014	TP2015	TA2016	TA2017
Käsityökoulu Helmi	20 100	20 100	17 085	17 085	17 085
Käsityökeskukset	16 600	16 600	14 110	14 110	14 110
Jokelan kansalaisopisto	53 700	53 700	45 645	45 645	45 645

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Selite	Budjettiyhteenveto/ 490 SIV.TOIMEN KEHITT. JA HALLINTO								
	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	7 353								
TOIMINTAKULUT YHT. S*	-852 795	-835 611	-835 611	-910 539	-907 505	-919	-928	-937	-947
TOIMINTAKATE	-845 442	-835 611	-835 611	-910 539	-907 505	-919	-928	-937	-947
Henkilöstömäärä yhteensä	10,0	11,0	11,0	11,0	11,0				
Määrärahan muutos %		-2,0 %	-2,0 %	9,0 %	8,6 %	1,3 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina		17 184	17 184	-74 928	-71 894	-11	-9	-9	-9

S*= Sitova taso

KASVUN JA OPPIMISEN PALVELUT

Tulosalue

Vastuuhenkilö: Opetuspäällikkö Markus Torvinen

Tavoitteet

- Lapsen ja nuoren oppimisen ja kasvun tuki järjestetään yhä enemmän lähipalveluna. Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden organisointia kehitetään soten irtautuminen huomioiden. (Lapsen/nuoren tuen kehittäminen: Lape-hanke, oppilashuollon järjestelmä)
- Ilo kasvaa liikkuen ja Liikkuva koulu -hankkeissa kehitetään oppimisympäristöjä ja toimintakulttuuria liikkumiseen kannustaviksi ja mahdollistaviksi (koulujen ja päiväkotien pihaohjelma: Mikkolan koulu, liikkuva koulu, Ilo kasvaa liikkuen)
- Uuden opetussuunnitelman lukuvuoden 2017-18 kehittämiskohde on kouluissa ja päiväkodeissa osallisuuden lisääminen
- Juhlistamme Suomi 100-juhlavuotta erilaisten tapahtumien ja toteutusten kautta: Tuusulanjärvi-ilmiö, omat ja yhteiset tapahtumat - teemme juhlavuoden yhdessä (asukkaat, yhdistykset, kunnalliset toimijat)
- Peruskouluistaisten kulttuurikasvatussuunnitelman käyttöönotto – ”Lapsemme kasvavat kulttuurikunnassa”
- Aloitamme varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelman luomisen

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2017–2021 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Lukuvuoden 2017-18 teema on Suomi 100 -vuotta. Juhlavuosi näkyy koulujen ja varhaiskasvatuksen yksikköjen toiminnassa eniten syksyllä 2017 ja keväällä pääpaino on suunnittelussa ja pienempien tapahtumien toteuttamisessa. Vuosittainen Kevätkirmaisu -maastajuoksupahtuma toteutetaan Liikkuva koulu sekä Suomi 100 -vuotta teemalla toukokuussa 2017. Juhlavuosi näkyy lukion toiminnassa erityisesti keväällä 2017 Platonin Akatemia -tapahtumassa.

Kunnan uusi opetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2016. Lukuvuoden 2016 -17 yhteiseksi kehittämiskohteeksi valittiin osallisuuden lisääminen sekä perusopetuksessa että lukiossa. Tavoitteena on, että oppilaat pääsevät vaikuttamaan koulun toimintakulttuurin kehittämiseen yhä vahvemmin mm. oppilaskuntatoiminnan sekä tutor-toiminnan kautta. Opiskelijoiden osallisuutta kehitetään myös oman oppimisen ja arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.

Koulutuksen ja erilaisten kokeilujen kautta lisätään joustavia opetusjärjestelyitä. Oppilaan tuki oppimiselle järjestään mahdollisimman usein oppilaan omassa koulussa joustavien opetusjärjestelyiden kautta. Mahdollisuuksia opetusjärjestelyiden toteuttamiseksi parannetaan siirtämällä olemassa olevaa resurssia osa-aikaiseen erityisopetukseen. Kyseistä muutosta tukevista kokeilusta on saatu kahden viime lukuvuoden aikana positiivisia kokemuksia. Myös investoinneissa tavoitteena on lisätä tilojen muunneltavuutta ja mahdollisuuksia joustaviin järjestelyihin.

Valmistavaan opetukseen perustetaan toinen ryhmä vuoden 2016 aikana. Ryhmä jatkaa toimintaansa myös syksyllä 2017. Vuoden 2017 aikana on todennäköistä, että tulee tarve perustaa kolmas valmistavan opetuksen ryhmä, joka olisi tarkoitettu lähinnä yläkouluikäisille oppilaille.

Oppimateriaalien uusimisen resursoidaan lisää 50 000 euroa.

Tuusulan kaikki koulut ja lukio ovat mukana valtakunnallisessa Liikkuva koulu -hankkeessa. Hankkeelle saatiin aluehallintoviraston erityisavustusta. Avustuksen myötä kehitetään fyysisiä oppimisympäristöjä, koulutetaan opetushenkilöstöä ja lisätään yhteistyötä paikallisten seurojen kanssa mm. koulutuksen kautta.

Tuusulan lukiodien toimintakulttuurin yhtenäistämistä eri toimipisteiden välillä jatketaan. Toimipisteiden välistä yhteistyötä lisätään mm. sähköisten oppimisympäristöjen kehittämisen kautta.

Kaikki Tuusulan varhaiskasvatuksen yksiköt ovat mukana valtakunnallisessa Ilo kasvaa liikkuen – liikuntaprojektissa. Jokainen yksikkö kehittää toimintaansa lasten liikkumiseen kannustavaksi ja lisää lasten liikkumista päiväkotipäivän aikana.

Tieto- ja viestintätekniikan opetusikäytön kehittämistä jatketaan koulutuksen kautta ja vakiinnutetaan digitiimin toiminta.

Tavoitteena on saada lisää tabletteja esiopetusryhmien käyttöön, sekä lisätä käyttöyhteyksiä ja -mahdollisuuksia. Vuoden 2017 tavoitteena on edelleen kehittää tieto- ja viestintätekniikan opetusikäyttöä ja henkilöstön osaamista esiopetuksessa, mutta myös koko varhaiskasvatuksessa.

Diggaa mun digimatkaa on varhaiskasvatuksen pedagogisen toimintakulttuurin kehittämishanke Kirkkonummen ja Keravan kanssa. Hanke on osa digitaaliset portfolioit varhaiskasvatuksesta esi- ja perusopetukseen kokonaishanketta. Diggaa mun digimatkaa -hanke kestää vuoden 2017 loppuun asti. Tavoitteita ovat mm. lasten ja henkilöstön tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen edistäminen, varhaiskasvatuksen tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämiseen liittyvän toimintakulttuurin kehittäminen lasten osallisuutta ja toimijuutta korostavien menetelmien avulla.

Uuden paikallisen varhaiskasvatussuunnitelmaprosessi viedään loppuun kevään 2017 aikana. Suunnitelma viedään lautakuntaan huhtikuussa 2017 ja otetaan käyttöön 1.8.2017. Henkilöstön sitouttaminen uuden vasun mukaiseen toimintaan sekä perhekeskusten toiminnan ja avoimen varhaiskasvatustoiminnan kehittäminen ovat toiminnan painopisteitä.

Kansalaisopiston opintotarjontaa painotetaan entisestään vastaamaan kysyntää silti tarjonnan monipuolisuudesta huolehtien. Pyritään aktiivisesti lisäämään suunniteltujen opintojaksojen opiskelijamäärää erityisesti Pohjois-Tuusulan alueella mm. markkinoinnin avulla. Kestävä kehitys säilyy kunnan strategian mukaisesti opintotarjonnan eräänä kantavana periaatteena, erityisesti kädentaitojen opetuksessa.

Suomi 100 -juhlavuoden merkeissä suunnitellaan opintotarjontaa eri opetusaloille. Pitkäkestoisia kursseja järjestetään sekä kevät- että syysopintokausina. Juhlavuoteen liittyviä lyhyitä kursseja tarjotaan erityisesti syyskautena.

Opastetaan senioreita tietotekniikan alkeisiin myös asuinalueilla ja mm. vanhusten palvelutaloissa. Opetuksen painoala siirtyy vähitellen tablettitietokoneisiin ja älypuhelimisiin. Lisätään hanketoimintaa ja hankerahoitusta entisestään.

Tunnusluvut

Perusopetus	tot2012	tot2013	tot2014	tot2015	ta2016	ta2017
Oppilasmäärä	5 114	5 069	5 010	5 016	5 025	5 128
Nettomenot €/oppilas	-7 612	-7 982	-8 111	-8 226	-8 347	-8 298
Nettomenot €/oppilas *	-6 482	-6 731	-6 940	-7 098	-7 286	-7 307
* ilman pääomavuokraa, kotikuntakorvauksia ja iltapäivätoimintaa						
Esiopetus	tot2012	tot2013	tot2014	tot2015	ta2016	ta2017
Koulujen esiopetuksen oppilaat, oppilasmäärä	85	77	73	66	40	45
Nettomenot €/oppilas	-5 457	-6 163	-6 434	-5 559	-6 787	-6 626
Nettomenot €/oppilas ilman kiinteistön pääomavuokraa, Nettomenot eivät sisällä esiopetuksen ostoja yksityisiltä päiväkodeilta	-5 162	-5 751	-5 937	-5 149	-6 042	-6 185
Kunnallisten ja ostopalvelupäiväkotien esiopetuksen oppilaat	356	366	362	393	400	350
Lukio	tot2012	tot2013	tot2014	tot2015	ta2016	ta2017
Opiskelijamäärä	541	546	560	561	568	579
Nettomenot €/oppilas	-7 143	-6 974	-6 810	-7 441	-7 645	-7 356
Nettomenot €/oppilas ilman kiinteistön pääomavuokraa	-6 675	-6 481	-6 351	-6 469	-6 681	-6 474

Musiikkikoulutus	tot2012	tot2013	tot2014	tot2015	ta2016	ta2017
Varsinaiset oppilaat	217	217	217	217	217	217
Bruttomenot €/oppilas	-1 346	-1 566	-1 520	-1 520	-1 567	-1 060
Kansalaisopisto	tot2012	tot2013	tot2014	tot2015	ta2016	ta2017
Bruttomenot €/asukas	-23	-22	-23	-22	-23	-22
Oppituntien määrä	10 588	10 509	10 191	9 498	10 200	10 200
Kurssiopiskelijat	6 910	6 707	6 947	6 589	7 000	7 000

Varhaiskasvatuspalvelut, lapsimäärä 31.12.	tot2012	tot2013	tot2014	tot2015	ta2016	ta2017
Kunnallinen päiväkotihoito	1304	1341	1308	1337	1370	1310
<i>joista eo:ssa ja täydentävä ph</i>					370	310
<i>joista pelkässä esiopetuksessa</i>					30	50
Kunnallinen perhepäivähoito	193	174	165	137	150	100
Kunnallinen päivähoito yhteensä	1497	1515	1473	1474	1520	1410
Perhekeskustoiminta / Avoin varhaiskasvatus yhteensä (**Lasten kerhot / kerhopaikat)		78	78	80	100	70
Ostopalvelupäiväkotihoito	83	92	119	88	90	50
Yksityinen päiväkotihoito	338	402	430	412	440	400
<i>joista esiopetuksessa ja täydentävä ph</i>			96	96	90	75
Yksityinen perhepäivähoito	100	93	92	90	80	70
Yksityinen päivähoito yhteensä	438	495	522	502	520	470
Lakisääteinen kotihoidon tuki	766	684	651	636	650	630
3-6-vuotiaiden Tuusulan kotihoidon tuki	50	30				
Kotihoidon tuki yhteensä	816	714	651	636	650	630
Kaikki hoitomuodot yhteensä	2834	2894	2843	2780	2880	2630
Alle 2 (3) - kuntalisä ja sen sisärsälisä (saavat lisäksi lakisäätteistä kotihoidontukea)	407	398	315	243	250	250

** Lapset ovat oikeutettuja saamaan myös kotihoidontukea

2013 alk. kaikki hoitomuodot yht. laskettu mukaan lasten kerhot ja 2016 alk. pelkässä esiopetuksessa olevat lapset

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Selite	Budjettiyhteenveto/ 401 KASVUN- JA OPPIMISEN PALVELUT								
	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	5 500 076	5 223 180	5 783 180	5 212 000	5 212 000	5 238	5 290	5 343	5 397
TOIMINTAKULUT YHT. S*	-76 188 308	-77 142 516	-77 957 889	-77 282 571	-76 943 464	-77 905	-78 684	-79 471	-80 266
TOIMINTAKATE	-70 688 232	-71 919 336	-72 174 709	-72 070 571	-71 731 464	-72 667	-73 394	-74 128	-74 869
Henkilöstömäärä yhteensä	925,4	964,5	964,5	964,5	967,5				
Määrärahan muutos %		1,3 %	2,1 %	0,2 %	-0,3 %	1,3 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina		-954 208	-1 619 581	-140 055	199 052	-962	-779	-787	-795
S*= Sitova taso									

KULTTUURIPALVELUT

Tulosalue Vastuuhenkilö: Vt. kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Jaana Koskenranta

Tavoitteet

- Tuusulan yhteinen strateginen vuositeema ”Menestyvä kulttuurikunta 2017 – hyvinvoivat kuntalaiset ja henkilöstö” nostaa kulttuuripalveluiden perustyön ja tavoitteet keskiöön.
- Lisäämme kuntalaisten hyvinvointia antamalla tietoja, kokemuksia ja elämyksiä.
- Vahvistamme kunnan vetovoimatekijöitä ja kulttuurikunnan imagoa.
- Täydennämme Rykmentinpuiston alue- ja ympäristösuunnittelua taiteen yleissuunnitelmalla
- Koordinoimme Suomi 100 -juhlavuoden viettoa ja tuotamme tapahtumia teemalla Yhdessä!
- Otamme perusopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelman käyttöön yhdessä opetustoimen kanssa. Kulttuurikasvatussuunnitelman avulla jokainen Kulttuurikunta-Tuusulan lapsi ja nuori saa perusoppimäärän kulttuurin käyttäjinä, kokijoina ja tekijöinä.
- Aloitamme myös varhaiskasvatuksen ja lukion kulttuurikasvatussuunnitelman luomisen.

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2017–2021 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Kunnan strateginen teema vuonna 2017 on ”Menestyvä kulttuurikunta 2017 – hyvinvoivat kuntalaiset ja henkilöstö”. Kirjasto-, kulttuuri- ja museopalvelut tukevat perustehtäviensä kautta kulttuurikunnan imagoa ja kuntalaisten hyvinvointia ja sivistystä jatkuvasti. Kunnan strateginen teema ja Suomi 100-juhlavuosi tuo toimintamme keskiöön.

Suomi 100-juhlavuosi näkyy kulttuuripalveluiden toiminnassa joka tasolla ja jokaisessa yksikössä. Tavoitteena on tuottaa laadukkaita ja helposti saavutettavia kulttuuritapahtumia ja -palveluita. Juhlavuoden ohjelmistoa tehdään teeman mukaisesti *Yhdessä* kunnan eri yksiköiden, yhdistysten, taiteilijoiden ja asukkaiden kanssa. Tavoitteena on innostaa kuntalaisia omaehtoiseen toimintaan. Kulttuuriyksikkö vastaa Suomi 100 -juhlavuoden koordinoinnista ja viestinnästä Tuusulassa.

Kulttuurikasvatussuunnitelman käyttöönotto tukee kulttuurikunta-Tuusulan imagoa. Se takaa jokaiselle tuusulalaiselle oppilaalle mahdollisuuden kasvattaa kulttuurista yleissivistystään ja tutustuttaa kulttuuri-, museo- ja kirjastopalveluiden laajaan tarjontaan.

Kehitämme toimintaamme ja sen vaikuttavuutta sekä tulosyksiköiden sisällä että lisäämällä yhteistyötä kunnan eri toimijoiden ja kolmannen sektorin ja muiden kumppanien kanssa kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kehittämisohjelman mukaisesti. Käytämme palvelumuotoilun keinoja, jotta voimme tuottaa asiakkaiden kannalta vaikuttavia palveluita.

Uusi kirjastojärjestelmä mahdollistaa uudistuksia niin asiakkaiden kuin henkilökunnankin näkökulmasta ja antaa hyvän pohjan kirjaston palveluiden kehittämiseen. Juurrutamme toimintaan uusia tapoja tehdä kirjastotyötä ja vastaamme näin uuden kunnan haasteisiin.

Palvelutoiminnan painopisteinä pysyvät lastenkulttuuritoiminta sekä verkostoyhteistyön kehittäminen. Aloitamme kulttuurisen vanhustyön kehittämishankkeen. Huomioimme Tuusulan asuntomessut 2020 toiminnan suunnittelussa.

Museon rooli kunnan kulttuurikunta-imagon luomisessa perustuu paljolti Tuusulan Rantatien valtakunnallisesti merkittäviin museokohteisiin ja niissä tehtävään museotyöhön. Kuntalaisten hyvinvointia ja viihtymistä lisäämme paikallisidentiteettiä vahvistavalla työllä, jota tehdään muun muassa yhteistyössä kuntakehityksen kanssa (alueiden suunnittelu, perinteen hyödyntäminen) ja ihmisten parissa erilaisissa opetus-, yleisö- ja yhteisötapahtumissa. Sitoudumme kehittämään molempia osa-alueita.

Sitovina perusteluina myönnettävät määrärahat

Tuotantotuet

Päämääränä on kulttuuritoimintalain mukaisesti tukea paikallista taiteen ja kulttuurin harjoittamista ja harrastamista. Tuotantotukien tarkoituksena on lisätä ja monipuolistaa paikallista kulttuuritarjontaa.

Suomi 100 -juhlavuoden hankkeiden ja eri tahojen omaehtoisen toiminnan tukemiseksi määrärahaan esitetään melko huomattavaa korotusta.

Tuotantotukien määrä ilman rahastosiirtoja:

TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017
113 889	113 200	100 980	100 980	120 000

Tunnusluvut	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017
Yleinen kulttuuritoiminta					
Kaikki tapahtumat ja projektit, kävijät yht. (oma tuotanto ja verkostoyhteistyö)	25 544	20 118	23 415	20 500	24 500
Tapahtumat oma tuotanto, kävijät	4 382	2 891	1 599	2 500	2 500
Lasten kulttuuritoiminta, kävijät yhteensä (oma tuotanto ja verkostoyhteistyö)	7 164	5 904	8 016	6 000	8 000
Verkostoyhteistyönä toteutetut tapahtumat, kävijät yhteensä	13 998	11 323	13 800	12 000	14 000
Museo					
Opetuspalveluiden kävijämäärä	2 700	4 294	4 447	2 700	4 400
Opetustapahtumien määrä	162	211	212	160	220
Näyttelykävijämäärä	49 800	44 042	54 604	44 000	50 000
Kirjasto					
Lainat kpl	566 890	540 643	510 606	500 000	510 000
Käyntien määrä - fyysinen	311 452	300 221	283 944	300 000	300 000

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Budjettiyhteenveto/ 440 KULTTUURIPALVELUT

Selite	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	307 571	319 800	319 800	307 500	309	312	315	318
TOIMINTAKULUT YHT. S*	-3 313 915	-3 369 967	-3 369 967	-3 494 419	-3 538	-3 573	-3 609	-3 645
TOIMINTAKATE	-3 006 344	-3 050 167	-3 050 167	-3 186 919	-3 229	-3 261	-3 294	-3 327
Henkilöstömäärä yhteensä	40,1	42,7	42,7	43,7				
Määrärahan muutos %		1,7 %	1,7 %	3,7 %	1,2 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina		-56 052	-56 052	-124 452	-44	-35	-36	-36
S*= Sitova taso								

LIIKUNTAPALVELUT

Tulosalue

Vastuuhenkilö: Liikuntapäällikkö Risto Kanerva

Tavoitteet

Suomi 100 -juhlavuosi

- Juhlavuoden tapahtumien tukeminen
- Kevätkirmaisuuden, palkitsemistilaisuuden ja uimahallin oheistapahtumien teemana Suomi100

Liikuntapaikat

- Mikkolan koulun lähiliikuntapaikan suunnittelu ja toteutus, laaditaan erillinen konsepti huollon ja ylläpidon järjestämisestä
- Perustetaan yksi uusi kuntovälinealue
- Kellokosken lähiliikunta-alueen suunnittelun lähtötiedot valmistellaan syyskuksi 2017
- Urheilukeskuksen yleissuunnitelma, toteutus yhteistyössä sidosryhmien kanssa
- Rykmentinpuiston reittien suunnittelu, asuntomessualue ja muut yhteydet
- Liikuntapaikkojen käytön tehostaminen ja liikuntapaikkakartoitus
- Liikuntapaikkojen hoito -sivusto sisältää kaikki hallinnassa olevat liikuntapaikat, sopimuskohteiden kunnossapito aikataulutettu järjestelmään
- Henkilöstön koulutus Timmi-tilanvarausohjelman perustietojen käyttöön

Uimahalli ja ohjaustoiminta

- Ohjausryhmien käyttäjäkyselyt ja liikunnan starttiryhmiä kartoitus
- Terveysliikunnan koulutukset ja toiminnan käynnistäminen ohjausryhmissä
- Liikkuva Koulu -ohjelma, toiminnan tukeminen
- Pukukaappien hankinta ja muutostöiden suunnittelu yhdessä mm. tilakeskuksen kanssa

Liikuntalautakunta

- Lautakunnan roolia korostetaan keskeisissä suunnitelmissa ja osallistutaan valtakunnallisiin, liikunnan edistämiseen liittyviin tapahtumiin ja tilaisuuksiin

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2017–2021 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Liikuntapalvelut edistää ja tukee omatoimista liikunnan harrastamista ja aktiivista seuratoimintaa, järjestää erityisliikuntaa ja ylläpitää sekä varustaa liikuntapaikkoja. Liikuntapalvelut edistää liikuntapaikkahankkeita, joiden tavoitteena liikuntapaikkojen käytön tehostaminen ja monipuolistaminen sekä turvallinen käyttö. Liikuntapaikkoja ylläpidetään ja kehitetään erilaisten harrastus- ja kilparyhmien tarpeet huomioiden. Tuusulan kunta tukee lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan kehittymistä mm. rakentamalla maksuttomia lähiliikuntapaikkoja koulujen ja päiväkotien yhteyteen. Liikkumisympäristöjä suunnitellaan tekemällä yhteistyötä kaavoituksen kanssa ja kohdennettuja liikuntapalveluja palveluja lisätään terveydenhuollon ja paikallisten järjestöjen kanssa.

Liikuntapalvelut osallistuu aktiivisesti kuntapalvelujen kehittämiseen ja kuntayhteistyöhön sekä varautuu uuden lautakuntarakenteen ja johtamisjärjestelmän muutoksiin toimialalla. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen lisää kuntatasoisen koordinoinnin laajempaa tarvetta ja yhteistyömuotoja toimialojen välillä. Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluissa toteutetaan hyvinvoinnin koordinoinnin edistämistä yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa.

Tunnusluvut		TP2013	TP2014	TP2015	TA2016	TA2017
Avustukset	Ohjauspalkkiot, stipendit	84 750	83 100	71 420	71 420	71 420
Muut tunnusluvut	Nettomenot €/asukas	-71,77	-65,78	-65,95	-65,34	-64,51

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Budjettiyhteenveto/ 460 LIIKUNTAPALVELUT

Selite	S* = Sitova taso	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.		984 513	1 015 500	1 015 500	1 165 500	1 165 500	1 171	1 183	1 195	1 207
TOIMINTAKULUT YHT. S*		-3 520 707	-3 549 940	-3 549 940	-3 690 568	-3 686 475	-3 733	-3 770	-3 808	-3 846
TOIMINTAKATE		-2 536 194	-2 534 440	-2 534 440	-2 525 068	-2 520 975	-2 561	-2 587	-2 613	-2 639
Henkilöstömäärä yhteensä		20,6	19,5	19,5	19,5	19,5				
Määrärahan muutos %			0,8 %	0,8 %	4,0 %	3,8 %	1,3 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina			-29 233	-29 233	-140 628	-136 535	-46	-37	-38	-38

NUORISOPALVELUT

Tulosalue

Vastuuhenkilö: Vt. nuorisotyöpäällikkö Jaana Kellosalmi

Tavoitteet

- Olemme aktiivisesti mukana kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden palveluiden tarkastelussa ja kehittämisessä vuonna 2017.
- Olemme mukana kasvatus- ja sivistystoimen rakenteiden sekä johtamisen kehittämisessä.
- Starttipaja-toimintaa jatketaan ja toiminnassa huomioidaan esim. nuorisotakuu ja nuorisotyöttömyys.

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2017–2021 ja keskeiset muutokset toiminnassa

- Nuorisopalvelut toimii aktiivisesti osana kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kehittämisohjelmaa, ja on aktiivinen toimija kehitettäessä uusia palvelukokonaisuuksia
- Nuorisopalvelut on mukana valmistelemaan johtamis- ja lautakuntarakenteen muutosta ja toteuttaa siihen liittyvät muutokset osana toimintaansa
- Kellokosken nuorisotalo Nuorkasta luovutaan vuoden 2017 alussa, ja siirrytään nykyisen perhekeskukseen tilaan Kellokosken kirjaston viereen.
- Hyrylän alueen nuorisotyö on aktiivisesti mukana Rykmentinpuiston kehittämisessä ja palvelukokonaisuuksien muodostamisessa Hyrylän alueella
- Alueellinen nuorisotyö tuottaa monipuolisia vapaa-ajan palveluita 13 – 17 -vuotiaille nuorille kiinteässä yhteistyössä kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kanssa
- Keski-Uudenmaan yhteinen Ohjaamo-hanke jatkuu vuoden 2017. Tuusulan lähiohjaamo (Ohjaamo Tuusula, markkinointiin käytettävä nimenä Otus) kehitetään vuoden 2017 aikana täyttämään laajemmin ja pysyvänä palveluna valtakunnalliset ohjaamo-toiminnan määrätykset. Tärkeimpänä kehitystä ja palvelua muovaamana tekijänä käytetään nuorten kanssa tehtäviä palvelun arviointeja. Ohjaamon perusajatuksena on luoda alle 30-vuotiaille nuorille yhden luukun palvelupiste, josta hän saa monipuolisesti tarvitsemansa palvelut.
- Kohdennetun nuorisotyön painopiste on vuoden 2017 aikana perusopetuksen jälkeisen nivelvaiheen tuen, toisen asteen oppilaitosten kanssa tehtävän yhteistyön, sekä 1-palvelulinjan työttömien nuorten palveluiden tuottamisen kehittämisessä
- Nuoren saaman palvelun kehittämisessä käytetään asiakaslähtöisen palvelumuotoilun työmenetelmiä
- Starttipajan toiminta turvataan niin, että pajalle esitetään vakinaistettavaksi yksi yksilövalmentaja vuoden 2017 alusta lähtien

Tunnusluvut	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017
Alueellisen nuorisotyön toimintatunnit	3 913	3 986	3 000	3 000
Nuorten käyntikerrat taloilla ja toiminnoissa X)	24 921	20 990	26 000	15 000
Oppitunneilla ja ryhmissä kohdatut nuoret	1 514	2 137	1000	1 500
Erilaisissa tukisuhteissa olevat nuoret	248	210	250	300
Starttipajan asiakkuudet		80	70	80
Metsäpirtin käyttöaste			85 %	85 %

X) Tunnusluvuissa nuorten käyntikerrat taloilla ja toiminnoissa mittaristoa muutetaan niin, että siitä voidaan seurata alueellisen nuorisotyön kohtaamisten määrää. Aiempina vuosina samaan mittariin on tilastoitu Metsäpirtin käyttökerrat. Uusi tunnusluku täsmentää tilastointia. Metsäpirtin käyttöastetta seurataan edelleen, ja tarkemmat käyttötiedot toimitetaan myös osavuosisikatsauksen ja tilinpäätöksen liitteenä erillisenä.

Avustukset

TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017
24 581	29 850	21 280	21 420	21 420

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Budjettiyhteenvedo/ 480 NUORISOPALVELUT										
Selite	S*= Sitova taso	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.		97 814	91 520	91 520	95 000	95 000	95	96	97	98
TOIMINTAKULUT YHT., S*		-1 450 643	-1 466 966	-1 438 966	-1 396 690	-1 431 491	-1 449	-1 464	-1 479	-1 493
TOIMINTAKATE		-1 352 829	-1 375 446	-1 347 446	-1 301 690	-1 336 491	-1 354	-1 367	-1 381	-1 395
Henkilöstömäärä yhteensä		22,4	15,8	15,8	15,8	15,8				
Määrärahan muutos %			1,1 %	-0,8 %	-4,8 %	-2,4 %	1,3 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina			-16 323	11 677	70 276	35 475	-18	-14	-15	-15

Kuntakehityksen ja tekniikan toimiala

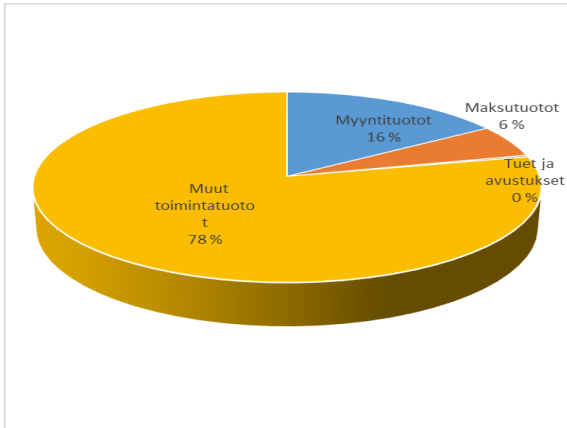
KUNTAKEHITYKSEN JA TEKNIIKAN TOIMIALA (1000 €)					euro	TS (1000 €)			
	TP 2015	TA 2016	MTA v.2016	TAE 2017	TA 2017	2018	2019	2020	2021
TULOSLASKELMA									
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	5 732	5 486	5 450	3 869	3 989 100	4 009	4 029	4 049	4 090
Maksutuotot	1 515	1 367	1 367	1 006	1 370 000	1 377	1 384	1 391	1 405
Tuet ja avustukset	160	50	50	73	72 727	73	73	74	75
Muut toimintatuotot	20 449	19 924	19 896	19 779	19 752 293	19 851	19 950	20 050	20 251
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	27 856	26 827	33 011	24 727	25 184 120	25 312	25 443	25 573	25 826
Valmistus omaan käyttöön									
TOIMINTAKULUT									
Henkilöstökulut									
Palkat ja palkkiot	-6 157	-6 309	-6 427	-6 610	-6 657 909	-6 678	-6 711	-6 745	-6 812
Henkilösivukulut									
Eläkekulut	-1 392	-1 491	-1 512	-1 434	-1 444 056	-1 448	-1 456	-1 463	-1 478
Muut henkilösivukulut	-333	-338	-343	-342	-306 251	-307	-309	-310	-313
Palvelujen ostot	-10 151	-11 550	-11 176	-10 291	-10 441 420	-10 473	-10 525	-10 578	-10 684
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-4 323	-4 863	-4 863	-4 768	-4 767 510	-4 782	-4 806	-4 830	-4 878
Avustukset	-76	-77	-107	-127	-126 500	-127	-128	-128	-129
Vuokrat	-1 079	-551	-551	-545	-545 419	-547	-550	-553	-558
Muut toimintakulut	-86	-100	-100	-113	-113 406	-114	-114	-115	-116
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ, S*	-23 598	-25 278	-25 079	-24 231	-24 402 471	-24 528	-24 682	-24 827	-25 075
TOIMINTAKATE	4 258	1 549	7 933	496	781 649	784	761	746	751
Määrärahan muutos %	-5,58	6,65	3,13	-0,01	-6,39	0,51	0,63	0,59	1,00
Määrärahan muutos euroina	-1 395	1680	790	-1 837	-1 665 529	125	154	145	248
%-osuus verorahoituksesta	-2,27	-0,81	-4,16	-0,30	-382,19	-0,38	-0,36	-0,35	-0,34
Asukkaat 31.12.	38451	38785	38785	39069	39069	39390	39863	40520	41177
Toimintakate euro/asukas	111	40	205	13	20	20	19	18	18
S* = Sitova taso									
Henkilöstö yhteensä	161,5	174,5	176,0	178,0	179,0	179,0	179,0	179,0	179,0

KUNTAKEHITYKSEN JA TEKNIIKAN TOIMIALA

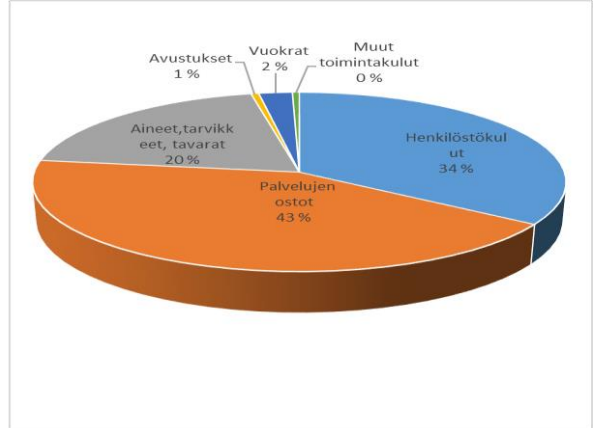
Toimiala

Vastuuhenkilö: kuntakehitysjohtaja Marko Härkönen

Toimintatuottojen jakautuminen tiliryhmittäin

Toimintakulujen jakautuminen tiliryhmittäin

PALVELUSUUNNITELMAN PAINOPISTEET VUODELLE 2017 JA KESKEISET MUUTOKSET TOIMINNASSA

- Kuntien yhteistyönä palvelutoiminnan järjestäminen
- Palveluverkon pitkän aikavälin linjaukset
- Digitalisaatiota hyödyntämällä luomme tuottavuutta
- Hyrylän keskustan ja Focuksen kehittäminen, Rykmentinpuiston asuntomessujen toteuttaminen
- Joukkoliikenteen jatkuvuuden varmistaminen ja palvelutason turvaaminen
- Osaamisen johtaminen ja henkilökunnan työhyvinvointi
- Uudistamme toimintatapoja organisaatioita kehittämällä
- Kunta siirtää kotitalousjätteen keräämisvastuun Kiertokapula Oy:lle
- Kehitämme yhteistyössä, kokeiluin uusia viisaan liikkumisen muotoja kuntalaisten arjen helpottamiseksi
- Yhdessä tekemisen syventäminen organisaatioiden välillä
- Toimintatapojen uudistaminen

STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN

Strategian tavoitteet vuodelle 2017 ovat:

1. Rakennamme uutta Tuusulaa asiakaslähtöisesti
2. Kasvatamme kunnan vetovoimaa kehittämällä vapaa-ajan toiminnan mahdollisuuksia ja kulttuurielämää, kuntakeskuksia, elinkeinoja ja joukkoliikennettä
3. Uudistamme johtamista, toimintatapoja ja organisaatiota sekä varmistamme henkilöstön hyvinvoinnin

Näitä tavoitteita toteuttaa useampi toimenpide ja toteutusohjelma. Kuntakehityksen ja tekniikan toimialan vastuulla ovat seuraavat toimenpiteet (kuntastrategian kohdat 2.2.-2.9.) ja toteutusohjelmat:

Panostamme keskustojen kaupalliseen kehittämiseen sekä Sulan ja Focuksen työpaikka-alueiden asema-kaavoitukseen parantaaksemme työpaikkatonttien tarjontaa

- Hyväksymme Sulan työpaikka-alueen asemakaavan
- Edistämme Focus-alueen toteutusta toteuttajien hankkeiden etenemisvauhdin mukaan
- Hyväksymme Hyrylän keskustan yleissuunnitelman
- Hyväksymme Hyrylän liikekeskushankkeen asemakaavan
- Asetamme nähtäville ehdotukset Jokelan keskustien kaavamuutokseksi
- Hyväksymme Kellokosken keskustan asemakaavamuutoksen

Edistämme Rykmentinpuiston kaavoitusta, rakentamishankkeita ja sopimuksia

- Hyväksymme Rykmentinpuiston keskustan asemakaavan sisältäen mm. HYPÄ-keskuksen ohella useita asuinkeuhkalojen kortteleita ja korttelin liikekeskukselle sekä Monion rakentamisen mahdollistavan asemakaavan
- Teemme maankäyttösopimukset maanomistajien kanssa
- Teemme Monion investointi- ja toteutuspäätöksen
- Ratkaisemme liikunta, nuoriso, kirjasto, kulttuuripalveluiden yhteydet ja sijoittumiset osana Rykmentinpuiston ja Hyrylän kokonaisuutta
- Teemme Taidekampuksen investointi- ja toteutuspäätöksen
- Jatkamme Rykmentinpuiston alueen energiaratkaisun kehittämistä Keravan Energian kanssa
- Viemme käytäntöön vuonna 2016 päätetyn Rykmentinpuiston toteutus- ja rahoitusmallin

Valmistaudumme vuoden 2020 Asuntomessuihin

- Markkinoimme messuja tuleville toteuttajille
- Perustamme toimialarajat ylittävän ryhmän messuja edistämään
- Teemme strategiset valinnat palveluiden järjestämiseen ja haemme yhteistyökumppanuuksia
- Teemme alueelle visuaalisen ja kuvataiteellisen suunnitelman
- Valitsemme messujen oheiskohteet ja käynnistämme vanhojen messualueiden kohentamisen

Otamme kunnassa toimivat ja kuntaan potentiaalisesti sijoittuvat yritykset mahdollisimman aikaisessa vaiheessa mukaan maankäytön suunnitteluun

- Tunnistamme tärkeät ja potentiaaliset yhteistyökumppanit eri toimialoilta ja luomme toimivat yhteistyöverkostot ja toimintamallit

Rakennamme lentokenttäyhteistyötä ja huomioimme lentokentän maankäytön suunnittelussa

- Hyödynnämme lentokenttään liittyviä yhteistyöverkostoja (Vantaan kaupunki, Uudenmaan liitto ja Lentokenttäklusteri)
- Pyrimme hyötymään lentokentän kasvavasta työpaikkatarjonnasta

Toimimme houkuttelevana alustana elinkeinoelämän toiminnan kehittämiseksi sekä yritysten sijoittumiselle

- Luomme valmiuksia toimia kokeilualustana pilotointivaiheessa oleville yrityksille ja tarjoamme heille käyttäjäpalautetta
- Tarjoamme kunnan kiinteistöjä kehittämisalustoiksi yritystoiminnalle ja tuotekehitykselle (Tuuskoto, paloasema, varikko jne.)
- Tarjoamme Rykmentinpuistoa ja Hyrylän keskustaa innovaatiohankkeiden testialustaksi ja hyödynnämme niiden tulokset alueiden toteutuksessa
- Tuemme lähityö-Urban office kampuksen synnyttämistä ja yritysyhteistyötä lukion oppilaiden kanssa

Teemme ratkaisuja joukkoliikenteen tason ja tehokkuuden nostamiseksi

- Toimeenpanemme valtuuston ratkaisun joukkoliikenteen tulevaisuudesta
- Parannamme joukkoliikenteen matkustajainformaatiota ja -viestintää
- Jatkamme kunnan henkilökuljetusten yhteensovittamista

Kehitämme liikumisjärjestelmää kuntalaisten ja elinkeinoelämän näkökulmasta arjen sujuvuuden parantamiseksi

- Parannamme kevyen liikenteen edellytyksiä
- Kehitämme liityntäpysäkointiä osana joukkoliikennejärjestelmää
- Luomme valmiuksia älykkään liikkumisen ja liikkumisen palveluiden (MaaS) kehittymiselle mahdollis-
tamalla yhteistyötahoille kokeilujen ja pilotointien toteuttamisen

RISKIARVIO

Toimialan budjetissa on osia, jotka ovat sääriippuvia. Näitä on erityisesti Kunnossapito ja viher-
alueet (lumen aeraus, liukkauden torjunta) ja Tilakeskus (pihojen lumityöt, kattolumien
pudottaminen, liukkauden torjunta, lämmitys). Näiltä osin budjetti laaditaan aina keskimääräis-
ten sääolojen mukaiseksi. Pahimmillaan poikkeavat sääolot voivat aiheuttaa 700 000 euron
lisäkustannukset käyttökuluihin keskimääräisiin oloihin verrattuna.

Tilakeskuksen hoitovastuulle voidaan kesken budjettikauden siirtää sellaisia rakennuksia, joista ei
ollut tietoa vielä budjettia laadittaessa. Vastaavasti Kunnossapidon ja viheralueiden hoitovastuul-
le voidaan siirtää sellaisia yleisiä alueita, joista ei ollut vielä tietoa budjettia laadittaessa.

Kosteus- ja homevaurioselvitysten sekä pienten korjausten määrä on vaihdellut vuosittain
300 000 – 600 000 euron välillä. Pitkällä aikavälillä tarkasteltuna kunnossapidon karsiminen joh-
taa sisäilmaongelmien kasvuun ja sitä kautta näiden kustannusten nousuun.

Jätehuollon kustannukset riippuvat lumenkaatopaikalle ajettavan lumen määrästä ja maankaato-
paikalle ajettavan maan määrästä, vaihtelua +/-200 000 € vuosittain.

Korjausvelan kasvu kiihtyy rakennusten ja infran osalta vuosien 2017–2021 aikana. Kunnan stra-
tegian mukainen kestävä kehitys vaarantuu tältä osin.

Selite	Budjetti yhteenveto/ KUNTAKEHITYKSEN JA TEKNIIKAN TOIMIALA					TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE 2017	TA 2017				
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	27 857 048	26 827 419	26 799 419	24 726 961	25 184 120	25 312	25 443	25 573	25 826
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-23 597 959	-25 278 426	-25 078 539	-24 230 707	-24 402 471	-24 526	-24 681	-24 826	-25 074
TOIMINTAKATE	4 259 089	1 548 993	1 720 880	496 254	781 649	786	762	747	752
<i>kulujen %-muutos</i>		7,1		-4,1	-3,5	1,2	0,6	0,6	1,0
<i>kulujen muutos euroina</i>						-234	-154	-145	-248

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2017

Kuntakehityksen ja tekniikan toimialan (Ketek) kokonaishenkilömäärä vuonna 2017 on 179 henki-
löö jakautuen seuraavasti:

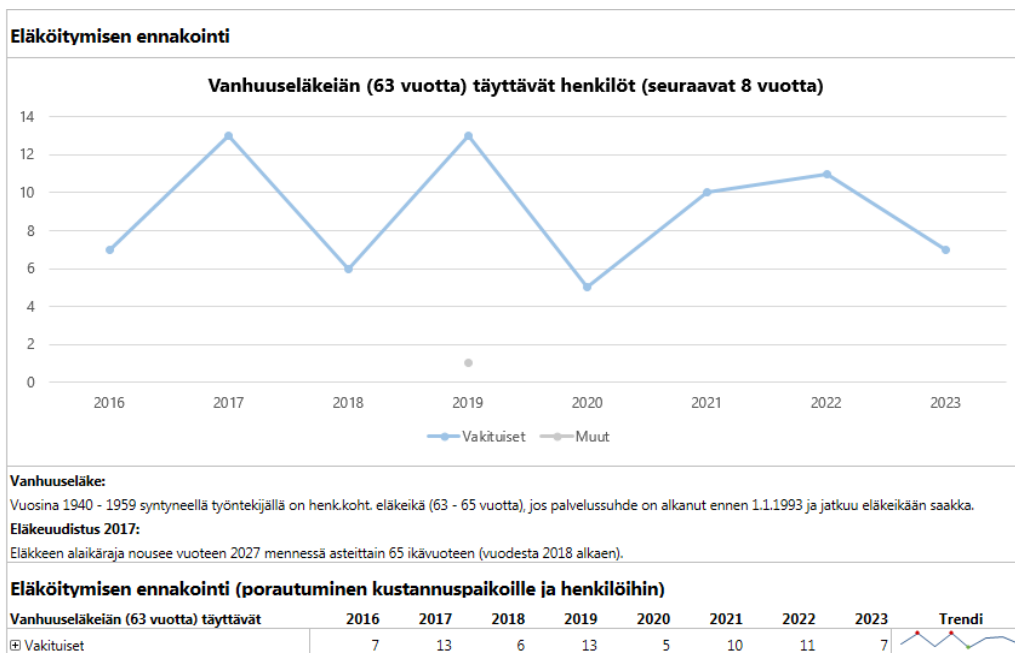
Kuntakehitys 11 henkilöä
Kuntasuunnittelu 30 henkilöä
Hallinto- ja asiakaspalvelu 15 henkilöä
Yhdyskuntatekniikka 44 henkilöä
Tilakeskus 74 henkilöä
Rakennusvalvonta 5 henkilöä

Ketek toimiala on esittänyt vuodelle 2017 täytettäväksi putkenlaskijan (nimikemuutos työmaa-
valvojaksi) tehtävän kunnallistekniikan rakentamisessa sekä asuntomessujen projektipäällikön ja
asuntomessukoordinaattorin määräaikaisen tehtävän. Maankäyttöneuvottelijan ja kartoittajan
määräaikaisia tehtäviä esitetään vakinaistettavaksi. Tehtävä- ja virkanimikkeitä ajantasaisesti

neljäntoista henkilön kohdalla. Lisätään uusi toistaiseksi voimassaoleva maankäytön neuvottelijan/ maanmittausinsinöörin työsuhde.

Henkilöstövaihdosten yhteydessä sekä työpaikan vaihdon vuoksi, että myös eläkeiän saavuttamisen kautta arvioidaan perusteellisesti toimenkuvien muutostarpeet suhteessa organisaation tarpeisiin. Kuntakehityslautakunnan näkemyksen mukaan tulostavoitteiden saavuttamiseksi kuntakehityksen henkilöstössä tarvitaan kehityshankkeiden vetäjää sekä maankäytön neuvottelijaa.

INVESTOINNIT 2017

Investoinnit TA 2017 / Rakennukset osioon esitetään varattavaksi yhteensä 14,175 M€ vuodelle 2017, josta 0,6 M€ on irtaimistoja ja erillisen työohjelman mukaisia töitä 3,295 M€. Suurimmat rakennuskohteet ovat Hyökkälän koulukeskuksen perusparannus, joka ajoittuu kahdelle vuodelle (TA 2016 määrärahavaraus 2,0 M€ ja TAE 2017 1,6 M€) ja Kellokosken yhtenäiskoulu, jonka toteutus ajoittuu kuudessa toteutusvaiheessa kolmelle vuodelle (TA 2016 3,2 M€, TAE 2017 6,0 M€ ja TS 2018 5,9 M€) sekä Etelä-Tuusulan terveyskeskuksen muutos- ja välttämättömät peruskorjaukset TAE 2017 0,850 M€.

Vuonna 2017 suurimpia kunnallistekniikan investointihankkeita ovat:

- Puustellinmetsä 3,9 M€
- Anttilanranta 0,9 M€
- Kartano I, 0,6 M€
- Tikuntekijäntien silta 0,5 M€

Vuosille 2017 – 2020 investointeihin kohtaan Maarakenteet ja johtoverkostot on varattuna yhteensä 46,6 M€ (ei sis. vesihuollon kustannuksia):

- Puustellinmetsän osuus on 18,1 M€ kustannusten jakautuessa vuosille 2016-2020.
- Rykmentinpuiston keskustan osuus on 3,0 M€ vuosina 2018 -2020.
- Anttilanrannan alueelle on varattu 1,2 M€ v. 2017–2018.
- Lahelanpelto II:n rakentaminen 12,6 M€:lla on ajoitettu vuosille 2018-2021.
- Jokelassa Kartanon alueelle on varattu 1,7 M€ vuosille 2017-2020.
- Vallun työpaikka-alueelle on varattu 1,3 M€ vuosille 2017-2020.

- Kellokoskella Rajalinnan työpaikka-alueen kunnallistekniikkaa varten on varattuna 0,8 M€ vuosille 2016-2019.
- Linjapuisto II:n alueella on varattu 0,5 M€ vuosille 2017-2020.

Tuusulan kunnan ja ELY:n yhteiset kohteisiin on varattuna vuosille 2017-2020 yhteensä 10,4 M€, joista Koskenmäen liittymään 5,0 M€, Nahkelantie-Lahelantie-kohteelle 3,0 M€ ja Häriskiven liittymään ja alikulkuun 1,1 M€ (kok.kust. 2,1 M€). Rykmentinpuiston liittymiin on suunnittelukaudelle varattu 1,6 M€. Etelä-Tuusulan Rykmentinpuiston ja Puustellinmetsän puistoinvestointeihin on varattuna vuosille 2017 – 2020 yhteensä 2,6 M€.

Anttilanrannan asemakaava-alueen kunnallistekniikan rakentaminen aloitetaan vuonna 2017 siten, että tontit ovat rakennettavissa vuonna 2018. Aikataulutavoitteen edellytyksenä on, että asemakaavan katualueet ovat kunnan hallinnassa riittävän ajoissa.

TUNNUSLUVUT

RAKENNUSVALVONTA	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017
Lupapalvelut, kpl	692	680	599	600	650	600
€/lupa	516	525	593	612	597	612
Katselmuspalvelut, kpl	1 071	1 013	1 008	1 000	1 000	1 000
€/katselmuspalvelu	143	151	151	157	166	157
JOUKKOLIIKENNE	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017
Matkojen lukumäärä	565 218	567 684	557 000	540 700	585 000	621 000
Tuusula-lippu						
- matkojen määrä	314 931	298 271	279 000	256 900		270 200
Keski-Uudenmaan seutulippu						
- matkojen määrä	17 349	9 908	6 400	5 900		7 300
Tuusula-Järvenpää-lippu						
matkojen määrä	33 117	55 782	66 100	62 800		65 800
Liityntälippu						
- matkojen määrä	96 740	102 900	109 000	130 100		139 100
Sampo-kuljetus	22 033	22 680	22 900	14 600		16 800
Muut liput	81 048	78 143	73 500	146 200		121 800
käyttötalouskulut	1 562 853	1 658 656	1 737 992	1 608 621	2 940 961	2 026 124
lisämääräraha valt. 38/16.3.2015						
vyörytykset	9 702	7 700	9 900	7 700	9 900	9 900
€/asukas	41,46	43,70	45,85	41,91	76,08	51,86
valt. päätös § 53, 16.5.2011 lisämääräraha 290 000 € joukkoliikenteeseen						
KUNN.TEKNIKAN RAKENTAMINEN	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017
Investoinnit € (tekn.toimi)	5 141 303	5 982 421	10 484 361	6 810 966	6 780 000	11 865 000
Investoinnit € (vh-liikelaitos)				1 572 918	2 378 000	3 790 000
				8 383 884	9 158 000	15 655 000
€/asukas	136	157	275	217	236	401
Päällystystyöt m ²	59 685	78 700	116 000	70 600	50 000	50 000
Päällystyöissä ollut virheellisesti 57 000 m ² , oliis pitänyt olla 78 700 m ² v. 2013 TP						
TEIDEN KUNNOSSAPITO	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017
Liikennöimisalue m ²	2 123 690	1 692 115	1 696 881	1 702 576	1 706 414	1 749 433
Päällysteaste %	87	87	87	87	87	87
Valaistusaste %	89	89	89	89	89	89
Kunnossapidettävät tiet km	221	221	222	224	224	227
Kp. kevyen liik. väylät km	133	133	134	133	134	139
Kunnan hoidossa ol. ykstyistiet km	20	20	20	20	20	20
Käyttötalousmenot	3 439 188	3 249 047	3 111 826	2 999 046	2 814 748	2 828 365
Tiet ja liik.väylät	354	354	356	357	356	358
€/km (sis. poistot ja vyörytykset)	17 458	17 049	16 114	15 193	15 040	14 994
V. 2010 tehtyjen laskelmien ja katuinfo-ohjelman perusteella päivitetty km-määrät.						
Liikennöimisalueen pinta-ala on korjattu v. 2013, aiemmin ilmoitettu katualueen pinta-ala.						
Kunnossapidettävät tiet pitävät sisällään 20 km yksityisteitä, korjaus takautuvasti myös menneille vuosille.						
Katurekisterin hankinta vuonna 2014, jonka jälkeen päivitetty tiedot						
YL. ALUEIDEN VALAISTUS	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017
sähkö €	549 271	700 893	646 637	623 830	650 000	868 400

VIHERALUEET	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017
kunnossapid. rak. puistot ha	119	79	79	80	80	85
käyttötalousmenot	1 004 061	1 046 720	919 118	931 370	875 162	926 207
€/ha (sis. poistot ja wyörytykset)	12 729	16 590	16 144	16 013	15 032	16 338
luonnonvar. ja metsäpuistot ha	383	383	383	383	383	383
leikkipuistot kpl	65	56	52	53	53	53
<i>TP 2013 lähtien vain puistoyksikön määrärahalla hoidettavat alueet = 79 ha</i>						
<i>v. 2014 €/ha poistot ovat olleet virheelliset, josta johtui korkea TA-€/ha arvio, oikea olisi ollut 15 352 €</i>						
JÄTEHUOLTO	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017
kunnan järj. jätteenkulj. Tn	8 290	7 673	7 750	7 471	7 700	1 925
kunnan järj. jk €/tonni	190,05	249	211	216		
käyttötalousmenot	1 901 446	1 604 839	1 915 723	1 914 452	1 916 718	636 652
€/asukas (sis. poistot ja wyörytykset)	52,74	50,04	52,68	52,18	51,81	18,67
<i>Aiemmin kuluihin kirjattiin vain kaatopaikkamaksut, v. 2012 lähtien myös jätteen keräily- ja kuljetuskulut.</i>						
KIINTEISTÖNHOITO	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017
m ²	165 669	167 024	166 030	166 030	167 007	178 107
<i>muutos %</i>	-0,6	0,8	-0,6	0,0	0,6	6,6
<i>käyttötalousmenot</i>	6 068 878	5 747 287	5 805 442	5 499 696	6 088 119	5 931 441
€/m² (sis. wyörytykset)	42,35	40,28	37,83	35,34	38,36	35,97
<i>muutos %</i>	0,8	-4,9	-6,1	-6,6	8,5	-6,2
<i>TP-luvut muuttuneet takautuvasti, kun purkutyöt siirr. rak. yksikköön v. 2015 alusta</i>						
Lämmitys €	2 071 490	2 017 234	2 020 444	1 854 829	2 050 000	2 000 000
Sähkö €	1 103 910	1 124 890	1 092 164	1 071 094	1 200 000	1 180 000
Vesi €	299 093	268 007	293 563	324 000	320 000	310 000
Lumityöt €	507 788	267 189	91 108	87 045	220 000	220 000
	3 982 281	3 677 320	3 497 279	3 336 968	3 790 000	3 710 000
SIIVOUS	TA 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017
m ²	112 400	113 444	113 072	113 087	111 986	115 290
<i>muutos %</i>	2,8	0,9	-0,3	0,0	-1,0	3,0
<i>käyttötalousmenot</i>	3 134 662	3 155 311	3 181 196	2 879 815	3 021 458	3 066 197
<i>muutos %</i>	1,6	0,7	0,8	-9,5	4,9	1,5
€/m²	29,91	30,03	30,45	27,17	29,72	28,86
<i>muutos %</i>	-0,2	0,4	1,4	-10,8	9,4	-2,9

YMPÄRISTÖVASTUUT

Pakolliset varaukset

Kohde	Kokonaiskustannusarvio	Arvio varauksenkäytöstä talousarvio- ja taloussuunnitelma kaudella	Kohteen tilanne
Jokelan entinen kaatopaikka	-1 400 000	-1 400 000	Joudutaan kaivamaan pois v. 2015 jälkeen, riippuu kaavan etenemisestä
Kellokosken kaatopaikka/Rajalinna	-400 000	-200 000	Peittäminen, odotetaan valtion tukea. Eteneminen riippuu kaavaratkaisusta.
Terrisuon entinen kaatopaikka	-30 000	-10 000	Tutkimuksia on tehty, mutta ympäristöviranomaiset haluavat lisätutkimuksia

Arvio varauksesta 1.1.2017	1 610 000
Ennuste varauksen käytöstä 2017	-150 000
Ennuste varauksesta 31.12.2017	1 460 000
Ennuste varauksen käytöstä 2018 - 2021	-1 460 000

KUNTAKEHITYSLAUTAKUNTA

Tulosalueet

Kuntakehitys
Kuntasuunnittelu
Hallinto- ja asiakaspalvelu

TOIMINTA-AJATUS

Kuntakehityslautakunnan tehtävänä on edistää Tuusulan kunnan elinvoimaa, kilpailukykyä ja vetovoimaisuutta.

Tätä tehtävää lautakunta toteuttaa tulevaisuutta ennakoiden luomalla mm. tarkoituksenmukaisella kaavoituksella edellytyksiä hyvälle rakennetulle ja luonnonympäristölle, asuinolojen kehittymiselle, joukkoliikenteelle, viisaalle liikkumiselle sekä elinkeinoja työllisyyspolitiikalla.

Selite	Budjettiyhteenveto/ KUNTAKEHITYSLAUTAKUNTA								
	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	1 643 091	1 491 155	1 491 155	1 141 308	1 505 000	1 513	1 520	1 528	1 543
TOIMINTAKULUT YHT. S*	-3 862 551	-4 275 728	-4 697 526	-5 220 953	-5 366 581	-5 393	-5 420	-5 447	-5 497
TOIMINTAKATE	-2 219 460	-2 784 573	-3 206 371	-4 079 645	-3 861 581	-3 881	-3 900	-3 920	-3 954
Määrärahan muutos %		10,7 %	21,6 %	22,1 %	25,5 %	3,3 %	0,5 %	0,5 %	0,9 %
Määrärahan muutos euroina		-413 177	-834 975	-1 358 402	-1 504 030	-27	-27	-27	-50
S* = Sitova taso									

KUNTAKEHITYS

Tulosalue

Vastuuhenkilö: kuntakehitysjohtaja Marko Härkönen

Tavoitteet

Kuntakehitys-tulosalue edistää kuntastrategian mukaisesti projektialueiden: Rykmentinpuiston, Focuksen ja Hyrylän keskustan kehittämistä sekä vastaa kunnan elinkeinotoimesta. Panostamme Tuusulan kunnan veto-voiman ja brändin rakentamiseen, edistämme digitalisaatiota Tuusulassa.

Tavoitteet vuodelle 2017:

Rykmentinpuisto

- siirrymme Rykmentinpuistossa ohjelmajohtamisen malliin
- viemme Asuntomessujen valmistelua eteenpäin kokonaisvaltaisesti eri osa-alueilla
- varmistamme Rykmentinpuiston toteutuksen hakemalla erilaisia toteutustapoja
- edesautamme Monion jatkokehittelyä maankäytöllisin ratkaisuin
- valmistelemme maankäyttö- sekä muita maankäytöllisiä sopimuksia
- edistämme hankkeiden (HYPA, Liikekeskus, ”aloituskortteli”) toteutumista
- edistämme Rykmentinpuiston energiaratkaisua sekä siihen liittyviä osahankkeita
- otamme käyttöön prosenttiperaatteen taiteen edistämiseksi alueella

Focus

- neuvottelemme Focus-alueen liikekeskuksen maankäyttösopimukset kaavoituksen edellyttämässä aikataulussa
- valmistelemme muun Focus-logistiikka-alueen maanhankintaa varmistamalla toteutusedellytyksiä
- jatkamme projektimaista toimintatapaa Focuksessa ja valmistelemme siirtymistä ohjelmajohtamisen malliin
- Kehä 4:sen rahoitus- ja toteutusmallia selvitetään
- alueen markkinointi- ja viestintäsuunnitelma laaditaan

Hyrylän keskusta

- jatkamme projektimaista toimintatapaa Hyrylän keskustassa ja valmistelemme siirtymistä ohjelmajohtamisen malliin
- edistämme alueen suunnittelua tehdyn suunnitteluvarauksen lisäksi
- jatkamme neuvotteluita alueen maanomistajien kanssa tavoitteena ensimmäisten hankkeiden alkuunlähtö
- alueen kiinteistökannan kehittäminen ja uusio-/väliaikaiskäytön kehittäminen sekä torin elävöittäminen
- päätämme kestävästä pysäköintiratkaisusta alueella
- alueen markkinointia ja viestintää kehitetään
- Hyrylän alueella toimii keskustayhdistys Järvenpään Sykettä ja Sinfoniaa yhdistyksen ta-voim

Elinkeinopalvelut

- tiivistämme kunnan ja alueella toimivien yritysten yhteistyötä eri keinoin
Kehitämme edelleen PopUp! Tuusulan toimintaa
- hyödynnämme kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kehittämissuunnitelmaa vetovoiman kasvattamiseksi mm. Suomi100 yhteistyössä
- lisäämme matkailuyhteistyötä Järvenpään kaupungin ja matkailuyrittäjien kanssa vahvistamalla Tuusulanjärven Matkailu ry:n toimintamahdollisuuksia ja kehitämme valmiuksia ottaa käyttöön sähköinen markkinointi- ja myyntialusta
- tuotamme markkinointimateriaalia erityisesti yritysrajapintaan ja teemme aktiivista yhteistyötä mm. lentokenttään liittyen

- Kehitämme edelleen Duuniportaali.fi-portaalia yhdessä Järvenpään ja Keravan kaupunkien kanssa
- Jokelan asemarakennuksen saamisesta jokelalaisten käyttöön neuvotellaan
- Edesautamme vahvasti kaavojen teon yhteydessä hevosalan toimintaedellytyksien parantamista edellisten valtuustoaloitteiden mukaisesti Tuusulan hevoskylä-hankekokonaisuuden ja hevosalan yrittäjien tarpeiden mukaisesti.

Lisäksi

- Kehitämme yhteistyössä, kokeiluina uusia viisaan liikkumisen muotoja ja järjestelmiä kuntalaisten arjen helpottamiseksi osana digitalisaatiota
- Osallistumme liikennejärjestelmätyöhön
- Toteutamme kuntalaisten kanssa yhdessä lähiympäristöä parantavia hankkeita

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2017–2021 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Rykmentinpuiston ja asuntomessujen toteuttamisen edistämiseksi varataan tarvittavia henkilöresursseja, siirrytään laskennalliseen taseyksikkömalliin läpinäkyvyyden lisäämiseksi ja perustetaan taseyksikön vaatima Rykmentinpuiston tulosityksikkö. Lisäksi päätetään käytettävästä rahoitusmallista. Suunnitelmien jatkokehittäystä neuvotellaan yhteistyötahojen kanssa.

Rykmentinpuiston laskennallinen taseyksikkö perustetaan tukemaan Rykmentinpuiston kehittämistavoitteiden saavuttamista sekä talouden seurannan läpinäkyvyyttä. Laskennallisen taseyksikön avulla Rykmentinpuiston alue pysytetään kunnan kirjanpidossa, mutta raportoinnissa sille muodostetaan oma tase, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma, mikä helpottaa Rykmentinpuiston talouden suunnittelua ja seurantaa. Taseyksikön avaava tase muodostetaan vuoden 2016 tilinpäätöstietojen perusteella. Vuoden 2015 tilinpäätöstietojen perusteella määritetty alustava avaava tase on talousarvion liitteenä.

Rykmentinpuiston ohjelman toteuttaminen vaatii kunnalta uudenlaista lähestymistapaa hankkeen laajuuden ja sen tarjoamien mahdollisuuksien takia. Alueelle haetaan uusia innovatiivisia toimintamalleja ja aluetta markkinoidaan erilaisten hankkeiden testialustaksi kuten viisaan liikkumisen ja robottiliikenteen kokeiluihin osana digitalisaatiota. Tätä toimintaa tullaan jatkamaan koko hankkeen elinkaaren ajan.

Asuntomessujen toimintaa koordinoidaan hyväksytyyn organisaatiomallin pohjalta ja messuorganisaatio aloittaa sovitussa aikataulussa.

Jatkamme pitkäaikaistyöttömien työllistymistä uuden työllisyysasiamiehen avulla elinkeinopäällikön alaisuudessa ja jatkokehitämme Duuniportaali-alustan käyttöä. Työllisyysasiamiehen vastuulla on työpaikkayhteistyö kunnan eri toimialojen sekä yritysten kanssa.

Tunnusluvut

Erittely suurimmista projekteista	MTA 2016	TA 2017
	€	€
FOCUS	195 000	280 000
Rykmentinpuisto	390 000	675 000
Hyrylän keskusta	95 000	195 000

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Selite	Budjettiyhteenveto/ KUNTAKEHITYS								
	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	18 830					0	0	0	0
TOIMINTAKULUT YHT. S*	-815 240	-903 295	-1 268 293	-1 803 052	-1 800 031	-1 809	-1 818	-1 827	-1 845
TOIMINTAKATE	-796 410	-903 295	-1 268 293	-1 803 052	-1 800 031	-1 809	-1 818	-1 827	-1 845
Henkilöstömäärä yhteensä		8,0	8,0	10,0	9,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Määrärahan muutos %		10,8 %	55,6 %	99,6 %	99,3 %	0,3 %	0,5 %	0,5 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina		-88 055	-453 053	-987 812	-984 791	-9	-9	-9	-18
S* = Sitova taso									

KUNTASUUNNITTELU

Tulosalue

Vastuuhenkilö: kaavoituspäällikkö Asko Honkanen

Tavoitteet

Kuntasuunnittelun tulosalueella edistetään maankäytön suunnitelmia kaavoitussuunnitelman ja kaavoituksen työohjelman mukaisesti toteuttaen maapoliittista ohjelmaa yhteistyössä osallisten kanssa ja perustuen ajantasaiseen paikkatietoon. Tavoitteena on kerryttää tonttivarantoa siten, että se vastaa vähintään viiden vuoden tarvetta. Kehitämme liikennejärjestelmää taajamien kehittymisen edellyttämällä tavalla - tavoitteena on, että liikenneverkosta päätetään yleiskaavan yhteydessä. Lisäksi linjataan Tuusulan kunnan pysäköintipoliitikka ja kehitetään erityisesti Hyrylän keskustan pysäköintiratkaisuja.

Kuhunkin taajamaan tavoitellaan

- eri talotyyppisiä ja asumismuotoja tuottavia asuinrakentamisen tontteja
- työpaikka-alueille tonttivarantoa
- keskustoja kehittäviä asuin- ja palvelurakentamisen mahdollistavia kaavoja
- taajaman identiteettiä vahvistavia ja vetovoimaa kehittäviä maankäytön suunnitelmia tai hankkeita
- kaupallisen ja kunnallisen palveluverkon kehittämistarpeet mahdollistavia kaavoja

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2017–2021 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Kaavoitus

Yleiskaavan ja osayleiskaavojen avulla suunnitellaan taajamien kehittämistä ja asetetaan tavoite maanhankintaa varten. Strategisen yleiskaava 2040:n valmistuttua keskitytään sitä tarkentavien osayleiskaavojen suunnitteluun. Yleiskaava 2040:n valmistelun myötä saatujen tietojen pohjalta on laskettu tarvittava ja potentiaalinen tonttivaranto. Tämän johdosta pystytään valitsemaan kehitettävät alueet paremmin tarpeen mukaan. Muutoksena aiempaan linjaan vuosittain voidaan valita vähemmän kärkihankkeita keskittäen resurssit tarpeen kannalta oikeiden hankkeiden edistämiseen. Edelleen panostetaan kunnan palveluverkon kehittämisen ja realisoitavien kiinteistöjen edellyttämien kaavojen ohella eniten tonttivarantoa synnyttäviin ja vetovoimaa kehittäviin kaavoihin – mm. FOCUS-alueeseen, Rykmentinpuistoon, keskustoihin ja Sulan työpaikka-alueeseen. Kuntasuunnittelu tekee tiivistä yhteistyötä Kuntakehityksen kanssa merkittävien maankäyttöprojektien edistämiseksi. Erikokoisten AO-tonttien kaavoittamista tehostetaan. Tavoitteena on tuottaa Etelä-Tuusulassa 100 tonttia vuodessa myyntiä varten.

Kts. kaavoitussuunnitelma 2017-2021.

Paikkatieto

Paikkatietoyksikössä tuotetaan, koostetaan ja jaetaan perustietoa (paikkatietoa) ympäristöstä suunnittelun, rakentamisen, sekä kunnalle säädettyjen lakisääteisten tehtävien suorittamisen tueksi. Paikkatietoyksikkö hallinnoi sekä kehittää kunnan keskeisiä paikkatietojärjestelmiä, paikkatiedon rajapintapalveluita, kuntarekisteriä ja hankkii yhteiskäyttöisiä paikkatietoaineistoja. Yksikkö tiedottaa paikkatietoasioista ja tarjoaa koulutusta kaikille kunnan sektoreille. Paikkatiedot sekä kuntarekisteritiedot ovat kunnan tietoarkkitehtuurin keskeinen osa ja merkittävää Tuusulan kunnan tietopääomaa. Paikkatietojärjestelmien hyödyntäminen kunnan tiedolla johtamisen työkaluina tulee entisestään kasvamaan.

Maankäyttö

Maankäyttö vastaa kunnan maapolitiikan hoidosta. Maankäyttö vastaa kunnanvaltuuston hyväksymän maapoliittisen ohjelman ja maapolitiikan mukaisista tehtävistä sekä lakisääteisistä maankäyttöön liittyvistä tehtävistä, mm. tonttijaon laatimisesta ja kiinteistörekisterin pitämisestä. Maankäyttö vastaa myös kunnan

tonttien luovutuksesta ja kunnan maaomaisuuden hallinnasta. Maankäyttö pyrkii turvaamaan asuntotonttien ja työpaikkatonttialueiden kaavoituksen ja yhdyskuntarakentamisen tarpeet pitkäjänteisellä, kohtuuhintaisella ja oikeaan paikkaan sijoittuvalla maanhankinnalla sekä tukemaan tontinluovutuksella kunnan taloutta.

Investointeja vuonna 2017, yksittäisten konsultointipalveluhankintojen lisäksi, ovat mm. Facta kuntarekisterin toimitustieto-osan ja suunnitelmat kartalla -osan käyttöönotto. Lisäksi tontinhakujärjestelmä on uudistumassa, johon on varattu paikkatietojärjestelmien kehittämisen yhteydessä määrärahoja.

Tunnusluvut

Maanmyyntitulot

Maanmyyntituloiksi on v. 2017 talousarviossa budjetoitu 10,9 M€. Tehdyn arvion mukaan yritystonteista kertyy 1,3 M€, asuntotonteista 7,2 M€, Puustellinmetsän tonteista 2,4 M. Kaavojen tullessa lainvoimaiseksi, sopimustuottoja arvioidaan tulevan noin 235 000 €.

Voimaan tulleet asemakaavat

Vuosi	Asuntoalueet		Työpaikka-alueet	
	p-a/ha	k-m2	p-a/ha	k-m2
2004	24,16	45942	8,20	27783
2005	110,42	128013	43,10	162410
2006	29,25	43140	41,64	92501
2007	31,80	41766	49,71	29130
2008	55,39	69882	60,76	108545
2009	8,98	8274	13,16	45174
2010	2,65	4961	11,37	36283
2011	22,25	82849	0	0
2012	71,47	83318	7,05	13432
2013	0	0	3,47	4590
2014	7,63	24404	13,67	31753
2015	4,58	6512	41,61	143003
2016*	42,80	122700	1,34	4695

*9.9.2016 mennessä

Kiinteistönmuodostus

Vuosi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	5 v. ka.
Tontteja rekisteröity (kpl)	75	49	114	108	39	22	66
Tontin lohkomistoimituksen kesto ka. (vrk)	29	36	48	39	52	61	47
Yleisiä alueita rekisteröity (kpl)	50	22	8	30	14	31	21
Laadittuja tonttijakoja (tontteja kpl)	30	37	181	42	27	66	71

Maanhankinta

Vuosi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	5 v. ka.
Hankittu ha.	34,45	57,02	38,78	19,64	97,46	24,08	47,40
Hankittu milj. eur	0,35	2,95	2,08	0,84	5,14	1,17	2,44

Maanluovutus

Vuosi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	5 v. ka.
Omakotitonttien luovutus (kpl)	70	27	51	10	24	14	25

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Selite	Budjettihteenveto/ KUNTASUUNNITTELU								
	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	1 623 330	1 481 155	1 481 155	1 131 308	1 495 000	1 502	1 510	1 518	1 533
TOIMINTAKULUT YHT. S*	-2 581 130	-2 416 284	-2 501 284	-2 463 853	-2 616 058	-2 629	-2 642	-2 655	-2 682
TOIMINTAKATE	-957 800	-935 129	-1 020 129	-1 332 545	-1 121 058	-1 127	-1 132	-1 138	-1 149
Henkilöstömäärä yhteensä		26,0	26,0	30,0	30,0	31,0	31,0	31,0	31,0
Määrärahan muutos %		-6,4 %	-3,1 %	2,0 %	8,3 %	6,7 %	0,5 %	0,5 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina		164 846	79 846	117 277	-34 928	-13	-13	-13	-27

S*= Sitova taso

TOIMIALAN HALLINTO- JA ASIAKASPALVELU

Tulosalue

Vastuuhenkilö: talous ja asiakashallintapäällikkö Jussi Rantala

Tavoitteet

- Toimialan hallinnollisia talous-, henkilöstö- ja muita tuki- ja asiakaspalveluja kehitetään toimialan ja muun asiakaskunnan tarpeita vastaaviksi.
- Viranomaisvalvonnan yhteistyö - pysäköinninvalvonta

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2017–2021 ja keskeiset muutokset toiminnassa

- Kuntakehityksen ja teknisen toimialan palveluketjun osana Hallinto- ja asiakaspalvelu vastaa toimialan tulosalueiden ja -yksiköiden taloushallinnosta, henkilöstöhallinnon koordinoinnista sekä sisäisistä muista hallinnollisista tuki- ja asiakaspalveluista.
- Hallinto- ja asiakaspalvelu vastaa kuntakehitys-, rakennus- ja teknisen lautakunnan valmisteluun, asiakirjatuotantoon ja päätöksentekoon liittyvistä palveluista.
- Jälkilaskennan kehittämisen avulla tulosalue hankkii kustannus- ja tehokkuustietoutta koko toimialan kehittämiseksi.
- Toimialan riskienhallinnan prosesseja kehitetään vastaamaan tulevia tarpeita kuntakonsernin ohjeiden mukaisesti.
- Kunnallinen pysäköinninvalvonta alkaa Tuusulassa.

Tunnusluvut

Toimintaa seurataan TA 2017 toteutumisen kautta.

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Selite	Budjettiyhteenveto/ HALLINTO JA ASIAKASPALVELU								
	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	931	10 000	10 000	10 000	10 000	10	10	10	10
TOIMINTAKULUT YHT. S*	-466 181	-956 149	-927 949	-954 049	-950 493	-955	-960	-965	-970
TOIMINTAKATE	-465 250	-946 149	-917 949	-944 049	-940 493	-945	-950	-955	-959
Henkilöstömäärä yhteensä	11,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Määrärahan muutos %		105,1 %	99,1 %	-0,2 %	-0,6 %	0,1 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %
Määrärahan muutos euroina		-489 968	-461 768	2 100	5 656	-5	-5	-5	-5
S*= Sitova taso									

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tulosalueet

Yhdyskuntatekniikka

Tilakeskus

TOIMINTA-AJATUS

Teknisen lautakunnan tehtävänä on tuottaa kuntalaisille yhdyskuntatekniikan palveluja, huolehtia kunnan omasta toimitilarpeesta ja huolehtia terveellisestä ja turvallisesta ympäristöstä yhdessä kunnan muiden sidosryhmien kanssa. Lautakunnan tavoitteena on luoda ja ylläpitää kuntalaisia ja sen työntekijöitä varten turvallinen ja viihtyisä asuin-, työ-, liikenne- ja vapaa-ajan ympäristö sekä edistää ja ylläpitää kunnassa laadukkaita joukkoliikennepalveluja.

Selite	Budjettiyhteenveto/ TEKNINEN LAUTAKUNTA								
	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	25 744 474	24 886 264	24 858 264	23 135 653	23 229 120	23 345	23 462	23 579	23 815
TOIMINTAKULUT YHT. S*	-19 272 212	-20 566 233	-19 904 548	-18 517 773	-18 545 331	-18 588	-18 681	-18 774	-18 962
TOIMINTAKATE	6 472 262	4 320 031	4 953 716	4 617 880	4 683 789	4 757	4 781	4 805	4 853

YHDYSKUNTATEKNIikka

Tulosalue

Vastuuhenkilö: yhdyskuntatekniikan päällikkö Petri Juhola

Tavoitteet

- Viheralueet-yksikön projekteja toteutetaan palvelumuotoilun keinoin – Päiväkotien leikkipihojen saneerauksissa käyttäjien toiveet huomioidaan jo suunnitteluvaiheessa.
- Viranomaisvalvonnan yhteistyö – Kaivuuluvat ja ajoneuvojensiirto.
- Pilotimme kunnossapitourakoiden hallintajärjestelmää ja kehitämme omaisuuden hoidon laadun valvontaa – LASSO- projektin jalkauttaminen. LASSO on Helsingin, Vantaan, Lahden, Hyvinkään ja Tuusulan yhteishanke, jossa kehitetään paikkatietojärjestelmään perustuvaa talvikunnossapitourakoiden ja viheralueiden hoitourakoiden reaaliaikaista valvontaa.
- Elinkaarikustannusten huomioiminen hankinnoissa – valintakriteerinä energiatehokkuus (katuvalojen saneeraus).
- Edistämme Hyrylän keskustan kehittämistä ja Rykmentinpuiston asuntomessujen toteutusta.
- Rykmentinpuiston kunnallistekniikan suunnittelu käynnistyy.
- Panostamme liikenneratkaisuissa kevyenliikenteen turvallisuuteen.
- Jatkamme vuonna 2013 laaditun Tuusulan liikenneturvallisuuden täytäntöönpanoa.
- Kiinnitämme suunnittelussa entistä enemmän huomiota esteettömyyteen päivittämällä suunnitteluohje tarpeellisin osin ja ottamalla uudet ohjeet myös käytäntöön.
- Selvitämme joukkoliikenteen toteutustavan (joukkoliikenteen siirtymäajan jälkeen) ja linjaamme liittymisvalmiudet HSL:een vuonna 2018 Tarvittava selvitystyö tehdään ja HSL-liittyminen tuodaan päätöksentekoon
- Tarjoamme palvelutasoltaan vähintään keskitason joukkoliikenneyhteydet kunnan päätaajamien ja Tuusulan aluetta merkittävästi palvelevien juna-asemien välille – tavoite ohjaa 2017 koskevien hankintojen suunnittelua.
- Varaudumme kehittämään erilaisia liikkumisen muotoja ja järjestelmiä osana digitalisaatiota.
- Seurataan Nuppulinna ja Purolan seisakkeiden lakkautusten vaikutuksia ja ollaan valtioneuvostoon yhteydessä korvaavan joukkoliikenteen järjestämiseksi.
- Kehitetään yhteistyötä kunnan toimialojen välillä kunnan hankkimien henkilökuljetuspalvelujen yhteensovittamiseksi.

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2017–2021 ja keskeiset muutokset toiminnassa

- Tulosalue ylläpitää kunnan katu- ja viheromaisuutta ja tuottaa kuntalaisille toimivat sekä monipuoliset jätehuoltopalvelut, jotta kuntalaisilla olisi pysyvästi turvallinen, viihtyisä ja toimiva elinympäristö.
- Alueiden hoidossa ja ylläpidossa painopiste pidetään, kuntastrategian mukaisesti, käyttäjien läheisyydessä.
- Katujen pintaukset ja peruskorjaukset tehdään vuosittain päivitettävän saneeraus- ja peruskorjaussuunnitelman mukaisesti. Töiden suunnittelussa otetaan huomioon vesi- ja viemäriverkoston saneerausohjelma sekä uudisrakentamisen rakennusohjelma.
- Töiden tehostamiseksi kehitetään hankintamenettelytaitoja sekä kokeillaan erilaisia urakointimuotoja.
- Puistot ja viheralueet pidetään vuonna 2012 tehdyn palvelutasomäärityksen sekä valtuuston tekemän linjauksen mukaisessa kunnossa. Leikkipuistojen määrää tarkastellaan ja tarvittaessa vähennetään edelleen hallitusti.

- Kunnan omana työnä kilpailuttamat jätehuoltosopimukset optioineen päättyvät 31.1.2017. Uusien keräily- ja kuljetusurakoiden kilpailuttaminen ja jätteenkuljetuksen järjestäminen siirretään suunnitelmakaudella Kiertokapula Oy:n järjestettäväksi.
- Kunnallistekniikan tulosalue tuottaa kunnallistekniset suunnitelmat ja mittaukset sekä vastaa kunnallistekniikan rakentamisesta ja vesistöjen kunnostushankkeista.
- Tulosalue avustaa maankäytön suunnittelua tuottamalla tarvittavaa tietoa mm. kaava-alueen rakennettavuudesta, kunnallistekniikan tarvitsemista tilavaruuksista ja sen rakentamiskustannuksista.
- Tulosalue vastaa pilaantuneiden alueiden kunnostamisesta yhteistyössä kunnan muiden organisaatioiden ja sidosryhmien kanssa.
- Tehtävämäärä kasvaa: uudet asuinalueet, saneerattavat kohteet, liikenneturvallisuuskohteet, ely-kohteet, vesistökohteet, uutena meluntorjuntakohteet.
- Työn painopiste siirtymässä tilaaja- ja valvontaorganisaation suuntaan => kehitettävä henkilöstön em. osaamista.
- Määritetään tarkemmin ja systemaattisemmin, mitä kunta rakentaa ja mihin tarjoaa mahdollisuudet; investointeja joudutaan priorisoimaan entistä voimakkaammin.
- Osallistavaa suunnittelua asukkaiden kanssa kehitetään saneerattavissa kohteissa.
- Valmistaudutaan joukkoliikenteen siirtymäajan päättymiseen selvittämällä vuoden 2017 alussa kunnan tahtotila HSL-jäsenyyteen vuoden 2018 alusta.
- ELY-keskuksen järjestämää joukkoliikennettä, kunnan henkilökuljetuksia ja kunnan järjestämää täydentävää joukkoliikennettä suunnitellaan ja käsitellään kokonaisuutena, jonka suunnittelu-, järjestämis- ja rahoitusvastuiden osalta toimitaan ELY:n ja kunnan välillä solmittu sopimuksen mukaisella tavalla
- Kunnan omat liikennepalveluostot kohdennetaan ensisijaisesti kaikille avoimeen kaupunkimaiseen paikallisliikenteeseen sekä palveluliikenteeseen.
- Kunnan lipputuki kohdennetaan kausilippuina asiakkaille myytäviin seutu-, työmatka- ja liittynälipputuotteisiin
- Osallistutaan tarpeen mukaan yhteistyöhön ja liikennejärjestelmätyöhön kehyskuntien välillä sekä HSL:n ja kehyskuntien välillä.

Uutena maksuna otetaan mahdollisesti käyttöön hulevesimaksu.

Tunnusluvut

Joukkoliikennematkojen määrä

Investoinnit, € ja €/asukas

Päällystykset, m²

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Selite	Budjettiyhteenveto/ YHDYSKUNTATEKNIikka								
	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TUNNUSLUVUT									
Tiet ja väylät km	357	356	356	358	358	359	361	369	370
€/km	15 193	15 040	15 040	15 001	15 001	15 001	15 001	15 001	15 001
Liikennöimisolue m ²	1 702 576	1 706 414	1 706 414	1 716 000	1 716 000	1 720 800	1 730 400	1 768 800	1 773 500
Viheralueet ha*)	80	80	80	85	85	90	92	97	98
€/ha	16 013	17 382	17 382	16 359	16 359	16 359	16 359	16 359	16 359
Kunnan järj. jätteenkulj. ton	7 471	7 700	7 700	1 925	1 925	-	-	-	-
kunnan järj. jätteenkulj. €/tonni	216					-	-	-	-
Matkojen lukumäärä	540 700	585 000	585 000	621 000		621 000	621 000	621 000	621 000
Kunnan osuus €/asukas	41,91	76,08	76,08						
TOIMINTATUOTOT YHT.	2 833 377	2 587 900	2 587 900	870 727	990 727	996	1 001	1 006	1 016
TOIMINTAKULUT YHT. S*	-8 628 504	-9 712 019	-9 160 219	-7 578 983	-7 620 669	-7 609	-7 647	-7 685	-7 762
TOIMINTAKATE	-5 795 127	-7 124 119	-6 572 319	-6 708 256	-6 629 942	-6 613	-6 646	-6 679	-6 746
Henkilöstömäärä yhteensä	39,0	42,5	42,5	44,0	44,0	44,0	44,0	44,0	44,0
Määrärahan muutos %		12,6 %	6,2 %	-22,0 %	-21,5 %	0,4 %	0,5 %	0,5 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina		-1 083 515	-531 715	-6 581 477	-6 623 163	12	-38	-38	-77
S*= Sitova taso									

TILAKESKUS

Tulosalue

Vastuuhenkilö: tilakeskuksen päällikkö Ritva Lappalainen

Tavoitteet

- Toteutamme päiväkotij- ja kouluverkon tilahankkeita palveluverkkoselvitysten ja toimialojen asettamien tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä käyttäjien kanssa.
- Laadimme korjausvelkaan perustuvan kunnan kiinteistökanan salkutusmallin omistajapolitiikan määrittelyjä varten.
- Edistämme uusien oppimisympäristöjen toteuttamista kunnan koulujen uudisrakennus- ja perusparannushankkeissa.
- Teemme kiinteistöhoidon mitoituksen ja otamme käyttöön sähköisen huoltokirjan.
- Edistämme edelleen aktiivisesti kunnan rakennusten energiatehokkuushankkeita KETS-sopimuksen mukaisesti.
- Tutkimme uudisrakennus- ja perusparannushankkeiden yhteydessä vaihtoehtoisia energiaratkaisuja kuten mm. maalämmön ja aurinkosäteilyn hyödyntämistä.

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2017–2021 ja keskeiset muutokset toiminnassa

- Tuusulan kunnan Tilakeskuksen tehtävänä on varmistaa kunnan toimialoille toiminnan tarvitsemat tehokkaat, terveelliset, turvalliset ja taloudelliset tilat sekä niihin asianmukainen kiinteistönhoito.
- Tilakeskus toimii tilaaja-tuottaja mallilla nettobudjetoituna tulosityksikkönä. Pyrimme vahvistamaan tilaajaroolia ja tarkentamaan nettobudjetoitinnin talousseurantaa.
- Tilakeskus vastaa Tuusulan kunnan kiinteistöjen arvon säilyttämisestä ja kehittämisestä lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä omistajapolitiikan määrittelemien linjauksin.
- Toimitilapalvelujen kokonaisuus käsittää tilojen tuottamisen suunnittelulla, rakentamalla, korjaamalla, vuokraamalla ja joissain erityistapauksissa myös ostamalla.
- Tilakeskus vastaa suunnittelutavoitteiden määrittelystä ja suunnittelun ohjauksesta, tilaamisesta ja sopimuksista, vuosikorjauksista, kiinteistöhoidosta sekä siivouksesta.
- Tilakeskus hoitaa kunnan omistamien rakennusten ja tilojen vuokrauksen eri toimialoille ja ulkopuolisille tahoille, mikäli tiloja on vapaana.
- Keskipitkän aikavälin suunnitelmakaudella painotus on kasvatus- ja sivistystoimen palveluverkon määrittelyssä ja siitä seuraavassa tilojen käytön tehostamisessa sekä rakennusten energiatehokkuutta parantavien toimenpiteiden toteutuksessa.
- Keskipitkällä aikavälillä tullaan reagoimaan sote-uudistuksen mukanaan tuomiin toimitilojen muutostarpeisiin ja mahdollisiin tyhjiksi jääviin rakennuksiin.
- Keskeinen kehittämistavoite on kiinteistöstrategian laadinta kunnan omistajapolitiikan määrittelyä ja järjestelmällisen omistajaohjauksen toteuttamista varten.
- Toimitilahankkeiden laadun, sisällön ja kustannusten hallitsemiseksi kehitämme esi-, tarve- ja hankesuunnittelua yhdistämällä jo alkuvaiheessa hankkeisiin kustannusohjaus. Varmistamme suunniteltavien tilojen tehokkuuden, toimivuuden, terveellisyyden, esteettömyyden, teknisen toteutettavuuden ja kestäväen kehityksen mukaiset ratkaisut niin materiaalivalinnoissa kuin taloteknisissä järjestelmissä.
- Energiatehokkuuden edistäminen järjestelmätasolla, käytössä ja kiinteistönhuollossa on suunnitelmakauden keskeisiä teemojamme.
- Suunnitelmakauden aikana Tilakeskuksella tulee olemaan tarve rekrytoida uutta, ammattitaitoista henkilökuntaa. Työnantajana Tilakeskus haluaa tarjota mielenkiintoisia tehtäväkokonaisuuksia ja kehittää henkilökunnan ammattitaitoa, motivaatiota, sitoutumista ja työhyvinvointia suunnitelmallisesti.

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Selite	Budjettiyhteenveto/ TILAKESKUS		MTA2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
	TP 2015	TA 2016							
TUNNUSLUVUT									
Kiinteistöhoito m ²	166 030	167 007	167 007	178 107	178 107	178 107	178 107	178 107	178 107
€/m ²	35,34	39,30	39,30	35,99	35,99				
Siivous m ²	113 087	111 986	111 986	115 290	115 290	115 290	115 290	115 290	115 290
€/m ²	27,17	29,32	29,32	28,92	28,92				
TOIMINTATUOTOT YHT.	22 911 097	22 298 364	22 270 364	22 264 926	22 238 393	22 350	22 461	22 574	22 799
TOIMINTAKULUT YHT.	-10 643 708	-10 854 214	-10 744 329	-10 938 789	-10 924 662	-10 979	-11 034	-11 089	-11 200
TOIMINTAKATE. S*	12 267 389	11 444 150	11 526 035	11 326 137	11 313 731	11 370	11 427	11 484	11 599
Henkilöstömäärä yhteensä	65,2	75,0	75,0	74,0	73,0	74,0	74,0	74,0	74,0
Määrärahan muutos %		2,0 %	0,9 %	0,8 %	0,6 %	0,4 %	0,5 %	0,5 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina		-210 506	-100 621	-84 575	-70 448	-55	-55	-55	-111
S*= Sitova taso									

RAKENNUSLAUTAKUNTA

TOIMINTA-AJATUS

Rakennuslautakunta huolehtii rakennusvalvonnan sekä osasta tielautakunnan tehtävistä.

Rakennusvalvonnan toiminta-ajatuksena on yhteiskunnan päämäärien mukaisesti olla myötävaikuttamassa kaavojen toteutumiseen sekä siihen, että rakentaminen täyttää yleisesti hyväksytyt normit terveellisyyden, turvallisuuden ja teknisen laadun suhteen ja että rakennettu ympäristö muodostuu turvalliseksi, toimivaksi, virikkeelliseksi ja esteettisesti tyydyttäväksi.

Selite	Budjettiyhteenveto/ RAKENNUSLAUTAKUNTA								
	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TOIMINTATUOTOT YHT.	469 483	450 000	450 000	450 000	450 000	452	455	457	461
TOIMINTAKULUT YHT. S*	-463 196	-436 465	-476 465	-491 981	-490 558	-493	-495	-498	-503
TOIMINTAKATE	6 287	13 535	-26 465	-41 981	-40 558	-41	-41	-41	-42

RAKENNUSVALVONTA

Tulosalue

Vastuuhenkilö: johtava rakennustarkastaja Kaisa Nousiainen

Tavoitteet

- Rakennusjärjestyksen uudistamistyön saattaminen ehdotusvaiheeseen
- Rakennusvalvonnan nykyisen paperiarkiston sähköistämisen jatkaminen systemaattisesti
- Taksan tarkistus astuu voimaan 1.1.2017

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2017–2021 ja keskeiset muutokset toiminnassa

- Rakennuslautakunta huolehtii rakennusvalvonnan sekä osasta tielautakunnan tehtävistä. Rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa kaavojen noudattamista, huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä sekä osaltaan valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kuntoa.
- Suunnitelmakaudella jatketaan projektisuunnitelman mukaisesti paperisen arkistoinnin digitointityötä
- Suunnitelmakaudella hyödynnetään sähköistä arkistoa aloittamalla piirustusten myynti Internetissä
- Rakennusjärjestys on uudistettu
- Vuoden 2020 asuntomessut rakennetaan pienellä aikavälillä. Rakentamisen poikkeukselliseen määrään tulee varata lisätyövoimaa.

Tunnusluvut

- Käsitellyt luvat ja kirjalliset ilmoitukset (lupapalvelut) 600 kpl
- Tehdyt katselmukset (katselmuspalvelut) 1000 kpl

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Selite	Budjettiyhteenveto/ RAKENNUSVALVONTA								
	TP 2015	TA 2016	MTA2016	TAE 2017	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TUNNUSLUVUT									
Lupapalvelut	588	650	650	600	600	650	650	650	650
€/lupa	614	597	597	614	614	-	-	-	-
Katselmukspalvelut	878	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
€/katselmus	158	166	166	158	158	-	-	-	-
TOIMINTA TUOTOT YHT.	469 483	450 000	450 000	450 000	450 000	452	455	457	461
TOIMINTAKULUT YHT. S*	-463 196	-436 465	-476 465	-491 981	-490 558	-493	-495	-498	-503
TOIMINTAKATE	6 287	13 535	-26 465	-41 981	-40 558	-41	-41	-41	-42
Henkilöstömäärä yhteensä	6,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Määrärahan muutos %		-5,8 %	2,9 %	12,7 %	12,4 %	0,2 %	0,5 %	0,5 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina		26 731	-13 269	-55 516	-54 093	-2	-2	-2	-5

INVESTOINNIT V.2017 - 2021

Tuusulan kunnan vuoden 2017 investoinnit keskittyvät toimiin, jotka lisäävät kunnan tuloja, vähentävät kunnan menoja sekä tukevat palvelurakenteen uudistamista ja edistävät kunnan elinvoimaa ja vetovoimaisuutta.

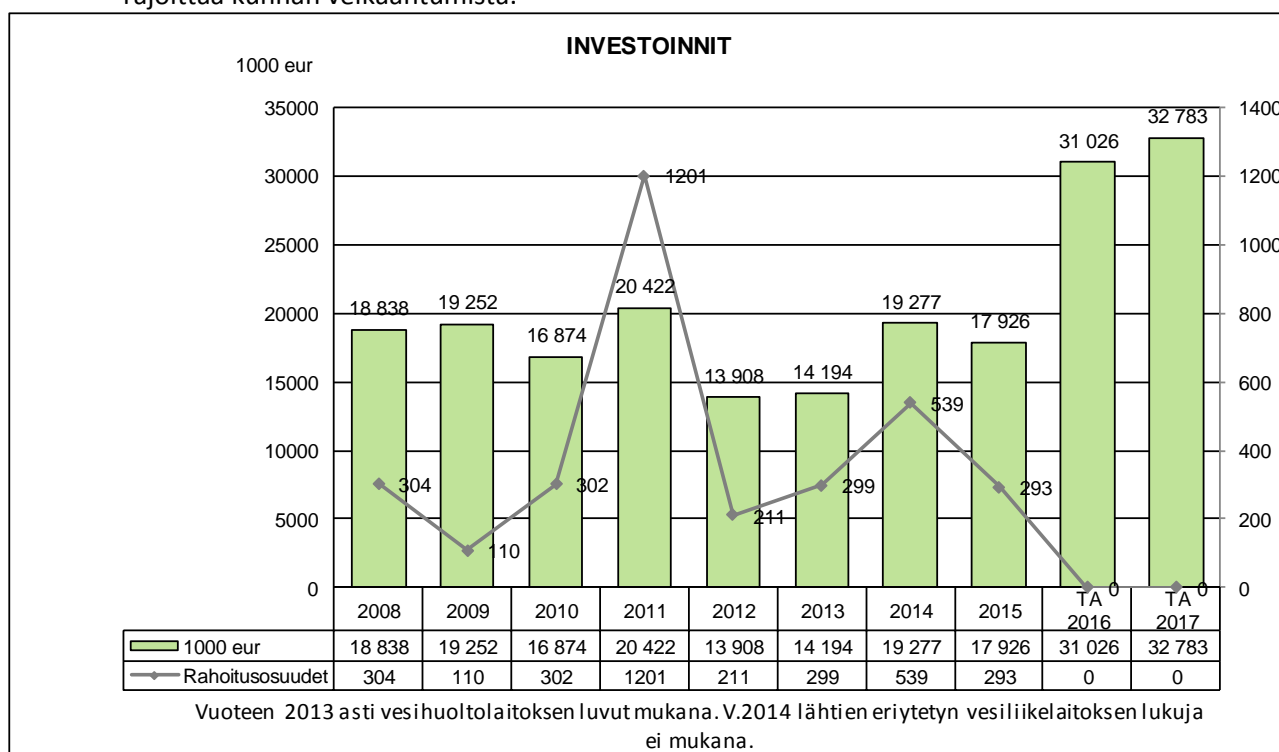
Talonrakennuksessa kunnan vuoden 2017 investoinnit painottuvat koulujen peruskorjaukseen ja laajentamiseen. Koulu ja päiväkotinvestoinneissaan kunta pyrkii kehittämään ns. kampus-toimintamallia, jossa toistensa välittömässä läheisyydessä ovat päiväkotiki, esikoulu, ala-aste ja yläaste. Samassa kokonaisuudessa voi olla nuorisotiloja sekä ikääntyville tarkoitettuja palveluja ja muita kuntalaisten tarvitsemia palveluita helposti saavutettavissa kokonaisuuksissa.

Tämän kampusmallin mukaisesti on aloitettu Kellokosken yhtenäiskoulun laajennus- ja muutostyöt, rakentaminen käynnistyi syksyllä 2016. Hyökkälän alakoulun peruskorjaus valmistuu keväällä 2017.

Sosiaali- ja terveystoimen palveluverkkoon tehdään vuosien 2017 – 2018 aikana vain toiminnan kannalta välttämättömät korjaus- ja muutostyöt. Sosiaali- ja terveystoimen irtaimen käyttöomaisuuden hankinnat hoidetaan mahdollisimman kattavasti leasingilla.

Kunnallistekniikan investoinnit painottuvat vuonna 2017 uusien asuinalueiden rakentamiseen. Rykmentinpuiston rakentaminen käynnistyy vuonna 2017 Puustellinmetsän alueen kunnallistekniikan rakentamisella. Lisäksi tavoitteena on aloittaa kolmen muun asuinalueen ja kahden yritysalueen rakentaminen.

Kunnan tulevien vuosien investointimäärät ovat huomattavan suuria uusien asuinalueiden toteutuksen ja tulevien tie- ja liikenneväylien investointitarpeiden vuoksi. Investointien toteuttamisessa kunta pyrkii löytämään uusia, perinteistä talousarviorahoituksesta poikkeavien toteutus- ja rahoitusmalleja, joiden avulla voidaan mm. monipuolistaa kiinteistöjen käyttöä sekä rajoittaa kunnan velkaantumista.

INVESTOINTIEN PERUSTELUT 300 000 EUROA TAI SITÄ YLITTÄVIIN HANKE-ESITYKSIIN V.2017

Tasapainoinen talous edellyttää, että vuosikatteella, eli kunnan tulorahoituksella, on kyettävä kattamaan vähintään poistot ja mahdolliset pitkäaikaisten lainojen lyhennykset. Kunnan poistosuunnitelma on uusittu vuoden 2014 alussa päivitettyjen suositusten mukaiseksi. Lähivuosille ajoittuvien mittavien investointien vuoksi vuosittainen poistotaso nousee suunnitelmakaudella vuoden 2017 noin 13 milj. eurosta arviolta noin 16 milj. euroon vuonna 2021.

Kunnan vuoden 2017 investoinnit ovat yhteensä noin 32,8 milj. euroa ja vesihuoltoliikelaitos mukaan lukien 36,6 milj. euroa. Infrahankkeisiin (tiet, liikenneväylät, puistot yms.) investoidaan noin 10,7 milj. euroa, vesi- ja viemäriverkostoon noin 3,8 milj. euroa.

Kunnassa on meneillään merkittäviä koulujen perusparannus- ja laajennushankkeita, rakennusinvestointien määrä asettuu vuonna 2017 noin 17 milj. euroon. Suurimpia rakennushankkeita ovat Kellokosken ja koulun laajennus sekä Hyökkälän koulun peruskorjaus. Lähivuosille suunniteltuja kohteita ovat Etelä-Tuusulan lukio / monitoimirakennus sekä Etelärinteen tai Amerin sekä kirkonkylän koulun yhteyteen tuleva päiväkot.

RAKENNUKSET

Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysasema, muutos- ja perusparannusinvestointeja, 0,85 milj. euroa

- toteutetaan välttämättömät muutos- ja peruskorjaustyöt.

Kellokosken yhtenäiskoulun laajennus ja muutostyöt, 6 milj. euroa

- Hanke käsittää Kellokosken koulukeskuksen ja Ruukin koulun rakentamisen yhdeksi kokonaisuudeksi. Toiminnallisena tavoitteena on yhdistää ala- ja yläkoulu yhtenäiskouluksi. Toiminnallisten tarpeiden lisäksi hankkeen kiireellisyyteen vaikuttaa viranomaisvaatimukset kummankin koulun keittiötilojen sekä koulujen yhteisen teknisen työn opetustilan välittömästä korjaustarpeesta.

Kellokosken yhtenäiskoulun irtaimisto 0,4 milj. euroa

- Vuonna 2017 valmistuvan osan kalustaminen.

Etelä-Tuusulan lukio/monitoimirakennus 0,3 milj. euroa

- Suunnittelu ja kilpailutus. Suunniteltavaan monitoimitaloon (Monio) sijoittuisivat lukion, lasten ja nuorten kuvataidekoulun sekä käsityökoulun, kansalaisopiston ja keskisen Uudenmaan musiikkiopiston tiloja.

Hyökkälän koulukeskus, 1,6 milj. euroa

- Alakoulun ensimmäisen kerroksen luokkatilat, 10 kpl, sekä käytävä- ja aulatilat vaativat täydellisen peruskorjauksen 60 käyttövuoden jälkeen. Luokkien nykyiset ilmamäärät on mitoitettu pienemmille oppilasryhmille kuin nykyisin on, alakoulussa on jopa yli 30 oppilaan ryhmiä. Luokkasiiven rungon keskiosaan rakennetaan uusi IV-konehuone ja ilmanvaihtokanavistot uusitaan. Peruskorjauksella parannetaan myös rakennuksen energiatehokkuutta nykyisestä energiatehokkuusluokasta.

Kuntakehityksen ja tekniikan toimialan talonrakennuksen peruskorjaus- ja perusparannusinvestointeihin varataan yhteensä 3,295 milj. euroa.

- Erillisen työohjelman mukaan, joista suurimpia kohteita ovat Hyrylän koulukeskuksen korjauksen jatkuminen v. 2017 puolella, 0,3 milj. euroa ja Riihikallion koulun liikuntasalin tarveselvitys 0,45 milj. euroa.

MAA- JA VESIALUEET

Maan ostot 2,9 milj. euroa.

KUNNALLISTEKNIikka

Kunnallistekniikan investoinnit painottuvat vuonna 2017 uusien asuinalueiden rakentamiseen. Näistä tärkeimmät ovat Puustellinmetsän ja Kartano I:n kaava-alueet, joissa on kaavalliset valmiudet aloittaa rakennustyöt. Näille kohteille on myönnetty ARA-rahoitusta, joka umpeutuu vuonna 2018. Lisäksi aloitetaan Anttilanrannan ja Linjapuisto II:n rakentaminen edellyttäen, että asemakaavat saavat lainvoiman. Työpaikka-alueista aloitetaan Vallun ja Rajalinna II:n rakentaminen.

Saneerauskohteista saatetaan loppuun jo aloitetut alueet Mattilassa ja Pertussa. Lisäksi uusitaan Tikuntekijäntien silta ja pieniä yksittäisiä katuosuuksia.

Vuoden 2017 suurimpia kunnallistekniikan investointihankkeita ovat:

Puustellinmetsä 5,5 milj. euroa

- Esirakentaminen sekä kaava-alueen kadut ja aukiot

Anttilanranta 0,9 milj. euroa

- Kunnallistekniikan rakentaminen

Kartano I 0,6 milj. euroa

- Kunnallistekniikan rakentaminen

Vallun työpaikka-alue 0,4 milj. euroa

- Kunnallistekniikan rakentaminen I vaihe

Linjapuisto II 0,3 milj. euroa

- Kunnallistekniikan rakentaminen

Peltokaari 0,4 milj. euroa

- Kunnallistekniikan rakentaminen

Siltojen saneeraus, 0,5 milj. euroa

- Tikuntekijäntien sillan uusinta

MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT

Koskenmäen liittymä, 0,8 milj. euroa

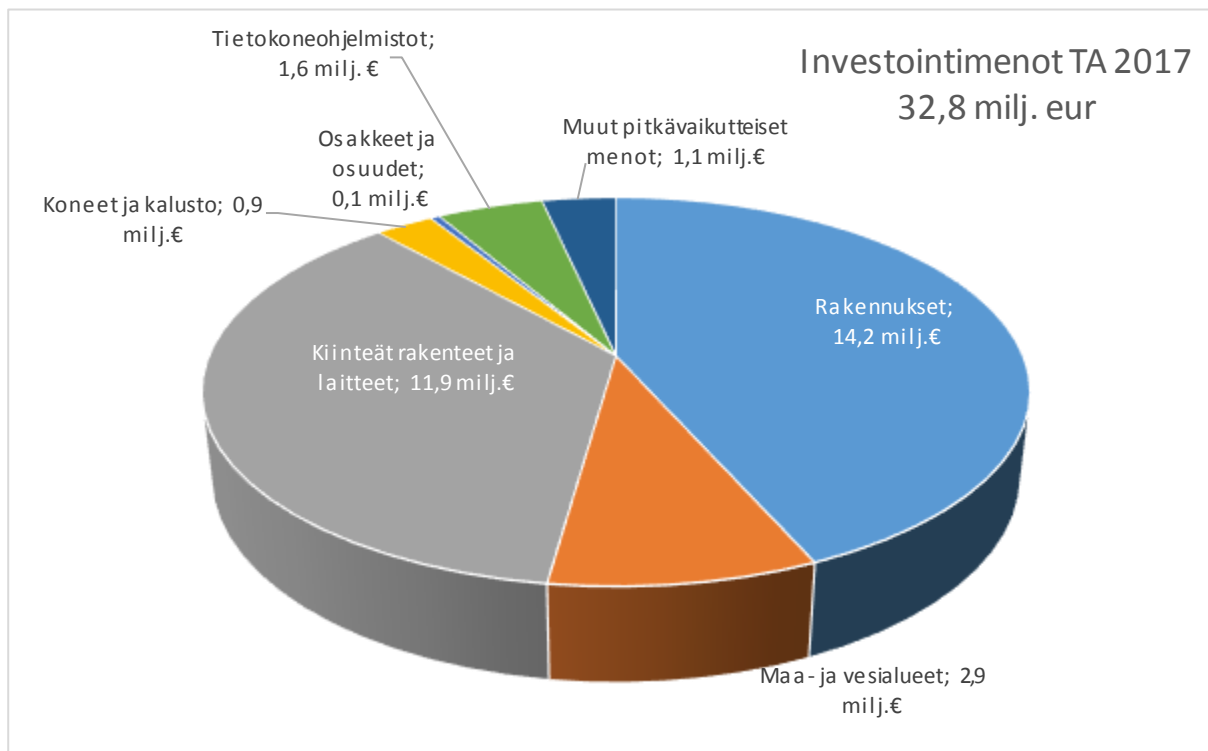
- Rakentamissuunnitelma ja rakentamisen aloitus

Puustellinmetsä liittymä Kulloontielle 0,3 milj. euroa.

TIETOKONEOHJELMISTOT

- Apotti asiakas ja potilastietojärjestelmän hankinta vuoden 2017 osuus 400 000 euroa.
  - Valtuusto päätti 27.6.2016 § 74 että Tuusula hakeutuu Oy APOTTI Ab:n osakkaaksi ja sen kautta valmistellaan uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinta.

sis. kunnan luvut (vesiliikelaitos ei mukana luvuissa)

HANKERYHMÄ TOIMIELIN/ TOIMIALA	TA 2016	TA 2017	1 000 €				Kokonais- kustannus- arvio 1000 €
			TS 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	
RAKENNUKSET sisältää hankkeen rakentamisen sekä ensikertaisen kalustamisen = irtaimisto							
KUNNANHALLITUS							
Kunnantalon toimitilojen kehittäminen		-60 000					
YHT.	-140 000	-60 000					-140
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI							
K, U Sote, tilojen toiminnallisuuden parantaminen ja tilankäytön tehostaminen, muutosinvestoinnit	-150 000	-100 000	-100	-100	-100	-100	-650
K Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysasema, muutos- ja perusparannustöitä	-500 000	-850 000	-1 000	-1 000	-1 000		
K Jokelan sosiaali- ja terveysasema, muutos- ja perusparannustöitä (IV-korjauksia)	-100 000	-250 000	-100	-50	-50	-50	
YHT.	-750 000	-1 200 000	-1 200	-1 150	-1 150	-150	-800
KASVATUS- JA SIVISTYSTOIMI							
K Toiminnan tehostamisen edellyttämät muutosinvestoinnit	-250 000	-250 000	-250	-250	-250	-250	
U Notkokuiston päiväkodin laajennus	-1 450 000						-3 300
U -irtaimisto	-200 000						-200
U Roinilanpellon päiväkotiuudisrakennus	-3 900 000						-5 900
U -irtaimisto	-160 000						-160
K, U Kellokosken yhtenäiskoulu, laajennus ja muutos	-3 200 000	-6 000 000	-5 900				-13 100
U -irtaimisto		-400 000	-100				-500
U Paijalan koulun laajennus	-1 270 000						-2 670
U -irtaimisto	-150 000						-150
K Pertun koulun muutokset, suunnitt. ja toteutus	-350 000						-350
K, U Jokelan palveluverkon suunnittelu	-30 000						-180
K, U Koulu- ja päiväkotiverkon suunnittelu	-30 000						-180
U Mikkolan koulun purunpoistojärjestelmä		-90 000					
U Etelä-Tuusulan lukio/monitoimirakennus	-100 000	-300 000	-9 000	-10 000	-1 450		-20 850
K Hyökkälän koulukeskus, peruskorjausta: peruskorjaussuunnittelua, korjauksia	-2 000 000	-1 600 000					-3 800
U Hyökkälän koulukeskuksen ja päiväkotikiinteistön hankesuunnittelu		-50 000					-50
K - Hyökkälän yhtenäiskoulun irtaimisto	-100 000	-200 000					-300
U Mikkolan alueen päivähoitopalvelut lisärakennus, hankesuunnittelu ja suunnittelu		-40 000					
U Kirkonkylän koulun yhteyteen rakennettava päiväkodin hankesuunnittelu		-30 000					-30
Menot YHT.	-13 390 000	-8 960 000	-15 250	-10 250	-2 500	-250	-51 720
LIIKUNTAPALVELUT							
K Urheilukeskuksen jäähalliin (Hyrylä 1) perusparannus, suunnittelu. Kustannukset ja aloitus tarkentuvat hankesuunnitelmassa.		-30 000					-30
Uimahallin uudet pukukaapit (kortinlukijoilla)		-350 000					-200
Kellokosken koulun lähiliikunta-alueen rakentaminen			-400				-400
Mikkolan koulun lähiliikuntapaikka		-250 000					
Lähiliikuntapaikkojen toteutuksia (1 kpl/vuosi)				-150	-150	-150	-300
Menot YHT:		-630 000	-400	-150	-150	-150	-930
NUORISOPALVELUT							
Nuoriso- ja kirjastopalveluiden palveluverkon ja järjestämisen suunnittelu		-30 000					-30
KULTTUURIPALVELUT							
K Jokelan kirjaston muutostyöt	-40 000						-40
KUNTAKEHITYKSEN JA TEKNIIKAN TOIMIALA							
K, U Erillinen työohjelma	-2 400 000	-3 295 000	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-11 160
Rakennuskustannukset yhteensä	-16 720 000	-14 175 000	-18 850	-13 800	-6 050	-2 800	-63 860
mistä irtaimiston osuus	-610 000	-600 000	-100				
Rakennuskustannukset ilman irtaimistoa	-16 110 000	-13 575 000					
MENOT	-16 720 000	-14 175 000	-18 850	-13 800	-6 050	-2 800	-63 860
TULOT							
<i>josta</i>							
<i>myynnit</i>							
<i>myyntivoitot</i>							
NETTO	-16 720 000	-14 175 000	-18 850	-13 800	-6 050	-2 800	-63 860

INVESTOINNIT 2017 - 2021

HANKERYHMÄ TOIMIELIN/ TOIMIALA	TA 2016	TA 2017	1 000 €				Kokonais- kustannus- arvio 1000 €
			TS 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	
MAA-JA VESIALUEET							
KUNNANHALLITUS							
Kiinteän omaisuuden ostoon	-2 000 000	-2 903 797	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	
Kiinteän omaisuuden myyntiin	6 100 000	10 961 000	13 753	9 935	11 000	11 000	
<i>josta</i>							
<i>myynnit</i>	732 000	1 315 320	1 650	1 192	1 320	1 320	
<i>myyntivoitot</i>	5 368 000	9 645 680	12 103	8 743	9 680	9 680	
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET							
KUNNANHALLITUS							
K ATK- ja puhelinverkot	-50 000	-50 000	-50	-50			-200
KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA							
K Koulujen ja varhaiskasvatuksen verkot ja verkko-oppimisympäristön suunnittelu ja toteutus	-100 000	-100 000					-300
U Sähköisten yo- kirjoitusten verkko-oppimisympäristön rakentaminen		-20 000					-100
LIIKUNTALAUTAKUNTA							
K,U Kuntovälinepuistot ja varustaminen ja lähiliikuntapaikkojen toiminnalliset muutokset	-20 000	-40 000	-40	-40	-40	-40	-140
U Urheilukeskuksen yleissuunnittelu		-30 000					
K,U Urheilukeskus, P-alueet ja yhteydet		-500 000					
K,U Uimarantojen ja venepaikkojen kehittämissuunnitelma		-15 000					-15
K Lähiliikuntapaikkojen toiminnalliset muutokset ja peruskorjaukset	-20 000						-120
U Metlan kuntoreitin valaiseminen	-50 000						-50
KULTTUURILAUTAKUNTA							
U Pääkirjaston asiakaspalvelutoimintojen uudistaminen (asiakaspalvelutiski)		-80 000					
NUORISOLAUTAKUNTA							
U Hyrylän graffitiseinä	-15 000						-15
U Kellokosken graffitiseinä		-20 000					
TEKNINEN LAUTAKUNTA							
K,U Rakennusten pihainvestoinnit - erillisen työohjelman mukaisesti	-600 000	-150 000	-200	-200	-200	-200	-1 550
Maarakenteet ja johtoverkostot	-6 780 000	-10 910 000	-8 700	-9 000	-9 440	-8 890	-46 940
Rahoitusosuus							
Tiet ja liikenneväylät yhteensä	-5 890 000	-9 350 000	-7 390	-7 820	-8 680	-8 890	-42 130
U,K Etelä-Tuusula	-2 260 000	-6 350 000	-5 630	-7 370	-6 200	-6 470	-32 020
U,K Jokela	-1 030 000	-1 550 000	-390		-960	-530	-3 430
U,K Kellokoski	-1 370 000	-470 000	-490	-70	-1 100	-1 410	-3 540
U,K Muut alueet	-1 230 000	-980 000	-880	-380	-420	-480	-3 140
U ARA:n infra-avustus katuihin							
U Liittymismaksut/ Muut maksuvalmiuden muutokset							
U Puistot ja leikkipaikat	-650 000	-1 260 000	-1 100	-970	-550		-3 880
U ARAn infra-avustus puistoihin							
K Vesistöt	-170 000	-250 000	-170	-170	-170		-760
K Jätehuolto	-70 000	-50 000	-40	-40	-40		-170
MENOT	-7 635 000	-11 915 000	-8 990	-9 290	-9 680	-9 130	-49 500
TULOT = Rahoitusosuudet							
NETTO	-7 635 000	-11 915 000	-8 990	-9 290	-9 680	-9 130	-49 500

INVESTOINNIT 2017 - 2021

HANKERYHMÄ TOIMIELIN/ TOIMIALA	TA 2016	TA 2017	1 000 €				Kokonais- kustannus- arvio 1000 €
			TS 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	
KONEET JA KALUSTO							
Määrärahat on varattu pitkävaikutteisen irtaimen käyttöomaisuuden hankintaa varten (poistonalainen irtaimisto)							
KUNNANHALLITUS							
Koneet ja laitteet							
U - Kunnantilojen turvallisuushankinnat	-40 000	-60 000	-60				-220
K Kirkonkylän koulun tiskilinjasto	-60 000						-60
U Kuntosalin lämmittelylaitteet		-10 000					-10
K Pertun pk uuni, pata, perusparannustyöt		-65 000					-42
K Jokelan ya yhdistelmäuuni, pata, perusparannustyöt		-25 000					
U Jokelan ya keittiö scanboxit		-20 000					-15
K Hyökkälän koulu tiskilinjasto ja kone		-140 000					-140
K Kolsan koulun ja pk keittiö uuni, scanboxit			-24				-24
Vanhakylän koulu uuni, scanboxit			-24				-24
K Rykmentinpuiston keittiön yhdistelmäuuni	-15 000						-15
K Väinölän päiväkodin yhdistelmäuuni	-15 000						-15
K Rykmentinpuiston keskuskeittiön dieettiin pata		-12 000					-12
U Rykmentinpuiston keskuskeittiön ruokapumppu		-45 000					-45
K Etelärinteen pk uuni		-18 000					-18
K Kolsan koulu uuni		-18 000					-18
SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA							
Koneet ja kalusto							
U - Riihikallion asumispalveluyksikkö 2016, kalusto	-1 000 000						-1000
U - Kehitysvammaisten asumisyksikkö			-50				-50
U - Ilmastointilaitteet terveyspalveluihin	-11 000						-11
K - Hammaslääkärin työyksiköt	-90 000		-30	-30	-30	-30	-240
U - hammaslääkärien ja suuhygienistien luupit	-20 000						-20
- Välinehuollon koneet ja laitteet (autoklaavi ja kuivauskaappi)	-70 000		-35	-35	-35	-35	-245
K Henkilö-, turva- ja kameravalvonta	-50 000						-100
U Debririllaattorien hankinta Tuuskotoon, Riihikotiin,	-10 000						-10
KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA							
K Koulujen ja päiväkotien irtaimisto; hanke >10.000	-100 000	-150 000	-100				-500
U Tablettien hankinta	-100 000	-30 000					-230
LIIKUNTALAUTAKUNTA							
Koneet ja laitteet							
K - Moottorikelkka			-20				-20
KULTTUURILAUTAKUNTA							
K Kirjastoauto	-350 000						-350
KUNTAKEHITYSLAUTAKUNTA							
K Maastohenkilöauto			-60				-60
U, K Maastomittauslaitteisto				-40			-40
K GPS-mittauslaitteen vaihto	-30 000	-30 000					-30
TEKNINEN LAUTAKUNTA							
K Kuorma-auto		-220 000					-220
K Tiekarhu			-260				-260
K Traktorin peräkärri		-35 000					-35
K Ojan raivain		-15 000					-15
MENOT	-2 111 000	-893 000	-663	-105	-65	-65	-4 294
TULOT							
NETTO	-2 111 000	-893 000	-663	-105	-65	-65	-4 294

HANKERYHMÄ TOIMIELIN/ TOIMIALA	TA 2016	TA 2017	1 000 €				Kokonais- kustannus- arvio 1000 €
			TS 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	
OSAKKEET JA OSUUDET							
KUNNANHALLITUS							
Menot							
Apotti		-141 000	-141	-141			-423 000
K Kiinteistöyhtiö Tuusulan kunnantalo	-100 000						-100 000
Tulot							
Osakehuoneistot							
Asunto-osakkeiden myynti	120 000	60 000					
Asunto-osakkeiden myyntivoitto	880 000	440 000					
MENOT	-100 000	-141 000					
TULOT	1 000 000	500 000					
NETTO	900 000	359 000					
TIETOKONEOHJELMISTOT							
KUNNANHALLITUS							
U Microsoft-lisenssit ja Office 365 AD integraatio	-60 000	-50 000	-50	-50	-50		-60
U Sähköinen asiointi	-50 000	-30 000					-50
K Tiedon siirron automatisoinnit järjestelmien välillä	-20 000						-50
U Ympäristövalvonnan asiastietojärjestelmä		-60 000					-60
U Luottamushenkilöiden Extranet	-20 000	-20 000					-20
U Valtuuston kokousten striimaus	-10 000						-40
U Kuntatason sähköinen arkistointi ja asianhallinta	-20 000	-30 000					-78
U Sähköinen työturvallisuusilmoitus	-10 000						-10
U Ekstranet toimialoille	-20 000						-20
U Käyttövaltuushallintajärjestelmä	-30 000	-30 000					-60
U Helpdesk-järjestelmän uusiminen		-30 000					-30
U Keskusvaraston reaaliaikainen tiedonkeruujärjestelmä	-30 000						-30
U Sähköinen maksaminen, verkkokauppa		-30 000					-30
U Kansallisen palveluarkkitehtuurin ja SA-alustaan liittyvät integraatiot		-30 000					-30
U Sähköinen järjestelmä osaamisen kehittämiseen ja kehityskeskustelujen tukemiseen		-15 000					-15
SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA							
U Apotti	-50 000	-400 000	-1 300	-2 300	-3 300	-2 100	-9 400
U Varmennepalvelun laajentaminen		-50 000					-100
U KanTa eArkisto	-200 000	-200 000					-450
U Suun terveydenhuolto, KanTa eArkisto	-200 000	-150 000	-50				-250
U Kortinlukijat	-10 000						-100
U HUS_ Apuvälinehanke	-200 000						-200
U Pienkehityshankkeet	-200 000	-200 000	-200	-200	-200		-1 200
U Sähköinen asiointipalvelu		-20 000					-35
U ProConsona ajanvaraus ja tekstiviestimuistutus	-30 000						-30
U Perustoimeentulotuen siirto KELA:lle	-20 000						-20
U KanSa sähköinen arkisto	-80 000	-100 000	-50				-330
U Palvelusetelijärjestelmä	-20 000						-60
U Mobiili-toiminnanohjausjärjestelmä ja sähköinen	-100 000						-250
U Tuuskodon siirto Riihikallioon, turvajärjestelmät	-20 000						-20
U Emmi-tilausjärjestelmä		-25 000					-25
KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA							
K, U Päivähoidon asiastietojärjestelmän uusiminen ja sähköisen asioinnin kehittäminen	-20 000						-100
KULTTUURILAUTAKUNTA							
K Kirjastojärjestelmän kilpailutus	-100 000						-100
RAKENNUSLAUTAKUNTA							
U Sähköinen asiointi; CGI-integrointi ja käyttöarkisto	-40 000						
TEKNINEN LAUTAKUNTA							
U Joukkoliikenteen reitti- ja matkustajamäärätietojen seurantajärjestelmä	-20 000	-20 000					-20
K Katurekisteri	-50 000	-50 000					-50
U Vesihuollon johtokartan nettisovellus tai koko järjestelmän vaihto		-20 000					-20
KUNTAKEHITYSLAUTAKUNTA							
U Tuusulan paikkatietojärjestelmän kehittäminen		-20 000					-20
U Facta kuntarekisterin Toimitustieto-osa		-15 000					-15
U Facta kuntarekisterin Laaja suunnitelmaosa		-15 000					-15
U Facta kuntarekisterin karttaosa		-15 000					-15
MENOT	-1 630 000	-1 625 000	-1 650	-2 550	-3 550	-2 100	-13 413
TULOT							
NETTO	-1 630 000	-1 625 000	-1 650	-2 550	-3 550	-2 100	-13 413

INVESTOINNIT 2017 - 2021

HANKERYHMÄ TOIMIELIN/ TOIMIALA	TA 2016	TA 2017	1 000 €				Kokonais- kustannus- arvio 1000 €
			TS 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT							
TEKNINEN LAUTAKUNTA							
K KT 45 kehittäminen; Koskenmäen liittymä	-350 000	-800 000	-2 000	-2 450			-5 400
Häriskiven liittymä ja alikulku				-100	-1 000	-1 000	-2 100
Nahkelantie-Lahelantie	-50 000		-1 000	-2 000			-3 000
Nummenväylä-Kolistimenmäki						-100	-2 200
N2000-korkeusjärjestelmän luonti ja pohjakartaston uusinta	-100 000						-400
K Kulomäentie-Haarakaaren-Pakkasraitin liittymän par.	-50 000						-350
U Rykmentinpuiston kaava-alueen liittymät							
Puustellinmetsä Kulloontielle	-80 000	-300 000	-800	-320			-1 500
Klaavolantie Järvenpääntielle					-100	-1 000	-1 100
Järvenpääntien alikulku					-100	-1 400	-1 500
Upseerikerhontie ja Nappulakatu Järvenpääntielle						-800	-800
Klaavolantie Kulloontielle							-1 000
U Heinämäen liittymä Kulloontielle	-200 000						-480
U Saviontien liittymä Kulomäentiehen		-30 000			-320		-350
U Virtalantien liittymä Ridasjärventiehen					-30	-300	-330
MENOT	-830 000	-1 130 000	-3 800	-4 870	-1 550	-4 600	-20 510
TULOT = Rahoitusosuudet							
NETTO	-830 000	-1 130 000	-3 800	-4 870	-1 550	-4 600	-20 510
MENOT	-31 026 000	-32 782 797	-35 953	-32 615	-22 895	-20 695	-151 577
TULOT *)	7 100 000	11 461 000	13 753	9 935	11 000	11 000	
NETTO	-23 926 000	-21 321 797	-22 200	-22 680	-11 895	-9 695	-151 577
Investointikohteen edessä maininta onko kyseessä K= Korvausinvestointi vai U= uusinvestointi.							
Vesihuoltoliikelaitos							
Kiinteät rakenteet ja laitteet							
MENOT	-2 378 000	-3 790 000	-4 355	-4 265	-4 666	-3 476	-20 552
Liittymismaksut	600 000	800 000	800	800	800	800	
Vesihuollon Ely-keskuksen rahoitusosuus 2017		200 000					
KUNTA JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS INVESTOINNIT YHTEENSÄ							
MENOT	-33 404 000	-36 572 797	-40 308	-36 880	-27 561	-24 171	-172 129
TULOT	7 100 000	11 461 000	13 753	9 935	11 000	11 000	
RAHOITUSOSUUDET		200 000					
NETTO	-26 304 000	-24 911 797	-26 555	-26 945	-16 561	-13 171	-172 129

Rykmentinpuisto (luvut sisältyvät investointiohjelmiin)

Kunnallistekniikka	-400 000	-3 650 000	-3 950	-5 000	-1 550	-2 200	-16 350
Muut pitkävaikutteiset menot	-80 000	-300 000	-800	-320	-200	-200	-1 820
Tuusulan vesi	-30 000	-1 360 000	-2 845	-1 990	-1 245	-665	-8 105
Yhteensä	-510 000	-5 310 000	-7 595	-7 310	-2 995	-3 065	-26 275

INVESTOINNIT**HANKERYHMÄ 2**

Valtuuston määrärahataso

HANKERYHMÄ 1

AINEETTOMAT

TIETOKONEOHJELMISTOT	Hankekohtainen > 200.000 euroa
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	
Kunnan kustannusosuudet TL:n ja RHK:n rakennushankkeista	Hankekohtainen > 1.000.000 euroa
Kunnan rahoitusosuudet kiinteistöyhtiöiden käyttöomaisuuden hankintamenoista	Hankekohtainen > 1.000.000 euroa

AINEELLISET

MAA- JA VESIALUEET	
RAKENNUKSET	Hankekohtainen > 1.000.000 euroa
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	
Tiet ja liikenneväylät sekä vesihuolto	Hankekohtainen > 1.000.000 euroa
Pihat, puistot ja leikkipaikat	Hankekohtainen > 200.000 euroa
Vesistöt, urheilu- ja ulkoilalueet	Hankekohtainen > 200.000 euroa
Jätehuolto	Hankekohtainen > 200.000 euroa
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	Hankekohtainen > 200.000 euroa
KONEET JA KALUSTO	
Liikennevälineet ja muut liikkuvat työkoneet	Hankekohtainen > 400.000 euroa
Koneet ja laitteet	Hankekohtainen > 200.000 euroa
Atk- ja puhelinverkot	Hankekohtainen > 100.000 euroa
Kalusto	Hankekohtainen > 200.000 euroa
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	
Luonnonvarat	Hankekohtainen > 100.000 euroa
Arvo- ja taide-esineet	Hankekohtainen > 100.000 euroa

SIJOTUKSET

OSAKKEET JA OSUUDET	
Arvopaperit	Toimielimen osuudet
Kuntayhtymien osuudet	Toimielimen osuudet

*) Toimielimet

Kunnanhallitus
 Sosiaali- ja terveyslautakunta
 Kasvatus- ja koulutuslautakunta
 Kulttuurilautakunta
 Liikuntalautakunta
 Nuorisolautakunta
 Kuntakehityslautakunta
 Rakennuslautakunta
 Tekninen lautakunta

3.4 Tilivelvolliset

TILIVELVOLLISET kuntalain 75 §:n mukaan vuonna 2017

Tilivelvollisella tarkoitetaan ao toimialan ja toimielimen tehtävääalueen johtavaa viranhaltijaa, jolle myönnetään vastuuvapaus.

Koska tarkastuslautakunnalla toimielimenä ei ole johtavaa viranhaltijaa, jää tilivelvollisen johtavan viranhaltijan nimi tästä kohdasta pois.

Tilivelvolliset 1.1.2017 päiväyksen mukaan koskien johtavaa viranhaltijaa tai hänen sijaistaan.

TOIMIALA toimielin	tulosalue	johtava viranhaltija	1.1.2017 nimi
-----------------------	-----------	----------------------	------------------

YLEISJOHTO- JA KONSERNIPALVELUT

kunnanhallitus	kunnanviraston johto henkilöstö- ja tukipalvelut hallinto	kunnanjohtaja henkilöstöjohtaja kunnansihteeri	Hannu Joensivu Harri Lipasti Tuula Hyttinen
	talous- ja tietohallinto ympäristökeskus	talousjohtaja ympäristökeskuksen johtaja	Markku Vehmas Risto Mansikkamäki

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMIALA

sosiaali- ja terveystoimenjohtaja Pirjo Vainio

sosiaali- ja terveyslautakunta

sosiaalipalvelut	sosiaalipalvelujen päällikkö	Marja-Liisa Palosaari
terveyspalvelut	johtajaylilääkäri	vt. Susanna Pitkänen
sairaalapalvelut	johtajaylilääkäri	vt. Susanna Pitkänen
vanhus- ja vammaispalvelut	vanhus- ja vammaispalvelu- jen päällikkö	Jari Luoma
kehittämisen- ja hallinto- palvelut	hallinto- ja kehittämis- päällikkö	Päivi Klami

KASVATUS JA SIVISTYSTOIMIALA

kasvatus- ja sivistystoimenjohtaja vt. Jari Wäre

kasvatus- ja koulutuslautakunta

kasvun ja oppimisen palvelut	opetuspäällikkö	Markus Torvinen
kehittämisen- ja hallinto- palvelut	kehittämisen- ja hallinto- päällikkö	Jari Wäre

kulttuurilautakunta

kulttuuripalvelut	kulttuuri- ja museotoimen johtaja	vt. Jaana Koskenranta
-------------------	--------------------------------------	-----------------------

liikuntalautakunta

liikuntapalvelut

liikuntapäällikkö

Risto Kanerva

nuorisolautakunta

nuorisopalvelut

nuorisotyönpäällikkö

vt. Jaana Kellosalmi

KUNTAKEHITYKSEN JA TEKNIIKAN TOIMIALA

kuntakehitysjohtaja

Marko Härkönen

rakennus-
lautakunta

rakennusvalvonta

johtava rakennustarkastaja

Kaisa Nousiainen

kuntakehitys-
lautakunta

kuntakehitys
kuntasuunnittelu
hallinto- ja asiakaspalvelu

kuntakehitysjohtaja
kaavoituspäällikkö
talous- ja asiakaspalvelu-
päällikkö

Marko Härkönen
Asko Honkanen

tekninen lautakunta

yhdyskuntatekniikka

yhdyskuntatekniikan
päällikkö

Jussi Rantala
Petri Juhola

tilakeskus

tilakeskuksen päällikkö

Ritva Lappalainen

Vesihuoltoliikelaitos

Liikelaitoksen johtaja

Jukka Sahlakari

VUODEN 2017 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANOSÄÄNTÖ

1. TALOUSARVION KÄSITTEET

Tulosalue

Tulosalue on luottamushenkilötoimielimen vastuulla oleva toiminnan alue käyttötalousosassa.

Talousarviossa tulosalueelle on

- määritelty todennettavissa olevat toiminnalliset tavoitteet suoritteina ja tunnuslukuina tai sanallisena arviona sekä hyväksytty määräraha ja tuloarvio.

Hanke

Hanke on toimielimen vastuulla oleva käyttöomaisuuden hankinta- tai perusparannuskokonaisuus investointiosassa. Hankkeen osalta talousarviossa on hyväksytty määräraha ja tuloarvio. Kun on kysymys yksittäisestä uudisrakennuksesta tai perusparannuksesta, siitä esitetään kustannusarvio ja aikaisemmin myönnetty määrärahat sekä hankkeen vaikutus käyttötalouteen. (Ks. tilahankkeiden toteuttamisohje)

Tavoite

Toiminnallinen tavoite johdetaan kunnan strategiasta. Tavoite asetetaan kriittiselle menestystekijälle toimielimittäin. Tavoite esitetään joko tunnuslukuina tai sanallisesti. Valtuusto päättää toiminnallisista tavoitteista vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Taloudellinen tavoite muodostuu määrärahoista ja tuloarvioista.

Tavoitteet on asetettava niin, että niiden toteutumista voidaan arvioida eivätkä toimielinten ja tulosalueiden tavoitteet saa olla ristiriidassa koko kuntaa koskevien tavoitteiden kanssa.

Määräraha

Määräraha on valtuuston antama määrältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen tulosalueelle tai hankkeelle.

Tuloarvio

Tuloarvio on valtuuston tulosalueelle tai hankkeelle asettama tulotavoite.

Toimielin

Toimielimellä tarkoitetaan luottamushenkilöistä koostuvaa monijäsenistä päätöksentekuelintä.

Toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelma kertoo miten toimielimen tavoitteita toteutetaan suunnittelukaudella annettujen määrärahojen sekä tuloarvioiden puitteissa.

Vastuuhenkilö

Vastuuhenkilö on viranhaltija, joka on tulosalueen/tulosyksikön esimies ja joka johtaa sen toimintaa sekä huolehtii tavoitteiden saavuttamisesta hyväksytyjen määrärahojen, ohjeiden ja määräysten puitteissa.

Tilivelvollinen

Kuntalain mukaan valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta niitä ovat kunnan muiden toimielimien jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tulosalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvolliset viranhaltijat hyväksytään talousarvion käsittelyn yhteydessä erillisessä liitteessä.

2. KÄYTTÖSUUNNITELMIEN KÄSITTEET

Käyttösuunnitelma

Käyttösuunnitelmassa kerrotaan tulosalueiden ja yksiköiden talousarviovuoden toiminnasta. Se on toimielimen hyväksymä talousarvioon sisältyvän tulosalueen tai hankkeen tavoitteet sekä määrärahojen ja tuloarvioiden jaon sisältämä asiakirja. Mikäli käyttösuunnitelma jaetaan tulosityksikköä pienempiin osamäärärahoihin, on myös viranhaltijan hyväksyttävä sitä koskeva käyttösuunnitelma (viranhaltijapäätös).

Tulosityksikkö

Tulosityksikkö muodostuu viranhaltijaorganisaatioyksiköstä tai sen vastuulla olevasta toiminnasta, jolla on

- oma tehtäväalue
- todennettavissa olevat tavoitteet
- osamäärärahat ja osatuloarviot, joista tulosityksikön esimies vastaa.

Tulosityksiköt koostuvat yhden tai useamman toiminnallisen kokonaisuuden muodostamasta ryhmästä. Kustannuspaikka on ryhmään sisältyvä toiminnallinen yksikkö. Kirjanpidolliset menot ja tulot kirjataan kustannuspaikoille.

Kohde

Kohde on käyttöomaisuuden hankinta- tai perusparannuskokonaisuus, joka on osa investointihankkeesta. Kohteella on omat osamäärärahat ja osatuloarviot, joista ao. toimieliin vastaa.

Osamääräraha

Osamääräraha on tulosityksikölle tai kohteelle valtuustoa alemman toimielimen antama määrältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen ja on osa valtuuston tulosalueelle tai hankkeelle hyväksymää määrärahaa.

Osatuloarvio

Osatuloarvio on tulosityksikölle tai kohteelle valtuustoa alemman toimielimen hyväksymä tulotavoite, joka on osa valtuuston tulosalueelle tai hankkeelle hyväksymää tuloarviota.

3. TALOUSSUUNNITELMAN JA TALOUSARVION RAKENNE

Yleisperusteluissa valtuusto hyväksyy strategiasuunnitelman, talousarviovuoden tavoitteet ja taloussuunnitelman talousperusteet.

Käyttötaloussosassa valtuusto hyväksyy toimielinten tulosalueille eli varsinaiselle toiminnalle tavoitteet sekä myöntää tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja vahvistaa tuloarviot.

Tuloslaskelmaosaan kootaan yhteen käyttötaloussosan määrärahojen ja tuloarvioiden toimintatulot ja -menot sekä esitetään niiden lisäksi määrärahat ja tuloarviot sellaisista tuloslaskelmaan kirjattavista eristä, jotka ovat eri toimielimille ja tulosalueille yhteisiä. Tuloslaskelma osoittaa kuinka tulot riittävät palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Useamman vuoden aikana toteutettava investointihanke jaetaan eri vuosille arvioidun toteutusaikataulun mukaan. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille. Tuloarvio esitetään sille vuodelle, jolloin oikeus rahoitusosuuteen syntyy tai käyttöomaisuuden myynti tapahtuu. Hankkeet kootaan investointiosaan hankeryhmittäin ja toimielimittäin.

Rahoitusosassa kerrotaan, kuinka tulo-rahoitus riittää varsinaisen toiminnan ja investointien rahoitukseen sekä mahdollisesti tarvittava lainarahoitus.

4. TALOUSARVION SITOVUUSMÄÄRÄYKSET

Valtuuston toimielinten tulosalueille hyväksymiä tavoitteita ja määrärahoja voidaan muuttaa vain valtuuston päätöksellä. Toimielimet ja tulosyksiköt ovat vastuussa talousarvion menojen toteutumisesta siten, että valtuuston hyväksymät tavoitteet saavutetaan.

Valtuuston sitovin perusteluin hyväksymiä määrärahoja ei saa käyttää ilman valtuuston lupaa muuhun tarkoitukseen.

Tulosaluepäällikkö saa kohdentaa päätöksellään osamäärärahoja tulosalueen tulosyksikköjen kesken tulosalueen määrärahaa ylittämättä.

Tulosyksikön esimies voi kohdentaa päätöksellään osamäärärahoja vastuualueensa yksiköiden kesken tulosyksikön määrärahaa ylittämättä.

Tuloslaskelmaosan määrärahoista ja tuloarvioiden toteutumisesta sekä rahoitusosan lainanottoa ja lyhennystä koskevista määrärahoista vastaa kunnanhallitus.

Lisähenkilökunnan palkkaamisen osalta on noudatettava toimintavaltuuksien kohdan 7 ohjeita.

Hankkeiden ja hankeryhmien kokonaiskustannuksiin myönnettävien määrärahojen sitovuusastot ovat seuraavat (Taloussuunnitelman investointiosassa on myös kuvattu muiden toimielinten ja viranhaltijoiden päätösvallassa olevat hankkeet.):

INVESTOINTIHANKKEET

Aineettomat hyödykkeet

4.1. Tietokoneohjelmistot Käyttöoikeudet

Valtuusto päättää toimielimittäin hankekohtaisesti yli 200.000 euron hankintojen määrärahoista.

Kunnanhallitus päättää toimielimittäin hankekohtaisesti 100.000 – 200.000 euron hankintojen määrärahoista.

Hankkeesta vastaava toimielin päättää alle 100.000 euron hankkeiden määrärahoista. Viranhaltija voi päättää hankkeesta ja siihen käytettävästä määrärahasta oman päätösvaltansa puitteissa (toimivaltuuksien kohta 12).

4.2. Muut pitkävaikutteiset menot Kunnan kustannusosuudet Tiehallinnon (TL) ja Ratahallintokeskuksen (RHK) rakennushankkeista

Valtuusto päättää yli 1.000.000 euron hankkeiden määrärahoista hankekohtaisesti.

Hankkeesta vastaava toimielin päättää 1.000.000 euron ja sitä pienempien hankkeiden määrärahoista.

Kunnan rahoitusosuudet kiinteistöyhtiöiden käyttöomaisuuden hankintamenoista

Valtuusto päättää yli 1.000.000 euron hankkeiden määrärahoista hankekohtaisesti.

Hankkeesta vastaava toimielin päättää 1.000.000 euron ja sitä pienempien hankkeiden määrärahoista.

Aineelliset hyödykkeet

4.3. Maa- ja vesialueet

Valtuusto päättää kiinteistöjen ostojen ja myyntien määrärahoista. Kunnanhallituksella on oikeus tehdä asuin-, liike- ja työpaikkarakentamistonttien myyntipäätökset kun valtuusto on hyväksynyt tonttien vähimmäishinnat tai hinta on vähintään ARA:n määrittämä vyöhykekohtainen enimmäishinta.

4.4. Rakennukset

Valtuusto päättää toimitelimitäin yli 1.000.000 euron hankkeiden määrärahoista hankekohtaisesti. Hankkeesta vastaava toimitelin päättää 1.000.000 euron ja sitä pienempien hankkeiden määrärahoista hankekohtaisesti.

4.5. Kiinteät rakenteet ja laitteet

4.5.1. Tiet, liikenneväylät sekä vesi- ja viemäriverkosto

Valtuusto päättää toimitelimitäin yli 1.000.000 euron hankkeiden määrärahoista. Hankkeesta vastaava toimitelin (tekninen ltk) päättää työohjelmassa myönnettyjen määrärahojen jaosta kohteittain. Viranhaltija voi päättää hankkeesta ja siihen käytettävästä määrärahasta oman päätösvaltansa puitteissa (Toimivaltuuksien kohta 12).

4.5.2. Muut kiinteät rakenteet ja laitteet

Valtuusto päättää toimitelimitäin yli 200.000 euron hankkeiden määrärahoista hankekohtaisesti.

Hankkeesta vastaava toimitelin päättää 200.000 euron ja sitä pienempien hankkeiden määrärahoista. Viranhaltija voi päättää hankkeesta ja siihen käytettävästä määrärahasta oman päätösvaltansa puitteissa.

4.6. Koneet ja kalusto

4.6.1. Liikennevälineet ja muut liikkuvat työkoneet

Valtuusto päättää yli 400.000 euron hankkeiden määrärahoista hankekohtaisesti. Hankkeesta vastaava toimitelin päättää 400.000 euron ja sitä pienempien hankkeiden määrärahoista.

4.6.2. Kalusto

Valtuusto päättää yli 200.000 euron hankkeiden määrärahoista hankekohtaisesti.

Hankkeesta vastaava toimitelin päättää 200.000 euron ja sitä pienempien hankkeiden määrärahoista. Viranhaltija voi päättää hankkeesta ja siihen käytettävästä määrärahasta oman päätösvaltansa puitteissa (ks. toimivaltuudet).

4.6.3. Atk- ja puhelinverkot

Valtuusto päättää yli 100.000 euron hankkeiden määrärahoista hankekohtaisesti. Hankkeesta vastaava toimitelin päättää 100.000 euron ja sitä pienempien hankkeiden määrärahoista. Viranhaltija voi päättää hankkeesta ja siihen käytettävästä määrärahasta oman päätösvaltansa puitteissa (ks. toimivaltuudet).

4.7. Muut aineelliset hyödykkeet

Valtuusto päättää yli 100.000 euron hankkeiden määrärahoista hankekohtaisesti.

Hankkeesta vastaava toimitelin päättää 100.000 euron ja sitä pienempien hankkeiden määrärahoista. Viranhaltija voi päättää hankkeesta ja siihen käytettävästä määrärahasta oman päätösvaltansa puitteissa.

SIJOITUKSET

4.8. Osakkeet ja osuudet

Valtuusto päättää määrärahoista toimielimittäin. Toiminnasta ja hankinnasta vastaava toimielin päättää sille myönnettyjen määrärahojen jaosta kohteittain. Viranhaltija voi päättää hankkeesta ja siihen käytettävästä määrärahasta oman päätösvaltansa puitteissa (ks. toimivaltuudet).

5. KÄYTTÖSUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN JA MUUTTAMINEN

Sen jälkeen kun valtuusto on hyväksynyt talousarvion, toimielimet päättävät talousarvion käyttösuunnitelmista.

Mikäli hyväksytty käyttösuunnitelma muuttuu olennaisesti sisällöltään ja tarvitaan samalla määrärahojen kohdentamista on toimielinten tehtävä asianmukainen muutos käyttösuunnitelmaan.

6. LASKUJEN HYVÄKSYMINEN JA MAKSATUS

Laskujen hyväksymisessä ja maksatuksessa tulee noudattaa valtuuston hyväksymän kunnan hallintosäännön taloudenhoitoa koskevia määräyksiä sekä kunnanhallituksen ja talousjohtajan ko. johtosäännön perusteella antamia ohjeita.

Hankintatilauksia ei voi tehdä eikä laskuja voi hyväksyä varmistamatta sitä että asianomaiset määrärahat em. mainittujen säännösten mukaan ovat olemassa.

7. TALOUSARVION TOTEUTTAMINEN, TYÖOHJELMIEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN SEURANTA

Tulosityksiköiden tulee laatia ennakoarvio rahanmenoistaan ja tuloistaan perustuen toteutuvaan toimintaan ja työohjelmiin. Toimialojen on huolehdittava siitä, että laskenta-, kirjanpito- ja maksuliikennepalvelut -yksiköllä on maksuvalmiussuunnittelua varten aina ajan tasalla oleva tieto tulevasta rahankäytöstä.

Seuranta:

Toimielinten ja tulosalueiden/-yksiköiden vastuuhenkilöiden tulee systemaattisesti seurata investointien, käyttösuunnitelmien, tavoitteiden ja työohjelmien toteutumista.

Tulosityksiköiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan toimielimille tammi-huhtikuulta ja tammi-elokuulta osavuosikatsauksissa sekä koko vuosi tilinpäätöskäsittelyssä. Osavuosikatsauksissa esitetään tilinpäätösennuste määrärahojen ja tuloarvioiden osalta sekä kerrotaan miten tavoitteet ovat toteutuneet.

Tulosalueiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle tammi-huhtikuulta ja tammi-elokuulta osavuosikatsauksissa sekä koko vuosi tilinpäätöskäsittelyssä toimielimittäin ja tulosalueittain. Osavuosikatsauksissa esitetään tilinpäätösennuste määrärahojen ja tuloarvioiden osalta sekä kerrotaan miten tavoitteet ovat toteutuneet. Mikäli tavoitteisiin tulee talousarviovuoden aikana muutostarpeita, kunnanhallituksen on saatettava muutokset valtuuston käsiteltäviksi.

Tarkastuslautakunta antaa mahdollisen lausuntonsa tavoitteiden toteutumisesta kunnanhallituksen vahvistamasta toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä.

Yksiköiden työohjelmia seurataan samanaikaisesti toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden

yhteydessä ja niistä raportoidaan sille toimielimelle, joka on ne hyväksynyt.

Toimielinten ja tulosalueiden/-yksiköiden tulee järjestää palvelut sekä kehittää toimintaansa asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Palvelutoimintojen kehittämishankkeita toteutetaan projekteina, joiden onnistumista yhteistyökomitea seuraa.

Kunnan johtoryhmä (JR) seuraa talousarvion toteutumista kuukausittain.

8. TOIMIKUNTIEN JA TYÖRYHMIEN ASETTAMINEN

Kunnanhallitus päättää toimikunnista ja luottamushenkilöitä sisältävistä työryhmistä. Viranhaltijatyöryhmien asettamisessa noudatetaan kunnan hallintosääntöä.

Lautakunta voi perustaa tilapäisiä työryhmiä omalla toimialallaan.

9. HENKILÖSTÖN JA LUOTTAMUSHENKILÖIDEN KOULUTUS

Määrärahat vahvistetaan kunkin toimielimen käyttösuunnitelmassa.

Yksiköiden tulee tehdä ohjeelliset henkilöstön kehittämisohjelmat helmikuun loppuun mennessä. Koulutuksen toteutumista raportoidaan henkilöstökertomuksessa.

Viranhaltijain ja työntekijäin työmarkkinakoulutusta koskevat palkalliset virkavapaudet (työjakso ei keskeydy) myöntää henkilöstöjohtaja ao. esimiesten esityksestä. Palkkaus ja sijaisuuskustannuksista vastaa se yksikkö, johon koulutettava kuuluu. Työmarkkinakoulutuksesta aiheutuvat kustannukset (ateriakorvaus, päiväraha, majoittumiskorvaus) kirjataan yhteistoimintajärjestelmien laskentayksikölle.

10. URAKKA- JA SUUNNITTELUSOPIMUKSISTA PÄÄTTÄMINEN

Urakka- ja suunnittelusopimuksista päättää kunnanhallitus, lautakunta tai viranhaltija. Päätäntävaltuudet ilmenevät tämän talousarviokirjan kohdasta "Kunnanhallituksen, lautakuntien ja viranhaltijoiden toimivaltuudet".

11. HANKINNAT

Hankinnoissa noudatetaan kunnanhallituksen hyväksymiä yleisohjeita sekä tämän talousarviokirjan kohdassa "Kunnanhallituksen, lautakuntien ja viranhaltijoiden toimivaltuudet" esitettyjä ohjeita ja muita kunnanhallituksen antamia hankintatoimen määräyksiä.

12. TALONRAKENTAMINEN

Teknisen lautakunnan tulee yhteistyössä toimialojen kanssa tehdä seurantakauden työohjelmat, tammikuussa alkuvuonna ja syyskuussa loppuvuonna suoritettavista kunnan talonrakennustöistä ja toimittaa ne kunnanhallitukselle tiedoksi. Samassa yhteydessä tulee tehdä selvitys edellisen kauden toteutumisesta.

Talonrakennushankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan kunnanhallituksen 6.9.2004 § 401 hyväksymiä ohjeita.

13. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN

Tekninen lautakunta hyväksyy alkuvuoden rakentamishjelman tammikuussa ja loppuvuoden syyskuussa sekä saattaa päätöksensä kunnanhallitukselle tiedoksi. Samassa yhteydessä tulee kunnanhallitukselle antaa selvitys edellisen kauden toteutumisesta.

14. KIINTEISTÖJEN SEKÄ LIIKENNE- JA MUIDEN YLEISTEN ALUEIDEN KUNNOSSAPITO JA HOITO

Teknisen lautakunnan tulee talousarvion hyväksymisen jälkeen vahvistaa kiinteistöjen, liikenne-, puisto- ja muiden yleisten alueiden hoidon ja kunnossapidon taso-ohjeet talousarviomäärärahojen puitteissa.

Palveluyksiköiden, joiden käytössä on rakennuksia ja muita kiinteistöjä, tulee olla yhteistyössä teknisen toimen kanssa. Kiinteistöjen hoitoon liittyvistä asioista antaa ohjeet tekninen lautakunta ja tilakeskus.

15. OSAYLEIS- JA ASEMAKAAVOITUS

Kuntakehityslautakunta hyväksyy alkuvuoden työohjelman tammikuussa ja saattaa päätöksensä tiedoksi kunnanhallitukselle. Kaavoituksen työohjelman toteutuminen raportoidaan osavuosisat-
sautuksissa ja toimintakertomuksessa.

16. KOKOUS- YM. PALKKIOIDEN MAKSAMINEN

Kokous- ym. palkkiot ja korvaukset maksetaan pääsääntöisesti neljännesvuosittain. Toimielimen, jolla on vain joitakin kokouksia vuodessa, kokous- ym. palkkiot ja korvaukset on tarkoituksenmu-
kaista maksaa vain kerran vuodessa.

17. MAKSUT JA TAKSAT

Kunnanhallituksella on oikeus tehdä taksatarkistuksia valtuuston antamien ohjeiden ja päätösten antamissa rajoissa siten, että toimielimille valtuuston vahvistamat tulot toteutuvat.

18. JATKODELEGOINTI

Valtuusto oikeuttaa vahvistettujen määrärahojen ja ohjeiden puitteissa toimielimet käyttösuun-
nitelmiaan hyväksyessään antamaan käyttösuunnitelman toteuttamista varten alaisilleen
viranhaltijoille tarpeelliset toimivaltuudet.

KUNNANHALLITUKSEN, LAUTAKUNTIEN JA VIRANHALTIJOIDEN TOIMIVALTUUDET VUONNA 2017

(Johtosääntöjen lisäksi annetut toimintavuoden yleiset toimintavaltuudet)

Sisällys	sivu
1. Kiinteän omaisuuden sekä osakkeiden ja osuuksien hankkiminen kunnalle	138
2. Rakennustonttien luovuttaminen	138
3. Kiinteän omaisuuden vuokralle antaminen ja ottaminen	138
4. Kunnan saatavien ja kunnalle tulevien suoritusten vakuuksien hyväksyminen	138
5. Velkasaneerausohjelmaehdotusten ja aravalainoitettun asunnon tappiollisen kaupan hyväksyminen	138
6. Pysyväisluontoiset uudet kuluavaukset	139
7. Henkilöstön palkkaaminen	139
8. Maksuvalmiusluoton ottaminen ja kassavarojen sijoittaminen	139
9. Talonrakennushankkeet	139
9.1. Hanksuunnitelmat	
9.2. Suunnittelusopimukset	
9.3. Luonnospiirustukset	
9.4. Pääpiirustukset	
9.5. Urakkasopimukset	
9.6. Lisätyöt	
10. Kunnallistekniikan rakentaminen	140
10.1. Suunnitelmat	
10.2. Suunnittelusopimukset	
10.3. Urakkasopimukset	
10.4. Lisätyöt	
11. Edustus-, neuvottelu- yms. tilaisuudet	140
12. Käyttötalouteen liittyvät hankinnat	141
13. Suunnittelu- ja tutkimussopimukset	141
14. Käyttötalous- ja investointihankkeet, joihin saadaan julkista rahoitusta	141
15. Rakennusten tai alueiden tilapäinen vuokraus	141
16. Rakennusten kunnossapito ja hoito	141
17. Vahingonkorvaukset	142
17.1. Haittakorvaus	
18. Irtaimen omaisuuden myynti	142
19. Puutavaran ja maa-alueiden myynti	142
20. Päätöksen teko	142
21. Päätöspöytäkirjan pitäminen	142
22. Päätösvallan delegointi	143

KUNNANHALLITUKSEN, LAUTAKUNTIEN JA VIRANHALTIJOIDEN TOIMIVALTUUDET VUONNA 2017

(Johtosääntöjen lisäksi annetut toimintavuoden yleiset toimintavaltuudet)

1. Kiinteän omaisuuden sekä osakkeiden ja osuuksien hankkiminen kunnalle

Kunnanhallituksella on oikeus kiinteän omaisuuden sekä osakkeiden ja osuuksien hankkimiseen, jos vastike yksittäisessä hankinnassa ei ylitä 500.000 euroa ja jos hankintaa varten on riittävä määräraha.

2. Rakennustonttien luovuttaminen

Kunnanhallituksen toimivaltuudet on määritelty kunnanhallituksen johtosäännössä, kunnanjohtajan hallintosäännössä ja kuntakehitysjohtajan, maankäyttöpäällikön sekä maankäyttöinsinöörin toimivaltuudet kuntakehityslautakunnan johtosäännössä.

3. Kiinteän omaisuuden vuokralle antaminen ja ottaminen

Kunnanhallituksella on oikeus rakennuspaikkojen ja tonttien vuokralle antamiseen, kun valtuusto on vahvistanut vuokrausperusteet.

Kunnanhallituksella on oikeus määräämillään ehdoilla antaa vuokralle viljelysmaat, viljelyspalstat yms. sekä toimitilat ja asunnot, jos ne eivät johto- tai muun säännön perusteella kuulu muun toimielimen tai viranhaltijan toimivaltaan.

Kunnanhallituksella on oikeus määräämillään ehdoilla päättää kiinteän omaisuuden vuokralle ottamisesta.

Tilakeskus päättää hallinnassaan olevien ja hallintaan tulevien (ei toimialojen hallinnassa olevien) tilojen vuokraamisesta ja vuokralle ottamisesta.

4. Kunnan saatavien ja kunnalle tulevien suoritusten vakuuksien hyväksyminen

Kunnanhallituksella on oikeus kunnan saatavien ja kunnalle tulevien suoritusten vakuuksien hyväksymiseen, valvomiseen, muuttamiseen ja vapauttamiseen.

Kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti talousjohtaja päättää myönnettyjen lainojen väliaikaisista vakuuksista ja asuntotoimenpäällikkö kuntalaisille asuntojen hankintaa varten annettujen lainojen vakuuksista.

5. Velkasaneerausohjelmaehdotusten ja aravalainoitettun asunnon tappiollisen kaupan hyväksyminen

Talousjohtaja voi hyväksyä kunnan puolesta yksityishenkilön velkajärjestelyohjelmat ja yritysten velkasaneerausohjelmat sekä ulosmitatun omaisuuden vapaan myynnin. Kunkin päätöksen tulee perustua asiakas-kohtaiseen maksuohjelmaan tai riskiarviointiin, tavoitteena on kunnan mahdollisten luottotappioiden minimoiminen.

6. Pysyväisluontoiset uudet kuluavaukset

Sellaiset käyttösuunnitelmiin kuulumattomat toimintojen muutokset, joista seuraa kustannuksia yli talousarviovuoden, on saatettava toimielimen kautta kunnanhallituksen käsittelyyn, ennen kuin toiminta aloitetaan.

7. Henkilöstön palkkaaminen

Palkkaamisessa tulee noudattaa kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (304/03), hallintolain ja hallintosäännön määräyksiä. Valtuusto perustaa virat ja hyväksyy henkilöstösuunnitelman.

8. Maksuvalmiusluoton ottaminen ja kassavarojen sijoittaminen

Valtuudet rahoituksen nostamiseksi

Maksuvalmiuden turvaamiseksi tarkoitetun lyhytaikaisen rahoituksen (yksittäisten lainojen laina-aika enintään yksi vuosi) ottamiseen valtuusto antaa talousjohtajalle oikeuden ottaa rahoitusta niin, että lyhytaikaista rahoitusta on yhtä aikaa käytössä enintään 80 milj. euroa. Lyhytaikaisena rahoituksena pidetään luottoja, joiden enimmäismaturiteetti on 12 kk.

Kone- ja kalustohankintojen rahoitusta varten valtuusto antaa talousjohtajalle oikeuden ottaa rahoitusta niin, että leasingrahoitusta on yhtä aikaa käytössä enintään 10 milj. euroa

Valtuusto antaa kunnanhallitukselle oikeuden ottaa uutta pitkäaikaista lainaa enintään 30 milj. euroa. Nostettava uusi pitkäaikainen laina pienentää täysimääräisesti vuodelle 2015 kohdennettua 80 milj. euron lyhytaikaisen rahoituksen käyttöoikeutta.

Valtuudet korkosuojausten tekemiseksi

Korkosuojauksia voi tehdä vain talousjohtaja yhteistyössä kunnanjohtajan kanssa. Talousjohtaja informoi kunnanhallitusta suojausten tekemisen suunnittelusta ja valmistelusta. Talousjohtajalla on yhteistyössä kanssa kunnanjohtajan kanssa myös oikeus purkaa tai muuten muokata tekemiään korkosuojauksia.

9. Talonrakennushankkeet

Kukin talonrakennushanke tulee käsitellä yleensä yhtenä kokonaisuutena. Vuosikorjaus- ja peruskorjaushankkeet voidaan perustellusta syystä kuten työllisyysnäkökohtien vuoksi jakaa pienempiin osaurakoihin. Jäljempänä mainitut euromääräiset toimivaltarajat ovat *hankekohtaiset*.

9.1. Hankesuunnitelmat

Kunnanhallitus hyväksyy teknisen lautakunnan esityksestä talonrakennushankkeiden hankesuunnitelmat kun hankkeen kokonaiskustannukset ovat enintään 3.000.000 euroa. Yli 3.000.000 euron hankkeiden osalta hankesuunnitelman hyväksyy kunnanvaltuusto.

9.2. Suunnittelusopimukset

Tekninen lautakunta hyväksyy talonrakennushankkeiden suunnittelusopimukset. Lautakunta voi delegoida ratkaisuvalltaa hankkeen vetäjänä toimivalle viranhaltijalle.

9.3. Luonnospiirustukset

Teknisellä lautakunnalla on oikeus hyväksyä talonrakennushankkeen luonnospiirustukset kun hankkeen kokonaiskustannukset ovat enintään 4.000.000 euroa ja kunnanhallituksella kun kustannukset ovat yli 4.000.000 euroa. Ennen piirustusten hyväksymistä on hankittava sen toimielimen lausunto, jonka käyttöön rakennettava kiinteistö tulee.

9.4. Pääpiirustukset

Tekninen lautakunta hyväksyy hankkeiden pääpiirustukset. Lautakunta voi delegoida ratkaisuvallan alaiselleen viranhaltijalle.

9.5. Urakkasopimukset

Kunnanhallitus hyväksyy talonrakennushankkeiden urakkasopimukset niissä tapauksissa, kun hankkeen kokonaiskustannukset ovat yli 4.000.000 euroa. Urakkasopimukset hyväksyy tekninen lautakunta 4.000.000 euroa ja sitä pienemmistä hankkeista. Lautakunta voi delegoida ratkaisuvallan viranhaltijalle.

9.6. Lisätyöt

Talonrakennushankkeiden lisä- ja muutostöistä päättää tekninen lautakunta kun kokonaiskustannukset ovat enintään 1.000.000 euroa.

Lautakunta voi delegoida ratkaisuvallan viranhaltijalle.

Muissa tapauksissa asian ratkaisee kunnanhallitus.

Lisätöiden hyväksymisen edellytyksenä on, että hankkeen toteuttamiseen varattu määräraha on riittävä.

10. Kunnallistekniikan rakentaminen

Kukin kunnallistekninen rakennushanke tulee yleensä käsitellä yhtenä kokonaisuutena. Jäljempänä mainitut euromääräiset toimivaltarajat ovat *hankekohtaiset*. Tekninen lautakunta voi perustellusta syystä jakaa hankkeen osiin hyväksyessään kunnallisteknisten töiden rakennusohjelman.

10.1. Suunnitelmat

Kunnallisteknisten töiden suunnitelmat hyväksyy tekninen lautakunta.

10.2. Suunnittelusopimukset

Tekninen lautakunta hyväksyy suunnittelusopimukset. Tekninen lautakunta voi delegoida ratkaisuvallan hankkeen vetäjänä toimivalle viranhaltijalle.

10.3. Urakkasopimukset

Kunnanhallitus hyväksyy yli 1.500.000 euron sopimukset. 1.500.000 euron ja sitä pienemmät sopimukset hyväksyy tekninen lautakunta.

Lautakunta voi delegoida ratkaisuvallan viranhaltijalle.

10.4. Lisätyöt

Kunnallisteknisten rakennushankkeiden lisä- ja muutostöistä päättää tekninen lautakunta, kun kokonaiskustannukset ovat enintään 500.000 euroa.

Lautakunta voi delegoida ratkaisuvallan viranhaltijalle.

Muissa tapauksissa asian ratkaisee kunnanhallitus.

Lisätöiden hyväksymisen edellytyksenä on, että hankkeen toteuttamiseen varattu määräraha on riittävä.

11. Edustus-, neuvottelu-, tiedotus- yms. tilaisuudet

Kunnanjohtaja päättää talousarviossa tähän tarkoitukseen varattujen määrärahojen puitteissa kunnan edustus-, neuvottelu-, tiedotus- yms. tilaisuuksien järjestämisestä.

Toimialajohtaja, tulosalueen ja tulosyksikön esimies päättää talousarviossa tähän tarkoitukseen varattujen määrärahojen puitteissa vastuualueensa edustus-, neuvottelu-, tiedotus- yms. tilaisuuksien järjestämisestä.

12. Käyttötalouteen ja investointeihin liittyvät hankinnat, pl. rakentamispalvelujen suunnittelu- ja urakasopimukset sekä osakkeiden ja osuuksien hankinta.

Kunnanhallitus päättää yleisjohdon ja konsernipalvelujen sekä toimialojen yhteisistä hankinnoista, joiden arvo on yli 100.000 euroa.

Kunnansihteeri päättää yhteisistä hankinnoista, joiden arvo on enintään 100.000 euroa. Lautakunta päättää toimialallaan hankinnoista, joiden arvo ylittää 100.000 euroa. Yleisjohdon ja konsernipalvelujen osalta vastaava päätösvalta on kunnanhallituksella. *Toimielin voi delegoida toimivaltaansa edelleen.*

Toimialajohtaja ja vesihuoltolaitoksen liikelaitosjohtaja päättävät toimialallaan 30.000 euron – 100.000 euron hankinnoista. Yleisjohdon ja konsernipalvelujen osalta vastaava päätösvalta on kunnanjohtajalla. *Toimialajohtaja ja kunnanjohtaja voivat delegoida toimivaltaansa edelleen.*

Tulosalueen tai tulosyksikön esimies päättää em. hankinnoista, kun hankinnan arvo on alle 30.000 euroa.

Talousjohtaja päättää hallintosäännön nojalla kaikista kunnan leasing- ym. rahoitussopimuksista, jotka liittyvät irtaimen omaisuuden hankintaan.

13. Suunnittelu- ja tutkimussopimukset

Kukin suunnittelu- ja tutkimushanke tulee käsitellä yhtenä kokonaisuutena ja jäljempänä mainitut euromääräiset toimivaltarajat ovat hankekohtaiset.

Käyttötalouteen liittyvistä suunnittelu- ja tutkimussopimuksista yli 300.000 euron sopimusten osalta päättää kunnanhallitus ja enintään 300.000 euron suuruisista sopimuksista päättää ao. lautakunta. Kunnanjohtaja päättää toimialajohtajan esityksestä talousarvion määrärahojen rajoissa käyttötalouteen liittyvistä enintään 150.000 euron suunnittelu- ja tutkimussopimuksista. Toimialajohtajat, kuntakehitysjohtaja ja vesihuoltolaitoksen johtaja päättävät enintään 75.000 euron ja tulosalueiden ja tulosyksiköiden esimiehet enintään 15.000 euron suunnittelu- ja tutkimussopimuksista.

14. Käyttötalous- ja investointihankkeet, joihin on saatu julkista rahoitusta

Toimialojen saadessa julkista rahoitusta käyttötalous- tai investointihankkeisiin, on hankkeiden kustannus seuranta ja raportointi rahoittajalle vastuutettava hankkeen projektipäällikölle. Projektipäällikön on toteutettava kustannus seuranta, maksatushakemusten teko ja hankkeen dokumenttien arkistointi rahoittajan ohjeiden mukaisesti.

15. Rakennusten tai alueiden tilapäinen vuokraus

Kuntakehitysjohtaja päättää kunnan omistuksessa tai hallinnassa olevien katualueiden, puistojen ym. yleisten alueiden vuokraamisesta tilapäiseen tarkoitukseen kuten juhlaa, näyttelyä tai varastointia varten.

Tilakeskuksen päällikkö päättää kunnan omistuksessa olevien rakennusten ja alueiden vuokraamisesta tilapäiseen tarkoitukseen kuten juhlaa, näyttelyä, varastointia tms. varten, lukuun ottamatta toimielinten oman päätösvalan piiriin kuuluvia alueita ja kiinteistöjä.

Kunnantalon edellä mainitusta käytöstä päättää kunnansihteeri.

16. Rakennusten kunnossapito ja hoito

Tekninen lautakunta, kuntakehitysjohtaja ja tilakeskuksen päällikkö päättävät 9.kohdassa määri-

tellyin valtuuksin rakennusten kunnossapitoon liittyvistä vuosi- ja peruskorjaustöistä. Näistä töistä ovat tilakeskus ja käyttäjätoimiala yhteisesti sopineet talousarvion laadinnan yhteydessä. Talousarviossa on varattu näihin töihin määrärahat. Käyttäjätoimialat ja kuntakehityksen ja tekniikan toimiala valmistelevat yhdessä työohjelmat.

Rakennusten käyttäjätoimialat päättävät käytössään olevissa tai käyttöönsä otettavissa rakennuksissa ja huoneistoissa tehtävistä muutostöistä, jotka johtuvat toiminnallisista syistä. Tilakeskus toteuttaa nämä muutostyöt ja laskuttaa niistä käyttäjätoimialaa.

Rakennusten ja tilojen hoitovastikkeet hyväksytään toimialojen ja tilakeskuksen yhteisissä neuvotteluissa ja vahvistetaan talousarviokäsittelyssä.

17. Vahingonkorvaukset

Toimielinten ja tulosyksiköiden esimiesten tulee valvoa kunnan etua ja hakea korvausta ensi sijassa vahingon aiheuttajalta.

Kunnan ulkopuoliselle aiheutetussa vahingossa toimialajohtaja päättää vahingonkorvauksen myöntämisestä 10.000 euroon asti. Yli 10.000 euron vahingosta päättää ao. lautakunta tai kunnanhallitus.

17.1. Haittakorvaus

~~Tekninen~~ Kuntakehitysjohdaja päättää 10.000 euroon asti kunnan rakentamisen tai muun toiminnan aiheuttamien haittojen korvaamisesta, joita ei muiden säännösten nojalla korvata. Yli 10.000 euron korvaamisesta päättää tekninen lautakunta.

18. Irtaimen omaisuuden myynti

Kunnanjohtajalla, talousjohtajalla, kunnansihteerillä ja toimialajohtajilla on oikeus päättää enintään 20.000 euron suuruisista myynneistä. Tätä suuremmista myynneistä päättää ao. lautakunta tai kunnanhallitus.

Kunnanhallituksella on oikeus myydä kunnan omistamia osakkeita ja osuuksia ilman valtuuston periaatepäätöstä, jos kauppahinta on enintään 3.000.000 euroa.

19. Puutavaran ja maa-ainesten myynti

Teknisellä lautakunnalla on oikeus päättää puutavaran ja maa-ainesten myynnistä 150.000 euroon asti. Tekninen johtaja päättää enintään 20.000 euron puutavara ja maa-ainesarjen myynnistä. Muutoin myynneistä päättää kunnanhallitus.

20. Päätöksen teko

Viranhaltijapäätös tehdään viranhaltijapäätösarkistoon (VIPS -järjestelmään) yli 4.000 euron tai sitä suuremmista käyttöomaisuus- hankinnoista ja kulupäätöksistä. Muutoin päätökseksi riittää laskun hyväksyminen. Kilpailutetuista hankinnoista on aina tehtävä valituskelpoinen päätös.

21. Päätöspöytäkirjan pitäminen

Lautakunnan alaisten viranhaltijoiden tekemät kirjalliset päätökset toimitetaan ao. lautakunnalle ja kunnanhallituksen alaisten viranhaltijoiden päätökset kunnanhallitukselle tiedoksi seuraavaan mahdolliseen kokoukseen.

Päätökset (lukuun ottamatta sairaus- tai vuosilomapäätöksiä) arkistoidaan aina viranhaltijapäätösarkistoon.

Sairaus- ja vuosiloma haetaan esimieheltä Web-tallennuksen kautta. Lääkärintodistukset jäävät

ko. yksikön lähiarkistoon. Yli 1+9 päivää kestävästä sairauslomasta sairauslomatodistukset sekä työntekijän täyttämä päiväraahakemus toimitetaan palkkasihteerille päiväraahakemusta varten.

22. Päätösvallan delegointi

Valtuusto oikeuttaa asianomaisen toimielimen ja viranhaltijan oman toimivaltansa puitteissa delegoimaan päätösvaltaansa toimielimen toiminnasta vastuullisille viranhaltijoille toimenkuvan hyväksymisen yhteydessä.

Toimielinten ja viranhaltijoiden johtosääntöjen nojalla tekemät päätökset, jotka koskevat oman päätösvallan delegointia, tulee tallentaa VIPS -järjestelmään delegointipäätösten luokkaan.

TUUSULAN VÄESTÖSUUNNITE VUOSILLE 2016 - 2040

Tuusulassa otettiin vuonna 2013 käyttöön Venni-väestöennustejärjestelmä. Tuusulan väestösuunnitetta pystytään tarkastelemaan koko kunnan tasolla tai tarkentuen valittuihin aluekohtaisiin suunnitteisiin. Väestöennustejärjestelmä mahdollistaa myös ikäryhmäkohtaiset tarkastelut.

KEHITYS VUONNA 2015

Vuonna 2015 Tuusulan väestönkasvu näytti piristymisen merkkejä monen heikon kasvun vuoden jälkeen. Väestö kasvoi 0,7%, eli 253 hengellä. Vuonna 2014 Tuusulan väestönkasvu jäi erittäin alhaiseksi, ollen 0,2% (73 henkilöä). Väestönkasvussa tapahtui käänne vuonna 2012, jolloin kasvussa jäätiin ensimmäistä kertaa viiteentoista vuoteen alle yhden prosentin. Tätä aiemmin, vuosina 1996-2012, väestönkasvun keskiarvo oli 1,6%. Suurinta kasvu oli vuosina 1999-2001 (2,5-3%).

Vuonna 2012 alkanut syntyvyyden määrän lasku jatkui vuonna 2015. Vuonna 2015 Tuusulassa syntyi 374 lasta, mikä on samaa tasoa kuin edellisenä vuonna ja 1990- ja 2000-lukujen taitteessa. Kuolleiden määrä (243 henkilöä) taas nousi edellisen vuoden ja pitkän ajan keskiarvolukemien yläpuolelle.

Vuoden 2015 muuttoluvut poikkeavat pitkän ajan trendistä lähtömuuton määrässä. Lähtömuuttajien määrä (2436 hlöä) oli edellisen vuoden tasolla, mutta selvästi 2000-luvun keskiarvoa korkeammalla tasolla. Tulomuutossa palattiin heikompien vuosien jälkeen pitkän ajan keskiarvon tasolle (2500 hlöä). Tuusulalle kertyi vielä vuonna 2014 Suomen sisäistä muuttotappiota -132 henkilöä (2013 -29 henkilöä), mutta vuonna 2015 Tuusula sai nettomuuttoa 64 asukkaan verran. Maahanmuuton määrä näyttää olevan Tuusulassa hienoisessa kasvussa. 2000-2010 välillä nettomaahanmuuttoa tuli kuntaan alle 30 henkilöä vuosittain, kun 2010-luvulla nettomaahanmuuttoa on tullut keskimäärin yli 60 henkilöä vuodessa. Vuonna 2015 maahanmuutosta kertyi Tuusulalle muuttovoittoa 64 henkilöä.

Kunnassa oli vuoden 2015 lopussa **38 459** asukasta.

Vuoden 2015 väestösuunnitteen toteutuminen ikäryhmittäin

Ikäryhmä	Suunnite 31.12.2015	Toteuma 31.12.2015	Suunnitteen ero toteumaan
0-2v	1257	1225	+32
3-6v	2052	2 049	+3
7-12v	3364	3 366	- 2
13-15v	1687	1 709	-22
16-18v	1546	1 596	-50
19-24v	2172	2 044	+128
25-64v	20406	20 454	-48
65-74v	3895	3 917	-22
75-84v	1617	1 603	+14
85v-	495	496	-1
Yhteensä	38 491	38 459	+32

Väestösuunnite vuodelle 2015 oli 32 henkeä suurempi kuin toteuma. Suurin ero ennusteen ja toteutuneen välillä oli 19-24 vuotiaiden määrässä. Ennuste arvioi nuoria aikuisia asuvan kunnassa 128 henkeä enemmän kuin todellisuudessa asui.

Tuusulan väestönkasvun kehitys vuosina 1996-2015

Vuosi	Asukasluku	Väkiluvun muutos (hlöä)	Kasvu% *)
1996	29.349	558	1,9
1997	29.957	608	2,1
1998	30.404	447	1,5
1999	31.168	764	2,5
2000	31.957	789	2,5
2001	32.915	958	3,0
2002	33.377	462	1,4
2003	33.952	575	1,7
2004	34.513	561	1,7
2005	34.890	377	1,1
2006	35.434	544	1,6
2007	35.968	534	1,5
2008	36.386	418	1,2
2009	36.766	380	1,0
2010	37.214	448	1,2
2011	37.667	453	1,2
2012	37.926	259	0,7
2013	38.125	189	0,5
2014	38.198	73	0,2
2015	38.459	261	0,7

*) Keskimäärin väestönkasvu on ollut 1,5% vuosina 1996-2015.

VÄESTÖSUUNNITE 2016 JA LÄHTÖTIEDOT

Tuusulan kunnan väestösuunnite 2016-2040 on laadittu Venni-väestöennustejärjestelmällä.

Väkiluvun ennuste perustuu ns. kohortti-komponenttimalliin. Kohortti tarkoittaa samana vuonna syntyneitä ja samaa sukupuolta olevia kuntalaisia. Komponentteja ovat hedelmällisyys, kuolleisuus, sekä tulo- ja lähtömuutto, joita koskevat kertoimet malli laskee kaikille kohorteille. Hedelmällisyyskertoimet, kuolleisuuskertoimet, maiden välinen muuttoliike ja syntyneiden lukumäärä sukupuolittain on otettu mallin tausta-aineistoksi Tilastokeskuksen laskemista kuntakohtaisista tilastoista.

Väestösuunnitteessa kuntien välistä tulomuuttokerrointa on kasvatettu Tilastokeskuksen malliin verrattuna. Perusteena tälle nähdään Tuusulan Rykmentinpuiston alueen kehitysnäkymät. Rykmentinpuiston rakentamisen ja asuttomessujen 2020 myötä kuntaan uskotaan muuttavan paljon uutta väestöä. Suunnitteen suurin väestönkasvu osuu niille alueille, joissa rakentaminen on kunnan tekemän rakentamisennusteen mukaan kiivainta.

Osa-alueittaisten suunnitteiden lähtökohtana on alueella laskentavuoden alussa asuva väki, jonka kehitystä tutkitaan kohortti-komponenttimenetelmän avulla. Väkiluvun ennustettu kokonaiskasvu jakautuu kunnan eri osa-alueille sekä aiempien vuosien osoittaman trendin perusteella että kunnan oman rakentamisennusteen osoittamien rakentamisen painopisteiden mukaisesti.

Kunnan rakentamisennusteessa ei osoiteta uutta rakentamista haja-asutusalueille ja se on huomioitava osa-alueittaisia ennusteita tarkasteltaessa.

Kunnan uuden, vuoteen 2040 ulottuvan, yleiskaavan laadinta on edennyt ja sen yhteydessä syyskuussa 2016 laadittu rakentamisennuste on alhaisempi kuin vuoden 2015 ennusteessa käytetty rakentamisennuste. Tästä johtuen kunnan väestösuunnitteessa ennustettu väestönkasvu jää viime vuoden suunnitetta alhaisemmaksi. Vuonna 2039 suunnitteiden välinen ero on 2 763 asukasta. Vuoden 2015 suunnitteessa Tuusulan väestömäärän ennustettiin kasvavan vuosina 2015-2039 19 677 asukkaalla. Vuoden 2016 suunnitteessa vuosien 2016-2040 kasvuksi ennustetaan 17 543 asukasta.

SUUNNITE VUOSILLE 2016-2040

Tuusulan väestön ennustetaan kasvavan vuosien 2016-2025 välisellä kymmenvuotiskaudella noin 5474 asukkaalla (vuoden 2015 ennusteessa 5980) asukkaalla. Seuraavalla kymmenvuotiskaudella 2026-2035 kasvun ennustetaan olevan noin 7672 (vuoden 2015 ennusteessa 8953 asukasta). Ennustekauden viiden viimeisen vuoden aikana 2036-2040 väestön arvioidaan kasvavan 4397 hengellä. Vuonna 2040 Tuusulassa asuu suunnitteen mukaan 56 002 asukasta.

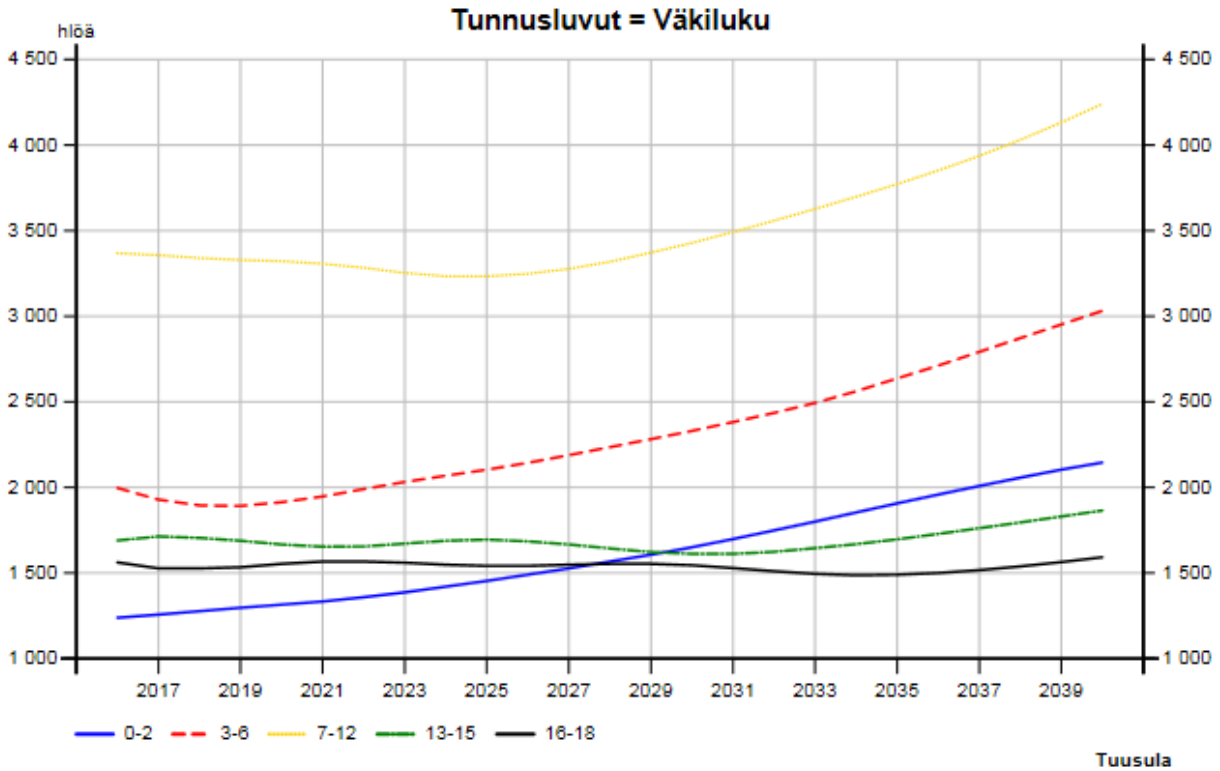
Väestösuunnite vuosittain: Väkiluku, asukasmäärän kasvu ja kasvu%

Väestön vuosittainen kasvuprosentti vaihtelee suunnitteessa 0,79 prosentin kasvusta 1,7 prosentin kasvuun, ollen keskimäärin 1,5 prosenttia.

Vuosi	Väkiluku	Kasvu (henkilöä)	Kasvu%
2016	38762	303	0,79
2017	39069	307	0,79
2018	39390	321	0,82
2019	39863	473	1,2
2020	40520	657	1,65
2021	41177	657	1,62
2022	41853	676	1,64
2023	42536	683	1,63
2024	43233	697	1,64
2025	43933	700	1,62
2026	44650	717	1,63
2027	45365	715	1,6
2028	46092	727	1,6
2029	46820	728	1,58
2030	47552	732	1,56
2031	48312	760	1,6
2032	49099	787	1,63
2033	49907	808	1,65
2034	50741	834	1,67
2035	51605	864	1,7
2036	52469	864	1,67
2037	53342	873	1,66
2038	54225	883	1,66
2039	55112	887	1,64
2040	56002	890	1,61

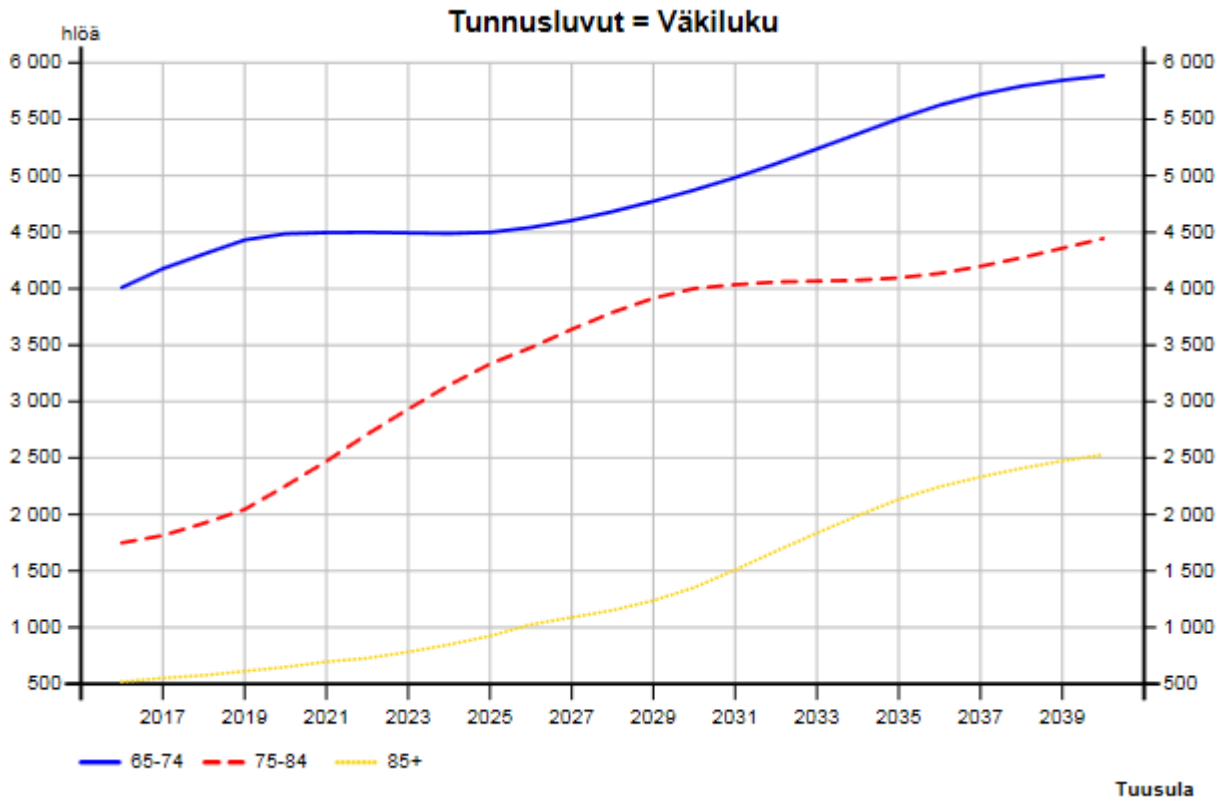
Lasten ja nuorten määrän kehittyminen suunnitteessa

Suunnitteessa päiväkotikäisten ja alakouluikäisten lasten määrässä tapahtuu lähivuosina hieman laskua. Yläkouluikäisten määrän ennustetaan lähivuosina hieman kasvavan ja sitten taas laskevan. 16-18-vuotiaiden määrän ennustetaan hieman laskevan lähivuosina. 2020-luvulla lasten määrän ennustetaan kääntyvän nousuun 0-2 –vuotiaiden ja 3-6 –vuotiaiden ikäluokissa. 2020-luvun viimeisinä vuosina myös alakouluikäisten määrä kääntyy kasvuun. 2030-luvulle tultaessa 13-15 –vuotiaiden määrä kääntyy hienoiseen kasvuun. 16-18-vuotiaiden ikäluokan ei ennusteta kasvavan suunnitteen aikana.

Ikääntyvien määrän kehittyminen suunnitteessa

Ikääntyvien määrä kasvaa suunnitteessa nopeasti. Jo lähivuosina 65-74-vuotiaiden määrässä ja 75-84-vuotiaiden ikäluokassa ennustetaan selvää kasvua. 2020-luvulla myös yli 85-vuotiaiden määrä alkaa kasvaa nopeasti.

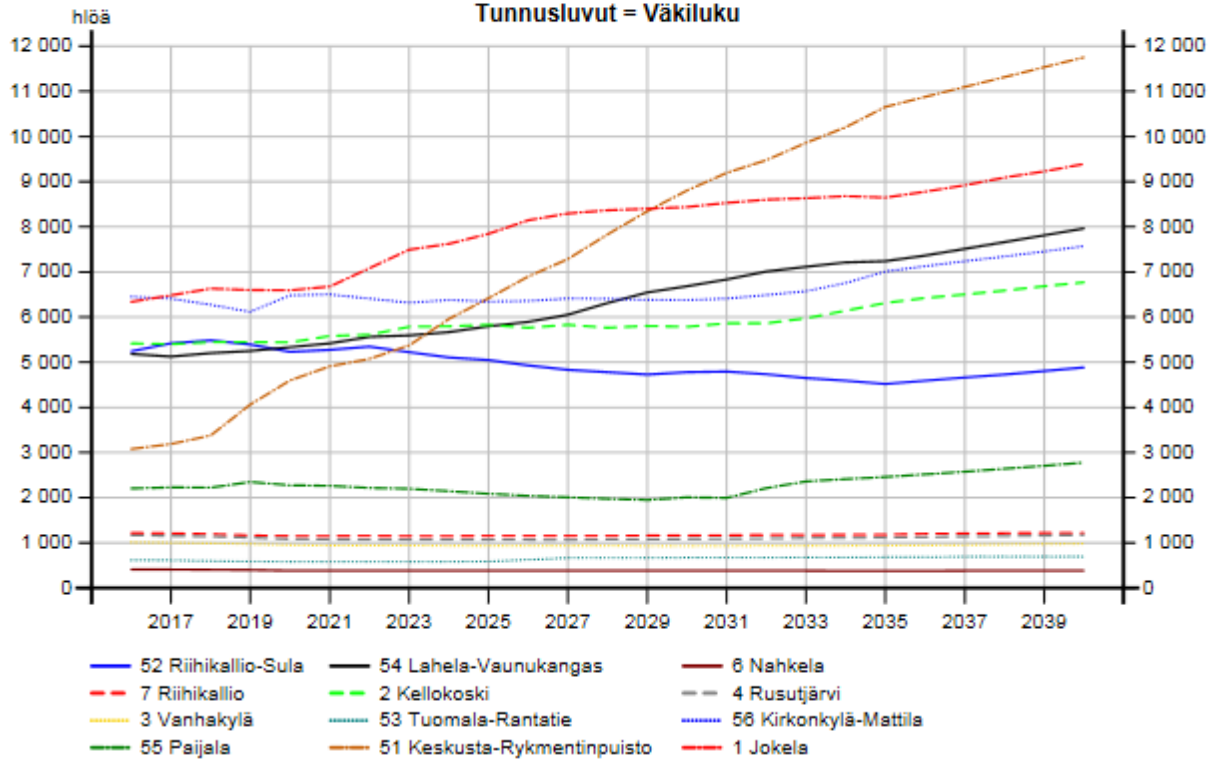

Väkiluvun kasvu suunnittelualueittain

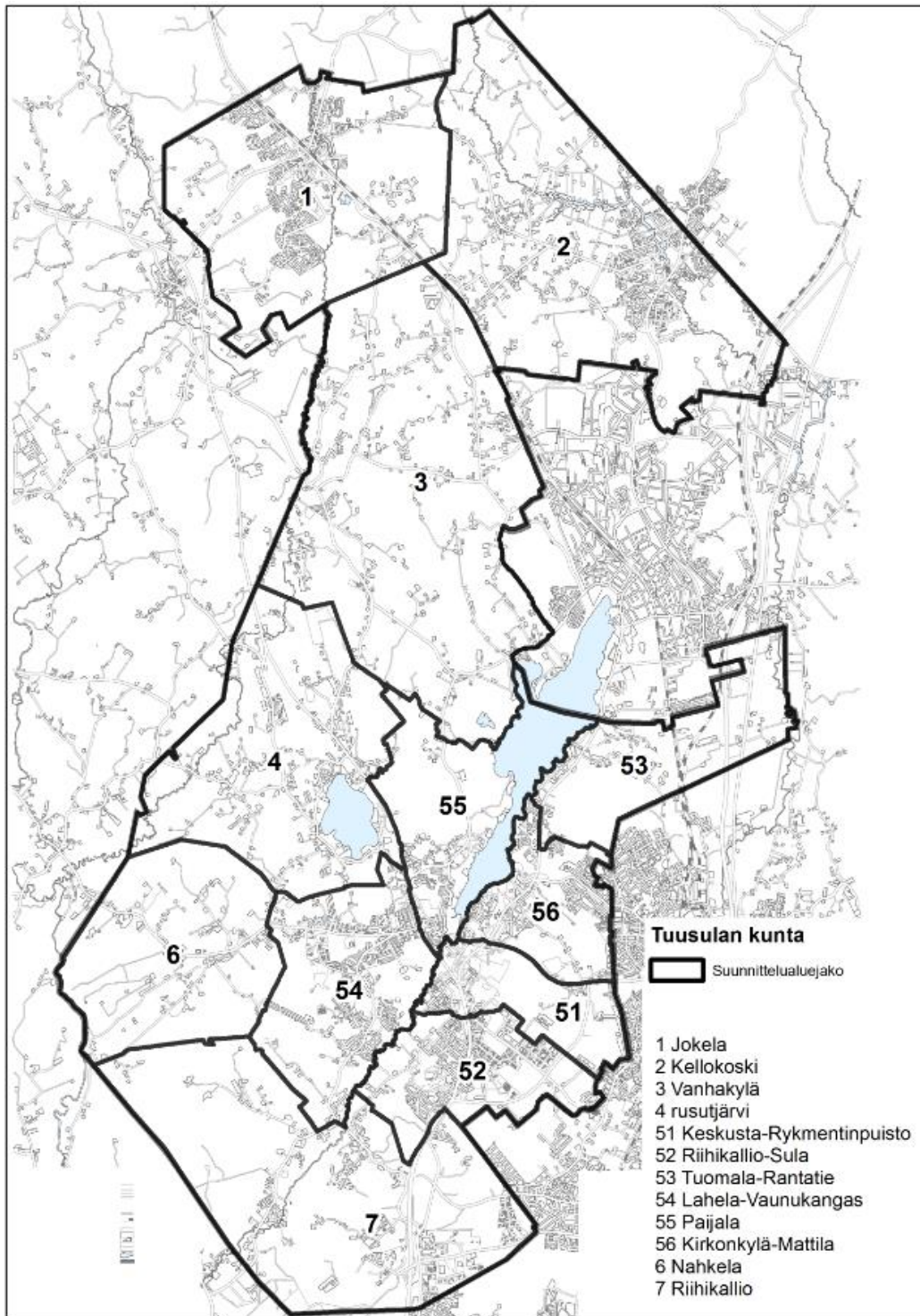
Kun katsotaan väkiluvun kehittymistä Tuusulan eri suunnittelualueilla, suurin kasvu keskittyy Keskusta-Rykmentinpuiston ja Riihikallion alueille. Myös Lahela-Vaunukankaan, Jokelan ja Kellokosken alueilla näkyy kasvua. Muilla alueilla muutokset ovat maltillisia.

Osa-alueittainen väestöennuste komponentteittain

Ikävuosi = Ikävuodet yhteensä
 Väestöennuste = B Tavoite
 Asuntoennuste = A Ennuste
 Tunnusluvut = Väkiluku

Tuusula

Kuva: Tuusulan suunnittelualueet kartalla.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2017

Henkilöstön palkkamenoissa laskettu mukaan sosiaalisivukulut 27 %.						016112016
UUDET TOISTAISEKSI VOIMASSAOLEVAT VIRAT JA TYÖSUHTEET						
Toimiala/Tulosalue/tulosyksikkö	Perustelut	Perustamisajankohta	Virka	Työsuhde	Euroa/2017	
Yleisjohto ja konsernipalvelut						
Päätöksenteon tuki ja lainopilliset palvelut: Asiakirjahallinnon asiantuntija	Arkistolain 9 §:n mukaan arkistotoimen järjestäminen kuuluu kunnanhallitukselle, mutta kunnanhallituksen on määrättävä viranhaltija, joka johtaa kunnan arkistotointa ja arkistonmuodostusta. Arkistotoimesta vastaa tällä hetkellä arkistosihteeri, mutta häntä ei voida määrätä asiakirjahallintoa johtavaksi viranhaltijaksi, koska arkistosihteeri on työsuhteisessa tehtävässä. Näin ollen on syytä lakkauttaa arkistosihteerin tehtävä ja perustaa sen tilalle virka ja samalla muuttaa virkanimike ja tarkentaa palkkaus vastaamaan tehtäviä/työn vaativuutta.	1.1.2017	1		46 300	
	Samalla lakkautetaan arkistosihteerin työsuhde			-1	-42 700	
Keski-Uudenmaan asiamies- ja neuvontapalvelut: edunvalvontasihteeri	Järvenpään oikeusaputoimisto on ostanut 1.1.2009 lukien Tuusulan kunnalta Järvenpään oikeusaputoimiston edunvalvonta-alueella tarvittavat edunvalvontapalvelut. Kunnan ja oikeusaputoimiston välillä laaditun sopimuksen mukaan kunta sitoutuu järjestämään edunvalvontapalvelut siten, että käytettävissä on riittävät resurssit. Sopimuskautena päämiesten lukumäärä on noussut 538:sta n. 700:aan, mutta resursseja ei ole lisätty. Nykyisellä henkilömäärällä tehtävistä ei pystytä suoriutumaan. Valtion maksama korvaus ja asiakkaiden maksamat palkkiot kattavat myös lisäresurssin, joskin se lisää koko yksikön kuluja	1.1.2017		1	35 800	
Sosiaali- ja terveystoimi						
Sosiaalipalvelut: perhetyöntekijä lapsiperheiden kotipalveluun	Lapsiperheiden kotipalvelua on vain ostopalveluna. Oma työntekijä mahdollistaa kotipalvelun joustavamman käytön, nopeamman ja asiakaslähtöisemmän palvelutarpeeseen vastaamisen sekä yhteistyön kunnan muiden toimijoiden, esim. perhetyön kanssa. Työntekijä osallistuu palvelutarpeen arviointiin sosiaalityöntekijän kanssa niissä perheissä, joissa ei tilapäinen lapsiperheiden kotipalvelu ole ollut riittävää. Ostopalveluna hankitun lapsiperheiden kotipalvelun haasteena ovat vaihtuvat työntekijät. Neljän kuukauden ostopalvelukulut ovat olleet 35.000 euroa, mikä vastaa kunnan oman työntekijän vuosikustannusta. Omana työnä tuotetun kotipalvelun kustannustehokkuutta lisää se, ettei työntekijä ole sidottu minimitunti-määriin/käyntikerta. Ostopalveluissa on tyypillisesti minimi-tuntimäärä 3-4h/krt, jolloin myös lyhemmistä käynneistä maksetaan vähintään 4 tunnin mukaisesti. Kotipalveluun perhetyöntekijä vähentää sosiaalihuoltolain mukaisen perhetyön kuormitusta ja ostopalvelujen tarvetta.	1.1.2017		1	35 100	
Terveyspalvelut: sairaanhoitaja	Päihde- ja mielenterveysasiakkaiden määrä on kasvanut vuosittain. Erikoissairaanhoidon psykiatrian poliklinikan asiakkuudessa on n. 60 henkilöä, joilla ei ole varsinaisesti tarvetta erikoissairaanhoidon palveluun, mutta kunnasta puuttuu tarvittavat avopsykiatrian tukipalvelut. Kunta voi osittain korvata nyt erikoissairaanhoidon antamia palveluja järjestämällä palvelut itse. Palveluiden järjestäminen edellyttää yhteistyötä psykiatrisen sairaanhoitajan, erityissosiaalihjaajan ja mielenterveyskuntoutujien kotikuntouttajien kanssa. Psykiatrinen sairaanhoitaja arvioi ja seuraa päihde- ja mielen-terveysasiakkaiden lääkinnällistä kuntoutusta, osallistuu asiakkaan palvelutarpeen arviointiin ja tukee kotona asumista.	1.1.2017			42 300	
Terveyspalvelut: terveydenhoitaja	Kiireettömän hoidon valinnanvapaus tuli voimaan 1.1.2014 (terveydenhuoltolaki 48§), joka lisäsi Kellokosken neuvolan asiakasmääriä niin, että Kellokoskelle muodostui uusi terveydenhoitajan alue jossa on 170 0-6 vuotiasta ja 24 raskaana olevaa kun suositus on 120 0-6 vuotiasta lasta, 20 raskaana olevaa ja ehkäisyasiakkaita. Tältä alueelta puuttuu vakituinen terveydenhoitaja. (STM ja VNA(338/2011) antavat suosituksen terveydenhoitajan työn määrästä. Joten tarvitsemme kolmannen (0,5) terveydenhoitajan Kellokosken neuvolaan hoitamaan tätä uutta neuvola-aluetta. Vuonna 2015 voimaantullut isyyslain kokonaisuudistus ja isyyden tunnustaminen on lisännyt huomattavasti työmäärää äitiysneuvolatyössä. v. 2017 oppilasmäärän kasvuun vaikuttaa väestökasvun lisäksi mm. Tuusulan kunnan Mäntsälän kanssa sopima oppilaaksiotto Kellokosken koululle. Nykyisen sopimuksen myötä koululle tulee 150 mäntsäläläistä oppilasta, joille tulee tarjota oppilashuoltolain mukaiset palvelut. Lisäksi kasvatus- ja sivistystoimi on sopinut Sipoon kanssa kehitysvammaisten oppilaiden opetuksen järjestämisestä Mikkolan koululla. Näiden oppilaiden yksilökohtainen ja yhteisöllinen oppilashuolto tulee Tuusulan järjestettäväksi. Tälläkin hetkellä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on mahdotonta vastata asetuksen (338/2011) mukaisiin vaatimuksiin.	1.1.2017			42 300	

Terveyspalvelut: terveyskeskuspsykologi	Kiireettömän hoidon valinnanvapaus tuli voimaan 1.1.2014 (terveydenhuoltolaki 48§), joka lisäsi Kellokosken neuvolan asiakasmääriä niin, että Kellokoskelle muodostui uusi neuvola-alue jossa on 170 0-6 vuotiasta ja 24 raskaana olevaa kun suositus on.120 0-6 vuotiasta lasta. Näille asiakkaille tulee tarjota myös neuvolapsykologin palvelut. Neuvola- ja alakoulukäisten osalta olisi tarvetta tehdä entistä enemmän ennaltaehkäisevää ja verkostollista työtä. Tehokkaalla hoitotoiminnalla, oikea-aikaisella ja oikein kohdennetulla hoidolla pystytään auttamaan perheitä varhaisessa vaiheessa, jolloin tarve pitkille ja kalliille ostopalveluna hankittaville hoidoille (mm. neuropsykologinen kuntoutus ja psykoterapiat) vähenee. v. 2017 oppilasmäärän kasvuun vaikuttaa väestökasvun lisäksi mm. Tuusulan kunnan Mäntsälän kanssa sopima oppilaaksiotto Kellokosken koululle. Nykyisen sopimuksen myötä koululle tulee 150 mäntsäläläistä oppilasta, joille tulee tarjota oppilashuoltolain mukaiset palvelut. Lisäksi kasvatus- ja sivistystoimi on sopinut Sipoon kanssa kehitysvammaisten oppilaiden opetuksen järjestämisestä Mikkolan koululla. Näiden oppilaiden yksilökohtainen ja yhteisöllinen oppilashuolto tulee Tuusulan järjestettäväksi. Palvelun tarjoaminen lain määrittämässä aikarajoissa ei ole mahdollista nykyresurssein (6 psykologia). Nyt yhtä psykologia kohti on 1154 oppilasta kun lain mukainen suositus on 1000. Uuden psykologin myötä oppilaita on 989 psykologia kohti	1.1.2017		1	51 600
Sairaalapalvelut: sairaanhoitaja	Akuutti kotihoidon lisääntyvä tarve sairaalatasoisten potilaiden hoidossa. Erikoissairaanhoito kotiuttaa yöikäisiä potilaita, joiden hoito vaatii sairaanhoitajatasoista hoitoa, mutta potilaat tulevat toimeen kotona hoitojen välillä. Kotiin tuotettava hoito on kunnan strategian mukaista asiakaslähdistä toimintaa ja on myös kustannustehokasta koska sairaalapäivämaksut kunnalle vähenevät.	1.1.2017		1	43 600
Vanhuspalvelut: sosiaalihoaja	Ikäihmisten perhehoito lisää vanhussosiaalityössä tarvittavaa työpanosta. Vanhussosiaalityön osuutta omissa toimintayksiköihin tehtävässä työssä laajennetaan ja vanhussosiaalityölle siirretään mm. asiakasmaksujen päätöksenteko. Vanhussosiaalityöhön perustetaan uusi sosiaalihoajaan virka.	1.1.2017	1		46 500
	Samalla lakkautetaan Tuuskodon vastaavan sairaanhoitajan virka			-1	-52 500
Vammaispalvelut: ohjaaja	Tavoitteena on järjestää kevyempää asumisen tukea ympärivuorokautisesti valvotun asumisen sijasta silloin, kun asiakas tällaisella palvelulla selviytyy. Kustannuksia katetaan ostopalveluja vähentämällä.	1.10.2017		1	8 600
Vammaispalvelut: asumispalvelun esimies	Vastaavaa vakanssia ei kunnassa ole aiemmin ollut. Palkkaryhmän määrittelyssä ovat verrokina olleet vanhusten hoiva- ja asumisyksiköiden esimiehet. Virka täytetään 1.1.2018 alkaen	1.12.2017		1	4 400
Vanhuspalvelut: sairaanhoitaja	Sairaanhoitajan tehtävä muutetaan kotihoidossa työsuhteesta viraksi, koska tehtävään sisällytetään asiakaspäätösten tekemistä. Muutos edellyttää virkaa, koska työssä käytetään jatkossa julkista valtaa.	1.1.2017		1	40 500
	Samalla lakkautetaan sairaanhoitajan tehtävä.			-1	-43 600
Kasvatus- ja sivistystoimi					
Opetus: laaja-alainen erityisopettaja	Oppilaan tuen organisoimista muutetaan ja erityisopetuksen resurssi jaetaan uudella tavalla, jonka vuoksi virkojen perustamisella ei ole merkittävää kustannusvaikutusta. Luokkamuotoisen erityisopetuksen tunteja siirtyy osa-aikaiseen erityisopetukseen, joka vähentää palkkakustannuksia opetuvelvollisuuksien suurenemisen sekä huojennustuntien vähenemisen myötä. Toisaalta lisähenkilöiden palkkauksen myötä ylittämien ja varsinaiseen palkkaan kuuluvien tuntien suhde muuttuu, jonka vuoksi palkkamenot hieman kasvavat. Arvio palkkamenojen kasvusta kolmen erityisopettajan osalta on yhteensä n. 5 000€/vuosi. Kolmelle koululle tarvitaan uusi laaja-alaisen erityisopettajan virka.	1.8.2017		3	5 000
Kuntakehitys ja tekniikka					
Yhdyskuntatekniikka: työmaavalvoja	Nykyisellä ja lähi vuosien rakentamisen intensiteetistä johtuen rakennustyömailla on resurssipula työmaan valvontaan ja johtotehtävissä.	1.1.2017		1	47 600
	Samalla lakkautetaan putkenlaskijan tehtävä.	1.1.2017		-1	-35 000
Maankäyttö: maankäyttöinsinööri	Maankäytössä tarvitaan vahvistusta suurten kaavahankkeiden myötä mm. tonttien myyntiin, tarvittavien maa-alueiden hankintaan ja sopimusneuvotteluihin.	1.1.2017		1	60 000
Vesihuoltoliikelaitos:					
	Uudet tehtävät yhteensä			7	9
	Jätetään täyttämättä/lakkautetaan yhteensä			-1,0	-3,0
	Kaikki yhteensä			12,0	275 800

UUDET MÄÄRÄAIKAISET VIRAT JA TYÖSUHTEET					
Toimiala/Tulosalue/tulosyksikkö	Perustelut	Perustamisajankohta	Virka	Työsuhte	euroa/2017
Yleisjohto ja konsernipalvelut:					
Talous- ja tietohallinto: IT-tukihenkilö	Kunnan voimakkaasti kasvanut IT-ympäristö sekä useat kiireelliset kehityshankkeet (esim. opetusverkon kehitystarpeet, uusien mobiililaitteiden käyttöönnotto, kasvanut mobiililaitteen tarve) vaativat lisää henkilöresursseja. Yksikössä on ollut määräaikainen it-tukihenkilö 1.1.2014 lähtien, joten IT-tukihenkilöiden määrä ei tämän myötä yksikössä kasva eikä myöskään yksikön nykyisen henkilöstön määrä. Tehtävä on määräaikainen, koska tuleva sote- ja kuntauudistus tulevat suurella todennäköisyydellä vaikuttamaan resurssitarpeeseen muutaman vuoden periodilla.	1.1.- 31.12.2017		1	36 600
Talous- ja tietohallinto: projektityöntekijä	Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista velvoittaa, että kunnan on kuvattava palvelujaan koskevat tiedot palvelutietovarantoon ja tuotava rekisteritietojaan palveluväylän kautta palvelu-näkymään viimeistään 1.7.2017. Palvelutietovarannon käyttöönnottoon liittyviin palkkakustannuksiin on haettavissa valtionvarainministeriön valtionavustusta 10.000e (max 75% palkkakustannuksista). Määräaikaisuuden peruste on työn projektimainen luonne. Palvelut kuvataan palvelutietovarantoon 1.7.2017 mennessä. Tietojen ylläpito vastuutetaan ja opastetaan projektin kuluessa.	6 kk		0,5	19 700
Viestintä: tiedottaja	Tuusulan kunta ja Osuuskunta Suomen Asuntomessut ovat sopineet puite- ja yhteistoimintasopimuksessa, että messupaikkakunta palkkaa tiedottajan ajalle 1.2.2018-31.8.2020. Tehtävänä on mm. messuihin liittyvä messupaikkakunnan tiedotus, yhteinen tiedotus sekä tiedotussuunnitelma Suomen Asuntomessujen kanssa. Sopimuksen mukaan kunta pyrkii palkkaamaan tiedottajan aikaisemmin mahdollisuuksien mukaan.	1.1.2017- 31.8.2020		1	52 200
Sosiaali- ja terveystoimiala:					
Sosiaalipalvelut: maahanmuuttokoordinaattori	Ely-keskuksen ja kunnan välinen sopimus pakolaisten vastaanotosta edellyttää kotouttamislain noudattamista ja resurssien osoittamista kotouttamistoimenpiteiden toteuttamiseen	1.1.- 31.12.2017		1	50 500
Sosiaalipalvelut: pakolaisohjaaja	Ely-keskuksen ja kunnan välinen sopimus pakolaisten vastaanotosta edellyttää kotouttamislain noudattamista ja resurssien osoittamista kotouttamistoimenpiteiden toteuttamiseen.	1.1.- 31.12.2017		1	35 700
Kehittämis- ja hallintopalvelut: erityisuunnittelija	Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on toimialan suurin muutos kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti ja edellyttää mittavaa ennakkovalmistautumista ja tiedontuotantoa muutoksen johtamiseksi. Toimialalla ei ole yhtään suunnittelijaa.	1.1.2017- 31.12.2019		1	53 700
Kehittämis- ja hallintopalvelut: hankepäällikkö	Hankepäällikkö vastaa vastaa Tuusulan Apotti- hankkeen päivittäisestä johtamisesta ja käytännön toteutuksesta. Hankeorganisaation ydin tulee olemaan 3-4 henkilöä. Projektin tukena oleva henkilömäärä vaihtelee Oy Apotti Ab:n hanketoimiston kanssa solmittavan resurssisopimuksen mukaan. Vastaavaa vakanssia ei kunnassa ole aiemmin ollut. Määräaikaisuuden perusteena määräaikainen hanke. Valtuuston päätös 27.6.2016 § 74, kunnanhallituksen päätös 2.11.2017 § 400.	1.1.2017- 31.12.2020	1		87 300
Kehittämis- ja hallintopalvelut: ICT-järjestelmäsuunnittelija	Apotti- hankkeen arkkitehtuuriin ja teknologiaan liittyvissä asioissa ICT -järjestelmäsuunnittelijan tehtävänä on huolehtia, että kaikki Oy Apotti Ab:n hanketoimiston määrittelemät ja suosittelemat tekniset tehtävät tulevat toteutettua aikataulun mukaisesti. Vastaavaa vakanssia ei kunnassa ole aiemmin ollut. Tuusulan Apotti-hanke on määräaikainen, mistä johtuen myös tehtävän perusteena on määräaikaisuus. Valtuuston päätös 27.6.2016 § 74, kunnanhallituksen päätös 2.11.2017 § 400.	1.1.2017- 31.12.2020		1	55 600
Kehittämis- ja hallintopalvelut: ICT-sisällönsuunnittelija	Apotti -hankkeen arkkitehtuuriin ja teknologiaan liittyvissä asioissa ICT-sisällönsuunnittelija vastaa Tuusulan Apotti-hankkeen käytännön toimenpiteiden toteutuksesta. ICT-sisällönsuunnittelijan tehtävänä on huolehtia, että kaikki Oy Apotti Ab:n hanketoimiston määrittelemät ja suosittelemat järjestelmän sisältöön liittyvät tehtävät tulevat toteutettua aikataulun mukaisesti. Vastaavaa vakanssia ei ole aiemmin ollut. Määräaikaisuuden perusteena on määräaikainen Apotti-hanke. Valtuuston päätös 27.6.2016 § 74, kunnanhallituksen päätös 2.11.2017 § 400.	1.1.2017- 31.12.2020		1	55 600
Kasvatus- ja sivistystoimi:					
Museo: opas	Suomi 100- juhluvuoden asiakaspalvelun ja tapahtumatuotannon toteuttamiseen museoissa. Määrärahalisäys tilapäisten kk-palkkoihin mahdollistaa Taidekeskus Kasarmin osittaisen aukiolon ja antaa lisäresursseja ruuhka-aikojen asiakaspalveluun ja tapahtumatuotantoon kaikissa museoissa.	6 kk		0,5	14 500
Kulttuuripalvelut: kulttuurituottaja	Mahdollistaa Suomi100 -juhluvuoden tapahtumien toteuttamisen yleisen kulttuuritoiminnan yksikössä vuotuis tapahtumien lisäksi sekä verkostoyhteistyötapahtumissa kolmannen sektorin tapahtumajärjestäjien avustamisen mm. viestinnässä.	6 kk		0,5	17 100

Kuntakehitys ja tekniikka:					
Kuntakehitys/Rykmentinpuisto: projektkoordinaattori	Asuntomessujen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti	1.8.2017- 31.12.2020		1	55 600
Kuntakehitys/Rykmentinpuisto: asuntomessujen projektipäällikkö	Projektipäällikkö vastaa tapahtuman Tuusulan kunnalle kuuluvasta osuudesta, kokoaa projektiorganisaation ja johtaa projektia tavoitteesen yhdessä Rykmentinpuiston ohjelman henkilöstön kanssa. Projektiorganisaation ydin tulee koostumaan 4-5 henkilöstä. Projektiorganisaation apuna ovat kunnan ja Osuuskunta Suomen Asuntomessujen organisaatiot.	1.12.2016- 31.12.2020		1	87 300
		Yhteensä	1	10,5	621 400
				11,5	

MÄÄRÄAIKAISTEN VIRKOJEN JA TYÖSUHTEIDEN VAKINAISTAMINEN					
Toimiala/Tulosalue/tulosyksikkö	Perustelut	Perustamisajankohta	Virka	Työsuhte	euroa/2017
Yleisjohto ja konsernipalvelut:					
Sosiaali- ja terveystoimiala:					
Terveyspalvelut: työterveyshoitaja	Työterveyshoitaja on valvontaviranomaisen edellyttämä lisäresurssi, aluehallintovirasto on päätöksessään 26.5.2016 (ESAVI/1033/05.07.03/2015) totesi, että Tuusulan kunnan työterveyshuollon henkilöstömäärä on riittämätön suhteessa palvelujen tarpeeseen. Samoin lakisääteisen työterveyshuollon palvelujen saatavuus oli riittämätön työterveyshoitajien osalta. Tuusulan kunta on ryhtynyt toimiin kunnan työterveyshuollon lakisääteisten vaatimusten täyttämiseksi. Työterveyshuoltoon on palkattu osa-aikainen työterveyshoitaja ja vuoden 2016 aikana vielä yksi uusi työterveyshoitajan vakanssi. Lisäksi yksikössä on työtehtävien uudelleen järjestelyjä. Aluehallintovirasto seuraa Tuusulan työterveyshuollon lakisääteisten palvelujen toteutumista.	1.1.2017		1	
Sairaalapalvelut: sairaanhoitaja	Akuutti kotihoidon lisääntyvä tarve sairaalatasoisten potilaiden hoidossa. Erikoissairaanhoito kotiuttaa työikäisiä potilaita, joiden hoito vaatii sairaanhoitajatasoista hoitoa, mutta potilaat tulevat toimeen kotona hoitojen välillä. Kotiin tuotettava hoito on kunnan strategian mukaista asiakaslähtöistä toimintaa ja on myös kustannustehokasta koska sairaalapäivämaksut kunnalle vähenevät. Tehtävä on vuonna 2016 rahoitettu tehostettuun kotihoitoon kohdennetulla testamenttirahalla.	1.1.2017		1	
Kasvatus- ja sivistystoimiala:					
Opetus: luokanopettaja	Oppilasmäärä on kasvanut Riihikallion ja Lepolan kouluissa ja näihin kouluihin tarvitaan luokanopettajan virat. Virat ovat tällä hetkellä määräaikaisia, joten kyse on viran vakinaistamisesta. Vakinaistamisella ei ole ustannusvaikutuksia. Virkojen määrä ei ole vähentynyt muilta kouluilta, joten sieltä ei voi siirtää avoimia virkoja kyseisiin kouluihin.	1.8.2017	2		
Opetus: erityisluokanopettaja	Tuusulan kunta on tehnyt sopimuksen Sipoon kunnan kanssa kehitysvammaisten lasten opetuksen järjestämisestä. Tätä varten tarvitaan kaksi erityisluokanopettajan virkaa. Virkoja hoidettu lukuvuosi 2016-17 määräaikaisina tehtävinä.	1.8.2017	2		
Opetus: laaja-alainen erityisopettaja	Oppilaan tuen organisointia muutetaan ja erityisopetuksen resurssi jaetaan uudella tavalla, jonka vuoksi virkojen vakinaistamisella ei ole kustannusvaikutusta. Tehtävät ovat lukuvuonna 2016-2017 määräaikaisia, jonka vuoksi kyseessä on määräaikaisten tehtävien vakinaistaminen.	1.8.2017	2		
Nuorisopalvelut: yksilövalmentaja	Yksilövalmentajan toimi kuuluu kohdennetun nuorisotyön perustehtäviin. Sen vakinaistaminen on tärkeää, jotta voimme luoda pysyvän palveluketjun. Starttipajatoiminnan kehittäminen ja sen nitominen osaksi hallituksen suunnittelemaa muutoksia ei tule laadukkaasti onnistumaan ilman vakinaista sitoutunutta henkilöstöä. Vuoden 2015 alusta päätettiin valmentajien mitoitus 3 henkilöä aikaisemman neljän sijaan. Kuitenkin kasvaneiden asiakasmäärien, työn jatkuvan kehittämisen ja uusien palveluiden takia työtä ei ole tällä henkilöstömäärällä pystytty toteuttamaan. Kyseinen yksilövalmentajan paikka on ollut määräaikaisena tehtävänä jo yli kaksi vuotta, välillä sijaistuksena ja pääosin määräaikaisena. Pajatoiminta on tulossa vuoden 2017 alusta osaksi nuorisolain määrittelemiä toimintoja, joten sen toiminta tulee Tuusulassakin vakiinnuttua. Palkkakulut eivät nosta henkilöstömenoja vuoteen 2016 verrattuna, sillä valtion rahoituksen osuus kohdennetun nuorisotyön talousarvioon on noussut jo vuonna 2016. Tämän hetkisen tiedon mukaan muutoksia tähän ei ole tulossa tulevina vuosina. Määräaikaisuuden perusteita ei tehtävään enää ole lain tai hyvän työnantajakuvan toteuttamiseksi.	1.1.2017		1	
Opetus: päätoiminen tuntiopettaja	Tehtävä on muutettava toistaiseksi voimassa olevaksi, koska opettajaa em. Aineisiin on tarvittu useita vuosia ja tarvitaan myös tulevaisuudessa.	1.8.2017	1		
Opetus: koulunkäynnin ohjaaja	Avustajien tarve on vakiintunut, jonka vuoksi määräaikaistuksille ei ole perusteita. Vakinaistamisella on tehty vuosittain 5-10 kpl, jotta päästään tilanteeseen, jossa laissa kiellettyä määräaikaistuksien ketjuttamista ei tapahdu.	1.8.2017		5	

Kuntakehitys ja tekniikka:					
Kuntasuunnittelu: maankäyttöneuvottelija	Maankäyttöneuvottelija palkattiin maankäyttöön tukemaan maanhankintaa sekä yritystonttien myyntiä, mutta tehtäväjärjestelyjen liittyessä toisiinsa elinkeinopuolen kanssa, tehtävä perustettiin määräaikaisena 2017 vuoden loppuun. Maankäytössä on äärimmäisen tärkeää turvata vähintäänkin nykyiset resurssit, koska isojen kaavahankkeiden myötä myyntiin vapautuvien tonttien myyntiin, tarvittavien maa-alueiden hankintaan ja sopimusneuvotteluihin tarvitaan vahvistusta enenevässä määrin.	1.1.2017		1	0
Kuntasuunnittelu: kartoittaja	Tuusulan kunnan paikkatietoyksikön maastomittaustehtävissä on työskennellyt aiemmin vakinaisesti 6 henkilöä. Tämä on mahdollistanut kolmen maastomittausryhmän työskentelyn. Maastomittaustehtävät jakautuvat kolmeen osa-alueeseen; rakennuslupamittaukset, kiinteistönmuodostukseen liittyvät mittaukset ja kartaston ylläpitoon liittyvät mittaukset. Kartoittajan irtisanoutumisen jälkeen vuodesta 2014 alkaen maastomittaustehtävissä työskentelevän vakinaisen henkilöstön määrä on ollut 5 henkilöä. Määräaikainen kartoittaja on työskennellyt maastomittaustehtävissä useissa määräaikaisissa palvelussuhteissa vuodesta 2012 alkaen. Nykyinen määräaikainen työsuhde päättyy 16.11.2016.	1.1.2017		1	
		Yhteensä	7	10	0
				17	

NIMIKKEEN / TEHTÄVÄN MUUTOKSET (eivät aiheuta henkilöstölisäyksiä)					
Toimiala/Tulosalue/tulosyksikkö	Perustelut	Perustamisajankohta	Virka	Työsuhde	euroa/2017
Yleisjohto ja konsernipalvelut:					
Talous- ja tietohallinto: IT-suunnittelija > IT-palvelupäällikkö	IT-palvelupäällikkö kuvaa nykyistä nimikettä paremmin tehtävien ja vastuuden selkeästi kasvanutta määrää.	1.1.2017		1	
Strateginen suunnittelu ja kehittäminen: strategiasuunnittelija > kehittämisspäällikkö	Kehittämisspäällikön tehtäviin kuuluu kunnan strategian valmistelu sekä strategian jalkauttaminen ja viestintä strategiakauden aikana. Kehittämisspäällikkö seuraa toimintaympäristön muutoksia ja työstää toimintaympäristöanalyysijä (ml. väestöennuste) kunnan eri toimijoiden kanssa. Kehittämisspäällikkö koordinoi kunnan hyvinvointikertomuksen tuottamista ja osallistuu ja kolmannen sektorin sekä elinkeinoelämän kanssa tehtävän yhteistyön kehittämiseen. Kehittämisspäällikkö kehittää ja vie käytäntöön kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menetelmiä ja toimintamalleja sekä osallistuu laadunhallinnan kehittämiseen. Kehittämisspäällikön vastuulle kuuluu kuntatasoisten ja muiden projektien valmistelu sekä projektien vetotehtäviä. Kehittämisspäällikön työhön kuuluvat keskeisesti kuntalaiskuulemiset, asukastyytyväisyyden seuraaminen ja asiakkuusstrategian muodostaminen yhdessä kunnan eri toimialojen kanssa.	1.1.2017		1	
Sosiaali- ja terveystoimiala:					
Sosiaalipalvelut: aluetoimistosihteeri > toimistosihteeri	Nimikkeen muutoksella yhtenäistetään toimialan ja kunnan toimistotehtäviä tekevien henkilöiden nimikkeitä. Perustoimeentulotuki siirtyy kelalle 1.1.2017 ja kuntaan jää täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotukityö. Työtehtäviin kuuluu täydentävän toimeentulotuen myöntäminen sekä asiakasohjaus ja palveluneuvonta, sosiaalityön tukipalvelut, laskujen tiliointi ja maksatus, asiakasasikairjojen arkistointi, asiakastietojärjestelmän tulojen ja kirjanpidon tulojen vertailu ja takistaminen, tilastointi. Työtehtävät eivät sinällään muutu. Työtehtävät sisältävät yksilöä koskevia viranhaltijapäätöksiä.	1.1.2017	2		
Terveyspalvelut: apulaisylilääkäri > terveyskeskuslääkäri	Vastaanottopalveluissa on 19 lääkäriavakanssia, näistä apulaisylilääkäreitä on 5. Tavoitteena on, että kullakin asemalla on yksi apulaisylilääkäri (yht. 3 kpl). Nimikemuutokset toteutetaan apulaisylilääkäriin siirtymässä eläkkeelle tai muihin tehtäviin.	1.1.2017	1		
Kehittämis- ja hallintopalvelut: toimistosihteeri > palveluasiantuntija	Kelpoisuusehtojen vaatimukset ovat muuttuneet toimistosihteerin tehtävään vaadittavaa kelpoisuutta suuremmiksi. Vakanssi vapautui eläköitymisen vuoksi.	1.1.2017	1		
Vanhuspalvelut: sairaanhoitaja > toimintaterapeutti	Kotiutus- ja arviointiyksikössä on tarpeen vahvistaa kotiuttamisen tehostamiseksi fyysistä ja kognitiivista toimintakykyä edistävää työtä, jotta toimintayksikköön tulevia asiakkaita pystyttäisiin kuntouttamaan tehokkaammin ja nopeammin takaisin kotiin. Vuoden alussa eläköitymisen seurauksena vapautuva sairaanhoitajan tehtävä muutetaan toimintaterapeutin tehtäväksi.	1.1.2017		1	
Kasvatus- ja sivistystoimiala:					
Opetus: erityisluokanopettaja > laaja-alainen erityisopettaja	Oppilaan tuen organisoinnin muutoksen vuoksi erityisluokanopettajan virka muutetaan laaja-alaisen erityisopettajan viraksi. Virka on tällä hetkellä täytetty määräaikaista, koska virkaan ei ole saatu kelpoisia hakijoita. Sijoituspaikka Jokelan koulukeskus.	1.8.2017	1		
Nuorisopalvelut: nuoriso-ohjaaja > etsivä nuorisotyöntekijä (joustava perusopetus)	Kohdennetun nuorisotyön nuoriso-ohjaaja toimii 60 % Jokelan koulukeskuksella joustavan perusopetuksen ohjaajana, ja 40 % työajastaan tekee etsivää nuorisotyötä. Etsivässä nuorisotyössä työntekijä kartoittaa nuorten tilanteen ja etsii yhdessä nuoren kanssa tarvittavia työ- ja opiskelupaikkoja, kokoaa nuoren ympärille tarvittavia verkostoja ja tukee ja seuraa häntä vielä varsinaisen tukisuhteen päätyttyä. Joustavan perusopetuksen työntekijän tehtävänä on myös tukea Jokelan koulukeskuksen nuoria nivelvaiheessa peruskoulun jälkeen, sekä tehdä etsivää nuorisotyötä. Nuoriso-ohjaajan nimike ei kuvaa työn sisältöä, eikä sitä muissakaan kunnissa käytetä tämän tyyppisissä työtehtävissä. Etsivä nuorisotyöntekijä kuvaa niin nuorille kuin yhteistyöverkostoillekin sitä, mitä työntekijän työnkuva pitää sisällään.	1.1.2017		1	
Nuorisopalvelut: erityisnuorisotyöntekijä > etsivänuorisotyöntekijä	Erytisnuorisotyöntekijän työsuhteita on kohdennetussa nuorisotyössä kaksi (2). Etsivässä nuorisotyössä työntekijä kartoittaa nuorten tilanteen ja etsii yhdessä nuoren kanssa tarvittavia työ- ja opiskelupaikkoja, kokoaa nuoren ympärille tarvittavia verkostoja ja tukee ja seuraa häntä vielä varsinaisen tukisuhteen päätyttyä. Etsivä nuorisotyöntekijä tekee myös aktiivista yhteistyötä yläkoulujen ja toisen asteen oppilaitosten kanssa ja tukee nuorta tarvittaessa nivelvaiheessa perusopetuksen jälkeen. Työntekijät toimivat myös Ohjaamon työntekijöinä ja osana kohdennetun nuorisotyön tiimiä ja moniammatillisia verkostoja. Erytisnuorisotyöntekijä- nimike ei kuvaa työn sisältöä, eikä sitä muissakaan kunnissa käytetä tämän tyyppisissä työtehtävissä. Etsivä nuorisotyöntekijä kuvaa niin nuorille kuin yhteistyöverkostoillekin sitä, mitä työntekijän työnkuva pitää sisällään. Nimikkeen muuttaminen työn sisältöä vastaavaksi selkeyttää myös työtä valtion rahoituksen hakemiselle sekä selvitysten tekemiselle.	1.1.2017		2	

Kuntakehitys ja tekniikka:					
Kuntakehitys: maankäyttöpäällikkö > kiinteistökehityspäällikkö	Uusi tehtävänimike vastaa paremmin nykyistä toimenkuvaa, koska vanha maankäyttöpäällikön tehtävä siirtyi suurelta osin nykyiselle maankäyttöinsinööriille, joka nimetään maankäyttöpäälliköksi.	1.1.2017	1		
Kuntakehitys: projektipäällikkö > ohjelmapäällikkö	Uusi tehtävänimike vastaa paremmin nykyistä toimenkuvaa, koska tehtäväkenttä on huomattavasti laajentunut.	1.1.2017		1	
Kuntakehitys: maankäyttöasiantuntija > projektipäällikkö	Uusi tehtävänimike vastaa paremmin nykyistä toimenkuvaa. Tehtävänimikkeellä kuvataan hankkeen merkittävyyttä yhtenä Tuusulan kunnan kolmesta maankäyttöprojektista sekä tehtävänimikkeen kokonaisvastuusta projektista.	1.1.2017		1	
Kuntasuunnittelu: maankäyttöinsinööri > maankäyttöpäällikkö	KETEK:in nimikkeiden yhdenmukaistaminen paremmin toimenkuvaa ja vastuualuetta kuvaavammaksi.	1.1.2017	1		
Kuntasuunnittelu: kartastoinsinööri > paikkatietopäällikkö	KETEK:in nimikkeiden yhdenmukaistaminen paremmin toimenkuvaa ja vastuualuetta kuvaavammaksi.	1.1.2017	1		
Kuntasuunnittelu: maanmittaus-insinööri > maankäyttöinsinööri	KETEK:in nimikkeiden yhdenmukaistaminen paremmin toimenkuvaa ja vastuualuetta kuvaavammaksi.	1.1.2017	1		
Tilakeskus: putkimestari > lvi-tekniikko	Nimikkeenmuutoksen tarkoituksena on saattaa virkanimike ajantasalle vastaamaan henkilöltä nykyisin vaadittavaa koulutustasoa. Uusi nimike kuvaa myös paremmin työtehtävien painottumista teknistä osaamista vaativiin tehtäviin.	1.1.2017	1		
Yhdyskuntatekniikka: suunnittelija > suunnitteluinsinööri	Nimikkeenmuutoksen tarkoituksena on saattaa suunnittelijan virkanimike ajantasalle vastaamaan henkilöltä nykyisin vaadittavaa koulutustasoa. Uusi nimike kuvaa myös paremmin suunnittelijan työtehtävien painottumista teknistä osaamista vaativiin tehtäviin.	1.1.2017		3	
Yhdyskuntatekniikka: putkenlaskija > kunnallistekniikan työntekijä	Nykyinen tehtävänimike ei kuvaa työsuhteen todellisia työtehtäviä.	1.1.2017		4	
Vesihuoltoilkelaitos:					
Viemärilaitos: verkostomestari > verkostopäällikkö	Nimikkeenmuutoksen tarkoituksena on saattaa tehtävänimike ajantasalle vastaamaan henkilöltä nykyisin vaadittavaa koulutustasoa. Uusi nimike kuvaa myös paremmin työtehtävien painottumista teknistä osaamista vaativiin tehtäviin.	1.1.2017		1	
		Yhteensä	10	15	0

MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO v.2017

Toimielin Tulosalue/hankeryhmä	Määrärahat	Tuloarviot
	Talousarvio	Talousarvio
KÄYTTÖTALOUSOSA		
Kunnanhallitus		
Kunnanviraston johto	802	
Henkilöstö- ja tukipalvelut	9 480	8 378
Hallinto	7 088	2 123
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	3 593	3 593
Talous ja tietohallinto	5 930	307
Sosiaali- ja terveyslautakunta		
Vanhus- ja vammaispalvelut	30 895	4 164
Terveyspalvelut	21 551	4 293
Sairaalapalvelut	45 408	593
Sosiaalipalvelut	16 940	1 537
Kehittämis- ja hallintopalvelut	2 347	2
Kasvatus- ja koulutuslautakunta		
Kasvun ja oppimisen palvelut	76 943	5 212
Kehittämis- ja hallintoyksikkö	908	
Kulttuurilautakunta		
Kulttuuripalvelut	3 494	308
Liikuntalautakunta		
Liikuntapalvelut	3 686	1 166
Nuorisolautakunta		
Nuorisopalvelut	1 431	95
Kuntakehityslautakunta		
Toimialan hallinto- ja asiakaspalvelu	950	10
Kuntakehitys	1 800	
Kuntasuunnittelu	2 616	895
Tekninen lautakunta		
Yhdyskuntatekniikka	7 621	991
Tilakeskus	10 925	22 238
Rakennuslautakunta		
Rakennusvalvonta	491	450
Kunnanhallitus		
Myyntivoitot		10 086
Maankäyttösopimukset		600
Yhteensä	254 900	67 039
TULOSLASKELMAOSA		
Verotulot		174 328
Valtionosuudet		22 453
Korkotulot		250
Muut rahoitustulot		450
Korvaus liikelaitoksen peruspääomasta		488
Korkomenot	571	
Muut rahoitusmenot	100	

Toimielin Tulosalue/hankeryhmä	Määrärahat	Tuloarviot
	Talousarvio	Talousarvio
INVESTOINTIOSA		
Kunnanhallitus		
Aineettomat hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 904	10 961
Kiinteät rakenteet ja laitteet	50	
Koneet ja kalusto	413	
Osakkeet ja osuudet	141	500
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	325	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset		
Sosiaali- ja terveyslautakunta		
Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	1 145	
Osakkeet ja osuudet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Koneet ja kalusto		
Muut pitkävaikutteiset menot		
Kasvatus- ja koulutuslautakunta		
Aineettomat hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	120	
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet		
Koneet ja kalusto	180	
Kulttuurilautakunta		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	80	
Koneet ja kalusto		
Liikuntalautakunta		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	585	
Nuorisolautakunta		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20	
Koneet ja kalusto		
Kuntakehityslautakunta		
Koneet ja kalusto	30	
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	65	
Rakennuslautakunta		
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet		
Tekninen lautakunta		
Talorakennus	14 175	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 060	
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	90	
Muut pitkävaikutteiset menot	1 130	
Koneet ja kalusto	270	
Investoinnit yhteensä	32 783	11 461
RAHOITUSOSA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	17 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 800	
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 155	
Yhteensä	343 092	287 929

Vesihuoltoliikelaite

TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELAITOKSEN TALOUSARVIO 2017 JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2017–2021

Vastuhenkilö: liikelaitoksen johtaja Jukka Sahlakari

Tuusulan vesihuoltoliikelaitos on toiminut kuntalain tarkoittamana liikelaitoksena 1.1.2014 alkaen. Vesihuoltoliikelaitos (myöhemmin liikelaitos) sisältää kolme tulosityksikköä, vesilaitoksen, viemärlaitoksen ja huleveden. Liikelaitoksen tuloslaskelmaosa eritellään tulosityksikkökohtaisesti käyttötalousosiin. Toiminnalliset suunnitelmat ja tavoitteet laaditaan liikelaitostasolle ja ne sisältävät kaikki tulosityksiköt. Tulosityksikkötasolla seurataan talouden tunnuslukuja, joiden perusteella esim. määritellään taksoja.

Seuraavissa kuvissa on esitetty toimintatuottojen ja -kulujen jakautuminen tiliryhmittäin koko liikelaitoksen tuloslaskelmasta.

Toimintatuottojen jakautuminen tiliryhmittäin

Toimintakulujen jakautuminen tiliryhmittäin

Toiminnan kuvaus

Liikelaitos tuottaa toiminta-alueellaan yhdyskunnan ja sen kehittymisen edellyttämät vesihuolto-palvelut hyvätasoisina ja vesihuoltolain mukaisesti liiketaloudellisia periaatteita noudattaen. Kuluttajille liikelaitos toimittaa keskeytyksettä heidän tarpeitaan vastaavan määrän laatuvaatimukset täyttävää vettä, joka hankitaan sopimuksen mukaisesti Tuusulan seudun vesilaitos - kuntayhtymältä (myöhemmin TSV). Jätevedet liikelaitos viemäriä ja johtaa Keski-Uudenmaan vesiensuojeluliikelaitoskuntayhtymän (myöhemmin KUVES) verkostoon. Erillisviemäroidyllä toiminta-alueilla liikelaitos johtaa hulevedet (sadevedet ja perustusten kuivatusvedet) hallitusti vesistöihin.

Liikelaitoksen painopisteet ovat verkoston hallinta ja kunnossapito sekä suunnitelmallinen saneeraus-toiminta. Liikelaitoksella on noin 8 000 kulutuspaikkaa (noin 36 000 asukasta), joille laitos toimittaa vesihuoltopalvelut, mm. antaa neuvontaa, tekee tonttijohtojen liitostyöt, hoitaa laskutuksen ja sopimusasiat.

Palvelusuunnitelma 2017–2021

Laskutettava vesimäärä on pysynyt lähes samana vuodesta 2011 lähtien johtuen mm. vähäisestä rakentamisesta, asiakkaiden kulutustottumuksien muutoksesta ja vesikalusteiden kehityksestä. Vedenkäyttömäärän vaihteluun vaikuttaa myös kyseisen kesän lämpötilat kastelutarpeineen. Laskutettava jätevesimäärä on pysynyt lähes samana vuodesta 2013 lähtien johtuen mm. vähäisestä rakentamisesta, asiakkaiden kulutustottumuksien muutoksesta ja vesikalusteiden kehityksestä. Syntyvään jätevesimäärään vaikuttaa suuresti myös vuosittainen sademäärä (lisääntyvä vuotovesimäärä viemäreihin).

Vesi- ja jätevesimäärien arvioidaan pysyvän lähes saman suuruisina vielä muutaman vuoden. Selkeämpi kulutuksen kasvu tapahtuu vasta uusien alueiden (Jokelan Peltokaaren ja Rykmentinpuiston) rakentumisen myötä.

Vuodelle 2017 on suunniteltu liittymismaksujen (10-20%) ja perusmaksujen korotukset (5-10%) johtuen mm. rakentamisen ja materiaalien kallistumisista. Tuusulan vedellä on alueensa halvimpia liittymismaksutaksoja. Käyttömaksujen on suunniteltu pysyvän samalla tasolla lähivuodet.

Liikelaitostamisen myötä kunnan sisäiset vyörytykset (henkilöstön ja taloushallinnon kulut, ICT-palvelut jne.) tulee kirjata tarkemmin ja selkeämmin mm kirjanpitoasetuksen mukaan. Tämä sekä henkilöstön täydentäminen/eläköityminen (päällekkäisyyttä) tulee lisäämään liikelaitoksen toimintakuluja. Lisäksi kiihtyvistä rakentamisen suunnittelutahdistu johtuen liikelaitoksen tulee kasvattaa suunnitteluun varattuja määrärahoja.

Vesihuoltoon liittyviä lakeja ja asetuksia uudistettiin jo 2014 syksynä ja osa asetuksista jätettiin edelleen pöydälle. Muutokset koskivat mm. vesihuollon liittymisvelvollisuutta sekä hulevesiasioita. Mahdollinen liittymisvelvollisuuden helpottuminen tulee vaikuttamaan varsinkin haja-asutuksen vesihuollon rakentamisen toimintatapaan. Liikelaitos on mukana valtakunnallisessa työryhmässä, jossa selvitetään hulevesien järjestämisen työ- ja kustannusjakoja sekä vastuita. Tavoite on ollut toimivan jakojärjestelmän luominen kunnan kanssa vuoden 2016 aikana, mutta tämä siirtynee vuoteen 2017.

Saneerausvelan kasvaessa liikelaitos jatkaa saneeraustoiminnan suunnittelu- ja toteutusprosessien kehittämistä mm. pitkän tähtäimen talousmallia apuna käyttäen. Kehitystoimintaan sisältyy myös kunnan sisäisen yhteistyön ja toteutuksen kehittäminen saneerauskohteissa, joissa saneerataan samalla katurakenne ja vesihuolto.

Tavoitteet

Liikelaitoksen vuoden 2017 vuositavoitteet perustuvat kunnan vuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Tavoitteet koskevat kaikkia tulosyksiköitä.

Alla on esitetty tärkeimmät tavoitteet ja mittarit:

- Vesihuoltoverkoston johtokartan kehityshanke
  - Mittari: selvitetään johtokartan mobiilisovelluksen vaihtoehdot ja valitaan/kilpailutetaan mobiilisti toimiva johtokartta.
- Toimintajärjestelmä kokonaisuudessaan valmis (sis. prosessikuvaukset)
  - Mittari: toimintajärjestelmä luotu ja käyttöön otettu
- Vuotovesienhallintaohjelma
  - Mittari: ohjelma laadittu

Riskiarvio

Jatkuva verkoston, vesilaitteiden ja jätevedenpumppaamoiden kunnossapidon ja hoidon tasonlasku kustannussäästöjen vuoksi johtaa omaisuuden perustilan heikkenemiseen ja korjausvelan kasvamiseen. Tasonlaskun myötä vaurioitumisherkkyys kasvaa aiheuttaen riskin vesihuollon toimintavarmuudelle.

Vesihuoltotoiminta on sääriippuvainen. Rankkasateet aiheuttavat riskin jätevesiverkoston ja hulevesiverkoston sekä pumppaamoiden tukkeutumiselle ja tulvimisille. Sateisen ja kuivan vuoden ero pelkästään jäteveden johtamisen ja puhdistamisen kuluissa on noin 15 % eli 130 000 €. Lisäksi tukkeutumisesta ja putkirikot aiheuttavat pääsääntöisesti omaisuusvahinkoja kolmansille osapuolille ja korjauskustannuksia liikelaitokselle. Kustannukset ovat vuosittain 100 000–200 000 €.

Riskejä syntyy myös suppeasta organisaatiosta. Esimerkiksi hallinnon ja työjohdon yksittäisten työtehtävät ja osaaminen ovat vain yhden työntekijän takana.

Riskien hallintaa hoidetaan mm. uudella sähköisellä MISO-työpäiväkirjalla sekä yhteistyöllä naapurivesilaitosten kanssa mukaan lukien yhteiset erityistilanteiden harjoitukset ja materiaalien lainaukset. Liikelaitos hankki kesällä 2015 100 KVA:n siirrettävän varavoimakoneen jätevesipumppaamoiden sähkökatkosten hallinnan varalle. Valtakunnallisella tasolla vesihuoltoon on valmistumassa räätälöity riskienarviointityökalu, joka on tavoitteena ottaa käyttöön Tuusulassa vuoden 2016 aikana.

Henkilöstösuunnitelma 2017

Henkilöstön koulutuksessa liikelaitos käyttää lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja sekä naapurivesihuoltolaitosten tai kunnan kanssa yhteistyössä organisoituja koulutustapahtumia.

Vakansseja liikelaitoksella on 17. Vuoden 2016 alusta kunnallistekniikan tukipalvelujen kustannukset siirrettiin palkoista sisäisiin ostopalveluihin kirjanpitoasetuksen mukaisesti.

Laskuttaja jää todennäköisesti eläkkeelle syksyllä 2017. Hänen seuraajansa pitää palkata hyvissä ajoin, jotta siirtyminen/opastaminen tapahtuu hyvin (katkoton laskutus, kassan hallinta jne). Tämä tarkoittaa ylimääräistä henkilöstökulua, seuraaja palkataan ensin määräaikaiseksi, kunnes varsinainen vakanssi vapautuu.

Organisaation kehittämisen vuoksi verkostomestarin nimike muutetaan verkostopäälliköksi. Hän vastaa jatkossa koko verkoston saneerauksista ja kunnossapidosta.

Eläkeiän saavuttaa 4 työntekijää vuoden 2019 loppuun mennessä.

Eläkeikä täyttyy vuosina 2016–2021						
2016	2017	2018	2019	2020	2021	yht.
0	3	0	1	1	0	5

Investointisuunnitelma 2017–2021

Vesihuollon uusinvestoinnit liikelaitos toteuttaa yhdessä KETEK:n kanssa kunnallistekniikan rakentamishankkeen mukaisesti. Kohteet tarkentuvat 2017 rakennusohjelman laatimisen jälkeen. Liikelaitos on myös mukana suunnittelemassa omalta osaltaan Tuusulan rakentamishankkeita. Liikelaitos varautuu omalta osaltaan poikkeuksellisen isoon (Rykmentinpuisto) kynnysinvestointiin pitkäntähtäimen talousmallin ja rahoituslaskelmien avulla.

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja -pumppaamoiden saneerausta liikelaitos jatkaa 5-vuotissaneeraussuunnitelman mukaisesti. Saneeraukseen liikelaitos on budjetoitunut vuosittain 0,6–0,7 M€ (lähivuosina tarve nousee 1–2 M€).

Haja-asutusalueen vesihuoltoa liikelaitos rakennuttaa vesihuollon kehittämissuunnitelman (2015) mukaisesti. Vuoden 2017 ohjelmassa on Linjamäen alue, kunhan Kerttulan alue on ensiksi saatu valmiiksi vuoden 2016 loppuun mennessä. Näiden alueiden rakentamispäätöksessä ja -tavassa on otettu huomioon uusi vesihuoltolaki sekä haja-asutuksen jätevesiasetus, joka on vieläkin kesken-eräinen. Lakimuutokset vaikuttavat haja-asutusalueen vesihuoltoverkoston rakentamisen kannattavuuteen ja rakentamispäätöksiin.

Vesihuoltoliikelaitos		Suunnitelmaavuodet 1000€					
		TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Menojen erittely alueittain							
U	ETELÄ-TUUSULA	-479	-1 879 000	-3 250	-3 190	-3 095	-2 050
U	JOKELA	-363	-573 000	-136		-336	-186
U	KELLOKOSKI	-386	-238 000	-119	-25	-385	-441
U, K	MUUT KOHTEET	-1150	-1 100 000	-850	-1 050	-850	-800
MENOT		-2 378	-3 790 00	-4 355	-4 265	-4 666	-3476
Tulot							
Rahoitusosuudet Ely-keskus			200 000				
Liittymismaksut		600	800 000	800	800	800	800
Nettomeno		-1 778	-2 790 000	-3 555	-3 465	-3 866	-2676

Investointikohteen edessä maininta onko kyseessä K= Korvausinvestointi vai U= uusinvestointi.

Tunnusluvut

Selite	TP2014	TP2015	TA2016	TA 2017	TS2018	TS2019	TS2020	TS2021
TUNNUSLUVUT								
laskutettu vesi m ³	1 848 600	1 862 307	1 852 000	1 877 077	1 886 462	1 905 327	1 924 380	1 943 624
€ /m ³	1,31	1,23						
käyttömaksu	1,32	1,36	1,36	1,36				
vesijohtoverkoston pituus km	349	351	367	381	388	392	396	400
mittaamaton vesi %	14 %	15 %						
laskutettu jätevesi m ³	1 873 514	1 889 879	1 857 587	1 866 875	1 876 210	1 894 972	1 913 922	1 933 061
€ /m ³	1,25	1,12						
käyttömaksu	1,63	1,80		1,80				
jätevesiverkoston pituus km	356	352	370	377	384	388	392	396
sadevesiverkoston pituus	124	139	134	139	144	146	146	146
vuotovesi %	33 %	40 %						
Saneeraus								
vesijohto m	200	500		500	500	500	500	500
jätevesiviemäri m	2783	1698		3000	3000	3000	3000	3000
jätevesipumppaamo-/kaivo kpl	0/95	2 /86		2 /50	2 /50	2 /50	2 /50	2 /50
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 309	6 402	6 421	6 563	6 616	6 668	6 722	6 776
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 002	-3 678	-3 844	-3 983	-4 002	-4 042	-4 082	-4 123
TOIMINTAKATE, S*	3 307	2 724	2 577	2 580	2 614	2 626	2 639	2 652
Henkilöstömäärä:	16,0	17,5	17	17	18	18	18	18
Määrärahan muutos %	-7,2 %	3,1 %	4,5 %	3,62 %	0,5 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina	234	-676	-166	-139	-19	-40	-40	-41

S*= sitova tavoite

TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELAITOS

	TP 2015	TA 2016	TS (1000 €)						
			euro TA 2017	2018	2019	2020	2021		
TULOSLASKELMA									
LIKEVAIHTO	6 568 967	6 421 000	6 533 000	6 585	6 638	6 691	6 745		
Vesi- ja jätevesimaksut (ulkoiset)	6 043 298	5 905 000	6 047 000	6095	6144	6193	6243		
Vesi- ja jätevesimaksut (sisäiset)	350 400	326 000	326 000	329	331	334	337		
Liiketoiminnan muut myyntituotot	133 191	130 000	160 000	161	163	164	165		
Liiketoiminnan muut tuotot	-644	30 000							
Liiketoiminnan muut tuotot (sisäiset)	30 276	30 000	30 000	30	30	31	31		
Valmistus omaan käyttöön	19 824								
Materiaalit ja palvelut	-2 198 185	-2 719 504	-2 910 993	-2 917	-2 946	-2 976	-3 005		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat(ulkoiset)	-1 049 485	-1 090 500	-1 123 000	-1137	-1148	-1160	-1171		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat(sisäiset)			-30 000						
Palvelujen ostot (ulkoiset)	-1 148 700	-1 629 004	-1 472 900	-1491	-1506	-1521	-1536		
Palvelujen ostot (sisäiset)			-285 093	-289	-292	-294	-297		
Henkilöstökulut									
Palkat ja palkkiot	-701 322	-781 908	-751 783	-761	-769	-776	-784		
Henkilösivukulut	-195 837	-224 720	-196 871	-199	-201	-203	-205		
Eläkekulut	-159 486	-183 890	-162 425	-164	-166	-168	-169		
Muut henkilösivukulut	-36 351	-40 830	-34 446	-35	-35	-36	-36		
Poistot ja arvonalennukset									
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 526 986	-1 584 448	-1 678 586	-1759	-1849	-1945	-1903		
Liiketoiminnan muut kulut	-107 251	-117 138	-123 225	-125	-126	-127	-129		
Liiketoiminnan muut kulut(ulkoiset)			-54 000						
Liiketoiminnan muut kulut(sisäiset)			-69 225						
LIKEYLIJÄÄMÄ	1 858 567	993 282	901 542	854	747	663	718		
Rahoitustuotot ja -kulut									
Muut rahoitustuotot	5 849			0	0	0	0		
Muut rahoituskulut	-283			-488	-488	-488	-488		
Liikel.korvaus peruspääomasta (sisäinen)	-487 500	-487 500	-487 500						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	1 376 633	505 782	414 042	367	259	176	231		
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT									
Sijoitetun pääoman tuotto, %	5,3	0,1	-0,4	0,2	0,3	0,3	-0,6		
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	5,3	0,1	-1,4	0	0	0	0		
Voitto, %	21	8	6	6	4	3	3		

TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELAITOS

RAHOITUSLASKELMA	TP 2015	TA 2016	TS (1000 €)						
			euro TA 2017	2018	2019	2020	2021		
Toiminnan rahavirta									
Tulorahoitus	2 903 619	2 090 230	2 092 628	2 125	2 108	2 120	2 133		
Liikeylittäjä	1 858 567	993 282	901 542	854	747	663	718		
Poistot ja arvonalentumiset	1 526 986	1 584 448	1 678 586	1 759	1 849	1 945	1 903		
Rahoitustuotot ja -kulut									
Liikel. korvaus peruspääomasta (sisäinen)	-481 934	-487 500	-487 500	-488	-488	-488	-488		
Muut tulorahoituksen korjaukset									
Investointien rahavirta	-1 557 186	-2 378 000	-3 590 000	-4 355	-4 265	-4 666	-3 497		
Investointimenot	-1 557 186	-2 378 000	-3 790 000	-435	-4265	-4666	-3497		
Rahoitusosuudet investointimenoihin			200 000						
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 346 433	-287 770	-1 497 372	-2 230	-2 157	-2 546	-1 364		
Rahoituksen rahavirta	-1 346 433	600 000	1 497 372	2 230	2 157	2 546	1 364		
Lainakannan muutokset									
Liittymismaksujen muutos	801 243	600 000	800 000	800	800	800	800		
Pitkäaikaisten lainojen muutos									
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-283 127					1319	564		
Muut maksuvalmiuden muutokset									
Vaihto-omaisuuden muutos	-2 848								
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-852 018		697 372	1430	1357	427			
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-1 009 683								
Rahavarojen muutos	0	312 230	0	0	0	0	0		
Lainakanta 31.12.	0	0	0	0	0	1 319 000	1 883 000		

Tuloslaskelma

Rahoituslaskelma

Talousarvion 2017 tuloslaskelma (kunta ja vesihuoltoliikelaitos yhteensä)

Toimintatulot

Toimintatulot kasvavat 2,0 milj. euroa 2016 ennusteeseen (osavuositarkastus 2 / 2016) verrattuna ja 2,9 milj. euroa talousarvioon 2016 verrattuna. Toimintatuotot sisältävät myös sisäisten palveluiden myynnin ja kiinteistöjen vuokratuotot kunnan sisällä, kunnan ja vesihuoltoliikelaitoksen välillä sekä kunnan ja seudullisten yksiköiden välillä. Sisäiseksi kiinteistövuokriksi on budjetoitu 18,3 milj. euroa. Suurin osa palveluiden myynneistä on lakisääteistä toimintaa, joiden hinnoitteluun kunnat eivät voi vaikuttaa. Myyntivoittoja omaisuuden myynnistä on budjetoitu 10,1 milj. euroa.

Toimintamenot

Toimintamenot vähenevät 1,1 milj. euroa (0,4 %) 2016 ennusteeseen verrattuna. Vuoden 2017 toimintamenojen pientä kasvua selittävät osaltaan toimeentulotuen siirto Kelalle 1.1.2017 sekä kotitalousjätteen keräämisen ulkoistaminen Kiertokapula Oy:lle, menovähennykset yhteensä 3,5 milj. euroa. Vertailukelpoinen toimintamenojen kasvu (eliminoitu toimintojen siirrot Kelalle ja Kiertokapula Oy:lle) on merkittävä sosiaali- ja terveystoimialalla (2,0 milj. euroa). Toimintamenojen kasvun pysyvä hidastaminen vaatii kunnan toimintojen tuottavuuden parantamista; palvelurakenteita ja -verkkoa kevennettään ja kunnan palvelujen järjestetään uusin tavoin, esimerkiksi digitaalisia ratkaisuja hyödyntäen.

Toimintakate

Vuoden 2017 talousarvion toimintatulojen ja -menojen erotuksena muodostuva toimintakate on -185,3 milj. euroa. Toimintakate on 3,1 euroa parempi kuin 2016 ennusteen toimintakate. Vuoden 2017 toimintakatetta parantavat edellä kerrottujen toimintojen siirtojen/ulkoistusten ohella budjetoitujen myyntivoittojen kasvu 3,8 milj. euroa talousarvioon 2016 verrattuna.

Korkotulot ja -menot

Korkotuotot ja muut rahoitustuotot

Kunnan korkotuotot koostuvat pääosin vesihuoltoliikelaitoksen ja HUS-kuntayhtymän peruspääoman korosta. Kunnan muut rahoitustuotot ovat lähinnä eri yhtiöiden osinkotuottoja sekä tytäryhtiöiden maksamia takauspalkkioita.

Korkomenot

Vaisuna jatkuvan kansainvälisen taloustilanteen vuoksi suunnitelmakauden 2017 - 2021 korkotason ennustetaan säilyvän historiallisen alhaisella tasolla. Kunnan korkomenojen arviointia vaikeuttaa osin lyhyisiin korkoihin sidottu lainasalkku. Vuoden 2017 korkomenoissa on varauduttu nykyisten kiinteäkorkoisten lainojen osalta 1,3 %:n keskiporkkoon, uusien pitkäaikaisten lainojen osalta 1,5 %:n keskiporkkoon ja kuntatodistusten osalta 0,1 % korkotasoon. Kiinteiden korkojen tai korkosuojausten osuus lainoista pidetään vähintään 50 %:ssa koko lainakannasta. Kunnan korkomenot tulevat nousemaan suunnitelmakauden 2017 - 2021 kuluessa lainamäärän kasvun sekä korkotason nousun vuoksi.

Muut rahoituskulut

Muihin rahoituskuluihin sisältyvät korkosuojauksista maksettavat korot, verotilityskorot, viivästyskorot, takaus- ja luottotappioprovisiot ja rahoitusmenoissa ovat kurssitappiot, lainasaamiset ja erilaiset arvonalentumiset. Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen peruspää-

omakorvaus näkyy tässä erässä liikelaitoksen kuluna (vrt. vastaavasti kunnan muut rahoitustuotot).

Vuosikate

Toimintakatteen jälkeen tuloslaskelmassa esitetään verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustulot ja -menot. Näiden jälkeen muodostuva vuosikate on 11,5 milj. euroa, joka on 2016 ennusteeseen verrattuna 3,2 milj. euroa suurempi.

Tilikauden tulos

Poistojen määräksi arvioidaan 13,6 milj. euroa, vuosikate riittää kattamaan suunnitelman mukaisista poistoista 85 %. Tilikauden alijäämäksi muodostuu noin 2,1 milj. euroa.

Talousarvion 2017 rahoituslaskelma (kunta ja vesihuoltoliikelaitos yhteensä)

Toiminnan rahavirta

Rahoituslaskelmassa varsinaisen toiminnan tuloista ja menoista kertyvä vuosikate on 11,5 milj. euroa. Tulorahoitus on yhteensä 1,4 milj. euroa, kun vuosikatteesta on vähennetty omaisuuden myyntivoitot 10,1 milj. euroa. Investointien aiheuttama rahoitustarve on 36,6 milj. euroa. Kun investoinneista on vähennetty tulorahoituksen ohella niihin saadut rahoitusosuudet (1,0 milj. euroa) ja omaisuuden myyntitulot (11,5 milj. euroa), saadaan toiminnan ja investointien rahavirta. Toiminnan ja investointien rahavirta muodostaa negatiivisen rahavirran 22,7 milj. euroa, jonka kunta joutuu rahoittamaan lainarahoituksella.

Lainakannan muutokset 2017

Kunta ottaa uutta lainaa noin 21,6 milj. euroa 2016 ennusteeseen verrattuna ja kunnan lainamäärä kasvaa noin 103 milj. euroon. Lainakannan lisäys jakaantuu noin 80 % pitkä- ja 20 % lyhytaikaisiin lainoihin. Pitkäaikaisia lainoja ei eräänny takaisin maksettavaksi vuonna 2017. Talousarvion lainamäärän mahdollisiin budjetista poikkeavaan muutoksiin vaikuttavat keskeisesti tulorahoituksen (vuosikate) ja nettoinvestointien toteutuminen talousarvion tavoitteisiin nähden.

Lainakannan muutokset suunnitelmakaudella 2017- 2021

Pitkäaikaisten lainojen määrä kasvaa vuosina 2017 - 2021 keskimäärin noin 11 milj. euroa vuodessa kuitenkin niin, että lainamäärän kasvu hidastuu suunnitelmakauden loppupuolella. Suunnitelmakaudelle on arvioitu kohdistuvan Rykmentinpuistoa koskevia investointimenoja yhteensä noin 20 milj. euroa. Taloussuunnittelun lähtökohtana on, että kunnan käyttöomaisuusinvestointien määrä saadaan painettua alle 25 milj. euron taloussuunnitelmakauden lopussa ja että kunnan korollisten velkojen määrä ei ylitä 150 milj. euroa vuonna 2021.

SISÄINEN + ULKOINEN TULOSLASKELMA Kunta ilman vesihuoltoliikelaitosta

7.12.2016

Maakuntaudistusta ei ole huomioitu

	TP 2015	TA 2016	OVK2 MTA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Veroprocentti	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50
Varsinainen toiminta	euroa	euroa	euroa	euroa	000 euroa			
Myyntivoitot	6 685 019	6 248 000	6 248 000	10 085 680	12 103	8 743	9 680	9 680
Toimintatulot	59 259 458	58 068 036	58 963 736	56 952 973	57 409	57 868	58 331	58 797
<i>Sisäiset toimintatuotot *</i>	<i>29 391 234</i>	<i>27 290 660</i>	<i>27 489 901</i>	<i>27 426 398</i>				
<i>josta sisäiset tulot liikelaitokselta</i>		<i>227 242</i>	<i>227 242</i>	<i>239 318</i>				
<i>Ulkoiset toimintatuotot</i>	<i>29 868 224</i>	<i>30 550 135</i>	<i>31 473 835</i>	<i>29 526 575</i>				
Valmistus omaan käyttöön	100 235							
Toimintamenot toimialat	-249 230 103	-253 075 862	-256 317 866	-254 900 095	-258 086	-260 667	-263 274	-265 907
<i>Sisäiset toimintamenot *</i>	<i>-29 391 234</i>	<i>-27 290 660</i>	<i>-27 262 659</i>	<i>-27 187 080</i>				
<i>Ulkoiset toimintamenot</i>	<i>-219 838 869</i>	<i>-225 785 202</i>	<i>-229 055 207</i>	<i>-227 713 015</i>				
TOIMINTAKATE	-183 185 390	-188 759 826	-191 106 130	-187 861 442	-188 575	-194 057	-195 263	-197 429
toimintakatteen muut.-% edell.v. tilinpäätökseen	2,63	3,04	4,32					
toimintakatteen muut.-% edell.v. talousarvioon				-0,48	0,38	2,91	0,62	1,11
toimintakatteen muut.-% edell.v. ennusteeseen				-1,70				
T-menojen kok.muut.-% edell.v. tilinpäätökseen	1,12	1,54	2,84					
<i>Sis. t-menojen kok. muut.-% ed. v. tilinp:een</i>	<i>-2,41</i>	<i>-7,15</i>	<i>-7,24</i>					
<i>Ulko.t-menojen kok.muut.-% ed.v. tilinp:een</i>	<i>1,61</i>	<i>2,70</i>	<i>4,19</i>					
T-menojen kok.muut.-% edell.v. talousarvioon				0,72	1,25	1,00	1,00	1,00
<i>Sis. t-menojen kok. muut.-% ed. v. tal.arvioon</i>				<i>-0,38</i>				
<i>Ulko.t-menojen kok.muut.-% ed.v. tal.arvioon</i>				<i>0,85</i>				
T-menojen kok.muut.-% ennusteeseen -16				-0,55				
<i>Sis. t-menojen kok. muut.-% ennusteeseen</i>				<i>-0,28</i>				
<i>Ulko.t-menojen kok.muut.-% ennusteeseen</i>				<i>-0,59</i>				
Verotulot	171 442 771	174 366 000	174 866 000	174 328 000	179 925	184 989	187 764	190 580
muutos-%	2,47			-0,02	3,21	2,81	1,50	1,50
muutos-% ennusteeseen -16				-0,31				
Valtionosuudet	19 096 294	22 058 467	22 058 467	22 452 878	22 453	22 453	22 453	22 453
muutos-%	-7,25			1,79	0,00	0,00	0,00	0,00
muutos-% ennusteeseen -16				1,79				
Verorahoitus yhteensä	190 539 065	196 424 467	196 924 467	196 780 878	202 378	207 442	210 217	213 033
verorahoituksen muutos-%	1,40			0,18				
muutos-% ennusteeseen -16				-0,07				
Rahoituserät yhteensä	742 228	268 731	268 700	516 286	71	-71	-181	-239
Korkotulot	245 939	150 000	150 000	250 000	150	150	150	150
Muut rahoitustulot	320 997	450 000	450 000	450 000	450	450	450	450
Korvaus liikelaitoksen peruspääomasta	487 500	487 500	487 500	487 500	488	488	488	488
Korkomenot	-294 680	-718 769	-718 800	-571 214	-916	-1 059	-1 168	-1 226
Muut rahoitusmenot	-17 528	-100 000	-100 000	-100 000	-100	-100	-100	-100
VUOSIKATE	8 095 903	7 933 372	6 087 037	9 435 722	13 874	13 314	14 773	15 365
muutos-%	-19,19	-2,01	-24,81	55,01	47,03	-4,04	10,96	4,01
Toimintatulot/toimintamenot %	26,46	25,41	25,44	26,30	26,93	25,55	25,83	25,75
Vuosikate % verorahoituksesta	4,25	4,04	3,09	4,80	6,86	6,42	7,03	7,21
Vuosikate euro/asukas	211	205	157	242	352	334	365	373
Vuosikate % poistoista	76,18	64,66	49,61	79,04	101,15	101,16	100,96	109,15
Kertynyt yli/alijäämä, euroa/asukas	1 089	1 017	1 017	898	828	822	812	803
Suunnitelmapiostot (SuMu)	-10 627 073	-12 270 300	-12 270 300	-11 938 385	-13 716	-13 161	-14 632	-14 077
TILIKAUDEN TULOS	-2 531 170	-4 336 928	-6 183 263	-2 502 663	157	153	140	1 288
Poistoeron vähennys	99 980	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys/vähennys	-181	-6 000	-6 000	-200	-0	-0	-0	-0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 431 371	-4 342 928	-6 189 263	-2 502 863	157	153	140	1 288
Asukkaat 31.12.	38 451	38 785	38 785	39 069	39 390	39 863	40 520	41 177
kasvu-%	0,62	0,87	0,87	0,73	0,82	1,20	1,65	1,62

* Sisäiset erät sisältävät vuokrat, siivouskulut, ruokapalvelumaksut ja erillisyyksikköjen hallintopalvelukulut. Muita sisäisiä eriä ei ole eroteltu.

SISÄINEN + ULKOINEN RAHOITUSLASKELMA Tuusulan kunta ilman vesihuoltoliikelaitosta

7.12.2016

Sis. + ulk.	TP 2015	TA 2016	OVK2 MTA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
	euroa	euroa	euroa	euroa	(1000 euroa)			
TOIMINNAN RAHAVIRTA								
Tulorahoitus	1 382 614	1 604 372	-241 963	-674 958	1 746	4 546	5 043	5 635
Vuosikate	8 095 903	7 933 372	6 087 037	9 435 722	13 874	13 314	14 773	15 365
Tulorahoituksen korjaukset	-6 713 289	-6 329 000	-6 329 000	-10 110 680	-12 128	-8 768	-9 730	-9 730
<i>Käyttöomaisuuden myyntivoitot</i>	-6 685 019	-6 248 000	-6 248 000	-10 085 680	-12 103	-8 743	-9 680	-9 680
<i>Varausten muutos</i>	-28 270	-81 000	-81 000	-25 000	-25	-25	-50	-50
Investointien rahavirta	-10 283 274	-23 771 000	-23 418 000	-21 321 797	-21 700	-20 130	-11 895	-9 695
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-17 997 476	-31 026 000	-31 236 000	-32 782 797	-36 153	-30 565	-22 895	-20 695
Rahoitusosuudet investointimenoihin	292 960	155 000	718 000	0	700	500	0	0
Käyttöomaisuuden myyntitulot	7 421 242	7 100 000	7 100 000	11 461 000	13 753	9 935	11 000	11 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 900 661	-22 166 628	-23 659 963	-21 996 755	-19 954	-15 584	-6 852	-4 060
Rahoituksen rahavirta	14 923 885	18 150 000	24 451 000	21 955 000	19 955	15 600	6 800	4 000
Antolainauksen muutokset *	-711 453	0	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	13 162 896	17 150 000	23 451 000	20 800 000	18 800	14 600	5 800	3 000
<i>Pitkäaikaiset lainat</i>	0	25 000 000	25 000 000	17 000 000	8 600	13 100	3 900	2 400
<i>Lyhytaikaiset lainat</i>	8 580 214	-7 850 000	-1 549 000	3 800 000	10 200	1 500	1 900	600
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset **	2 472 442	1 000 000	1 000 000	1 155 000	1 155	1 000	1 000	1 000
RAHAVAROJEN MUUTOS	6 023 224	-4 016 628	791 037	-41 755	1	16	-52	-60
Lainat euroa/asukas	1 360	2 106	2 106	2 623	3 079	3 408	3 496	3 513
Lainamäärä 31.12., euroa	52 295 581	81 664 091	81 664 091	102 464 091	121 264 091	135 864 091	141 664 091	144 664 091
TS-kauden velkakatto, kunta + vesi								150 000 000
velan kasvu-%	17,6 %	56,2 %	56,2 %	25,5 %	18,3 %	12,0 %	4,3 %	5,9 %

* sis. vesihuoltoliikelaitokselle annettavat sisäiset lainat

** sis. konserniyhteisöjen ja liikelaitoksen kassavarojen sijoitukset kuntaan sekä Lepolan koulun jälkirahoitteen rahoitusosuuden

Kunta ja vesihuoltoliikelaitos yhteensä

Tunnuslukuja

Veroprosentti	19,5
Verotulot, milj. eur	174,3
Käyttöomaisuusinvestoinnit, milj. eur	36,6
Vuosikate, milj. eur	11,5
Vuosikate % poistoista	84,6
Lainat, milj. eur	103,3
Lainat, eur/asukas	2 643
Toimintamenojen kok. muutos % TA 2016	0,8 %
Toimintamenojen kok.muutos % TP 2015	2,6 %
Toimintamenojen kok.muutos % ovk2 ennuste	-0,4 %

Yhdistelty tuloslaskelma TA 2017

Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

Sisältää ulkoiset ja sisäiset erät

	Kunnan tuloslaskelma- osa talousarviossa	Liikelaitoksen tuloslaskelma- osa	Eliminointi- ja oikaisukirjaukset		Kunnan tuloslaskelma talousarviossa
			kunta	liikelaitos	
Toimintatuotot	67 038 653	6 563 000	-384 318	-349 000	72 868 335
Myyntituotot					
Ulkoiset	9 927 853	6 184 000			16 111 853
Sisäiset	9 346 576	319 000	1), 2)	-315 093 -319 000	9 031 483
Maksutuotot					
Ulkoiset	13 528 975	30 000			13 558 975
Sisäiset					
Tuet ja avustukset	940 727				940 727
Sisäiset (kunnalta)					
Vuokratuotot					
Ulkoiset	4 395 949				4 395 949
Sisäiset	18 197 393	30 000	4)	-69 225 -30 000	18 128 168
Muut toimintatuotot					
Ulkoiset	10 701 180				10 701 180
Sisäiset					
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	-254 900 095	-3 982 872	349 000	384 318	-258 149 649
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-76 122 777	-751 783			-76 874 560
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-18 082 061	-162 425			-18 244 486
Muut henkilösivukulut	-3 537 111	-34 446			-3 571 557
Palvelujen ostot					
Ulkoiset	-100 252 667	-1 472 900			-101 725 567
Sisäiset	-9 241 483	-285 093	2)	180 000 285 093	-9 061 483
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ulkoiset	-11 367 976	-1 123 000			-12 490 976
Sisäiset	-139 000	-30 000	1)	139 000 30 000	0
Ostot tilikauden aikana					
Varaston muutos					
Avustukset	-11 478 260				-11 478 260
Sisäiset (liikelaitokselle)					
Vuokrat					
Ulkoiset	-5 516 804	-31 000			-5 547 804
Sisäiset	-18 128 168	-69 225	4)	30 000 69 225	-18 098 168
Muut toimintakulut					
Ulkoiset	-1 033 788	-23 000			-1 056 788
Sisäiset					
Toimintakate	-187 861 442	2 580 128	-35 318	35 318	-185 281 314
Verotulot	174 328 000				174 328 000
Valtionosuudet	22 452 878				22 452 878
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	250 000				250 000
Sisäiset (liikelaitokselta)					
Muut rahoitustuotot	450 000				450 000
Sisäiset (liikelaitoksen korvaus peruspääomasta)	487 500		3)	-487 500	0
Korkokulut					
Ulkoiset	-571 214	-11 200			-582 414
Sisäiset					
Korvaus peruspääomasta		-487 500	3)	487 500	0
Muut rahoituskulut	-100 000				-100 000
Vuosikate	9 435 722	2 081 428	-522 818	522 818	11 517 150
Poistot ja arvonalentumiset					0
Suunnitelman muk. poistot	-11 938 385	-1 678 586			-13 616 971
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	-2 502 663	402 842			-2 099 821
Poistoeron vähennys					
Rahastojen lisäys	-200				-200
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 502 863	402 842	-522 818	522 818	-2 100 021

Vientiselitteet:

1) Eliminoidaan liikelaitoksen ja kunnan muiden yksiköiden välinen sisäinen myynti ja sisäiset ostot.

2) Eliminoidaan sisäisten palvelujen ostot ja myynnit

3) Eliminoidaan liikelaitoksen peruspääoman korkotuotto

4) Eliminoidaan sisäiset vuokrat

Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen eliminoitu tulos ilman kuntaa

-119 976

Tuusulan kunnan eliminoitu tulos ilman vesihuoltoliikelaitosta

-1 980 045

Eliminoitu tulos yhteensä

-2 100 021

RAHOITUSLASKELMA -YHDISTELY

Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

	Kunnan osa- rahoitus- laskelma	Liikelaitoksen rahoitus- laskelma	Eliminointikirjaukset		Kunnan kokonaisrahoitus- laskelma
			kunta	liikelaitos	
Toiminnan rahavirta					
Tulorahoitus	-674 958	2 081 428			1 406 470
Vuosikate	9 435 722	2 081 428 ¹⁾	-522818	522818	11 517 150
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjaukset	-10 110 680			0	-10 110 680
Investointien rahavirta	-21 321 797	-2 790 000			-24 111 797
Investointimenot	-32 782 797	-3 790 000			-36 572 797
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	1 000 000			1 000 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	11 461 000	0			11 461 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-21 996 755	-708 572	-522818	522818	-22 705 327
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	0	0			0
Antolainasaamisten lisäykset/vähennykset					
Lainakannan muutokset	20 800 000	800 000			21 600 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	17 000 000				17 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys					
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 800 000	800 000			4 600 000
Oman pääoman muutokset	0	0			0
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 155 000	0			1 155 000
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutos					
Korottomien velkojen muutos	1 155 000				1 155 000
Rahoituksen rahavirta / Vaikutus	21 955 000	800 000	0	0	22 755 000
Rahavarojen muutos	-41 755	91 428	-522818	522818	49 673

1) Eliminoidaan sisäisten erien vaikutus vuosikatteeseen

Liitteet

Kohderahoitteisia tehtäviä hoitavat yksiköt

Keski-Uudenmaan asiamies- ja neuvontapalvelut (1000 €) TP 2015 TA 2016	euro		TS (1000 €)				
	TP 2015	TA 2016	TA 2017	2018	2019	2020	2021
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	436	442	444 192	449	458	467	476
Maksutuotot	496	497	495 347	500	510	521	531
Tuet ja avustukset							
Muut toimintatuotot	0						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	933	939	939 539	949	968	987	1007
Valmistus omaan käyttöön							
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-499	-535	-567 541	-573	-585	-596	-608
Henkilösivukulut				0	0	0	0
Eläkekulut	-110	-127	-123 440	-125	-127	-130	-132
Muut henkilösivukulut	-16	-29	-26 169	-26	-27	-27	-28
Palvelujen ostot	-15	-53	-54 760	-55	-56	-58	-59
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-6	-6	-9 500	-10	-10	-10	-10
Avustukset				0	0	0	0
Vuokrat	-38	-30	-29 648	-30	-31	-31	-32
Muut toimintakulut	-7	-6	-6 356	-6	-7	-7	-7
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-690	-785	-817 414	-826	-842	-859	-876
TOIMINTAKATE	242	154	122 125	123	126	128	131

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue (1000 €)			euro TA 2017	TS (1000 €)			
	TP 2015	TA 2016		2018	2019	2020	2021
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	364	334	300 346				
Maksutuotot							
Tuet ja avustukset							
Muut toimintatuotot	2						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	366	334	300 346	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön							
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-307	-284	-275 254				
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-56	-49	-47 013				
Muut henkilösivukulut	-14	-16	-15 965				
Palvelujen ostot	-24	-46	-34 530				
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-1	-5	-3 830				
Avustukset							
Vuokrat			-42 512				
Muut toimintakulut	-59	-63	-2 900				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-462	-463	-422 004				
TOIMINTAKATE	-96	-129	-121 658	0	0	0	0

Tuusula liittyi 1.1.2013 Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen, jonka isäntäkuntana on Mäntsälä. Tuusulan kuntaosuus v. 2017 on 63 450 euroa.

Ruokapalvelut	(1000 €)		euro TA 2017	TS (1000 €)			
	TP 2015	TA 2016		2018	2019	2020	2021
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	6 114	5 832	5 952 908	6012	6073	6133	6195
Maksutuotot	11						
Tuet ja avustukset	11	1	1 000				
Muut toimintatuotot	0						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 136	5 833	5 953 908	6012	6073	6133	6195
Valmistus omaan käyttöön							
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-1 778	-1 975	-1 834 759	-1871	-1909	-1947	-1986
Henkilösivukulut				0	0	0	0
Eläkekulut	-409	-481	-407 108	-415	-424	-432	-441
Muut henkilösivukulut	-85	-78	-86 307	-88	-90	-92	-93
Palvelujen ostot	-438	-456	-445 000	-454	-463	-472	-482
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-1 653	-1 865	-1 866 000	-1903	-1941	-1980	-2020
Avustukset				0	0	0	0
Vuokrat	-592	-586	-550 274	-561	-573	-584	-596
Muut toimintakulut	-21	0	-21 000	-21	-22	-22	-23
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4975	-5441	-5 210 448	-5315	-5421	-5529	-5640
TOIMINTAKATE	1 160	392	743 460	698	652	604	555

KUNTAKEHITYS JA TEKNIikka	TILAKESKUS				euro TA 2017	TS (1000 €)			
	(1000 €) TP 2015	TA 2015	MTA v.2016	TAE 2017		2018	2019	2020	2021
TULOSLASKELMA									
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	3 139	3 025	3 025	3 117	3 117 000	3 126	3 142	3 158	3 189
Maksutuotot									
Tuet ja avustukset	37					0	0	0	0
Muut toimintatuotot	19 735	19 273	19 245	19 121	19 121 393	19 179	19 275	19 371	19 565
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	22 911	22 298	22 270	22 238	22 238 393	22 305	22 417	22 529	22 754
Valmistus omaan käyttöön									
TOIMINTAKULUT									
Henkilöstökulut									
Palkat ja palkkiot	-2 305	-2 445	-2 395	-2 417	-2 416 662	-2 424	-2 436	-2 448	-2 473
Henkilösivukulut									
Eläkekulut	-546	-560	-572	-530	-529 757	-531	-534	-537	-542
Muut henkilösivukulut	-126	-131	-130	-112	-112 308	-113	-113	-114	-115
Palvelujen ostot	-3 628	-3 800	-3 730	-4 069	-4 068 735	-4 081	-4 101	-4 122	-4 163
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-3 321	-3 719	-3 719	-3 616	-3 616 100	-3 627	-3 645	-3 663	-3 700
Avustukset									
Vuokrat	-705	-170	-170	-152	-152 300	-153	-154	-154	-156
Muut toimintakulut	-12	-29	-29	-29	-28 800	-29	-29	-29	-29
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-10 644	-10 854	-10 744	-10 925	-10 924 662	-10 957	-11 012	-11 067	-11 178
TOIMINTAKATE	12 267	11 444	11 526	11 314	11 313 731	11 348	11 404	11 461	11 576

KUNTAKEHITYS JA TEKNIikka	Rykmentinpuisto				euro TA 2017	TS (1000 €)			
	(1000 €) TP 2015	TA 2015	MTA v.2016	TAE 2017		2018	2019	2020	2021
TULOSLASKELMA									
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	0	0	0	0	600 000	800	800	3 200	0
Maksutuotot	19								
Tuet ja avustukset	0					0	0	0	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	8 900	0	2 500	1 400
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	19	0	0	0	600 000	9 700	800	5 700	1 400
Valmistus omaan käyttöön									
TOIMINTAKULUT									
Henkilöstökulut									
Palkat ja palkkiot	0	0	-197	-272	-271 529	-390	-390	-430	-280
Henkilösivukulut									
Eläkekulut	0	0	-47	-59	-59 058	-85	-85	-94	-61
Muut henkilösivukulut	0	0	-11	-13	-12 520	-18	-18	-20	-13
Palvelujen ostot	-123	0	-129	-317	-317 268	-520	-920	-1 320	-500
Aineet,tarvikkeet, tavarat	0	0	0	-4	-3 500	-4	-4	-4	-4
Avustukset									
Vuokrat	0	0	0	-9	-9 080	-10	-10	-10	-10
Muut toimintakulut	-1	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-124	0	-382	-673	-672 955	-1 027	-1 427	-1 878	-868
TOIMINTAKATE	-105	0	-382	-73	-72 955	8 673	-627	3 822	532

RYKMENTINPUISTO - TASEYKSIKKÖ, avaava tase.

VASTAAVAA	€	VASTATTAVAA	€
Aineettomat hyödykkeet	0,00	Oma pääoma	4 312 221,13
Aineelliset hyödykkeet		jäännöspääoma	
maa-alueet	5 555 421,13	Vieras pääoma	
koneet ja kalusto	0,00	pitkäaikainen	
Sijoitukset	0,00	lainat rah. ja vak. laitoksilta	0,00
Vaihto-omaisuus	0,00	lyhytaikainen	
Saamiset	0,00	lainat rah. ja vak. laitoksilta	1 243 200,00
Rahat ja pankkisaamiset	0,00		
Vastaavaa yhteensä	5 555 421,13	Vastattavaa yhteensä	5 555 421,13

VUOKRA-ASUNTORAHASTON TALOUSARVIO 2017

RAHASTON PÄÄOMA 1.1.2017 **4 530 847,49**

Käytettävissä oleva pääoma 1.1.2017 **-81 381,73**

Tapahdumat vuonna 2017

Myytyjen asuntojen kauppahinnat	0,00
Maksetut välityspalkkiot	0,00
Maksetut isännöitsijätodistukset	0,00
Maksetut lainaosuudet	0,00
Maksetut kunnostusavustukset	0,00

Saadut korot

- Tukuki/Vuokratalo Kulkijantaival	5 776,40
- Tukuki/Vuokratalo Halkivaha 2	25 200,00
- Tukuki/Vuokratalo Aurinkopuisto	5 000,00
- Tukuki/Vuokratalo Tolkinoja 2	1 680,00
- Tukuki/Vuokratalo Ritariperhonen	25 800,00
- Tukuki/Vuokratalo Yliverstaankuja 4	4 000,00
- Tukuki/Vuokratalo Omenalahti	11 080,00
- Tukuki/Vuokratalo Iltalenkki	6 000,00
- Tukuki/Vuokratalo Pellavamäenpuisto	7 600,00
- Tukuki/Vuokratalo Kotikontu	4 800,00
- Tukuki/Vuokratalo Nokelanvatro 2	8 000,00
- Tukuki/Vuokratalo Mahlamäenpuisto	7 040,00
- Tukuki/Vuokratalo Nokelanvatro	2 294,08
- Tukuki/Vuokratalo Orasmaa	10 000,00
- kunnan maksama korko	180,77

Rahastoon siirrettävä summa vuodelta 2017 **180,77**

Rahastoon ei voida siirtää varoja kunnan talousarvion negatiivisen tuloksen vuoksi.

Myönnetty laina v. 2004	-743 000,00
Myönnettyt lainat v. 2008	-320 000,00
Myönnettyt lainat v. 2009	0,00
Myönnettyt lainat v. 2010	-150 000,00
Myönnettyt lainat v. 2011	0,00
Myönnettyt lainat v. 2012	-150 000,00
Myönnettyt lainat v. 2013	-150 000,00
Myönnettyt lainat v. 2014	-250 000,00
Myönnettyt lainat v. 2015	-560 000,00
Myönnettyt lainat v. 2016	-500 000,00
Myönnettävät lainat v. 2017	0,00

Käytettävissä oleva pääoma 31.12.2017 **-81 381,73**

Käytettävissä oleva pääoma on negatiivinen, koska vuoden 2016 loppuun mennessä rahastosta on myönnetty lainoja ja avustuksia yli käytettävissä olevan pääoman.

RAHASTON PÄÄOMA 31.12.2017 **4 531 028,26**

Tytäryhtiöt

TUUSULAN KUNNAN KIINTEISTÖT OY

Perustettu vuonna 1989, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy on asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja suunnitelmallisesti toimiva vuokraloyhtiö. Palveluhenkisyys ja kehitysmönteisyys sekä kiinteistöomaisuuden hyvä hoito takaavat tyytyväiset asukkaat ja pitkäaikaiset asiakassuhteet.

Yhtiön toimiala on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä ja maa-alueita samoin kuin omistaa osakkeita ja arvopapereita sekä käydä sanotulla omaisuudella kauppaa. Yhtiö voi myös harjoittaa rakennuttamista, vuokraustoimintaa sekä isännöintiä.

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy tuottaa asiakkailleen kohtuuhintaisia, laadukkaita ja turvallisia asumispalveluja omarahoitteisesti ja kannattavasti. Yhtiön arvoja ovat asiakaslähtöisyys, taloudellisuus, yhteisöllisyys, ympäristövastuu ja kehitysmönteisyys.

Tavoitteet 2017

1. Asiakaslähtöisyys

- Yhtiön asuntokannasta vapautuu arviolta 210 asuntoa
- Uusia vuokralohankkeita toteutetaan tonttiohjelman mukaisesti.
- Kellokoskelle valmistuu vuokralato Alarinne (12 as). Vuokralato Blenneri I:n (24 as) rakennustyöt aloitetaan Jokelassa, Alarinne II:n (8 as) Kellokoskella ja Neitoperhon hanke (15 ryhmä-asuntoa) Hyrylässä.
- Uustuotannon suunnitteluratkaisuissa pyritään kysynnän mukaisesti pienehköön keskipinta-alaan
- Hissien rakentamisprojektia jatketaan, kohteet Saunarannankuja 2 B- ja C-raput sekä Askolintie 9:n B-rappu.
- Kiinteistöjen korjausohjelmaa toteutetaan suunnitellusti ja ennakoimattomiin korjauksiin varaudutaan riittävästi
- Asukkaiden omatoimisuutta tuetaan (maalaukset, pihakohennukset)
- Asukasillat / asukaskyselyt elo-syyskuussa

2. Taloudellisuus

- Vuokrajäämien määrä enintään vuodenvaihteen 2016 tasolla
- Maksuvalmius taataan ja kassa pääsääntöisesti 1,5 x kuukauden vuokratuotot
- Uudis- ja korjaushankkeisiin haetaan mahdollisia valtion avustuksia
- Toiminnan tehokkuutta ja vaikuttavuutta seurataan erilaisin taloudellisin ja toiminnallisin tunnusluvuin

Kiinteistöpidon tunnuslukutavoitteita:

- käyttöaste 98 %
- vaihtuvuus max 30 %
- tyhjänäolo max 0,06 €/m²/kk
- vuokrasaavat 31.12.2017 max 1,20 €/m²
- luottotappiot 31.12.2017 max 15 000 €
- korjauskulut €/m²
- lainamäärä €/asm²

Kiinteistöpidon tunnusluvut						
	2017 tavoite	2016 arvio	2015	2014	2013	2012
Käyttöaste %	98,0	98,0	99,5	99,5	99,2	98,9
Vaihtuvuus %	max 30%	30%	20,6	19,9	22,2	24,3
Tyhjänäolo €/m ² /kk	max 0,06	0,07	0,06	0,06	0,09	0,11
Vuokrasaatatavat per 31.12. €/m ²	1,20	1,20	1,11	1,29	1,48	1,59
Luottotappiot € per 31.12.	15.000,-	max 15.000	15.907,-	12.205,-	18.578,-	24.018,-
Korjauskulut €/m ²	30,00	30,00	33,69	25,86	34,89	28,27
Lainamäärä €/asm ²	990	960	991	943	913	929

3. Yhteisöllisyys

- Asuintalojen esteettömyyttä parannetaan hissiprojektein - hissiavustusten haku / toteutus jos avustusta saadaan (erillinen ohjelma)
- Leikki-/piha-alueiden viihtyisyyttä parannetaan yhteisöllisyyden lisäämiseksi
- Asumisneuvontaa tehostetaan - vuokran maksuongelmat, häiriötilanteet, mahdollisesti maahanmuuttajien neuvonta yhteistyökumppaneiden kanssa

4. Ympäristövastuu / kestävä kehitys

- Korjausohjelman 2017-2020 toteutus / seuranta ja dokumentointi uusin keinoin
- Energiansäästö- ja sisäilmaprojektia ylläpidetään
- Taloteknisten järjestelmien säätöjen ja optimointien avulla saavutettua energiansäästöä seurataan
- Kiinteistöjen energian (lämpö, vesi) ominaiskulutusta pienennetty 10 % vuoden 2009 tasosta vuoden 2017 loppuun mennessä

5. Kehitysmuutos

- Kiinteistöstrategia 2018-2021 laaditaan yhtiölle
- Saneeraushankkeiden priorisointi ja korjauksiin varautuminen eri keinoin
- Riskienhallinta vahvistettujen periaatteiden mukaisesti
- Ulkopuolisen isännöinnin laajentaminen
- Raportointi konsernijohdolle (osavuosikatsaukset, tilinpäätös, yhtiön strategian seuranta).
- Teemakokouskäytäntöä jatketaan

Tunnusluvut	TA 2017	TA 2016	TP 2015
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	100	100	106,5
Liiketulos/poistot %	100	100	116,3
Omavaraisuusaste %	2,5	2,2	2,9
Suhteellinen velkaantuneisuus %	735	735	682
Lainamäärä/asukas €	1100	1050	1122

KIINTEISTÖ OY TUUSULAN LAHELANKANKAAN TOIMITALO

Perustettu vuonna 2003, kunnan omistusosuus 62 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan kunnan ja seurakunnan yhteinen keskinäinen kiinteistöyhtiö omistaa ja hallitsee Lahelankankaan toimitaloa rakennuksineen. Yhtiö voi harjoittaa vuokraustoimintaa ja isännöintiä.

Toimitalossa ovat kunnallinen päiväkotikoti, päiväkerhotilat, seurakunnan toimitilat ja seurakuntasali sekä kunnan ja seurakunnan yhteiskäytössä olevat nuorisotilat.

Tavoitteet 2017

Rakennusten tekninen ja toiminnallinen taso pidetään hyvänä

- kiinteistönhoidon sopimustavoitteita ja niiden toteutumista seurataan ja vuosittain tehdään kiinteistökierron sekä pidetään yhteispalaverit kiinteistöhuollon, siivouksen ja eri toimijoiden kesken
- kunnossapitotyö painottuu ennakoivaan huoltoon taloteknisten järjestelmien ja rakenteiden käyttökunnon varmistamiseksi
- asiakaspalaute käsitellään välittömästi

Jatketaan ja kehitetään yhteistyötä yhtiön ja kunnan / seurakunnan välillä

- toimitaan yhteistyössä kunnan ja seurakunnan kanssa käyttäen hyväksi kunkin osapuolen resursseja ja kumppanuuksia
- vihertöiden kilpailutus
- pihan aurauksen ja hiekoituksen kilpailutus kunnan kilpailutuksen yhteydessä
- kehitetään yhteistyötä kiinteistöhuollon, siivouksen ja vihertöiden osalta
- toimitaan julkisten rakennusten energiatehokkuuden parantaminen -hankkeen tavoitteiden mukaisesti.

Tunnusluvut	TA 2017	TA 2016	TP 2015
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	100	100	128,8
Liiketulos/poistot %	2	2	0,1
Omavaraisuusaste %	100	100	99,8
Suhteellinen velkaantuneisuus %	5	7	3,7
Lainamäärä/asukas €	0	0	0

KIINTEISTÖ OY TUUSULAN VANHA KUNNANTALO

Perustettu vuonna 1995, kunnan omistusosuus 67 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön pääosakkaat ovat Tuusulan kunta ja Tuusulan seudun vesilaitoskuntayhtymä. Vuonna 1995 perustettu yhtiö omistaa ja hallitsee Vanhaa kunnantaloa, jossa toimii vesilaitoskuntayhtymä ja Keski-Uudenmaan Musiikkiopisto.

Tavoitteet vuonna 2017

Rakennuksen tekninen taso pidetään hyvänä. Kiinteistöhoitoa seurataan ja huollon kanssa järjestetään vuosipalaveri. Toimitaan hyvässä yhteistyössä kunnan ja kiinteistössä toimivien tahojen kanssa. Asiakaspalaute käsitellään viipymättä.

Kiinteistön

Tunnusluvut	TA 2017	TA 2016	TP 2015
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	100	100	170,5
Liiketulos/poistot %	100	60	50,1
Omavaraisuusaste %	99,5	99,5	99,5
Suhteellinen velkaantuneisuus %	0	0	4,1
Lainamäärä/asukas €	0	0	0

KIINTEISTÖ OY HYRYLÄN OSTOSKESKUS

Perustettu vuonna 1983, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön omistaa Tuusulan kunta. Yhtiö omistaa kunnantaloa vastapäätä olevan liike- ja toimistokiinteistön, joka purettaneen 5-10 vuoden aikajänteellä kaavoituksen valmistuttua.

Tavoitteet vuonna 2017

Tehdään välttämättömät korjaustoimenpiteet, jotta rakennus säilyy käyttökunnossa.

Tunnusluvut	TA 2017	TA 2016	TP 2015
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	100,0	105,0	116,1
Liiketulos/poistot %	100	100	11,7
Omavaraisuusaste %	100	100	100
Suhteellinen velkaantuneisuus %	5,6	4	8
Lainamäärä/asukas €	0,0	0,0	0,1

KIINTEISTÖ OY RIIHIKALLION LÄHIPALVELUKESKUS

Perustettu vuonna 1976, kunnan omistusosuus noin 83 %.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiö omistaa KOy Riihikallion palvelukeskuksen osakkeita, jotka oikeuttavat hallitsemaan ko. palvelukeskuksessa sijaitsevia liiketiloja. Lisäksi yhtiö omistaa KOy Riihikallion Palvelukeskuksen korttelialueella tontteja. Yhtiön toiminta-ajatuksena on omistaa ja hallita kyseistä tonttiomaisuutta sekä omistaa ja vuokrata kyseisiä liiketiloja kannattavasti.

Tavoitteet vuonna 2017

Tavoitteena vuonna 2016 on saada kaikki liiketilat vuokrattua sekä yhtiön tontit myytyä käypään hintaan ja siten minimoida kustannuksia. Tuotoilla pystytään maksamaan lainojen korot ja kuolelutukset. Kiinnostusta tiloja kohtaan on ollut, mikä suhdanne näkymiin verrattuna on hyvä. Palvelutarjonnan kehittäminen palvelukeskuksessa on kaikkien etu ja tuo kaivattuja palveluita Riihikallioon. Tämä helpottaa palvelukeskuksen asukkaiden elämää ja lisää alueen sekä palvelukeskuksen houkuttelevuutta.

Tunnusluvut	TA 2017	TA 2016	TP 2015
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	29	112	31
Liiketulos/poistot %	331	700	81
Omavaraisuusaste %	15	12	14,5
Suhteellinen velkaantuneisuus %	56,5	950	116,2
Lainamäärä/asukas €	108,8	98	108,6

AS OY TUUSULAN HAUKILAHDENTIE 3

Perustettu vuonna 1972, kunnan omistusosuus 60,7 %.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Tuusulan kunnan Kellokosken kylässä olevaa Törmälä-nimistä tilaa Rn:o 3:1161, 858-404-0003-1161, jonka pinta-ala on 3035m², sekä omistaa tilalla olevaa asuinrakennusta, jonka huoneistojen yhteenlasketusta lattiapinta-alasta yli puolet on varattu osakkeenomistajien hallinnassa oleviksi asuinhuoneistoiksi.

Tavoitteet vuonna 2017

Tekninen/hankesuunnittelu vesijohto- ja viemärisaneeraukselle.

Tunnusluvut	TA 2017	TA 2016	TP 2015
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	95	91	100
Liiketulos/poistot %			
Omavaraisuusaste %	99	99,8	99
Suhteellinen velkaantuneisuus %	7	7	7,8
Lainamäärä/asukas €			

TUUSULAN TENNISKESKUS OY

Perustettu vuonna 1979, kunnan omistusosuus 52,6 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tenniskeskuksen tarkoituksena on järjestää Tuusulassa hyvät ja edulliset harrastusolosuhteet tenniksen, sulkapallon, squashin, pöytätenniksen ja salibandyn pelaajille.

Tavoitteet vuonna 2017

Hallin laajennus kahdella täysimittaisella salibandykentällä toteutui syyskuussa 2016 samoin kuin kolmas tenniskenttä, joka saneerattiin vanhasta salibandyn harjoituskentästä. Toiminta vuonna 2017 tulee keskittymään näiden uusien pelipaikkojen hyödyntämiseen ja markkinointiin, joskin tiedetään, että kenttien varaustilanne on jo parempi kuin mitä budjetoitiin laajennukseen ryhdyttäessä. Yhtiön talous pyritään pitämään samalla vakaalla pohjalla kuin aikaisemminkin.

Tunnusluvut	TA 2017	TA 2016	TP 2015
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	137	111	113,7
Liiketulos/poistot %	120	32	156,7
Omavaraisuusaste %	22	58	71,7
Suhteellinen velkaantuneisuus %	240	119	43,9
Lainamäärä/asukas €	32	12	2,1

TUUSULAN JÄÄHALLI OY

Perustettu vuonna 1996, kunnan omistusosuus 51,5 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön osakkaat ovat Tuusulan kunta, Tuuskiekkö ry, Tuusula Ringette ry ja Tuusulan Luistelijat ry.

Yhtiön toimiala on omistaa ja hallita jäähallia ja tuottaa jääurheiluseuroille hyvää ja laadukasta jääaika. Yhtiö tuottaa käyttäjilleen laadukasta jääaika ja pyrkii olemaan kannattava ja omara-hoitteinen

Tavoitteet vuonna 2017

- Jäähalli antaa mahdollisuuden laadukkaaseen jääurheiluharrastustoimintaan Tuusulassa. Jäähalli vahvistaa erityisesti nuorison liikunta- ja urheilutoiminnan edellytyksiä.
- Käyttöastetavoite vähintään 95 % ja jäämaksut kilpailukykyisiä.
- Jäähalli pidetään hyvässä toimintakunnossa ja tarvittavat huollot sekä korjaukset suoritetaan ajallaan.

Tunnusluvut	TA 2017	TA 2016	TP 2015
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	113	124,3	101,2
Liiketulos/poistot %	41,9	23,5	6,7
Omavaraisuusaste %	69,5	98,2	79,2
Suhteellinen velkaantuneisuus %	108,6	6,2	41
Lainamäärä/asukas €	5,12		3,6

KELLOKOSKEN JÄÄHALLI OY

Perustettu vuonna 1998, kunnan omistusosuus 74,3 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiö tarjoaa mahdollisuuden harjoittaa jääurheilutoimintaa monipuolisesti ja monille erilaisille harrastajille Tuusulan Kellokoskella sisältäen runsaan koulu- ja yleisöliikunnan.

Tavoitteet vuonna 2017

Vuonna 2016 osakassopimus on päivitetty, voimassa oleva sopimus päättyy 2021. Yhtiön talous on vakaa. Perushuoltojen lisäksi vuodelle 2017 ei ole suunniteltu merkittäviä investointeja.

Tunnusluvut	TA 2017	TA 2016	TP 2015
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	105	105	108
Liiketulos/poistot %	30	30	67
Omavaraisuusaste %	100	100	100
Suhteellinen velkaantuneisuus %			
Lainamäärä/asukas €			

JOKELAN TEKONURMI OY

Perustettu vuonna 2011, kunnan omistusosuus 51 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Jokelan Tekonurmi Oy on vuonna 2011 perustettu osakeyhtiö, jonka omistavat Tuusulan kunta ja Jokelan Kisa ry. Yhtiön osake-enemmistö on Tuusulan kunnalla. Yhtiön toimialana on jalkapallokenttien ja niillä käytettävien laitteiden ja rakenteiden rakentaminen, omistaminen ja hallinta sekä kenttävuorojen myynti ja markkinointi, mainosten myynti ja tapahtumien järjestäminen, myynti ja markkinointi. Yhtiön asiakkaita ovat alueella toimivat jalkapalloseurat.

Tavoitteet vuonna 2017

Vuosi 2017 on kuudes täysi vuosi jolloin kenttä on käytössä. Yhtiön toiminnan yleisenä tavoitteena on vuonna 2017 saada liiketoiminta selkeästi voitolliseksi sekä kentän perustamisinvestoinnin takaisinmaksu Kuntarahoitus Oy:lle lainan maksusuunnitelman mukaisesti ja juoksevien hoito- ja ylläpitokulujen kattaminen. Vuonna 2017 Jokelan Tekonurmi Oy jatkaa kentän käyttövuorojen myyntiä ja yhtiön myyntitavoite on noin 30 viikkotuntin (55 % käyttöaste) myynti (poislukien tammi- ja helmikuu sekä heinä- ja elokuu jolloin tavoitteena on 20 viikkotuntia, eli 40% käyttöaste).

Yhtiö toimii yhteistyössä Tuusulan kunnan kentänhoitohenkilökunnan kanssa kentän ylläpidossa, mm. lumenauraus, ja pyrkii minimoimaan lumisateesta tms. seikoista aiheutuvat käyttövuorojen peruutukset.

Kentällä olevien katsomorakenteiden sekä välineiden ja laitteiden hankintaa ja ylläpitoa on jatketaan yhtiön taloudellisten resurssien ja asiakkaiden käyttötarpeen mukaisesti.

Tunnusluvut	TA 2017	TA 2016	TP 2015
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	107	109	97,9
Liiketulos/poistot %	21	22	18,8
Omavaraisuusaste %	35	34	4,9
Suhteellinen velkaantuneisuus %	138	147	202,5
Lainamäärä/asukas €	2,1	2,4	2,9

TUUSULAN TEKONURMI OY

Perustettu vuonna 2006, kunnan omistusosuus 51 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan Tekonurmi Oy on vuonna 2006 perustettu osakeyhtiö, jonka omistavat Tuusulan kunta ja Tuusulan Palloseura ry. Yhtiön osake-enemmistö on Tuusulan kunnalla. Yhtiön liiketoiminta on Tuusulan urheilukeskukseen rakennetun lämmitettävän tekonurmikentän käyttövuorojen myynti. Yhtiön asiakkaita ovat alueella toimivat jalkapalloseurat. Tuusulan Palloseura ry on yhtiön suurin asiakas.

Tavoitteet vuonna 2017

Vuonna 2016 kentän nurmi uudistettiin ja tämän takia yhtiö otti uutta investointilainaa.

Yhtiön toiminnan yleisenä tavoitteena on liiketoiminnan jatkuvuus sekä kentän uudistamisinvestoinnin takaisinmaksu Kuntarahoitukselta olevan lainan maksusuunnitelman mukaisesti ja

juoksevien hoito- ja ylläpitokulujen kattaminen. Vuonna 2017 Tuusulan Tekonurmi Oy jatkaa kentän käyttövuorojen myyntiä ja yhtiön myyntitavoite talvikaudella 2016 - 2017 (marraskuu 2016 - huhtikuu 2017) on noin 30 – 35 viikkotunnin myynti.

Yhtiö toimii yhteistyössä Tuusulan kunnan urheilukeskuksessa olevan kentänhoitohenkilökunnan kanssa kentän ylläpidossa, mm. lumenauraus, ja on pyrkinyt minimoimaan lumisateesta tms. seikoista aiheutuvat käyttövuorojen peruutukset.

Kentällä olevien välineiden ja laitteiden hankintaa ja ylläpitoa on jatkettu yhtiön taloudellisten resurssien ja asiakkaiden käyttötarpeen mukaisesti.

Tunnusluvut	TA 2017	TA 2016	TP 2015
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	140	120	230
Liiketulos/poistot %	10	20	44,7
Omavaraisuusaste %	10,4	17	25,8
Suhteellinen velkaantuneisuus %	410	120	133,4
Lainamäärä/asukas €	8,6	2,1	2,9

TUUSULAN KANSANOPISTON OY

Perustettu vuonna 1908, kunnan omistusosuus 84,7 %.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Kunnan ja yksityisten henkilöiden omistama yhtiö on vuokrannut tilansa Keudan Pekka Halosen akatemialle. Vuokratuloilla yhtiö pitää huolta omistamistaan rakennuksista (historiallinen puinen päärakennus rakennettu vuonna 1908).

Tavoitteet vuonna 2017

Vuokratuotot pienenevät vuoden 2017 alusta Keudan sopeuttamisen vuoksi.

Päärakennuksen ulkomaalaus, kustannusarvio 90 000 €.

Tunnusluvut	TA 2017	TA 2016	TP 2015
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	95,0	108	
Liiketulos/poistot %			
Omavaraisuusaste %	94,3	136	93,3
Suhteellinen velkaantuneisuus %			
Lainamäärä/asukas €		1,28	

KIINTEISTÖ OY HAUKKAMÄKI

Perustettu vuonna 1972, kunnan omistusosuus 84 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

KOY Haukkamäki on asukaslähtöisesti toimiva Tuusulan kunnan 84 %:sti ja Lemminkäinen Oyj:n 16 %:sti omistama vuokrataloyhtiö. Yhtiön visiona on tarjota ja ylläpitää hyväkuntoisia ja kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja tuusulalaisille perheille. Yhtiö jatkaa laaditun kunnossapito-ohjelman mukaisia peruskorjaus- ja kunnossapitotoimenpiteitä kiinteistöllä, säilyttäen näin kiinteistöomaisuuden arvon ja luoden asumisviihtyvyyttä alueella.

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Tuusulan kunnan Hyrylän kylässä sijaitsevia Haukkamäki Rn:o 2:169 sekä Haukkamäki II Rn:o 2:178 nimisiä tiloja ja tiloilla olevia vuokrakerrostaloja.

KOY Haukkamäki tuottaa asukkailleen kohtuuhintaisia ja toimivia asumispalveluja hyväkuntoisessa kiinteistössä. Yhtiön arvoja ovat asukaslähtöisyys, yhteisöllisyys ja kiinteistön kunnosta huolehtiminen.

Tavoitteet 2017

Kauden 2017 aikana jatketaan huonokuntoisten kylpyhuoneiden saneeraamista. Yhtiön kaukolämmön automatiikka päivitetään ja säädetään samoin kuin ilmanvaihtoa säädetään ja kunnostetaan. Alkuvuodesta 2017 valmistuu koko kiinteistönparvekkeiden parvekelasitusten peruskunnostus.

Tunnusluvut	TA 2017	TA 2016	TP 2015
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	120	191	131,8
Liiketulos/poistot %	168	111	200,2
Omavaraisuusaste %	79	74	74,8
Suhteellinen velkaantuneisuus %	67	93	88,5
Lainamäärä/asukas €	12	10,5	14,3

KIINTEISTÖ OY RIIHIKALLION PÄIVÄKOTIKESKUS

Perustettu vuonna 2011, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Koy Riihikallion Päiväkotikeskuksen toiminta-ajatuksena on vuokrata ja hallinnoida omistamansa kiinteistön toimitiloja päiväkotia Pellavan, perhekeskuksen, nuorisotilan ja Tuusulan seurakunnan tarpeisiin. Tehtävänä on huolehtia käytönaikaisesta ylläpidosta, kiinteistöhuollosta ja kunnossapitotoiminnasta käyttäjien tarpeet, energiatehokkuus-, ympäristö- ja turvallisuusnäkökohdat huomioiden.

Tavoitteet 2017

Huolehditaan kiinteistön käyttäjän tarpeista, käytönaikaisesta huollosta ja ylläpidosta energia- tehokkuus-, ympäristö- ja turvallisuusnäkökohdat huomioiden.

KIINTEISTÖ OY KERAVA-TUUSULA PALOASEMA

Perustettu vuonna 2015, kunnan omistusosuus 60 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiö rakennuttaa parhaillaan paloasemarakennusta, jonka on määrä valmistua kesällä 2017. Paloasemaan tulee vuokralaiseksi Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ja toiseksi käyttäjäksi tulee Tuusulan VPK.

Paloasemarakennuksen kustannusarvio on 9,4 milj. euroa.

Tavoitteet 2017

Tavoitteena on saada käyttäjien tarpeeseen toiminnallisesti ja laadullisesti hyvin soveltuva rakennuskokonaisuus. Rakennuksen on määrä valmistua kesäkuun 2017 loppuun mennessä.